INTERNATIONAL
ਪੰਜਾਬੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨ
Funded by the Government of Canada | Financé par le gouvernement du Canada | Canada
BILINGUAL NEWSPAPER : ENGLISH AND PUNJABI
EXECUTIVE EDITOR : RACHHPAL SINGH GILL
Ph. : 604-616-2171 E-mail: iptribune@gmail.com www.punjabitribune.ca
Vol.30 / No.50
13 December, 2024
੨੮ ਮੱਘਰ ਨਾਨਕਸ਼ਾਹੀ ਸੰਮਤ ੫੫੬

Sameer Kaushal & Ankur Kaushal
PERSONAL REAL ESTATE CORPORATION
Commercial | Residential
Property Experts
Century 21
Sameer Kaushal Ankur Kaushal
604-897-9575 | 604-897-0006
#105-7928 128 St. Surrey, B.C. W3W

1 ਮਹੀਨੇ ਤੋਂ ਜਾਰੀ ਕੈਨੇਡਾ ਪੋਸਟ ਦੀ ਹੜ੍ਹਤਾਲ ਕਾਰਨ ਲੋਕ ਡਾਢੇ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ

ਸਰੀ, (ਏਕਜੋਤ ਸਿੰਘ): ਕੈਨੇਡਾ ਪੋਸਟ ਦੀ ਹੜ੍ਹਤਾਲ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਇੱਕ ਮਹੀਨਾ ਹੋਣ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ 55,000 ਤੋਂ ਵੱਧ ਕਰਮਚਾਰੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਇਹ ਹੜਤਾਲ 14 ਨਵੰਬਰ ਨੂੰ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿੱਚ ਡਾਕ ਸੇਵਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਵੱਡੀ ਰੁਕਾਵਟ ਆਈ ਹੈ। ਕੈਨੇਡਾ ਪੋਸਟ ਨੇ ਬੀਤੇ ਕੱਲ੍ਹ ਇੱਕ ਬਿਆਨ ਜਾਰੀ ਕਰਕੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਪੋਸਟਲ ਵਰਕਰਜ਼ ਵੱਲੋਂ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਦੇਣ 'ਤੇ ਜਵਾਬ ਦਾ ਇੰਤਜ਼ਾਰ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਯੂਨੀਅਨ ਨੇ ਵੀ • ਬਾਕੀ ਸਫ਼ਾ 2 'ਤੇ

ਬਰਨਬੀ ਵਿੱਚ ਨਰਸਾਂ ਨੇ ਕੰਮਕਾਜੀ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਕੱਢੀ ਰੋਸ ਰੈਲੀ

ਸਰੀ, (ਏਕਜੋਤ ਸਿੰਘ): ਬਰਨਬੀ ਵਿੱਚ ਬੀਤੇ ਦਿਨੀਂ ਨਰਸਾਂ ਨੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਸਿਹਤਮੰਦ ਕੰਮਕਾਜੀ ਹਾਲਾਤਾਂ ਲਈ ਰੈਲੀ ਕੀਤੀ, ਇਸ ਰੈਲੀ ਵਿੱਚ ਲਗਭਗ 100 ਨਰਸਾਂ ਨੇ ਭਾਗ ਲਿਆ। ਬੀ.ਸੀ. ਨਰਸ ਯੂਨੀਅਨ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਅਕਸਰ ਕੰਮ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਹਿੰਸਾ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਬਣਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ।

ਕਲੋਡੈਟ ਜੈਟ, ਜੋ ਇੱਕ ਨਰਸ ਹਨ, ਨੇ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ, "ਮੈਂ ਨਰਸਾਂ 'ਤੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ • ਬਾਕੀ ਸਫ਼ਾ 2 'ਤੇ

ਗੁਰਸ਼ਰਨ ਸਿੰਘ ਧੰਜਲ
Insurance & Financial Advisor
Super Visa Insurance
Travel Insurance
TFSA & RRSP
Mortgage & Life Insurance
Child Education Plan RESP
Working together to Build and Preserve Wealth
778.888.3502
gursh26@gmail.com
Protecting Dreams and Lifestyle

KOHALY PRINTING & BINDERY LTD.
WEDDING CARDS
FULL COLOR SIGNS
WINDOW DECALS
CHEQUES
OFFSET PRINTING, DIGITAL PRINTING
604-594-2324
ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਿੰਟਿੰਗ ਅਤੇ ਵਿਆਹ ਦੇ ਕਾਰਡ
#210-12837-76th Ave, Surrey, B.C.
Website : www.kohalyprinting.com
E-mail : info@kohalyprinting.com

ਨਵਾਂ ਜਾਂ ਪੁਰਾਣਾ ਘਰ ਖਰੀਦਣ ਲਈ ਸੇਵਾ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿਓ
Navjit Mahil
Realtor
BA, CAIB, LLB
ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਸੇਵਾਵਾਂ ਲਈ ਮਿਲੋ
YPA REALTY
604-488-4777
E-mail : navjitmahil@yahoo.com
201-13049 76th Ave, Surrey, B.C. V3W 2V7

idea immigration
SUPER VISAS
PNPs
EXPRESS ENTRY
ਕੈਨੇਡਾ ਪਹੁੰਚਣ ਦਾ ਸੁਨਿਹਰੀ ਮੌਕਾ
- ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦੇ ਆਪਣੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ, ਸੱਜਣ ਮਿੱਤਰ ਨੂੰ ਕੈਨੇਡਾ ਬੁਲਾਓ
- 12 ਮਹੀਨੇ ਵਿੱਚ ਫੈਮਲੀ ਬੁਲਾਓ।
- ਵਰਕ ਪਰਮਿਟ 'ਤੇ ਫੈਮਲੀ ਵੀ ਆ ਸਕਦੀ ਹੈ।
- ਵਿਜ਼ਟਰ ਵੀਜ਼ੇ ਤੇ ਆਏ, ਪੱਕੇ ਹੋਣ ਲਈ ਮਸ਼ਵਰੇ ਵਾਸਤੇ ਮਿਲੋ
- ਐਕਸਪ੍ਰੈਸ ਐਂਟਰੀ, BC, PNP, LMIA, Marriage
Navneet Sharma
604-597-1119
York Centre #209-7928 128St. Surrey BC V3W 4E8

Sarup Singh Chandi
Ph: 604-572-5050
Residential, Commercial & Private Mortgage
BEST POSSIBLE RATE AVAILABLE
Sarup Singh Chandi
All types of life Insurance, Critical illness, Disability Insurance, Mortgage Protection
7092-125 St. Surrey

AG Aanchal Ghai Notary Corporation
ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ ਖਰੀਦ ਅਤੇ ਵੇਚਣ ਸਬੰਧੀ ਆਉਂਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਦੇ ਹੱਲ ਲਈ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਅੱਜ ਹੀ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ।
OUR SERVICES
- Notarizations
- Real Estate Conveyancing
- Wills & Powers of Attorney
Payal Business Centre
80 ਐਵਨਿਊ ਵਾਲੇ ਪਾਸੇ
604-503-2227
Unit 151 - 12899 80th Avenue, Surrey, B.C. V3W 0E6
aanchal@ghainotary.ca | www.ghainotary.ca

A-CLASS FOREIGN EXCHANGE
ਸਿਰਫ 24 ਘੰਟਿਆਂ 'ਚ
ਆਪਣੇ ਪੈਸੇ ਭੇਜਣ ਜਾਂ ਮੰਗਵਾਉਣ ਲਈ ਮਿਲੋ
ਤੁਸੀਂ ਇੰਡੀਆ ਪੈਸੇ ਜਿਸ ਰਾਹੀਂ ਮਰਜ਼ੀ ਭੇਜੋ ਪਰ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਰੇਟ ਜ਼ਰੂਰ ਚੈੱਕ ਕਰੋ।
ਹਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਖੁੱਡੀਆਂ
604-598-2222
#117, 12888 80th AVE., SURREY

ROHITA PANNU LAW CORPORATION
Barrister & Solicitor
- ਨੋਟਰੀ ਸੇਵਾਵਾਂ - ਵਸੀਅਤਨਾਮਾ - ਤਲਾਕ ਦੇ ਮਾਮਲੇ - ਘਰਾਂ ਅਤੇ ਕੇਅਰਹੋਮਜ਼ ਵਿੱਚ ਜਾ ਕੇ ਵੀ ਦਸਤਖਤ ਕਰਵਾ ਸਕਦੇ ਹਾਂ - ਹਲਫੀਆ ਬਿਆਨ - ਘਰਾਂ ਦੀ ਖਰੀਦੋ-ਫਰੋਖਤ
#102-9278, 120th Street Surrey, BC V3V 4E8
Ph.: 604-589-1399
Fax : 604-589-1556
www.rohitapannulaw.com

ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਭਰੋਸੇ ਯੋਗ ਸੇਵਾਵਾਂ
ਡਾਲਰ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਰੇਟ ਲੈਣ ਲਈ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ
ZIRA CURRENCY EXCHANGER LTD.
ਇੰਡੀਆ ਪੈਸੇ ਭੇਜਣ ਜਾਂ ਮੰਗਵਾਉਣ ਲਈ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਨਾਮ
ਬਖ਼ਸ਼ੀਸ਼ ਸਿੰਘ ਜ਼ੀਰਾ, 604-562-7000, 604-314-0000
#397-8148-128 ST. (PAYAL BUSINESS CENTRE) SURREY

So Easy
A TO Z DRIVING SCHOOL
So Easy ਲਰਨਿੰਗ ਲਾਇਸੈਂਸ
ਕਲਾਸ 1 ਤੋਂ 7 ਤੱਕ ਲਰਨਿੰਗ ਲਾਇਸੈਂਸ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ
ਕਾਰ, ਟਰੱਕ, ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ ਜਾਂ ਏਅਰ ਬ੍ਰੇਕ ਦਾ ਨੋਲਿਜ ਟੈਸਟ
ਅਸੀਂ ਲਰਨਿੰਗ ਲਾਇਸੈਂਸ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਕੰਪਿਊਟਰ ਨਾਲ ਕਰਵਾਉਂਦੇ ਹਾਂ। ਇੰਗਲਿਸ਼ ਘੱਟ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਡਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ
ਅਸੀਂ ਸਿਟੀਜ਼ਨਸ਼ਿਪ ਅਤੇ NSC ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਅਤੇ ਟੈਸਟ ਵੀ ਕਰਵਾਉਂਦੇ ਹਾਂ
Lucky Sekhon, 604-614-5365
#15 - 8388 128 St. Surrey ਖਾਲਸਾ ਬਿਜ਼ਨਸ ਸੈਂਟਰ, ਗ੍ਰੈਂਡ ਤਾਜ ਬੈਂਕਿਊਟ ਹਾਲ ਦੇ ਹੇਠਾਂ

ਪੰਜਾਬ ਸਵੀਟ ਹਾਊਸ
ਦੋਵੇਂ ਜਗ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਮਿਕਸ ਮਠਿਆਈ, ਸਪੈਸ਼ਲ ਲੱਡੂ ਤੇ ਜਲੇਬੀਆਂ ਅਤੇ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਮਕੀਨ ਤਿਆਰ ਮਿਲਦੇ ਹਨ। ਸਭ ਲੋਕੇਸ਼ਨਾਂ 'ਤੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ, ਵਿਆਹ ਸ਼ਾਦੀਆਂ, ਜਨਮ ਦਿਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀ ਕੈਟਰਿੰਗ ਲਈ ਖਾਸ ਇੰਤਜ਼ਾਮ ਤੇ ਸਪੈਸ਼ਲ ਰੇਟ
8A-31205-OLD YALE RD. ABBOTSFORD
Ph.: 604-504-1761 &
4-12818-72 Ave Surrey BC
Ph.: 604-591-7611

ਡੋਨਾਲਡ ਟਰੰਪ ਦੇ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਕਾਸ਼ ਪਟੇਲ ਐੱਫ.ਬੀ.ਆਈ. ਮੁਖੀ ਨਿਯੁਕਤ

ਔਟਵਾ : ਡੋਨਾਲਡ ਟਰੰਪ ਦੇ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਸਹਿਯੋਗੀ ਕਾਸ਼ ਪਟੇਲ ਨੂੰ ਐੱਫਬੀਆਈ ਦਾ ਮੁਖੀ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਫ਼ੈਸਲਾ ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਸਮਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕਾਫ਼ੀ ਚਰਚਿਤ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਖ਼ਾਸ ਕਰਕੇ ਪਟੇਲ ਦੇ ਵਿਵਾਦਸਪਦ ਪਿਛੋਕੜ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਟਰੰਪ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਕਾਰਨ। ਕਾਸ਼ ਪਟੇਲ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਸਿਆਸੀ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਾਹਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਮਿਲੀ-ਜੁਲੀ ਪ੍ਰਤੀਕ੍ਰਿਆ ਹੈ। ਉਹ ਪਹਿਲਾਂ ਟਰੰਪ ਦੇ ਸਮਰਥਕ ਅਤੇ ਸਹਿਯੋਗੀ ਰਹੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ 'ਤੇ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਬਾਰੇ ਸਵਾਲ ਉਠਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਘੱਟ ਅਨੁਭਵਤਾ, ਖ਼ਾਸ ਕਰਕੇ ਸਿਰਫ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਫੈਡਰਲ ਪ੍ਰੋਸੀਕਿਊਟਰ ਵਜੋਂ ਸੇਵਾ, ਨੇ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਾਬਲੀਅਤ ਤੇ ਸ਼ੱਕ ਪੈਦਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਕਾਸ਼ ਪਟੇਲ ਪਹਿਲਾਂ ਹਾਊਸ ਇੰਟੈਲੀਜੈਂਸ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਸਹਿਯੋਗੀ ਰਹੇ ਹਨ, ਜਿੱਥੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਟਰੰਪ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਵੱਲੋਂ ਗੁਪਤ ਜਾਣਕਾਰੀਆਂ ਸਬੰਧੀ ਕੇਂਦਰੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਟਰੰਪ ਦੇ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਚੱਲ ਰਹੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਜਾਂਚਾਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਰੂਸ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਅਤੇ ਸੰਦ ਲੀਕ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਰਹੀ ਹੈ।

ਸਫ਼ਾ 1 ਦਾ ਬਾਕੀ

1 ਮਹੀਨੇ ਤੋਂ ਜਾਰੀ ਕੈਨੇਡਾ ਪੋਸਟ

ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕੈਨੇਡਾ ਪੋਸਟ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਸਵਾਲ ਉਠਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਵਿਚੋਲਗੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਅਧਿਕਾਰਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਦੋਂ ਮੁੜ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਵੇਗੀ।

ਹੜਤਾਲ ਦੇ ਕਾਰਨ ਕੈਨੇਡਾ ਪੋਸਟ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੂਰ-ਦੁਰਾਏ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਈਆਂ ਹਨ, ਜਿੱਥੇ ਕੈਨੇਡਾ ਪੋਸਟ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਸੇਵਾਵਾਂ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਇਨੁਇਟ ਅਤੇ ਫਸਟ ਨੇਸ਼ਨਜ਼ ਮੂਲ ਨਿਵਾਸੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹਨ, ਜੋ ਆਪਣੇ ਪੈਕੇਜ ਅਤੇ ਡਾਕ ਸੇਵਾਵਾਂ ਲਈ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੈਨੇਡਾ ਪੋਸਟ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਭਾਈਚਾਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ, ਮੈਡੀਕਲ ਸਪਲਾਈਆਂ ਅਤੇ ਚੈੱਕਾਂ ਦੀ ਪਹੁੰਚ ਵਿਚ ਕਾਫੀ ਰੁਕਾਵਟਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਮੂਲਵਾਸੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਨੇਟਨ ਓਬੇਡ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਸਿਰਫ਼ ਕੈਨੇਡਾ ਪੋਸਟ ਹੀ ਡਾਕ ਅਤੇ ਪਾਰਸਲ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦਾ ਸਰੋਤ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹੋਰ ਕੋਈ ਵਿਕਲਪ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਸੀ ਕਿ ਹੋਰ ਕੰਪਨੀਆਂ ਕੈਨੇਡਾ ਪੋਸਟ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਰਾਹੀਂ ਹੀ ਕੰਮ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਨੁਇਟ ਭਾਈਚਾਰਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ 51 ਵਿੱਚੋਂ 49 ਭਾਈਚਾਰਿਆਂ ਤੱਕ ਸਿਰਫ ਹਵਾਈ ਜਹਾਜ਼ ਰਾਹੀਂ ਹੀ ਪਹੁੰਚ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਹੁਣ ਕੈਨੇਡਾ ਪੋਸਟ ਦੀ ਹੜਤਾਲ ਤੋਂ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਭਾਈਚਾਰਾ ਵੀ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਕੋਰੀਅਰ ਕੰਪਨੀਆਂ ਜੋ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਡਾਕ ਅਤੇ ਪਾਰਸਲ ਸੇਵਾਵਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ, ਉਹ ਕੁਝ ਸ਼ਿਪਮੈਂਟਾਂ ਨੂੰ ਰੋਕ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਪਿਓਰੋਲੇਟਰ ਨੇ ਇੱਕ ਬਿਆਨ ਜਾਰੀ ਕਰਕੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਕੁਝ ਪਾਰਟਨਰਜ਼ ਲਈ ਡਾਕ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨੂੰ ਅਸਥਾਈ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੋਕ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਸਮੇਂ ਕੇਵਲ ਅੱਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸ਼ਿਪਮੈਂਟਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰੋਸੈਸ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ।

ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ, ਈ-ਕਾਮਰਸ ਬਿਜ਼ਨਸਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਮਸਲੇ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਹੈ। ਇ-ਸ਼ਿੱਪਰ ਵਗੈਰਾ ਕੋਰੀਅਰ ਕੰਪਨੀਆਂ ਨੇ ਪਿਓਰੋਲੇਟਰ ਅਤੇ UPS ਨਾਲ ਸ਼ਿਪਿੰਗ ਕਰਨ ਤੋਂ ਅਸਥਾਈ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੋਕ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਕਾਰਨ ਛੋਟੇ ਕਾਰੋਬਾਰਾਂ ਨੂੰ ਮੁਸ਼ਕਲ ਆ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੰਪਨੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪੈਕੇਜਾਂ ਨੂੰ ਡਿਲੀਵਰ ਕਰਨ ਲਈ ਵਰਤਦੇ ਹਨ।

ਫੈਡਰਲ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਅਜੇ ਤੱਕ ਇਸ ਹੜਤਾਲ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣ ਦੇ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਫੈਡਰਲ ਲੇਬਰ ਮੰਤਰੀ ਸਟੀਵਨ ਮੈਕਕਿਨਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਹੜਤਾਲ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਵਿੱਚ ਹੈ ਅਤੇ ਦੋਨਾਂ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਆਪਸੀ ਗੱਲਬਾਤ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਸਮੱਸਿਆ ਦਾ ਹੱਲ ਕੱਢਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਹੜਤਾਲ ਸਿਰਫ਼ ਭਾਈਚਾਰਿਆਂ ਲਈ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਬਲਕਿ ਛੋਟੇ ਕਾਰੋਬਾਰਾਂ ਅਤੇ ਦੂਰ-ਦੁਰਾਏ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਵੀ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣੀ ਹੈ।

ਦੋਹਾਂ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸਹਿਮਤੀ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕੈਨੇਡਾ ਪੋਸਟ ਅਤੇ ਯੂਨੀਅਨ ਵਿਚਾਲੇ ਗੱਲਬਾਤ ਜਾਰੀ ਰਹੀ ਹੈ, ਪਰ ਹਾਲਾਤ ਵੇਖਦੇ ਹੋਏ ਇੱਥੇ ਤੱਕ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤਰੀਕਾ ਅਪਣਾਇਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ।

ਸਮੂਹਿਕ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਇਸ ਹੜਤਾਲ ਦਾ ਹੱਲ ਕੱਢਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਵਿਚ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਅਤੇ ਮੂਲ ਨਿਵਾਸੀ ਭਾਈਚਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਹੋ ਰਹੀ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ ਦਾ ਹੱਲ ਕੱਢਣ ਲਈ ਸਿਰਕਾਰ ਅਤੇ ਦੋਨੋਂ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵਿਚੋਲਗੀ ਹੱਲ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਜਰੂਰਤ ਹੈ।

ਬਰਨਬੀ ਵਿੱਚ ਨਰਸਾਂ ਨੇ ਕੰਮਕਾਜੀ...

ਥੁੱਕਦੇ, ਮਾਰਦੇ, ਧੱਕੇ ਮਾਰਦੇ ਦੇਖਿਆ ਹੈ ਇਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਖ਼ਿਲਾਫ ਉਪਕਰਨ ਵਰਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ।" ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਸਿਰਫ਼ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਲਈ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਲਈ ਵੀ ਖਤਰੇ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਦਾ ਹੈ।

ਯੂਨੀਅਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਅਦਰੀਨ ਗੀਅਰ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਭਾਵੇਂ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਭਰਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜੋ ਇੱਕ ਚੰਗੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਕਾਫੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।" ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਸੂਬੇ ਦੇ ਕਈ ਸਥਾਨਾਂ ਵਿੱਚ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਹਿੰਸਕ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ।

ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਯੂਨੀਅਨ ਆਪਣੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪ੍ਰਾਥਮਿਕਤਾ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨੀਤੀਆਂ ਦੇ ਇੰਜ਼ਾਮ ਦਾ ਅੰਦੋਲਨ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਹ ਅਸਲ ਹਕੀਕਤ ਨੂੰ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ ਉਪਯੋਗ ਤੇ ਧਿਆਨ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ ਜੋ ਕਿ ਕੁਝ ਸਿਹਤ ਸੇਵਾ ਵਾਲੀਆਂ ਥਾਵਾਂ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ।

ਸੂਬਾਈ ਸਿਹਤ ਮੰਤਰੀ ਜੋਸੀ ਓਜ਼ਬਰਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਹਿੰਸਾ ਰੋਕਣ ਲਈ ਮੌਜੂਦਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਤੈਨਾਤ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਹਾਲਾਤ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਣ ਅਤੇ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਤੋਂ ਗੱਲ ਸੁਣ ਕੇ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ, ਸਮੇਂ ਦੇ ਨਾਲ ਸਹੀ ਬਦਲਾਅ ਆਏਗਾ।"

ਅਗਲੇ ਸਾਲ ਮਾਰਚ ਵਿੱਚ ਨਰਸਾਂ ਦਾ ਸਹਿਮਤੀ ਸਮਝੌਤਾ ਵੀ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ, ਅਤੇ ਯੂਨੀਅਨ ਇਸ ਸਮਝੌਤੇ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀਆਂ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਥਮਿਕਤਾ ਦੇਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਨਰਸਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਹਾਲਾਤਾਂ ਅਤੇ ਵਧੀਆ ਰਿਪੋਰਟਿੰਗ ਪ੍ਰਣਾਲੀਆਂ ਦੇ ਲਈ ਇਕੱਠੇ ਹੋ ਕੇ ਆਪਣੇ ਹੱਕਾਂ ਲਈ ਅਵਾਜ਼ ਉਠਾਉਂਦੇ ਰਹਿਣਗੇ। This report was written by Ekjot Singh as part of the Local Journalism Initiative.

ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਨਾਨਕ ਨਿਵਾਸ ਵਿਖੇ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਦਾ ਸ਼ਹੀਦੀ ਦਿਵਸ ਮਨਾਇਆ

ਸਰੀ, (ਹਰਦਮ ਮਾਨ): ਬੀਤੇ ਐਤਵਾਰ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਨਾਨਕ ਨਿਵਾਸ,ਰਿਚਮੰਡ ਵਿਖੇ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਦਾ 349 ਵਾਂ ਸ਼ਹੀਦੀ ਦਿਵਸ ਮਨਾਇਆ ਗਿਆ। ਸੰਗਤਾਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਸ੍ਰੀ ਆਖੰਡ ਪਾਠ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਭੋਗ ਪਾਏ ਗਏ। ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੇ ਕੀਰਤਨੀ ਜਥੇ ਨੇ ਸੰਗਤਾਂ ਨਾਲ ਬਹੁਤ ਹੀ ਮਧੁਰ ਕੀਰਤਨ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀ ਸ਼ਹੀਦੀ ਵਾਰੇ ਵਡਮੁੱਲੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸਾਂਝੀ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਉਪਰੰਤ ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸਕੂਲ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਪਿਅਰੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨਾ਼ਲ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਨਿਹਾਲ ਕੀਤਾ। ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੇ ਪ੍ਰੇਮੀ ਗਿਆਨੀ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀ ਸ਼ਹੀਦੀ ਬਾਰੇ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਸੰਗਤਾਂ ਨਾਲ ਸਾਂਝੇ ਕੀਤੇ।

ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਸੰਘੇੜਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹਿੰਦ ਦੀ ਚਾਦਰ ਅਤੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਨੌਵੇਂ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਦੀ ਕੁਰਬਾਨੀ ਲਾਸਾਨੀ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਜੀ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸਤਿਕਾਰਯੋਗ ਯੋਧੇ ਸਨ। ਕਰਤਾਰਪੁਰ ਦੀ ਮੁ਼ਗਲਾਂ ਨਾ਼ਲ ਲੜਾਈ ਸਮੇਂ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਜੋ ਜੌਹਰ ਦਿਖਾਏ ਉਹਨਾਂ ਸਦਕਾ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਨਾਮ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਪਿਤਾ ਜੀ ਗੁਰੂ ਹਰਗੋਬਿੰਦ ਜੀ ਨੇ ਤੇਗ ਮੱਲ ਤੋਂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ। ਗੁਰ ਗੱਦੀ ਉੱਪਰ ਬਹਿੰਦੇ ਸਾਰ ਹੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦਾ ਸੰਦੇਸ਼ ਭਾਰਤ ਦੇ ਕੋਨੇ ਕੋਨੇ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚਾਇਆ। ਮੁ਼ਗਲ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਔਰੰਗਜੇਬ ਦੇ ਜ਼ੁਲਮ ਤੋਂ ਸਤਾਏ ਹੋਏ ਕਸ਼ਮੀਰੀ ਪੰਡਿਤ ਕਿਰਪਾ ਰਾਮ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਜਦੋਂ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਕੋਲ ਮਦਦ ਲਈ ਪਹੁੰਚੇ ਤਾਂ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਜ਼ੁਲਮ ਰੋਕਣ ਲਈ ਕਿਸੇ ਮਹਾਂਪੁਰਖ ਦੀ ਕੁਰਬਾਨੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਕੋਲ ਬੈਠੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਨੌਂ ਸਾਲਾ ਪੁੱਤਰ ਗੋਬਿੰਦ ਰਾਏ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਿਤਾ ਜੀ ਹੁਣ ਤੁਹਾਡੇ ਜਿਹੇ ਮਹਾਂਪੁਰਖ ਦੀ ਕੁਰਬਾਨੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

8 ਜਨਵਰੀ 1675 ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤਰ ਨੂੰ ਗੁਰਗੱਦੀ ਸੰਭਾਲ ਕੇ ਦੋ ਦਿਨ ਬਾਅਦ 10 ਜਨਵਰੀ 1675 ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਦਿੱਲੀ ਵੱਲ ਨੂੰ ਚਾਲੇ ਪਾ ਲਏ। ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚ ਇਹ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਹੋਇਆ ਹੈ ਜਦੋਂ ਮਕਤੂਲ ਕਾਤਲ ਕੋਲ ਆਪ ਚੱਲ ਕੇ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਔਰੰਗਜੇਬ ਨੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੂੰ ਦੋ ਵਾਰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਉਦੋਂ ਹੋਈ ਜਦੋਂ ਉਹ ਧਮਧਾਣ ਵਿਖੇ ਸ਼ਸਤਰ ਵਿਦਿਆ ਦਾ ਅਭਿਆਸ ਕਰਵਾ ਰਹੇ ਸਨ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਇਕ ਮਹੀਨੇ ਬਾਅਦ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਕੁਝ ਸ਼ੁਭਚਿੰਤਕਾਂ ਨੇ ਦਖ਼ਲ ਦੇ ਕੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਰਿਹਾ ਕਰਵਾ ਲਿਆ। ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਦੀ ਦੂਜੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਆਗਰੇ ਵਿਖੇ ਅਪ੍ਰੈਲ 1670 ਵਿਚ ਹੋਈ ਜਿਥੇ ਉਹ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦਾ ਸੰਦੇਸ਼ ਜਨਤਾ ਨਾਲ ਸਾਂਝਾ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਇਸ ਵਾਰ ਫਿਰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਇਕ ਸ਼ਰਧਾਲੂ ਸੈਫ਼ ਖਾਨ ਨੇ 12 ਦਿਨ ਬਾਅਦ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਰਿਹਾਈ ਕਰਵਾਈ। ਜ਼ਾਲਮ ਔਰੰਗਜੇਬ ਨੇ 11 ਨਵੰਬਰ 1675 ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਜੀ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸਾਥੀਆਂ ਭਾਈ ਸਤੀ ਦਾਸ,ਭਾਈ ਮਨੀ ਦਾਸ ਅਤੇ ਭਾਈ ਦਿਆਲਾ ਜੀ ਨੂੰ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਚਾਂਦਨੀ ਚੌਂਕ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਹੀ ਬੇਰਹਿਮੀਂ ਨਾਲ ਸ਼ਹੀਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀ ਕਰੁਬਾਨੀ ਮਨੁੱਖੀ ਹੱਕਾਂ ਲਈ ਦਿੱਤੀ ਕੁਰਬਾਨੀ ਦੀ ਲਾਸਾਨੀ ਮਿਸਾਲ ਹੈ। ਇਹ ਕੁਰਬਾਨੀ ਸਮੁੱਚੇ ਸੰਸਾਰ ਲਈ ਮਨੁੱਖੀ ਹੱਕਾਂ ਬਾਰੇ ਇਕ ਚਾਨਣ ਮੁਨਾਰਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਅੰਤ ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੀ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਆਈਆਂ ਸੰਗਤਾਂ,ਬੁਲਾਰਿਆਂ ਅਤੇ ਸੇਵਾਦਾਰਾਂ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ।

ਲਿਬਰਲ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਹਫ਼ਤੇ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਕੁਝ ਚੀਜ਼ਾਂ 'ਤੇ ਜੀਐਸਟੀ/ਐਚਐਸਟੀ ਛੋਟ

ਸਰੀ, (ਏਕਜੋਤ ਸਿੰਘ): ਲਿਬਰਲ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਕੁਝ ਚੀਜ਼ਾਂ 'ਤੇ ਦੋ ਮਹੀਨੇ ਲਈ ਜੀਐਸਟੀ/ਐਚਐਸਟੀ ਛੋਟ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਹ ਛੋਟ ਇਸ ਸ਼ਨੀਵਾਰ ਤੋਂ ਲਾਗੂ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ 14 ਦਸੰਬਰ 2024 ਤੋਂ 15 ਫਰਵਰੀ 2025 ਤੱਕ ਜਾਰੀ ਰਹੇਗੀ।

ਫੈਡਰਲ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕਹਿਣਾ ਅਨੁਸਾਰ, ਟੈਕਸ-ਮੁਕਤ ਵੇਚਣ ਲਈ ਇਹ ਜਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਪੂਰਾ ਭੁਗਤਾਨ 14 ਦਸੰਬਰ 2024 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਰ ਲਿਆ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਟੈਕਸ ਛੋਟ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਤ ਤੱਕ ਆਈਟਮ ਡਿਲੀਵਰ ਹੋ ਜਾਏ। ਵਸਤੂਆਂ ਨੂੰ ਸਪਲਾਈ ਕਰਨ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਸ਼ਿਪਿੰਗ ਸਰਵਿਸ ਵਿੱਚ ਟ੍ਰਾਂਸਫਰ ਜਾਂ ਮੇਲ ਰਾਹੀਂ ਭੇਜਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹ ਡਿਲੀਵਰ ਹੋਈਆਂ ਮੰਨੀ ਜਾਵੇਗੀਆਂ।

ਟੈਕਸ ਛੋਟ ਦਾ ਲਾਭ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਖਰੀਦਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਖਰੀਦਦੇ ਸਮੇਂ ਜੀਐਸਟੀ ਜਾਂ ਐਚਐਸਟੀ ਨਹੀਂ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਛੋਟ ਦੇ ਯੋਗ ਕੁਝ ਚੀਜ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਤਿਆਰ ਖਾਣਾ, ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ ਦਾ ਖਾਣਾ, ਸਨੈਕਸ, ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਕੱਪੜੇ ਅਤੇ ਜੁੱਤੀਆਂ, ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਖਿਡੌਣੇ, ਕਿਤਾਬਾਂ ਅਤੇ ਕ੍ਰਿਸਮਸ ਟ੍ਰੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਇਹ ਛੋਟ ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਈਟਮਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗੀ ਜੋ ਸਪਲਾਈ ਚੇਨ ਵਿਚ ਹਨ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਨਿਰਮਾਤਾ ਤੋਂ ਥੋਕ ਵਿਕ੍ਰੇਤਾ ਜਾਂ ਥੋਕ ਤੋਂ ਪ੍ਰਚੂਨ ਵਿੱਚ ਸਪਲਾਈ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਮਾਨ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਪਰ ਈ-ਬੁਕਸ, ਡਾਊਨਲੋਡ ਕਰਨ ਯੋਗ ਆਡੀਓ ਕਿਤਾਬਾਂ ਅਤੇ ਇਲੈਕਟ੍ਰਾਨਿਕ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਇਸ ਛੋਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੇ। This report was written by Ekjot Singh as part of the Local Journalism Initiative.

SABLOK & SABLOK
Notaries Public
ਤੁਹਾਡੀ ਵਧੀਆ ਸੇਵਾ ਲਈ ਹੁਣ 2 ਨੋਟਰੀਜ਼
ਨੋਟਰੀ ਪਬਲਿਕ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ
- ਘਰ ਖਰੀਦਣ ਜਾਂ ਵੇਚਣ ਤੇ ਮੌਰਗੇਜ਼ ਦੇ ਕਾਗਜ਼
- ਮੁਖਤਿਆਰਨਾਮਾ , ਰਾਹਦਾਰੀ ਅਤੇ ਵਸੀਅਤਨਾਮਾ
- ਪਾਸਪੋਰਟ ਆਦਿ ਤੇ ਨੋਟਰੀ ਪਬਲਿਕ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਾਰੇ ਕੰਮ
ਇਮੀਗਰੇਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ
- ਬਿਜਨਸ ਅਤੇ ਇਨਵੈਸਟਰ ਇਮੀਗਰੇਸ਼ਨ
- ਫੈਮਲੀ, ਮੰਗੇਤਰ ਅਤੇ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਦੀ ਇਮੀਗਰੇਸ਼ਨ
- ਇਮੀਗਰੇਸ਼ਨ ਅਪੀਲ ਅਤੇ ਇਮੀਗਰੇਸ਼ਨਸਰਵਿਸਿਜ਼

AKASH SABLOK & TARLOK SABLOK
ਸਬਲੋਕ ਐਂਡ ਸਬਲੋਕ
604-325-9200
FAX – 604-325-3666
6108 Fraser st. (at 45th Ave.) Vancouver BC V5 Ww 3A1

ਬਾਧ ਅਕਾਊਂਟਿੰਗ ਸਰਵਿਸਿਜ਼
ਟੈਕਸ ਦੇ ਪੇਪਰ ਭਰਨਾ
ਅਕਾਊਂਟਿੰਗ / ਪੇਰੋਲ
ਬਿਜ਼ਨਸ ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ
ਬੁੱਕ ਕੀਪਿੰਗ
ਟੀ-ਫੋਰ ਜਾਂ ਵਰਕ ਕੰਪਨਸੇਸ਼ਨ ਫਾਰਮ

ਜਸਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਧ
ਸਾਡਾ ਅਕਾਊਂਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਲੰਬਾ ਤਜ਼ਰਬਾ ਹੈ
TAX FORM FILL UP | ACCOUNTING / PAYROOL | PERSONAL INCOME TAX
BUSINESS INCOME TAX | T4/ WORKERS COMPENSATION FORM
UNIT # 1393-20800 Westminter Hwy Richmond , BC V6V 2W3
Ph.: 604-325-8370 | Fax. : 604-231-9600

ਕੀ ਤੁਹਾਨੂੰ ਦੰਦਾਂ ਦੀ ਤਕਲੀਫ਼ ਹੈ?
ਸਾਡੇ ਕੋਲੋਂ ਉਸੇ ਦਿਨ ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਵਿੱਚ ਇਲਾਜ ਕਰਵਾਓ
ਚਿਲਾਵੈਕ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀ ਡੈਂਟਿਸਟ
We Can Help With
» Teeth Cleaning
» Tooth Coloured Fillings
» Root Canal Treatment
» Crowns and Bridges
» Wisdom teeth Extractions
» Sedation Dentistry
» Clear Aligners
» Implants
» Dentures & many more...

Now Accepting The New Canadian Dental Care Plan From Govt.
Consult Dr. Sra for a health SMILE
Value $500
COMPLIMENTARY NIGHT GUARD
with new patient hygiene
Complete New Patient Exam with Xrays (4BW, 3PA and Panorex) and complete hygiene.
We accept new Patients, & Emergencies
ਅੱਜ ਹੀ ਆਪਣੀ ਅਪਾਇੰਟਮੈਂਟ ਬੁੱਕ ਕਰਨ ਲਈ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ
maple smiles dentistry
Family & Community Dentistry
604-391-1010 | maplesmiles.ca
8364 Young Road, Unit 101, Chilliwack

Keep Smiling
Denture Clinic

Keep Smiling Denture Clinic

SEMCD CERTIFIED CLINICIAN

Complete Denture · Implant Denture · Partial Denture

CARE HOME MOBILE SERVICE

ਮੁਫ਼ਤ ਸਲਾਹ ਲਈ ਅੱਜ ਹੀ ਮਿਲੋ

ਕੀ ਤੁਹਾਡੇ ਹੇਠਲੇ ਜਾਂ ਉਪਰਲੇ ਦੰਦ ਢਿੱਲੇ ਹਨ ਜਾਂ

ਹੱਡੀ ਘਸੀ ਹੋਈ ਹੈ?

ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ Suction Denture ਬਾਰੇ ਜਾਨਣ ਲਈ ਮਿਲੋ
ਅਸੀਂ ਜਾਪਾਨੀ ਤਕਨੀਕ ਨਾਲ ਦੰਦਾਂ ਨੂੰ ਫਿਟ ਬਣਾਉਣ
ਲਈ ਵੀ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ (CERTIFIED) ਹਾਂ ।

ਜੇਕਰ ਤੁਸੀਂ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਡੈਂਟਲ ਕੇਅਰ ਪਲਾਨ
ਦਾ ਕਾਰਡ ਮਿਲ ਗਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਫਿਰ ਆਪਣੀ ਸਲਾਹ ਦਾ ਸਮਾਂ ਬੁੱਕ ਕਰੋ
If you have received Canadian Dental Care Plan Card.
Book appointment

ਜੇ ਤੁਹਾਡੇ ਇੱਕ, ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੰਦ ਨਿਕਲ ਚੁੱਕੇ ਹਨ, ਦੰਦ ਲਗਵਾਉਣੇ ਹਨ, ਦੰਦ ਪੁਰਾਣੇ ਹਨ ਜਾਂ ਹੁਣ ਨਵੇਂ ਲਗਵਾਉਣੇ ਹਨ। ਤੁਹਾਡੇ ਲਗਵਾਏ ਦੰਦ ਢਿੱਲੇ ਹਨ ਜਾਂ ਟੁੱਟ ਗਏ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰੀਅਲਾਇਨ ਜਾਂ ਰਿਪੇਅਰ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਸਾਨੂੰ ਅੱਜ ਹੀ ਮਿਲੋ।

Gagan Chahal R.D.
Registered Denturist

Book Your Appointment

778-600-0811
6834 King George Blvd Surrey BC

778-600-0810
2644 Cyril St Abbotsford BC

ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਸਿੱਖ ਸਟੱਡੀ ਅਤੇ ਟੀਚਿੰਗ ਸੁਸਾਇਟੀ

ਵਲੋਂ

ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿੱਚ

ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸੈਮੀਨਾਰ

ਮਿਤੀ

22 ਦਸੰਬਰ 2024 ਦਿਨ ਐਤਵਾਰ

ਸਮਾਂ

01:00 ਤੋਂ 4:00 ਵਜੇ ਤੱਕ

ਸਥਾਨ

ਗਰੈਂਡ ਤਾਜ ਬੈਂਕੁਇਟ ਹਾਲ

8388-128 ਸਟ੍ਰੀਟ, ਸਰੀ ਬੀ.ਸੀ.

ਹਰ ਸਾਲ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਸਿੱਖ ਸਟੱਡੀ ਅਤੇ ਟੀਚਿੰਗ ਸੁਸਾਇਟੀ ਵੈਨਕੂਵਰ ਵਲੋਂ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸੈਮੀਨਾਰ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਸਮੂਹ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਆਪਣੇ ਮਹਾਨ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦੀ ਯਾਦ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਕਰਵਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਸੈਮੀਨਾਰ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਕੇ ਧੰਨਵਾਦੀ ਬਣਾਓ ਜੀ!

ਚਾਹ-ਪਾਣੀ ਦਾ ਵੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹੋਵੇਗਾ।

ਬੁਲਾਰੇ

ਭਾਈ ਸ਼ਿਵਤੇਗ ਸਿੰਘ

ਭਾਈ ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ
ਉੱਤਰਾਖੰਡ

ਭਾਈ ਜਸਬੀਰ ਸਿੰਘ

ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਸੰਪਰਕ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ

ਡਾ. ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ : 778-802-4304
ਕੇਸਰ ਸਿੰਘ ਅਠਵਾਲ : 778-858-3607
ਜਸਬੀਰ ਸਿੰਘ : 604-723-5844
ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ : 604-842-9958
ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ : 604-307-3800

ਪਿਕਸ ਅਸਿਸਟਡ ਲਿਵਿੰਗ ਸੋਸਾਇਟੀ ਦੇ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲੀ ਇਲੈਕਟ੍ਰਿਕ ਬੱਸ ਦੀ ਸਹੂਲਤ

ਸਿਹਤ ਮੰਤਰਾਲੇ ਵੱਲੋਂ ਸੀਨੀਅਰਜ਼ ਦੇ ਸੈਰ ਸਪਾਟੇ ਲਈ ਦਿੱਤਾ ਇਕ ਹਰਿਆਵਲ ਤੋਹਫ਼ਾ

ਸਰੀ, (ਹਰਦਮ ਮਾਨ)- ਪ੍ਰੋਗਰੈਸਿਵ ਇੰਟਰਕਲਰਚਲ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ ਸੋਸਾਇਟੀ (ਪਿਕਸ) ਸਰੀ ਵੱਲੋਂ ਪਿਕਸ ਅਸਿਸਟਡ ਲਿਵਿੰਗ ਫੈਸਿਲਿਟੀ ਦੇ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਲਈ ਨਵੀਂ ਇਲੈਕਟ੍ਰਿਕ ਬੱਸ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਬੱਸ ਲਈ ਸਿਹਤ ਮੰਤਰਾਲੇ ਅਤੇ ਫਰੇਜ਼ਰ ਹੈਲਥ ਵੱਲੋਂ ਫੰਡਿੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਦਸੰਬਰ 2023 ਵਿੱਚ ਇਸ ਹਰੀ ਪਹਿਲਕਦਮੀ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਹੁਣ ਅਧਿਕਾਰਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਹੂਲਤ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਮਿਲਿਆ ਹੈ।

ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸੂਬਾਈ ਅਤੇ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਨਾਲ਼ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਕੋਲੰਬੀਆ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਲਈ ਆਵਾਜਾਈ ਸਾਧਨਾਂ ਦੇ ਬਿਜਲੀਕਰਨ ਨੂੰ ਤੇਜ਼ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਪਹੁੰਚਯੋਗਤਾ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣਾ ਅਤੇ ਵਾਤਾਵਰਣ 'ਤੇ ਪੈ ਰਹੇ ਮਾੜੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣਾ ਹੈ। ਪਿਕਸ 'ਤੇ ਇਲੈਕਟ੍ਰਿਕ ਬੱਸ ਦਾ ਮੇਲ ਸੀਨੀਅਰ ਨਿਵਾਸੀਆਂ ਲਈ ਜੀਵਨ ਦੀ ਗੁਣਵੱਤਾ ਵਿੱਚ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸੁਧਾਰ ਕਰੇਗਾ, ਜਿਸ ਨਾਲ਼ ਉਹ ਸੈਰ-ਸਪਾਟੇ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਅਤੇ ਸਥਾਨਕ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨਾਲ਼ ਆਪਣੀ ਸਾਂਝ ਵਧੇਰੇ ਪਕੇਰੀ ਕਰ ਸਕਣਗੇ।

ਪਿਕਸ ਸੋਸਾਇਟੀ ਦੇ ਸੀ.ਈ.ਓ. ਸਤਬੀਰ ਸਿੰਘ ਚੀਮਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਉਦਾਰ ਤੋਹਫ਼ਾ ਸਾਡੇ ਪਿਆਰੇ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਦੀ ਗਤੀਸ਼ੀਲਤਾ ਵਿੱਚ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਵਾਧਾ ਕਰੇਗਾ। ਇਸ ਇਲੈਕਟ੍ਰਿਕ ਬੱਸ ਨਾਲ਼ ਵਸਨੀਕਾਂ ਨੂੰ ਭਾਈਚਾਰਕ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਭਾਗੀਦਾਰੀ ਲਈ ਵਧੇਰੇ ਮੌਕੇ ਮਿਲਣਗੇ, ਜਿਸ ਨਾਲ਼ ਉਹ ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਖੁਸ਼ ਰੱਖਣ ਲਈ ਸੈਰ-ਸਪਾਟੇ ਅਤੇ ਹੋਰ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਦਾ ਆਨੰਦ ਮਾਣ ਸਕਣਗੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਪਿਕਸ ਸੋਸਾਇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਬੀ.ਸੀ. ਦੇ ਪ੍ਰੀਮੀਅਰ ਡੇਵਿਡ ਇਬੀ ਅਤੇ ਬੀ.ਸੀ. ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਸਿਹਤ ਮੰਤਰੀ ਐਡਰੀਅਨ ਡਿਕਸ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ।

ਪਿਕਸ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕ ਇੰਦਰਜੀਤ ਹੁੰਦਲ ਨੇ ਇਸ ਇਲੈਕਟ੍ਰਿਕ ਬੱਸ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਦਾ ਸੁਆਗਤ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਸਹੂਲਤ ਸਾਡੇ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਗਤੀਸ਼ੀਲਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਦੇ ਨਾਲ਼ ਨਾਲ਼ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਹਰੇ ਭਰੇ ਭਵਿੱਖ ਵੱਲ ਸਾਡੀ ਪਹਿਲਕਦਮੀ ਨੂੰ ਵੀ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ।

ਪੀਲ ਰੀਜਨਲ ਪੁਲੀਸ ਵੱਲੋਂ ਜਬਰੀ ਵਸੂਲੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਪੰਜ ਹੋਰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰੀਆਂ

ਬਰੈਂਪਟਨ : ਪੀਲ ਰੀਜਨਲ ਪੁਲੀਸ ਐਕਸਟੌਰਸ਼ਨ ਇਨਵੈਸਟੀਗੇਟਿਵ ਟਾਸਕ ਫੋਰਸ (EITF) ਨੇ ਦੱਖਣੀ ਏਸ਼ੀਆਈ ਕਾਰੋਬਾਰਾਂ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੀ ਜਬਰੀ ਵਸੂਲੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਪੰਜ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਘਟਨਾਵਾਂ ਬਰੈਂਪਟਨ ਅਤੇ ਮਿਸੀਸਾਗਾ ਦੇ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿੱਚ ਹੋਈਆਂ ਸਨ। ਈਂਠਫ ਇਹਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਕੈਨੇਡਾ ਭਰ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਹਿਯੋਗੀਆਂ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਕੰਮ ਜਾਰੀ ਰੱਖਦਾ ਹੈ।

ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ, ਈਂਠਫ ਨੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਦੋਸ਼ਾਂ ਹੇਠ ਪੰਜ ਸ਼ੱਕੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਚਾਰ ਹਥਿਆਰ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਉੱਤੇ ਧਮਕੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਵੱਡੀ ਰਕਮ ਦੀ ਮੰਗ ਅਤੇ ਜਬਰੀ ਵਸੂਲੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਏ ਗਏ ਹਨ।

ਪੀਲ ਰੀਜਨਲ ਪੁਲੀਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਵੈੱਬਸਾਈਟ 'ਤੇ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪ੍ਰੈਸ ਨੋਟ ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਪਛਾਣ 27 ਸਾਲਾ ਬੰਧੂਮਾਨ ਸੇਖੋਂ, 25 ਸਾਲਾ ਹਰਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ, 44 ਸਾਲਾ ਤੇਜਿੰਦਰ ਤਤਲਾ, 21 ਸਾਲਾ ਰੁਖਸਾਰ ਅਚਕਜ਼ਈ ਅਤੇ 24 ਸਾਲਾ ਦਿਨੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਵਜੋਂ ਹੋਈ ਹੈ। ਇਹ ਵਿਅਕਤੀ ਕੁੱਲ 16 ਦੋਸ਼ਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ।

ਬਰੈਂਪਟਨ ਦੀ ਰਹਿਣ ਵਾਲੀ 21 ਸਾਲਾ ਰੁਖਸਾਰ ਅਚਕਜ਼ਈ ਨੂੰ ਸਤੰਬਰ 2023 ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਲਈ 30 ਜੁਲਾਈ, 2024 ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਉੱਤੇ ਜਬਰੀ ਵਸੂਲੀ ਅਤੇ $5000.00 ਤੋਂ ਘੱਟ ਦੀ ਧੋਖਾਧੜੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਏ ਗਏ ਸਨ। ਉਸ ਨੂੰ ਬਰੈਂਪਟਨ ਵਿੱਚ ਓਨਟਾਰੀਓ ਕੋਰਟ ਆਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਲਗਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨਾਲ ਰਿਹਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

HOMELAND MORTGAGE CORP.

ਜੇ ਮੌਰਟਗੇਜ਼ ਲੈਣ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਇੱਕ ਵਾਰ ਸਾਨੂੰ ਮਿਲੋ।
ਅਸੀਂ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਮੌਰਟਗੇਜ ਦਾ ਵੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਘੱਟ ਰੇਟ ਤੇ ਕਰਦੇ ਹਾਂ।

- ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਘਰ ਖਰੀਦਣ ਵਾਲੇ
- ਰੈਜੀਡੈਂਸ਼ੀਅਲ ਮੌਰਟਗੇਜ
- ਕੰਸਟਰਕਸ਼ਨ ਮੌਰਟਗੇਜ
- ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਮੌਰਟਗੇਜ
- ਸੈਕੰਡ ਅਤੇ ਥਰਡ ਮੌਰਟਗੇਜ

Kuldip Panesar
Mortgage Consultant
Cell :604-308-6839

PROFESSIONAL AND EXPERIENCED
Ph.: 604-593-6622, Fax : 604-593-6615
#201-7928 128St. (York Business Centre) Surrey BC V3W 4E8
Website : www.homelandmortgage.ca
E-mail : homelandmortgage@hotmail.com

YOUR NEIGHBOURHOOD LAYER

RISHI LAW CORPORATION

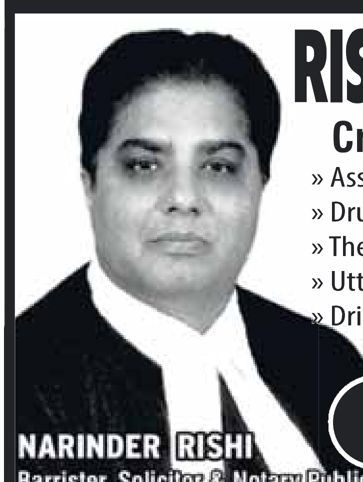

NARINDER RISHI
Barrister, Solicitor & Notary Public

Criminal Law
» Assault Charges
» Drug Charges
» Theft/Fraud
» Uttering Threats
» Driving Offences

Divorces Probate

All kind of Notary Services

Real Estate
» Purchase/ Sale of Property
» Mortgage / Line of Credit

Immigration Law
» Immigration Appeals
» Refugee Claims
» Spousal Sponsorship
» Parents Sponsorship
» Super Visa / Visitor Visa

Services offered in Punjabi, Hindi & English

Vancouver
6625, Fraser Street
604-322-5515
Email : nkrishi@yahoo.com

Two Locations to serve you

Surrey
604-505-6454
(By appointments only)

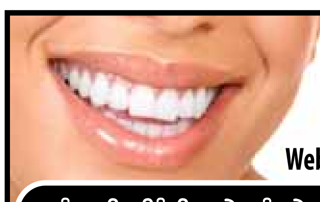

NEWTON DENTURE CLINIC INC.
Web: www.newtondentures.ca | Email: newtondentures@gmail.com

ਪੰਜਾਬੀ, ਹਿੰਦੀ ਅਤੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਬੋਲਦੇ ਹਾਂ।
ਮੁਫ਼ਤ ਸਲਾਹ

"Over 20 years experience as Denturist"

- ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਦੰਦ ਲਵਾਉਣੇ ਹਨ ਜਾਂ ਫਿਰ ਲਗਵਾਏ ਹਨ। ਦੰਦ ਪੁਰਾਣੇ ਹਨ ਅਤੇ ਨਵੇਂ ਲਗਵਾਣੇ ਹਨ।
- ਤੁਹਾਡੇ ਲਵਾਏ ਦੰਦ ਢਿੱਲੇ ਹਨ ਜਾਂ ਟੁੱਟ ਗਏ ਹਨ।
- ਬਲਰਾਜ ਨਾਲ ਅਪਾਇੰਟਮੈਂਟ ਬਣਾਓ ਅਤੇ ਖਾਣਾ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖਾਓ।
- ਜੇ ਤੁਹਾਡੇ ਸਾਰੇ ਦੰਦ ਨਹੀਂ ਨਿਕਲੇ ਪਰ ਖਾਣਾ ਠੀਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਖਾ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਬਲਰਾਜ ਨੂੰ ਮਿਲੋ ਇਹ ਤੁਹਾਡੀ ਸੇਵਾ ਲਈ ਸਰੀ ਵਿੱਚ ਹਨ।

BALRAJ (REGGIE) GILL
R.D. Bsc. Registered Denturist
ਬਲਰਾਜ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ 604-590-9747
Surrey #211-8334-128 St. Surrey BC V3W 4G2
(Second floor Khalsa Business Centre)

ਕੈਨੇਡਾ ‘ਚ ਕਿੰਗ ਚਾਰਲਸ 3 ਦੀ ਤਾਜਪੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਵੱਖ ਵੱਖ ਕਾਰਜਾਂ ਲਈ 15 ਵਿਅਕਤੀ ਸਨਮਾਨਿਤ

–ਸਮਰਪਾਲ ਬਰਾੜ ਅਤੇ ਜਗਜੀਤ ਤੂਰ ਦੋ ਪੰਜਾਬੀ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ

ਵੈਨਕੂਵਰ, (ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ): ਜਿਵੇਂ ਜਿਵੇਂ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੇ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਮੱਲਾਂ ਮਾਰੀਆਂ ਹਨ ਤਿਵੇਂ ਤਿਵੇਂ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਸਰਕਾਰਾਂ ਜਾਂ ਸਥਾਨਕ ਸਰਕਾਰਾਂ ਇਕੱਲੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਸਮੂਹ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸਮੇਂ ਸਮੇਂ ਮੁਤਾਬਿਕ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕਰਦੀਆਂ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਕੋਲੰਬੀਆ ਸੂਬੇ ਦੇ ਪਹਾੜਾਂ ਦੀ ਗੋਦ ਵਿੱਚ ਫ਼ਰੇਜਰ ਦਰਿਆ ਦੇ ਕੰਢੇ ਵੱਸਦੇ ਸ਼ਹਿਰ ਮਿਸ਼ਨ ਵਿਖੇ ਕਿੰਗ ਚਾਰਲਸ ਤਿੰਨ ਦੀ ਤਾਜਪੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਇੱਕ ਸਮਾਗਮ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵੱਖ ਵੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ 15 ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਕਮਿਊਨਿਸਟੀ ਅਵਾਰਡ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਕੇ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਸਮਾਜ ਦੀ ਬਿਹਤਰੀ ਲਈ ਅਹਿਮ ਕਾਰਜ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸਮਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਬਰਾੜ ‘ਭਗਤਾ ਭਾਈ’ ਅਤੇ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਤੂਰ, ਦੋ ਪੰਜਾਬੀ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਤਨ ਮਨ ਨਾਲ ਸਮਾਜਿਕ ਕੰਮਾਂ ਵਿੱਚ ਸਮੂਹ ਭਾਈਚਾਰਿਆਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਲਈ ਵੱਡਾ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਇਆ ਹੈ। ਮਿਸ਼ਨ ਐਬਟਸਫੋਰਡ ਤੋਂ ਮੈਂਬਰ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਬਰੈਡ ਵਿਸ ਨੇ ਸਨਮਾਨ ਲਈ ਚੁਣੇ ਗਏ ਵਿਅਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਤਮਗਿਆਂ ਨਾਲ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਬੈਂਕ ਆਫ਼ ਕੈਨੇਡਾ ਵੱਲੋਂ ਵਿਆਜ ਦਰਾਂ 'ਚ 50 ਅੰਕਾਂ ਦੀ ਕਟੌਤੀ, ਵਿਆਜ਼ ਦਰ ਘਟ ਕੇ 3.25 ਫੀਸਦੀ ਹੋਈ

ਔਟਵਾ (ਏਕਜੋਤ ਸਿੰਘ): ਬੈਂਕ ਆਫ ਕੈਨੇਡਾ ਨੇ ਵਿਆਜ ਦਰ ਘਟਾ ਕੇ 3.25 ਫੀਸਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਇਹ ਲਗਾਤਾਰ ਦੂਸਰੀ ਵਾਰੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਬੈਂਕ ਨੇ 50 ਬੇਸਿਸ ਪੁਆਇੰਟ ਦੀ ਕਟੌਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਕਤੂਬਰ ਮਹੀਨੇ ਵੀ ਬੈਂਕ ਨੇ 50 ਅਧਾਰ ਅੰਕਾਂ ਦੀ ਕਟੌਤੀ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਇਹ ਕਦਮ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਆਰਥਿਕ ਮਾਹੌਲ ਨੂੰ ਸਥਿਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਮੁਦਰਾਸਫੀਤੀ 'ਤੇ ਕਾਬੂ ਪਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ। ਇਹ ਲਗਾਤਾਰ ਪੰਜਵੀਂ ਵਾਰ ਹੈ ਜਦੋਂ ਵਿਆਜ ਦਰਾਂ ਵਿੱਚ ਕਟੌਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਜੂਨ 2024 ਵਿੱਚ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ ਇਸ ਕਟੌਤੀ ਦੇ ਨਾਲ, ਕੇਂਦਰੀ ਬੈਂਕ ਵੱਲੋਂ ਮਹਿੰਗਾਈ ਨੂੰ ਦੋ ਫੀਸਦੀ ਦੇ ਟੀਚੇ ਤੱਕ ਲੈ ਕੇ ਜਾਣ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਮੰਦੀ ਨੂੰ ਟਾਲਣ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਕਦਮ ਚੁੱਕੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ।

ਗਵਰਨਰ ਟਿਫ ਮੈਕਲੇਮ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਮਹਿੰਗਾਈ ਦਰ ਦੇ ਸਥਿਰ ਹੋਣ ਨਾਲ, ਹੁਣ ਵਿਆਜ ਦਰਾਂ ਨੂੰ ਘਟਾ ਕੇ ਆਰਥਿਕ ਵਿਕਾਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰੋਤਸਾਹਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ।" ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਲਗਾਤਾਰ ਕਟੌਤੀਆਂ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਮਹਿੰਗਾਈ ਹੁਣ ਨਿਯੰਤਰਣ ਵਿੱਚ ਹੈ।

ਵਿਆਜ ਦਰਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਤਾਜ਼ਾ ਕਟੌਤੀ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਘਰੇਲੂ ਅਤੇ ਵਪਾਰਕ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਕਾਫੀ ਅਸਰ ਛੱਡੇਗੀ।

ਹੋਮ ਲੋਨ ਦੀਆਂ ਕਿਸਤਾਂ ਵਿੱਚ ਗਿਰਾਟਵ ਆਵੇਗੀ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਘਰੇਲੂ ਮਾਲਕਾਂ ਦੀ ਆਮਦਨ ਵਿੱਚ ਬਚਤ ਹੋਵੇਗੀ। ਵੱਧ ਉਧਾਰ ਲੈਣ ਲਈ ਕਾਰੋਬਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰੋਤਸਾਹਨ ਮਿਲੇਗਾ। ਇਸ ਨਾਲ ਨਵੇਂ ਉਦਯੋਗ ਖੁਲ੍ਹਣਗੇ,

ਜਿਸ ਨਾਲ ਰੋਜ਼ਗਾਰ ਦੇ ਮੌਕੇ ਵਧਣਗੇ। ਨਿਵੇਸ਼ ਅਤੇ ਖਪਤ ਵਿੱਚ ਵੀ ਵਾਧਾ ਹੋਵੇਗਾ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਕੈਨੇਡਾ ਦੀ ਆਰਥਿਕਤਾ ਨੂੰ ਹੋਰ ਮਜ਼ਬੂਤੀ ਮਿਲੇਗੀ।

ਕੈਨੇਡਾ ਵਿੱਚ ਮਹਿੰਗਾਈ ਦਰ ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ 2 ਫੀਸਦੀ ਦੇ ਟੀਚੇ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਆਮ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨ 'ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਾ ਰਹੀ ਸੀ। ਪਰ ਬੈਂਕ ਆਫ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਇਸ ਕਦਮ ਨਾਲ ਮਹਿੰਗਾਈ ਦਰ ਨੂੰ ਹੁਣ ਸਥਿਰ ਕਰਨ ਦੇ ਯਤਨ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ।

ਗਵਰਨਰ ਮੈਕਲੇਮ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਮਹਿੰਗਾਈ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਇਹ ਕਟੌਤੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ, "ਅਸੀਂ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾ ਰਹੇ ਹਾਂ ਕਿ ਮੁਦਰਾਸਫੀਤੀ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਸਧਾਰ ਨੂੰ ਵੱਲ ਹਨ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕਤਾ ਇੱਕ ਸਥਿਰ ਪੱਧਰ ਤੇ ਵਧੇ।"

ਅਰਥਸ਼ਾਸਤਰੀਆਂ ਨੇ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਇਹ ਕਦਮ ਨਹੀਂ ਚੁੱਕਿਆ ਜਾਂਦਾ, ਤਾਂ ਕੈਨੇਡਾ ਦੀ ਆਰਥਿਕਤਾ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰ ਸਕਦੀ ਸੀ।

ਬੈਂਕ ਆਫ ਕੈਨੇਡਾ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਇਹ ਕਟੌਤੀ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਆਮ ਨਾਗਰਿਕਾਂ, ਘਰੇਲੂ ਮਾਲਕਾਂ ਅਤੇ ਕਾਰੋਬਾਰੀਆਂ ਲਈ ਬਹੁਤ ਲਾਭਦਾਇਕ ਸਾਬਤ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸ ਨਾਲ ਮਹਿੰਗਾਈ 'ਤੇ ਕਾਬੂ ਪਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਵਿਕਾਸ ਨੂੰ ਹੋਰ ਮਜ਼ਬੂਤੀ ਮਿਲੇਗੀ। ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਦੱਸਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਕੇਂਦਰੀ ਬੈਂਕ ਵੱਲੋਂ ਆਰਥਿਕਤਾ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਲਈ ਗੰਭੀਰ ਅਤੇ ਸੰਗਠਿਤ ਯਤਨ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। This report was written by Ekjot Singh as part of the Local Journalism Initiative.

ਜਿੰਦਗੀ ਜਿਉਣ ਦੇ ਜ਼ਜ਼ਬੇ ਨੂੰ ਤੇ ਸਾਥ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਕਦਰਦਾਨਾਂ ਦੀ ਸੋਚ ਨੂੰ ਸਲਾਮ

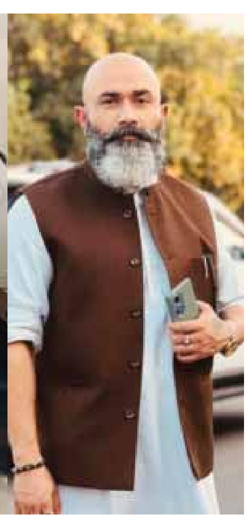

ਸਰੀ, (ਰਸ਼ਪਿੰਦਰ ਕੌਰ ਗਿੱਲ): ਨਵਨੀਤ ਗੋਪੀ ਜੀ ਨੇ ਸਬੱਬ ਬਣਾਇਆ ਤਾਂ ਮੇਰਾ ਮਿਲਣਾ ਵੀਰ ਨਵਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ ਜੀ ਨਾਲ ਹੋਇਆ। ਵੀਰ ਜੀ serve humanity serve god charitable trust ਦੇ ਜਰਨਲ ਸਕੱਤਰ ਹਨ। ਇਹ ਟਰਸੱਟ ਉਨਾਂ ਵੀਰਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ, ਜਿੰਨਾਂ ਦੀ ਰੀੜ ਦੀ ਹੱਡੀ ਨੁਕਸਾਨੀ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਦ ਉਨਾਂ ਦੀ ਜੀਵਨ ਸ਼ੈਲੀ ਬਿਲਕੁਲ ਹੀ ਬਦਲ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਵੀਰ ਜੀ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਕਈ ਕੇਸ ਉਨਾਂ ਕੋਲ ਇਸ ਤਰਾਂ ਦੇ ਆਉਂਦੇ ਹਨ ਜਿੰਨਾਂ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਵੀ ਇੰਨਾਂ ਦਾ ਸਾਥ ਛੱਡ ਗਏ ਹਨ। ਕਿਉਂਕਿ ਰੀੜ ਦੀ ਹੱਡੀ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਦ ਸ਼ਰੀਰ ਦੇ ਕਈ ਹਿੱਸੇ ਬਿਲਕੁਲ ਹੀ ਚੱਲਣੇ ਬੰਦ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਵੀ ਸੇਵਾ ਕਰਣ ਤੋਂ ਹੱਥ ਪਿੱਛੇ ਹਟਾ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਪਰ ਇਹ ਟਰੱਸਟ ਇੰਨਾਂ ਵੀਰਾਂ ਦਾ ਆਸਰਾ ਬਣਦਾ ਹੈ ਤੇ ਇੰਨਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮਾਹੌਲ ਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇੰਨਾਂ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਦੇ ਵਿੱਚ ਜੰਿਦਗੀ ਨੂੰ ਖੁਸ਼ੀ-ਖੁਸ਼ੀ ਜਿਉਣ ਦਾ ਰਾਹ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। 1 ਦਸੰਬਰ 2024 ਨੂੰ ਇਸ ਟਰੱਸਟ ਵੱਲੋਂ ਚਾਰ ਇੰਨਾਂ ਮਰੀਜਾਂ ਨਾਲ ਇੱਕ ਯਾਤਰਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਜੋ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਿੰਘ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਸੋਹਾਣਾ ਮੋਹਾਲੀ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ 5 ਦਸੰਬਰ 2024 ਨੂੰ ਸ਼੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਸਮਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਹ ਯਾਤਰਾ ਇੰਨਾਂ ਚਾਰ ਵੀਰਾਂ ਨੇ ਵੀਹਲ ਚੇਅਰ ਚਲਾ ਕੇ ਹੀ ਪੂਰੀ ਕੀਤੀ। ਇੰਨਾਂ ਵੀਰਾਂ ਨਾਲ ਟਰੱਸਟ ਦੀ ਪੂਰੀ ਟੀਮ ਵੀ ਨਾਲ ਹੀ ਰਹੀ। ਇਸ ਯਾਤਰਾ ਦਾ ਮਕਸਦ ਇੰਨਾਂ ਮਰੀਜਾਂ ਦੇ ਵਿੱਚ ਜੰਿਦਗੀ ਜਿਉਣ ਦਾ ਜਜ਼ਬਾ ਦਿਖਾਉਣਾ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸੁਨੇਹਾ ਪਹੁੰਚਾਉਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇੰਨਾਂ ਮਰੀਜਾਂ ਦਾ ਸਾਥ ਦੇਣਾ ਚਾਹਿਦਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਇੰਨਾਂ ਦੀ ਸ਼ਰੀਰਕ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਕਰਕੇ ਇੰਨਾਂ ਨੂੰ ਇਕੱਲੇ ਜਾਂ ਬੇਘਰ ਕਰ ਦੇਣਾ ਚਾਹਿਦਾ ਹੈ। ਨਵਜੀਤ ਸਿੰਘ ਵੀਰ ਜੀ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇੰਨਾਂ ਮਰੀਜਾਂ ਵਿੱਚ ਇੰਨਾਂ ਜ਼ਜ਼ਬਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਰੀੜ ਦੀ ਹੱਡੀ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨੇ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਵੀ ਕਿਰਤ ਕਰਣ ਤੋਂ ਪਿੱਛੇ ਨਹੀਂ ਹੱਟਦੇ। ਇਹ ਜਿੰਨਾਂ ਸਮਾਂ ਵੀ ਬੈਠ ਕੇ ਜੋ ਕੰਮ ਕਰ ਸਕਣ ਉਹ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਬੱਸ ਇੰਨਾਂ ਨੂੰ ਸਾਥ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਨਵਨੀਤ ਗੋਪੀ ਜੀ ਦਾ ਬਹੁਤ ਸ਼ੁਕਰੀਆ ਜਿੰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਮੈਂ ਇਸ ਟਰੱਸਟ ਦੀ ਟੀਮ ਨੂੰ ਮਿਲ ਸਕੀ ਬਲਕਿ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸ਼ੁਕਰੀਆ ਇੰਨਾਂ ਵੀਅਲ ਚੇਅਰ ਤੇ ਬੈਠੇ ਵੀਰਾਂ ਦਾ ਜਿੰਨਾਂ ਨਾਲ ਮਿਲਕੇ ਮੁਸੀਬਤਾਂ ਨਾਲ ਜੂਝਣ ਦਾ ਜ਼ਜ਼ਬਾ ਖੁਦ ਸਾਡੇ ਵਿੱਚ ਵੀ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ। ਜੰਿਦਗੀ ਨੂੰ ਮੁਹੱਬਤ ਨਾਲ ਜਿਉਣ ਦਾ ਸੁਨੇਹਾ ਮਿਲਿਆ। ਮੈਂ ਯਾਦਗਿਰੀ ਵੱਲੋਂ ਇੰਨਾਂ ਵੀਰਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪੀਂਘਾਂ ਸੋਚ ਦੀਆਂ ਮੰਚ ਵੱਲੋਂ ਨੋਟਬੁੱਕ ਭੇਂਟ ਕੀਤੀ। ਸਾਰੀ ਟੀਮ ਬਹੁਤ ਹੀ ਖੁਸ਼ਮਿਜ਼ਾਜ਼ ਅਤੇ ਪਿਆਰੀ ਹੈ। ਮਾਨਵਤਾ ਦਾ ਸੁਨੇਹਾ ਲੈ ਕੇ 6 ਤਾਰੀਖ ਨੂੰ ਇਹ ਯਾਤਰਾ ਇੰਨਾਂ ਵੀਰਾ ਨੇ ਸ਼੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਸਮਾਪਤ ਕੀਤੀ। ਭਾਈ ਭਗਵੰਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਧੰਗੇੜਾ ਜੀ ਮੈਨੇਜਰ ਸ਼੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਨੇ ਇੰਨਾਂ ਚਾਰ ਵੀਰਾਂ ਨੂੰ ਅਤੇ ਟਰੱਸਟ ਦੇ ਜਰਨਲ ਸਕੱਤਰ ਨਵਜੀਤ ਸਿੰਘ ਵੀਰ ਨੂੰ ਯਾਦਗਿਰੀ ਚਿੰਨ ਦੇ ਕੇ ਸਨਮਾਨਿਤ ਵੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਭਾਈ ਭਗਵੰਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਧੰਗੇੜਾ ਜੀ ਮੈਨੇਜਰ ਸ਼੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਇਸ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਮੈਂ ਵੀ ਪੀਂਘਾਂ ਸੋਚ ਦੀਆਂ ਮੰਚ ਵੱਲੋਂ ਨੋਟਬੁੱਕ ਭੇਂਟ ਕੀਤੀ। ਬਹੁਤ ਖੁਸ਼ੀ ਹੋਈ ਇੰਨਾਂ ਦੇ ਇਸ ਜਜ਼ਬੇ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣਕੇ। ਬਹੁਤ ਧੰਨਵਾਦ ਨਵਨੀਤ ਗੋਪੀ ਜੀ ਦਾ ਇਸ ਪਿਆਰੀ ਮੁਲਾਕਾਤ ਲਈ।

ਬੀ.ਐਲ.ਐਸ. ਹੁਣ ਸਰੀ ਵਿੱਚ ਨਵੇਂ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਦੇਵੇਗਾ ਸੇਵਾਵਾਂ

ਸਰੀ,(ਏਕਜੋਤ ਸਿੰਘ) ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਕੋਲੰਬੀਆ ਵਿਚ ਸਥਿਤ ਬੀਐਲਐਸ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਦਫਤਰ, ਜੋ ਭਾਰਤੀ ਵੀਜ਼ਾ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਹੁਣ ਨਵੇਂ ਪਤੇ 'ਤੇ ਸਥਾਨਾਂਤਰਿਤ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਨਵੇਂ ਦਫਤਰ ਨੇ 2 ਦਸੰਬਰ, 2024, ਸੋਮਵਾਰ ਤੋਂ ਆਪਣੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਪ੍ਰਾਰੰਭ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ। ਹੁਣ ਉਮੀਦਵਾਰ ਆਪਣੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਉਣ ਜਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸਰੀ ਦੇ 5577 153ਏ ਸਟ੍ਰੀਟ, ਯੂਨਿਟ #301 (ਤੀਜੀ ਮੰਜਿਲ), ਸਰੀ, ਬੀਸੀ, V3S 5K7 'ਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਪਹਿਲਾਂ, ਇਹ ਦਫਤਰ 13468 77 ਐਵਿਨਿਊ, G.A.D. ਸਕੂਲ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸਥਿਤ ਸੀ। ਨਵੇਂ ਪਤੇ 'ਤੇ ਸਥਾਨਾਂਤਰਨ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਹੋਰ ਵਧੀਆ ਸੇਵਾਵਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਇਹ ਦਫਤਰ ਹੁਣ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਾਗਜ਼ਾਤ ਜਮ੍ਹਾਂ ਅਤੇ ਵਾਪਸੀ ਲਈ ਸਥਾਪਿਤ ਅਤੇ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਦਫਤਰ ਵੱਲੋਂ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਜਮ੍ਹਾਂ ਅਤੇ ਵਾਪਸੀ ਦੇ ਘੰਟੇ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ: ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਦੇ ਘੰਟੇ: ਸਵੇਰੇ 8:00 ਵਜੇ ਤੋਂ ਦੁਪਹਿਰ 1:00 ਵਜੇ ਤੱਕ। ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਵਾਪਸੀ ਦੇ ਘੰਟੇ: ਸ਼ਾਮ 3:00 ਵਜੇ ਤੋਂ 4:00 ਵਜੇ ਤੱਕ।

ਇਹ ਸਮਾਂ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਯੋਜਨਾ ਬੰਨ੍ਹਣ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਕ ਹੋਵੇਗਾ। ਪੋਸਟਲ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਵੀ ਹੁਣ ਨਵੇਂ ਪਤੇ 'ਤੇ ਭੇਜੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ।

ਨਵੇਂ ਦਫਤਰ ਵਿੱਚ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਵਧੀਆ ਸੁਵਿਧਾਵਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਹੈ। ਸਥਾਨਾਂਤਰਨ ਨਾਲ, ਦਫਤਰ ਦਾ ਪ੍ਰਵਾਹ ਸਰੀ ਦੇ ਆਰਥਿਕ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਸਫਲ ਬਣਾਉਣ 'ਤੇ ਕੇਂਦਰਿਤ ਹੈ। ਪੂਰਾ ਦਫਤਰ ਹੁਣ ਨਵੀਂ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਨਾਲ ਸਾਜ਼ੋ-ਸਾਮਾਨ ਲੈਸ ਹੈ, ਜੋ ਵੀਜ਼ਾ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਹੋਰ ਤੇਜ਼ ਅਤੇ ਆਸਾਨ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਸਹਾਇਕ ਹੋਵੇਗਾ। This report was written by Ekjot Singh as part of the Local Journalism Initiative.

ਸਾਬਕਾ ਅਲਬਰਟਾ ਪ੍ਰੀਮੀਅਰ ਰੇਚਲ ਨੌਟਲੀ ਵੱਲੋਂ ਐਮ.ਐਲ.ਏ. ਦੀ ਸੀਟ ਤੋਂ ਅਸਤੀਫ਼ੇ ਦਾ ਐਲਾਨ

ਐਡਮੰਟਨ (ਏਕਜੋਤ ਸਿੰਘ): ਐਲਬਰਟਾ ਦੀ ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰੀਮੀਅਰ ਰੇਚਲ ਨੌਟਲੀ ਨੇ ਅਲਬਰਟਾ ਲਜਿਸਲੇਚਰ ਦੀ ਐਮਐਲਏ ਸੀਟ ਤੋਂ 30 ਦਸੰਬਰ ਤੋਂ ਅਸਤੀਫਾ ਦੇਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਵੀਰਵਾਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਬਿਆਨ ਜਾਰੀ ਕਰਦਿਆਂ, ਨੌਟਲੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਐਲਬਰਟਾ ਲਜਿਸਲੇਚਰ ਦੇ ਸਪੀਕਰ ਨੂੰ ਅਸਤੀਫਾ ਦੇਣ ਦੀ ਆਪਣੀ ਇੱਛਾ ਬਾਰੇ ਪੱਤਰ ਭੇਜੇਗੀ। ਐਨਡੀਪੀ ਦੀ ਸਾਬਕਾ ਲੀਡਰ, ਨੌਟਲੀ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਮੈਂ ਇਹ ਐਲਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਮਿਸ਼ਰਤ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨਾਲ ਲਿਖ ਰਹੀ ਹਾਂ ਕਿ ਅੱਜ ਮੈਂ ਐਲਬਰਟਾ ਲਜਿਸਲੇਚਰ ਦੇ ਸਪੀਕਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪੱਤਰ ਭੇਜਾਂਗੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮੇਰੇ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਅਸਤੀਫਾ ਦੇਣ ਦੇ ਮੇਰੇ ਇਰਾਦੇ ਬਾਰੇ ਲਿਖਿਆ ਹੋਵੇਗਾ।"

ਰੇਚਲ ਨੌਟਲੀ ਨੇ 2015 ਵਿੱਚ ਐਲਬਰਟਾ ਐਨਡੀਪੀ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਸਰਕਾਰ ਬਣਾਈ ਸੀ। ਇਸਨੂੰ ਐਲਬਰਟਾ ਵਿੱਚ ਸੱਜੇ-ਪੱਖੀ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੇ 80 ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਬੇਹੱਤਰੇਨ ਰਿਕਾਰਡ ਨੂੰ ਤੋੜਨ ਵਾਲਾ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ। ਪਰ, ਅਗਲੇ ਕੁਝ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਹੋਏ ਸੂਬਾਈ ਚੋਣਾਂ ਵਿੱਚ ਅਰਥਚਾਰੇ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹਾਰ ਦੇ ਨਾਲ, ਨੌਟਲੀ ਨੇ 2024 ਵਿੱਚ ਪਾਰਟੀ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਛੱਡਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਸੀ।

ਨੌਟਲੀ ਨੇ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ, ਗਰਮੀਆਂ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਤੋਂ ਅਸਤੀਫਾ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਾਹੀਦ ਨੈਨਸ਼ੀ ਨੂੰ ਐਲਬਰਟਾ ਐਨਡੀਪੀ ਦਾ ਨਵਾਂ ਲੀਡਰ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ

ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ, "ਨਾਹੀਦ ਨੈਨਸ਼ੀ ਦੀ ਚੋਣ ਸਾਡੀ ਹੈਲਥ ਕੇਅਰ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਨ ਦੀ ਸੱਚੀ ਵਚਨਬੱਧਤਾ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਕਿਫਾਇਤੀ ਸੰਕਟ ਦੇ ਵਿਹਾਰਕ ਹੱਲ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ ਐਲਬਰਟਾ ਵਾਸੀਆਂ ਲਈ ਇੱਕ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਮੌਕੇ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ।" ਨੌਟਲੀ ਦੇ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਕੈਰੀਅਰ ਨੂੰ ਜੇਸਨ ਕੈਨੀ ਦੇ ਪ੍ਰੀਮੀਅਰ ਬਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੁੜ ਕਠਿਨਾਈ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਿਆ ਸੀ। 2019 ਵਿੱਚ ਜੇਸਨ ਕੈਨੀ ਨੇ ਪ੍ਰੀਮੀਅਰ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੱਤਾ ਸੰਭਾਲੀ ਸੀ, ਅਤੇ ਮੁੜ ਸੱਜੀ-ਪੱਖੀ ਕੰਜ਼ਰਵੇਟਿਵ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਐਲਬਰਟਾ ਵਿੱਚ ਪਰਤਾਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਨਵਾਂ ਮੋੜ ਮਿਲਿਆ ਸੀ।

2015 ਵਿੱਚ ਐਨਡੀਪੀ ਦੀ ਜਿੱਤ ਨੇ ਇੱਕ ਇਤਿਹਾਸਿਕ ਮੋੜ ਪਾਇਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਐਲਬਰਟਾ ਵਿੱਚ ਮੁੜ ਇਕ ਨਵੀਂ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕਦਮ ਰੱਖੇ ਸਨ।

ਨੌਟਲੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਸੇਵਾ ਨੂੰ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਅਨੁਭਵ ਦੱਸਿਆ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ "ਲਗਭਗ 17 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਆਪਣੇ ਹਲਕੇ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਨਾ ਮੇਰੇ ਲਈ ਸਨਮਾਨ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ।" ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਕੈਰੀਅਰ ਅਤੇ ਭਵਿੱਖ ਲਈ ਕੋਲ ਕੁਝ ਵੀ ਖੁਲਾਸਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ, ਪਰ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰ ਅਤੇ ਸਟਾਫ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ।

ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਨੌਟਲੀ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਸਾਰਥਕ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕਾਫੀ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਉਹ ਹਮੇਸ਼ਾ ਆਪਣੇ ਹਲਕੇ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਂਤ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਖ਼ਾਤਰ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਮੇਰੀ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਦਾ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਕਦੇ ਵੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਉਨਾਂ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਦੇਣ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਸੀ।" This report was written by Ekjot Singh as part of the Local Journalism Initiative.

ਪਰੈਸ਼ਰਵਾਸ਼ ਅਤੇ ਰੂਫ ਰਿਪੇਅਰ

ਵੱਡੇ ਪਰੈਸ਼ਰਵਾਸ਼ ਨਾਲ ਘਰ ਧਵਾਊ।
ਅਸੀਂ ਛੱਤਾਂ, ਗਟਰ ਕਲੀਨ, ਡਰਾਈਵੇਅ ਤੇ ਵਿੰਡੋਵਾਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਾਂ।
ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਛੱਤਾਂ ਬਦਲਕੇ ਅਤੇ ਛੱਤਾਂ ਦੀ ਮੁਰੰਮਤ ਵੀ ਕਰਦੇ ਹਾਂ।
ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਫੂਨ ਕਰੋ:
ਦਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਰਾਏ
604-807-1012

ਦਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਰਾਏ

ਲੇਡੀਜ਼ ਸੰਗੀਤ, ਜਾਗੋ, ਮਾਈਆਂ, ਵਿਆਹ, ਜਨਮਦਿਨ ਜਾਂ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਖੁਸ਼ੀ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਲਈ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ
ਚਰਨਜੀਤ ਕੌਰ (ਪੰਜਾਬੀ ਫੋਕ ਸਿੰਗਰ)
306-861-5876
306-891-5441
Email : devicharno35@gmail.com
Follow charanjeet_861

Keep Smiling Denture Clinic
Keep Smiling Denture Clinic
Complete Denture Implant Denture Partial Denture
Care Home Mobile S... ਸਲਾਹ ਲਈ ਅੱਜ ਹੀ ਮਿਲੋ
ਕੀ ਤੁਹਾਡੇ ਹੇਠਲੇ ਜਾਂ ਉਪਰਲੇ ਦੰਦ ਢਿੱਲੇ ਹਨ ਜਾਂ ਹੱਡੀ ਘਸੀ ਹੋਈ ਹੈ?
ਜੇਕਰ ਤੁਸੀਂ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਡੈਂਟਲ ਕੇਅਰ ਪਲਾਨ ਦਾ ਕਾਰਡ ਮਿਲ ਗਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਫਿਰ ਆਪਣੀ ਸਲਾਹ ਦਾ ਸਮਾਂ ਬੁੱਕ ਕਰੋ
ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ Suction Denture ਬਾਰੇ ਜਾਨਣ ਲਈ ਮਿਲੋ ਅਸੀਂ ਜਾਪਾਨੀ ਤਕਨੀਕ ਨਾਲ ਦੰਦਾਂ ਨੂੰ ਫਿਟ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਵੀ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ (CERTIFIED) ਹਾਂ ।
ਜੇ ਤੁਹਾਡੇ ਇੱਕ, ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੰਦ ਨਿਕਲ ਚੁੱਕੇ ਹਨ, ਦੰਦ ਲਗਵਾਉਣੇ ਹਨ, ਦੰਦ ਪੁਰਾਣੇ ਹਨ ਜਾਂ ਹੁਣ ਨਵੇਂ ਲਗਵਾਉਣੇ ਹਨ। ਤੁਹਾਡੇ ਲਗਵਾਏ ਦੰਦ ਢਿੱਲੇ ਹਨ ਜਾਂ ਟੁੱਟ ਗਏ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰੀਅਲਾਇਨ ਜਾਂ ਰਿਪੇਅਰ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਸਾਨੂੰ ਅੱਜ ਹੀ ਮਿਲੋ।

Gagan Chahal R.D.
Registered Denturist
SEMCD CERTIFIED CLINICIAN
Book Your Appointment
778-600-0811 | 778-600-0810
6834 King George Blvd Surrey BC | 2644 Cyril St Abbotsford BC

ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ
ਪੰਜਾਬੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨ
International
Punjabi Tribune

• **Rachhpal Singh Gill**
ਸੰਪਾਦਕ (ਕਾਰਜਕਾਰੀ)
604-616-2171

Funded by the Government of Canada | Financé par le gouvernement du Canada | Canada

ADVISORY BOARD

• **Gurvinder Singh Dhaliwal**
Vancouver,
604-825-1550

• **Gurlal Singh**
Journalist,

• **Hardam Singh Maan**
Surrey
604-308-6663

• **Virpal Singh Bhagta**
News Reporter | Punjab
+91 96532 00226

• **Ekjot Singh**
News Reporter

Printed & Published in Canada by : International Punjabi Tribune Inc.

604-584-5577 (Office)
punjabitribune
iptribune@gmail.com
www.punjabitribune.ca
punjabitribune

NOTICE TO ADVERTISER

International Punjabi Tribune does not accept any liability or damage caused by an error or inaccuracy in the printing of an advertisement beyond the amount paid for the space actually occupied by that portion of the advertisement in which error occurs. All advertising is subject to publisher's approval. International Punjabi Tribune reserves the right to turn down or edit any material forwarded to us for printing. The publisher does not guarantee the insertion of any particular advertisement on a specified date, or at all.

Publisher is not responsible in any mishappening between the customer and Advertiser.

ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਪੰਜਾਬੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨ ਪੰਜਾਬੀ ਮਾਂ ਬੋਲੀ, ਸਭਿਆਚਾਰ ਅਤੇ ਪੰਜਾਂ ਪਾਣੀਆਂ ਦੀ ਧਰਤੀ ਦੀ ਸਲਾਮਤੀ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਹੈ। ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਪੰਜਾਬੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨ ਵਿੱਚ ਛਪੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਨਾਲ਼ ਸੰਪਾਦਕ ਜਾਂ ਅਖ਼ਬਾਰ ਦਾ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਲੇਖਕ ਆਪਣੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਈਮੇਲ ਰਾਹੀਂ ਭੇਜ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਈਮੇਲ ਵਾਲ਼ੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਪੰਜਾਬੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨ ਨੂੰ ਰਚਨਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਲੋੜ ਅਨੁਸਾਰ ਕਾਂਟ-ਛਾਂਟ ਕਰਨ ਦਾ ਜਾਂ ਬਿਲਕੁਲ ਨਾਂ ਛਾਪਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਅਸ਼ਲੀਲ, ਭੜਕਾਊ, ਨਸਲੀ ਵਿਤਕਰੇ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ 'ਤੇ ਨਿੱਜੀ ਅਧਾਰ ਵਾਲ਼ੀ ਰਚਨਾਂ ਛਾਪਣ ਤੋਂ ਅਸੀਂ ਅਸਮਰਥ ਹਾਂ। ਇਸ਼ਤਿਹਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਛਪੀ ਸਮੱਗਰੀ ਲਈ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰਦਾਤਾ ਖੁਦ ਜਿੰਮੇਵਾਰ ਹੋਵੇਗਾ।

ਮਜ਼ਬੂਰੀ-ਵੱਸ ਪ੍ਰਵਾਸ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਨੌਜਵਾਨ

ਲਿਖਤ : ਗੁਰਮੀਤ ਪਲਾਹੀ

ਪ੍ਰਵਾਸੀਆਂ ਦੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਜਾਣ ਦਾ ਰੁਝਾਨ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਦੁਆਬੇ ਖਿੱਤੇ ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ, ਹੁਣ ਤਾਂ ਪੂਰਾ ਪੰਜਾਬ ਇਸ ਰੁਝਾਨ ਦੀ ਲਪੇਟ ਵਿੱਚ ਆ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਸ਼ਹਿਰੀ ਕੀ, ਪੇਂਡੂ ਕੀ, ਉੱਚਿਆਂ ਘਰਾਂ ਵਾਲੇ ਕੀ, ਮੱਧਮ ਵਰਗਾਂ ਵਾਲੇ ਕੀ, ਹੁਣ ਤਾਂ ਸਧਾਰਨ ਕਾਮੇ ਦੇ ਪੁੱਤਰ-ਧੀਆਂ ਵੀ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਦਾ ਇਮਤਿਹਾਨ ਆਇਲਿਟਸ ਪਾਸ ਕਰਕੇ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵੱਲ ਉਡਾਰੀ ਮਾਰਨ ਦਾ ਜੁਗਾੜ ਬਣਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਕੋਈ ਆਪਣਾ ਬੈਂਕ ਖਾਤਾ ਖਾਲੀ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਇਸ ਕੰਮ ਵਾਸਤੇ ਕੋਈ ਆਪਣਾ ਖੇਤ ਗਿਰਵੀ ਰੱਖ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸਧਾਰਨ ਬੰਦਾ ਆਪਣਾ ਘਰ ਬੈਂਕ ਕੋਲ ਗਹਿਣੇ ਧਰ ਕੇ ਆਪਣੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਮੁੰਡੇ-ਕੁੜੀ ਲਈ ਫੀਸ ਜੁਟਾਉਣ ਦਾ ਜੁਗਾੜ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਇਹ ਕਹਿਕੇ ਕਿ ਇੱਕ ਵਾਰੀ ਦੀ ਫੀਸ ਜੋਗੇ ਪੈਸੇ ਹੋ ਜਾਣ ਭਾਵੇਂ ਭੈਣਾਂ, ਭਰਾਵਾਂ, ਰਿਸ਼ੇਤਾਦਾਰਾਂ ਤੋਂ ਉਧਾਰ ਲੈ ਕੇ, ਬਾਕੀ ਕਾਕਾ/ਕਾਕੀ ਆਪੇ ਜਾ ਕੇ "ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਦਰਖਤਾਂ" ਤੋਂ ਤੋੜ ਲੈਣਗੇ।

ਹੁਣ ਇਹ ਗੱਲ ਹੈਰਾਨੀ ਵਾਲੀ ਨਹੀਂ ਰਹੀ ਕਿ ਇੱਕ ਸਾਲ ਵਿੱਚ ਸਵਾ ਤੋਂ ਡੇਢ ਲੱਖ ਤੱਕ ਨੌਜਵਾਨ ਆਇਲਿਟਸ ਪਾਸ ਕਰਕੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਕਾਲਜਾਂ, ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਦੀਆਂ ਭਾਰੀ ਭਰਕਮ ਫੀਸਾਂ ਤਾਰ ਕੇ, ਵੀਜ਼ੇ ਲੈ ਕੇ, ਜ਼ਹਾਜ਼ਾਂ ਦੇ ਹੂਟੇ ਲੈ ਰਹੇ ਹਨ - ਵਿਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਕੀ ਬਣੇਗਾ, ਇਹ "ਉੱਪਰਲੇ" ਉੱਤੇ ਡੋਰ ਛੱਡਕੇ ਤੇ ਇਹ ਕਹਿਕੇ ਕਿ ਜੋ ਹੋਊ ਵੇਖੀ ਜਾਊ।

ਵਿਦੇਸ਼ ਜਾਣ ਦੇ ਇਸ ਰੁਝਾਨ ਦਾ ਕਾਰਨ ਭਾਵੇਂ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਪਸਰੇ ਨਸ਼ੇ ਤੇ ਮਾਪਿਆਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਔਲਾਦ ਨੂੰ ਇਹਨਾਂ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ ਦੀ ਤਰਕੀਬ। ਪਰ ਇਸ ਰੁਝਾਨ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਜਵਾਨੀ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਔਝੜ ਰਾਹਾਂ ਤੇ ਪਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਨਹੀਂ ਪਤਾ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਭਵਿੱਖ ਕੀ ਹੋਏਗਾ। ਪਰ ਮਾਪੇ ਅਤੇ ਨੌਜਵਾਨ ਇਹ ਮੰਨਕੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਤੁਰਦੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਭੈੜੀ ਹਾਲਤ ਨਾਲੋਂ ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਹਾਲ ਵਿਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਚੰਗਾ ਹੀ ਰਹੇਗਾ।

ਇਸ ਰੁਝਾਨ ਦਾ ਫਾਇਦਾ ਚੁੱਕਦਿਆਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਟਰੈਵਲ ਏਜੰਟਾਂ ਦੀ ਚਾਂਦੀ ਬਣੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਆਇਲਿਟਸ ਸੈਂਟਰ ਹਰ ਛੋਟੇ-ਵੱਡੇ ਕਸਬੇ ਅਤੇ ਵੱਡੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿੱਤ ਖੁੱਲ੍ਹਦੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ, ਜਿੱਥੇ ਨੌਜਵਾਨ ਮੁੰਡੇ, ਕੁੜੀਆਂ ਬਾਰ੍ਹਵੀਂ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੰਜ ਸਾਢੇ ਪੰਜ, ਛੇ, ਸਾਢੇ ਛੇ, ਸੱਤ, ਬੈਂਡ ਲੈਣ ਲਈ ਤਰਲੋਮੱਛੀ ਹੋਏ ਤੁਰੇ ਫਿਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹਨਾਂ ਸੈਂਟਰਾਂ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਰੁਪਏ ਫੀਸਾਂ ਤਾਰ ਰਹੇ ਹਨ, ਜਿਹਨਾਂ ਉੱਤੇ ਇਹ ਫੀਸਾਂ ਵੱਧ ਜਾਂ ਘੱਟ ਉਗਰਾਹੁਣ ਦਾ ਸਰਕਾਰੀ ਕੁੰਡਾ ਵੀ ਕੋਈ ਨਹੀਂ। ਇਹਨਾਂ ਆਇਲਿਟਸ ਸੈਂਟਰਾਂ ਅਤੇ ਟਿਊਟਰਾਂ ਦਾ ਰੁਝਾਨ ਤਾਂ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਚੰਗੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਜਾਨਣ ਵਾਲੇ ਟੀਚਰ ਆਪਣੇ ਘਰਾਂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਇਹਨਾਂ "ਜ਼ਰੂਰਤਮੰਦਾਂ" ਕੋਲੋਂ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਰੁਪਏ ਬਟੋਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਵੀ ਅੱਗੇ ਇਹ ਲੁੱਟ ਅੰਬੈਸੀਆਂ ਵਲੋਂ ਵੀਜ਼ਾ ਫੀਸਾਂ ਦੇ ਵਾਧੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵੇਖੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜਾਹਲੀ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਕਾਲਜ, ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਧੜਾ-ਧੜ ਦਾਖ਼ਲੇ ਦੇਕੇ ਇਹਨਾਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂਆਂ ਤੋਂ ਡਾਲਰ ਇਕੱਠੇ ਕਰ ਲੈਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਜਾਅਲੀ ਹੋਣ ਦਾ ਖਾਮਿਆਜ਼ਾ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਹੀ ਭੁਗਤਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਹੈਰਾਨੀ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਤਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਵੀ ਉੱਪਰ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਜਿਸਦੇ ਜ਼ਿੰਮੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਲਈ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦਾ ਜ਼ਿੰਮਾ ਹੈ, ਉਹ ਇਹਨਾਂ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਗਲੋਂ ਲਾਹੁਣ ਲਈ "ਆਇਲਿਟਸ" ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਲਈ ਆਇਲਿਟਸ ਸੈਂਟਰ ਖੋਲ੍ਹਣ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਕਰਦੇ ਦੱਸੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਇਹ ਉੱਡਦੀਆਂ-ਉੱਡਦੀਆਂ ਖ਼ਬਰਾਂ ਹਨ।

ਪਰ ਇਸ ਰੁਝਾਨ ਦਾ ਖਾਮਿਆਜ਼ਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸੂਬੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਉੱਚ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਾਲਜਾਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰੋਫੈਸ਼ਨਲ ਕਾਲਜਾਂ ਨੂੰ ਭੁਗਤਣਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜਿਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਨੀਅਤ ਮਨਜ਼ੂਰਸ਼ੁਦਾ ਸੀਟਾਂ ਵੀ ਪੂਰੀਆਂ ਭਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਰਹੀਆਂ। ਸੂਬੇ ਵਿੱਚ 100 ਇੰਜੀਨੀਰਿੰਗ ਕਾਲਜ ਤੇ ਦੋ ਸਰਕਾਰੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਹਨਾਂ ਵਿੱਚ 43200 ਸੀਟਾਂ ਮਕੈਨੀਕਲ, ਇਲੈਕਟ੍ਰੀਕਲ, ਸਿਵਲ ਇਲੈਕਟ੍ਰੋਨਿਕਸ, ਕੰਪਿਊਟਰ ਆਦਿ ਬੀ.ਟੈੱਕ. ਡਿਗਰੀ ਲਈ ਹਨ। ਐੱਮ.ਬੀ.ਏ. ਦੀਆਂ ਸੀਟਾਂ ਵੱਖਰੀਆਂ ਹਨ। ਇਸਦੇ ਨਾਲ ਆਈ.ਆਈ.ਟੀ. ਰੋਪੜ ਅਤੇ ਸੰਤ ਲੌਂਗੋਵਾਲ ਇੰਜੀਨੀਰਿੰਗ ਦੀ ਡੀਮਡ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਹੈ, ਜੋ ਵੱਖੋ-ਵੱਖਰੇ ਕੋਰਸ ਚਲਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਆਲ ਇੰਡੀਆ ਕੌਂਸਲ ਫਾਰ ਟੈਕਨੀਕਲ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ (ਏ.ਆਈ.ਸੀ.ਟੀ.ਈ.) ਵਲੋਂ ਮਨਜ਼ੂਰ ਸੀਟਾਂ ਹਨ, ਪਰ ਉਹ ਭਰ ਨਹੀਂ ਰਹੀਆਂ। ਇਹਨਾਂ ਕਾਲਜਾਂ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤੇ ਬੰਦ ਹੋਣ ਕਿਨਾਰੇ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਇਹ ਇੰਜੀਨੀਰਿੰਗ ਕਾਲਜ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਸਨ, ਉਦੋਂ ਸੂਬੇ ਦੇ ਆਰਟਸ ਕਾਲਜ ਬੰਦ ਹੋਣ ਕਿਨਾਰੇ ਹੋ ਗਏ ਸਨ। ਹੁਣ ਪ੍ਰੋਫੈਸ਼ਨਲ ਕਾਲਜਾਂ, ਡਿਗਰੀ ਆਰਟਸ ਕਾਲਜਾਂ ਅਤੇ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਪ੍ਰੋਫੈਸ਼ਨਲ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਾਈ ਕਰਾਉਣ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਰਹੇ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਇਹਨਾਂ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਦੀਆਂ ਤਨਖਾਹਾਂ ਦੇਣ ਦਾ ਸੰਕਟ ਖੜ੍ਹਾ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਉੱਪਰੋਂ ਇਹਨਾਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਲਈ ਵਿੱਤੀ ਸੰਕਟ ਉਦੋਂ ਹੋਰ ਵੀ ਵੱਡਾ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਐੱਸ ਸੀ, ਐੱਸ ਟੀ ਵਰਗ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਮੁਫ਼ਤ ਦਾਖ਼ਲਾ ਦੇਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਫੀਸ, ਫੰਡ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਮੁਹੱਈਆ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ ਜਾਂ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਮੁਹੱਈਆ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ। ਪਰ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਤਾਂ ਇਹਨਾਂ ਯੂਨੀਰਵਸਿਟੀਆਂ, ਕਾਲਜਾਂ ਦਾ ਸੰਕਟ, ਦਾਖ਼ਲੇ ਲਈ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਕਮੀ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਪਲੱਸ-ਟੂ ਕਰਨ ਉਪਰੰਤ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵੱਲ ਚਾਲੇ ਪਾ ਰਹੇ ਹਨ।

ਇਹ ਤੱਥ ਵੀ ਲੁਕਿਆ-ਛੁਪਿਆ ਨਹੀਂ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਆਇਲਿਟਸ ਸੈਂਟਰ ਵੱਡੀਆਂ ਕਮਾਈਆਂ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹਨਾਂ ਸੈਂਟਰਾਂ ਵਿੱਚ ਹਰ ਸਾਲ ਤਿੰਨ ਤੋਂ ਚਾਰ ਲੱਖ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਟਰੇਨਿੰਗ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਕਈ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਬੋਲਣ ਦੀ ਟ੍ਰੇਨਿੰਗ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਕਈ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਘੱਟ ਬੈਂਡ ਪਰਾਪਤ ਕਰਨ ਕਾਰਨ ਮੁੜ-ਮੁੜ ਕੋਚਿੰਗ ਲੈਣ ਲਈ ਸੈਂਟਰਾਂ ਤੇ ਪੁੱਜਦੇ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵਿੱਚ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਉਹਨਾਂ ਮੁੰਡੇ-ਕੁੜੀਆਂ ਦੀ ਤਾਂ ਕਮੀ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਜਿਹੜੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਦੇ ਪਬਲਿਕ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿੱਚ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਮਾਧਿਆਮ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੀ ਜਮਾਤ ਤੋਂ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਹੁਣ ਸਰਕਾਰੀ ਜਾਂ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਸਕੂਲਾਂ ਦੇ ਪੇਂਡੂ ਸ਼ਹਿਰੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਵੀ ਰੀਸੋ-ਰੀਸੀ ਇਸ ਇਮਤਿਹਾਨ ਵਿੱਚ ਬੈਠਦੇ ਹਨ। ਕਈ ਪਾਸ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਪਰ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਬੈਂਡ ਲੈਕੇ। ਨਿਰਾਸ਼ਤਾ ਦੇ ਆਲਮ ਵਿੱਚ ਉਹ ਨਾ ਇੱਧਰ ਜੋਗੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਨਾ ਉੱਧਰ ਜੋਗੇ।

ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਉੱਚ ਸਿੱਖਿਆ ਲਈ ਵਿਦੇਸਾਂ ਨੂੰ ਜਾਣਾ ਮਾੜੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪਰ ਉੱਚ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਨਾਮ ਉੱਤੇ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਜਾਕੇ ਹੀਲੇ-ਵਸੀਲੇ ਉੱਥੇ ਹੀ ਟਿਕ ਜਾਣਾ ਚਿੰਤਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਜੁਆਨੀ ਦਾ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚੋਂ ਪ੍ਰਵਾਸ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਸੰਕਟ ਤਾਂ ਪੈਦਾ ਕਰ ਹੀ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਪਰ ਨਾਲ ਦੀ ਨਾਲ ਅਰਬਾਂ ਰੁਪਏ ਹਰ ਸਾਲ ਪੰਜਾਬੋਂ ਬਾਹਰ ਵੱਡੀਆਂ ਫੀਸਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ/ਕਾਲਜਾਂ ਕੋਲ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਜਿਹੜਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਆਰਥਿਕ ਸੰਕਟ ਵਿੱਚ ਗ੍ਰਸਿਆ ਪਿਆ ਹੈ, ਇਸਦੀ ਕਿਸਾਨੀ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਮਾਨਸਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਟੁੱਟ ਚੁੱਕੀ ਹੈ, ਉਸ ਉੱਤੇ ਅਤੇ ਸੂਬੇ ਦੇ ਮੱਧ ਵਰਗ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਉੱਤੇ ਇਹ ਪਹਾੜ ਜਿੱਡਾ ਆਰਥਿਕ ਨਾ ਸਹਿਣਯੋਗ ਬੋਝ ਪੈਣਾ, ਉਸਨੂੰ ਮਾਨਸਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਤੋੜ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪਹਿਲਾਂ ਤਾਂ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ 90 ਫੀਸਦੀ ਕਿਸਾਨ ਕਰਜ਼ੇ ਦੀ ਮਾਰ ਹੇਠ ਹਨ, ਪਰ ਹੁਣ ਤਾਂ ਇਹ ਗੱਲ ਦੁੱਧ ਚਿੱਟੇ ਦਿਨ ਵਾਂਗ ਸਾਫ਼ ਹੈ ਕਿ ਹਰ ਪੰਜਾਬੀ ਵੱਡੇ ਕਰਜ਼ੇ ਦੀ ਮਾਰ ਹੇਠ ਫਸ ਚੁੱਕਾ ਹੈ, ਇਹ ਆਸ ਲੈ ਕੇ ਕਿ ਉਸਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦਾ ਭਵਿੱਖ "ਪ੍ਰਵਾਸ ਹੰਢਾਉਣ" ਵਿੱਚ ਹੀ ਹੈ ਅਤੇ "ਜਬਰੀ ਪ੍ਰਵਾਸ" ਹੀ ਉਸ ਨੂੰ ਥੋੜ੍ਹੀ ਬਹੁਤੀ ਖੁਸ਼ੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ, ਜਿਹੜਾ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਾਰੇ ਸੂਬਿਆਂ ਨਾਲੋਂ ਵੱਧ ਕੈਂਸਰ ਦੇ ਮਰੀਜ਼ ਆਪਣੀ ਗੋਦੀ ਲਈ ਬੈਠਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ, ਜਿਹੜਾ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਧਰਤੀ ਹੇਠਲੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਆਪ ਰੇਗਿਸਤਾਨ ਬਣਨ ਵੱਲ ਪੁਲਾਘਾਂ ਪੁੱਟ ਰਿਹਾ ਹੈ - ਉਹ ਪੰਜਾਬ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵੀ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਟੁੱਟ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਲੋੜ ਇਸ ਅਣਚਾਹੇ ਪ੍ਰਵਾਸ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਦੀ ਹੈ, ਉਤਸ਼ਾਹਤ ਕਰਨ ਦੀ ਨਹੀਂ। ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਆਇਲਿਟਸ ਸੈਂਟਰ, ਕੋਚਿੰਗ ਸੈਂਟਰ ਖੋਲ੍ਹਣ ਦੀ ਥਾਂ ਕਾਲਜਾਂ/ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਵਿੱਚ ਦੇਸ਼ ਪੱਧਰ ਦੀਆਂ ਮੁਕਾਬਲੇ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰੀਖਿਆਵਾਂ ਵਿੱਚ ਬੈਠਣ ਲਈ ਕੋਚਿੰਗ ਸੈਂਟਰ ਖੋਲ੍ਹੇ। ਸਰਕਾਰ ਉਹਨਾਂ ਕਾਲਜਾਂ/ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਵਿੱਚ ਵੋਕੇਸ਼ਨਲ ਕੋਰਸ ਚਾਲੂ ਕਰੇ, ਜਿੱਥੇ ਇੰਜਨੀਅਰਿੰਗ ਦੀਆਂ ਮਨਜ਼ੂਰਸ਼ੁਦਾ ਸੀਟਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਤੇ ਸੂਬੇ ਦੇ ਕਾਰਖਾਨੇਦਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਟੈਕਨੀਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇਣ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰੇ, ਜਿਹਨਾਂ ਦੀ ਵੱਡੀ ਘਾਟ ਹੈ। ਸੂਬੇ ਵਲੋਂ ਚਲਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਪੌਲੀਟੈਕਨਿਕਾਂ, ਆਈ ਟੀ ਆਈ ਅਦਾਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਮਲਟੀ ਸਕਿੱਲ ਪ੍ਰੈਕਟੀਕਲ ਕੋਰਸ ਚਾਲੂ ਕਰਕੇ ਇਹਨਾਂ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਸਵੈ-ਰੁਜ਼ਗਾਰਤ ਕਰੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਵੀ ਵੱਡੀ ਗੱਲ ਇਹ ਕਿ ਮੁਫ਼ਤ ਅੰਨ ਦਾਣਾ ਦੇਣ ਦੀਆਂ ਸਕੀਮਾਂ ਦੀ ਥਾਂ ਹਰ ਘਰ ਵਿੱਚ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਇੱਕ ਜੀਅ ਨੂੰ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੇਣ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰੇ ਅਤੇ ਉਹ ਸਾਰੀਆਂ ਸਰਕਾਰੀ ਨੌਕਰੀਆਂ ਭਰੇ, ਜਿਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰੀ ਸਕੂਲਾਂ ਦੇ ਅਧਿਆਪਕ, ਦਫਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਕਲਰਕ, ਕੰਪਿਊਟਰ ਓਪਰੇਟਰ, ਵੱਖੋ-ਵੱਖਰੇ ਮਹਿਕਮਿਆਂ ਵਿੱਚ ਟੈਕਨੀਕਲ ਸਟਾਫ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ ਅਤੇ ਜਿਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਮਨਜ਼ੂਰਸ਼ੁਦਾ ਪੋਸਟਾਂ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਭਰਨ ਤੋਂ ਪਈਆਂ ਹਨ। ਤਦੇ ਇਸ ਪ੍ਰਵਾਸ ਨੂੰ ਠੱਲ੍ਹ ਪਏਗੀ ਅਤੇ ਮਾਪੇ ਸਰਕਾਰ ਉੱਤੇ ਯਕੀਨ ਕਰਕੇ ਆਪਣੇ ਲਾਡਲਿਆਂ ਨੂੰ ਮਜਬੂਰੀ-ਬੱਸ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਔਝੜੇ ਰਾਹਾਂ ਉੱਤੇ ਭੇਜਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ।

ਫ਼ੀਫ਼ਾ ਵਿਸ਼ਵ ਕੱਪ 2034 ਦੀ ਮੇਜ਼ਬਾਨੀ ਕਰੇਗਾ ਸਾਊਦੀ ਅਰਬ

2030 ਦੀ ਮੇਜ਼ਬਾਨੀ ਸਪੇਨ, ਪੁਰਤਗਾਲ ਅਤੇ ਮੋਰਕੋ ਕਰਨਗੇ

ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ : ਫ਼ੀਫ਼ਾ ਨੇ ਬੁੱਧਵਾਰ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਤਹਤ 2024 ਦੇ ਮਰਦਾਂ ਦੇ ਸੌਕਰ ਵਿਸ਼ਵ ਕੱਪ ਲਈ ਸਾਊਦੀ ਅਰਬ ਦੀ ਮੇਜ਼ਬਾਨੀ ‘ਤੇ ਮੋਹਰ ਲਗਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਕ੍ਰਮ ਵਿੱਚ, 2030 ਦੇ ਵਿਸ਼ਵ ਕੱਪ ਦੀ ਸਪੇਨ, ਪੁਰਤਗਾਲ ਅਤੇ ਮੋਰੱਕੋ ਰਲ਼ ਕੇ ਮੇਜ਼ਬਾਨੀ ਕਰਨਗੇ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਇਲਾਵਾ ਇੱਕ-ਇੱਕ ਮੈਚ ਅਰਜੈਂਟੀਨਾ, ਪਰਾਗੁਏ ਅਤੇ ਉਰੁਗੁਏ ਵਿੱਚ ਵੀ ਖੇਡਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਜਿਊਰਿਕ ਵਿੱਚ ਹੋਈ ਇੱਕ ਔਨਲਾਈਨ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ 200 ਫ਼ੀਫ਼ਾ ਫ਼ੈਡਰੇਸ਼ਨਾਂ ਨੇ ਸ਼ਿਰਕਤ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਫ਼ੀਫ਼ਾ ਦੇ ਪ੍ਰੈਜ਼ੀਡੈਂਟ ਜਿਐਨੀ ਇਨਫ਼ੈਂਟਿਨੋ ਨੇ ਇਸ ਮੀਟਿੰਗ ਦੀ ਮੇਜ਼ਬਾਨੀ ਕੀਤੀ।

ਫ਼ੀਫ਼ਾ ਵੱਲੋਂ 2034 ਵਿਸ਼ਵ ਕੱਪ ਦੀ ਮੇਜ਼ਬਾਨੀ ਸਾਊਦੀ ਅਰਬ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਸਾਊਦੀ ਅਰਬ ਨੂੰ ਖੇਡਾਂ ਦੀ ਦੁਨੀਆ ਵਿੱਚ ਆਪਣਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਵਧਾਉਣ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਪ੍ਰਸਿੱਧੀ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲੇਗਾ। ਸਾਊਦੀ ਅਰਬ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਇਹ ਵੀ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ 2030 ਦੇ ਵਿਸ਼ਵ ਕੱਪ ਦੀ ਮੇਜ਼ਬਾਨੀ ਸਪੇਨ, ਪੁਰਤਗਾਲ ਅਤੇ ਮੋਰੱਕੋ ਕਰਾਂਗੇ। ਸਪੇਨ, ਪੁਰਤਗਾਲ ਅਤੇ ਮੋਰੱਕੋ ਲਈ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਖਾਸ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਸਾਲ ਉਰੁਗੁਏ ਦਾ ਸ਼ਹਿਰ, ਜਿਸ ਨੇ 1930 ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾ ਵਿਸ਼ਵ ਕੱਪ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਭੀ 2030 ਦੇ ਵਿਸ਼ਵ ਕੱਪ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੋਵੇਗਾ।

ਸਾਊਦੀ ਅਰਬ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ਵ ਕੱਪ 2034 ਦੀ ਮੇਜ਼ਬਾਨੀ ਦੇਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੌਰਾਨ, ਫ਼ੀਫ਼ਾ ਨੇ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਦੀ ਵੀ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ। 2022 ਦੇ ਵਿਸ਼ਵ ਕੱਪ ਵਿੱਚ ਕਤਰ ਦੀ ਮੇਜ਼ਬਾਨੀ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਕਈ ਸੰਸਾਰ ਭਰ ਤੋਂ ਆਲੋਚਨਾਵਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਲੇਬਰ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਅਤੇ ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਕਈ ਪ੍ਰਸਥਿਤੀਆਂ ਉਭਰੀਆਂ। ਇਸ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਇੱਕ ਖਾਸ ਮੁੱਦਾ ਬਣੀ ਹੈ। ਫ਼ੀਫ਼ਾ ਅਤੇ ਸਾਊਦੀ ਅਰਬ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ 2034 ਵਿੱਚ ਟੂਰਨਾਮੈਂਟ ਦੀ ਮੇਜ਼ਬਾਨੀ ਸਾਊਦੀ ਅਰਬ ਵਿੱਚ ਬਦਲਾਅ ਨੂੰ ਤੇਜ਼ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵਧੇਰੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਅਤੇ ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ।

ਸਾਊਦੀ ਅਰਬ ਦੀ ਕ੍ਰਾਊਨ ਪ੍ਰਿੰਸ ਦੇ ਵਿਆਪਕ ਵਿਜ਼ਨ 2030 ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਦਾ ਇੱਕ ਹਿੱਸਾ ਵਜੋਂ, ਇਸ ਟੂਰਨਾਮੈਂਟ ਨੂੰ ਆਯੋਜਿਤ ਕਰਨ ਦੇ ਬਾਅਦ ਸਾਊਦੀ ਅਰਬ ਖੇਡਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਵਿੱਚ ਨਵੀਆਂ ਉਚਾਈਆਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚੇਗਾ। ਇਸ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਸਾਊਦੀ ਅਰਬ ਵਿਸ਼ਵ ਕੱਪ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਾਂ 'ਤੇ ਖਰਚ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਅਰਬਾਂ ਡਾਲਰ ਖਰਚੇ ਜਾਣਗੇ, ਜੋ ਸਾਊਦੀ ਸਮਾਜ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕਤਾ ਨੂੰ ਆਧੁਨਿਕ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ।

ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਕਤਰ ਵਿੱਚ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਅਤੇ ਲੇਬਰ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਉਲੰਘਣ ਬਾਰੇ ਗੱਲਾਂ ਚੱਲੀਆਂ, ਅਜੇ ਵੀ ਸਾਊਦੀ ਅਰਬ ਵਿੱਚ ਲੇਬਰ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਅਤੇ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਸਥਿਤੀ ‘ਤੇ ਦੁਨੀਆ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਰਹੇਗੀ। ਵਿਸ਼ਵ ਕੱਪ ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਸਾਊਦੀ ਅਰਬ ਸਟੇਡੀਅਮਾਂ ਨੂੰ ਅਪਗਰੇਡ ਕਰੇਗਾ, ਨਵੇਂ ਸਟੇਡੀਅਮ ਬਣਾਏ ਜਾਣਗੇ ਅਤੇ ਹੋਟਲ ਅਤੇ ਟ੍ਰਾਂਸਪੋਰਟ ਨੈਟਵਰਕ ਨੂੰ ਅਪਗਰੇਡ ਕਰਨ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਮਾਂ ਬੀਤੇਗਾ ਅਤੇ ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਨਜ਼ਰਾਂ ਇਸ ਟੂਰਨਾਮੈਂਟ ਤੇ ਤਿਆਰ ਹੋਣਗੀਆਂ। ਸਾਊਦੀ ਅਰਬ ਨੂੰ ਟੂਰਨਾਮੈਂਟ ਦੀ ਮੇਜ਼ਬਾਨੀ ਦੇਣ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਅਧਿਕਾਰ ਸਮੂਹਾਂ ਨੇ ਚੇਤਾਵਨੀ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਫ਼ੀਫ਼ਾ ਨੇ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਖਿਆਲ ਰੱਖਣ ਬਿਨਾਂ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸੰਸਾਰ ਭਰ ਦੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਨਿਗਾਹਾਂ ਤੋਂ ਸਾਊਦੀ ਅਰਬ ਤੇ ਸਾਫ਼ ਨਜ਼ਰ ਰੱਖੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਐੱਫ.ਬੀ.ਆਈ. ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਕ੍ਰਿਸਟੋਫਰ ਰੇਅ ਨੇ ਦਿੱਤਾ ਅਸਤੀਫ਼ਾ

ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ : ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਨਿਆਂ ਵਿਭਾਗ ਦੀ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਏਜੰਸੀ, ਫੈਡਰਲ ਬਿਊਰੋ ਆਫ ਇਨਵੈਸਟੀਗੇਸ਼ਨ (ਐੱਫ.ਬੀ.ਆਈ.), ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਕ੍ਰਿਸਟੋਫਰ ਰੇਅ ਨੇ ਆਪਣੇ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਅਸਤੀਫ਼ਾ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਰੇਅ ਨੇ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਨਵੇਂ ਚੁਣੇ ਗਏ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਡੋਨਾਲਡ ਟਰੰਪ ਦੀ ਇੱਕ ਵਿਵਾਦਿਤ ਟਿੱਪਣੀ ਦੇ ਬਾਅਦ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਐੱਫ.ਬੀ.ਆਈ. ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿੱਚ ਹੋਏ ਕਈ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਆਲੋਚਿਤ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਰੇਅ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਟਰੰਪ ਦੀ ਟਿੱਪਣੀ ਨਾਲ ਟਕਰਾਅ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਇਹ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਵਿਕਲਪ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਅਸਤੀਫ਼ਾ ਦੇ ਦੇਣ।

ਆਪਣੇ ਅਸਤੀਫ਼ੇ ਬਾਅਦ ਰੇਅ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਮੇਰਾ ਟੀਚਾ ਆਪਣੇ ਮਿਸ਼ਨ 'ਤੇ ਕੇਂਦ੍ਰਿਤ ਰਹਿਣਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਅਮਰੀਕੀ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਕੰਮਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ। ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਬਿਊਰੋ ਨੂੰ ਵਿਵਾਦਾਂ ਵਿੱਚ ਫਸਾਉਣ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣਾ ਇਹ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਤਰੀਕਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਸਾਡੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਅਤੇ ਕੀਮਤਾਂ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨਾ ਹੈ।" ਰੇਅ ਨੇ ਇਸ ਸਾਰੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਔਖਾ ਨਹੀਂ ਮਨਿਆ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਜਗ੍ਹਾ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਉਸਦਾ ਮਨਪਸੰਦ ਸੀ। ਅਸਤੀਫ਼ਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਕ੍ਰਿਸਟੋਫਰ ਰੇਅ ਨੇ ਐੱਫ.ਬੀ.ਆਈ. ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸੁਨੇਹਾ ਭੇਜਿਆ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਇਹ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਕਾਮਯਾਬੀ ਸਿਰਫ਼ ਸਹੀ ਕੰਮ ਕਰਨ 'ਤੇ ਧਿਆਨ ਕੇਂਦ੍ਰਿਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਐੱਫ.ਬੀ.ਆਈ. ਵਿਵਾਦਾਂ ਤੋਂ ਬਚੀ ਰਹੇ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਯਕੀਨ ਦਿਲਾਇਆ ਕਿ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਸਮੇਂ ਉਹ ਆਪਣੇ ਕੰਮ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀ ਸੰਘਰਸ਼ ਅਤੇ ਵਚਨਬੱਧਤਾ ਨੂੰ ਯਾਦ ਰੱਖਣਗੇ।

ਨਵੇਂ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਡੋਨਾਲਡ ਟਰੰਪ ਨੇ ਕ੍ਰਿਸਟੋਫਰ ਰੇਅ ਦੇ ਅਸਤੀਫ਼ੇ 'ਤੇ ਟਿੱਪਣੀ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ, "ਉਸ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿਚ ਐੱਫ.ਬੀ.ਆਈ. ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਵਿਸ਼ਾਲ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦਾ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕਈ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਅਮਰੀਕੀਆਂ ਨੂੰ ਡਰਾਉਣ ਅਤੇ ਤਬਾਹ ਕਰਨ ਲਈ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਕੁਝ ਲੋਕ ਅਜੇ ਵੀ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਹੋਏ ਅੱਤਿਆਚਾਰਾਂ ਤੋਂ ਉਭਰ ਨਹੀਂ ਸਕੇ ਹਨ।" ਇਸ ਟਿੱਪਣੀ ਨੇ ਰੇਅ ਦੇ ਅਸਤੀਫ਼ੇ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਵਧੇਰੇ ਵਿਵਾਦਿਤ ਅਤੇ ਕੂਟਨੀਤੀ ਕਾਰਜਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

Guru Nanak’s Free Kitchen
LOVE ALL, FEED ALL

ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਸਾਹਿਯੋਗ ਲਈ ਬੇਨਤੀ

ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਫਰੀ ਕਿਚਨ ਵਲੋਂ ਪਿਛਲੇ 15-16 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਵੈਨਕੂਵਰ ‘ਚ ਲੋੜਵੰਦ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਲੰਗਰ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਲੋੜਵੰਦ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਲੰਗਰ ਛਕਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਸੰਗਤਾਂ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਫਰੀ ਕਿਚਨ ਲਈ ਵੈਨਕੂਵਰ ‘ਚ ਇਮਾਰਤ ਖਰੀਦੀ ਗਈ ਸੀ। ਹੁਣ ਇਸ ਇਮਾਰਤ ‘ਚ ਲੰਗਰ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕਈ ਉਪਕਰਨ ਲਿਆਏ ਜਾਣੇ ਹਨ ਤਾਂ ਕਿ ਹਫ਼ਤੇ ਦੇ 7 ਦਿਨ ਲੋੜਵੰਦ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਲੰਗਰ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਇਸ ਉਪਰਾਲੇ ਲਈ ਸੰਗਤਾਂ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ।

ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਸੱਜਣ ਸੇਵਾਂ ਲੈਣੀ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਉਹ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਨੰਬਰਾਂ ‘ਤੇ ਸੰਪਰਕ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।
778-895-1453, 604-771-7170

ਚੰਗੀਆਂ, ਵਧੀਆ, ਸਵਾਦੀ ਮਿਠਾਈਆਂ ਵਾਸਤੇ ਹਮੇਸ਼ਾ ਯਾਦ ਰੱਖੋ
SINCE 1997
SANJHA PUNJAB
ਸਾਂਝਾ ਪੰਜਾਬ ਸਵੀਟਸ
ਤਾਜ਼ੀਆਂ ਮਠਿਆਈਆਂ, ਸਮੋਸੇ, ਪਕੌੜੇ, ਸ਼ਪੈਸ਼ਲ ਖੋਏ ਦੀਆਂ ਮਠਿਆਈਆਂ, ਲੱਡੂ,ਜਲੇਬੀਆਂ, ਨਮਕੀਨ ਤਿਆਰ ਬਰ ਤਿਆਰ ਮਿਲਦੇ ਹਨ।
100% Vigitarian
Special Rates for Gurdwara & Mandir

CONTACT : SATJINDER SAMRA
604-930-9099
E-mail : sanjhapunjabsweets@gmail.com | Website : www.sanjhapunjabsweets.com
1-B 12830 96 Ave, Surrey, BC V3V 6A8

ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਦੀ ਅਦੁੱਤੀ ਸ਼ਹਾਦਤ

ਡਾ. ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ

ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ ਅਦੁੱਤੀ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿੱਚ ਸੰਨ 1704 ਵਿੱਚ ਹੋਈਆਂ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਦੀਆਂ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਦੀ ਉਦਾਹਰਨ ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿੱਚ ਦੁਰਲੱਭ ਹੈ। ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਾ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਜੁਝਾਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਸ਼ਹਾਦਤ ਨੂੰ ਵਰਨਣ ਕਰਦਾ ਜੋਗੀ ਅੱਲਾ ਯਾਰ ਖਾਨ ਲਿਖਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਮਹਾਨ ਤੀਰਥ ਅਸਥਾਨ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਕਿਸੇ ਪਿਤਾ ਨੇ ਪਰਮਾਤਮਾ ਦੀ ਸਰਦਲ ਤੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਨੂੰ ਕੁਰਬਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਤਾਂ ਉਹ ਤੀਰਥ ਚਮਕੌਰ ਦੀ ਧਰਤੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਹਰ ਕਣ ਪਰਮਾਤਮਾ ਦੀ ਸ਼ਾਨ ਵਿੱਚ ਚਮਕ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਐਸੀ ਹੀ ਦਿਲ-ਕੰਬਾਊ ਦਾਸਤਾਨ ਸਰਹੰਦ ਦੀ ਦੀਵਾਰ ਦੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਨਿੱਕੀਆਂ ਜਿੰਦਾਂ-(ਬਾਬਾ ਜ਼ੋਰਾਵਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਬਾਬਾ ਫਤਿਹ ਸਿੰਘ) ਨੇ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਸਾਕਾ ਕਰ ਵਿਖਾਇਆ। ਸੌ-ਸੌ ਵਾਰ ਪ੍ਰਣਾਮ ਹੈ ਐਸੇ ਸੂਰਬੀਰਾਂ ਨੂੰ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਧਰਮ, ਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਸਮੁੱਚੀ ਮਨੁੱਖਤਾ ਦੇ ਸਵੈਮਾਨ, ਅਣਖ ਅਤੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਹਿੱਤ ਜਾਨਾਂ ਵਾਰ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਨੇ ਅਣਗਿਣਤ ਦਿਲਾਂ ਨੂੰ ਟੁੰਬਿਆ ਹੈ। ਜਿੰਦਾਂ ਭਾਵੇਂ ਅਨਭੋਲ ਨਿੱਕੀਆਂ-ਨਿੱਕੀਆਂ ਸੀ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਾਰਨਾਮੇ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਬਾਬਿਆਂ ਵਾਲੇ ਸੀ। ਇਸੇ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ 'ਬਾਬਾ' ਪਦ ਨਾਲ ਸਤਿਕਾਰਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਾ ਬਾਬਾ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਾ ਬਾਬਾ ਜੁਝਾਰ ਸਿੰਘ, ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਾ ਬਾਬਾ ਜ਼ੋਰਾਵਰ ਸਿੰਘ, ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਾ ਬਾਬਾ ਫਤਿਹ ਸਿੰਘ।

ਚਮਕੌਰ ਸਾਹਿਬ ਅਤੇ ਫਤਹਿਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਚੱਪਾ ਚੱਪਾ ਧਰਤੀ ਦਾ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਦੇ ਪਿਆਰ ਬੈਰਾਗ ਵਿੱਚ ਅਲਮਸਤ ਕੋਈ ਅਗੰਮੀ ਸੁਨੇਹਾ ਦਿੰਦੀ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸੰਸਾਰ ਵਿੱਚ ਵੱਸਦੇ ਪ੍ਰਾਣੀਓ ! ਪਿਆਰ ਵੰਡੋ, ਖੁਸ਼ਬੂ ਵੰਡੋ। ਉਮਰਾਂ ਕਰਕੇ ਜਿੰਦ ਭਾਵੇਂ ਛੋਟੀ ਹੋਵੇ, ਮਨ ਸਰੀਰਾਂ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਪਿਆਰ ਦੇ ਸਾਗਰ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੋਵੇ; ਕੂੜੀਆਂ ਵੰਡਾਂ, ਈਰਖਾ, ਦਵੈਤ, ਵੈਰ, ਵਿਰੋਧ ਤੋਂ ਪਾਕ ਹੋਵੇ, ਤੇਰੇ ਭਾਣੇ ਸਰਬੱਤ ਦਾ ਭਲਾ ਦਾ ਦਿਲੋਂ ਹਿਤੈਸ਼ੀ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਐਸੀਆਂ ਜਿੰਦਾਂ 'ਤੇ ਧਰਤੀ ਮਾਣ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਖੰਡ ਬ੍ਰਹਿਮੰਡ ਮਾਣ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਐਸਾ ਜੀਵਨ ਹੀ ਅਸਲੀ ਜੀਵਨ ਹੈ, ਐਸਾ ਜੀਵਨ ਹੀ ਸਫਲ ਜੀਵਨ ਹੈ। ਦਸੰਬਰ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਪੰਦਰਵਾੜੇ ਵਿੱਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਵਿੱਤਰ ਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਰਾਹੋਂ ਵੀ ਚਲੇ ਜਾਓ, ਦੂਰ-ਦੂਰ ਤਕ ਦਾ ਇਲਾਕਾ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਦੇ ਪਿਆਰ-ਸਤਿਕਾਰ ਵਿੱਚ ਤੁਹਾਡੇ ਰਾਹਾਂ ਤੇ ਅੱਖਾਂ ਵਿਛਾਈ ਖੜ੍ਹਾ ਦਿਸੇਗਾ। ਥਾਂ-ਥਾਂ ਲੰਗਰ, ਛਬੀਲਾਂ, ਦੁੱਧ, ਚਾਹ ਆਦਿ ਦੀ ਸੇਵਾ ਹੱਥ ਬੰਨ੍ਹੀ ਸੇਵਾਦਾਰ, ਬੱਚੇ, ਨੌਜਵਾਨ ਤੁਹਾਡਾ ਰਾਹ ਰੋਕ ਕੇ, ਕੁਝ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕਰ ਲੈਣ ਲਈ ਤਰਲਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇੱਥੇ ਉਲਟੀ ਗੰਗਾ ਵਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਦੇਣਵਾਲੇ ਲੈਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀਆਂ ਮਿੰਨਤਾਂ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਕੋਈ ਸੇਵਾ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕਰ ਲਵੇ, ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਵਿੱਤਰ ਅਸਥਾਨਾਂ ਨੂੰ ਜਾਂਦੀ ਹਰ ਸੜਕ ਐਸਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਹੀ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਜਿੰਦਾਂ ਨੂੰ ਦਿਲੋਂ ਪਿਆਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਇਨਸਾਨ ਹਨ- ਨ ਹਿੰਦੂ, ਨ ਸਿੱਖ, ਨ ਮੁਸਲਮਾਨ, ਨ ਛੋਟੇ, ਨ ਵੱਡੇ, ਨ ਊਚ, ਨ ਨੀਚ। ਕਿਸੇ ਦਾਰਸ਼ਨਿਕ ਨੇ ਠੀਕ ਹੀ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਪਵਿੱਤਰ ਬਲਿਦਾਨ ਦੇ ਖੂਨ ਦਾ ਹਰ ਕਤਰਾ ਸੱਚੇ ਧਰਮ ਦੇ ਮਹੱਲ ਦੀ ਬੁਨਿਆਦ ਬਣਦਾ ਹੈ।

ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ਹਾਦਤਾਂ ਅਣਚਾਹੀਆਂ ਮੌਤਾਂ ਨਹੀਂ ਸਨ, ਸਗੋਂ ਚੇਤੰਨ ਸਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਿਰਜੇ ਤੇ ਰੂਪਮਾਨ ਕੀਤੇ ਬਹਾਦਰੀ ਦੇ ਜੌਹਰ ਸਨ ਜੋ ਕੌਮ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਫ਼ਖ਼ਰ ਬਣੇ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਅੰਦਰ, ਗੁਰੂ-ਪਿਤਾ, ਗੁਰੂ-ਦਾਦਾ, ਗੁਰੂ-ਵਿਰਸੇ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਾਮ ਰੰਗ ਦੀ ਸੁਰਮਗਤੀ ਸੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਬਾਹਰੀ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਇਹ ਸ਼ਹੀਦੀਆਂ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਹੀਦੀਆਂ ਦੇ ਰਹੱਸ ਨੂੰ ਸਮਝਣਾ ਕੋਈ ਸੌਖੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਨੁੱਖਾਂ ਲਈ ਜੋ ਸਰੀਰਾਂ ਨਾਲ ਅਤੇ ਸਰੀਰਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧਾਂ ਦੇ ਪਿਆਰ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਹਨ, ਮਰਨ ਤੋਂ ਡਰਦੇ ਹਨ, ਸਰੀਰ ਦੇ ਖ਼ਤਮ ਹੋ ਜਾਣ ਨੂੰ ਇਕ ਭਿਆਨਕ ਘਟਨਾ ਮੰਨਦੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਾਧਨ ਜੁਟਾਉਣ ਵਿੱਚ ਲੱਗੇ ਹੋਏ ਹਨ।

ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਗੁਰੂ ਦਾ ਮਾਰਗ ਸੱਚ ਦਾ ਮਾਰਗ ਹੈ, ਜਿਸ ਉਪਰ ਕੂੜ ਦੀ ਪਾਲਿ ਨੂੰ ਤੋੜ ਕੇ ਹੀ ਚੱਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਤਨੁ ਮਨੁ ਧਨੁ ਸਭੁ ਸਉਪਿ ਗੁਰ ਕਉ, ਹੁਕਮਿ ਮੰਨਿਐ ਪਾਈਐ (ਮ:੩/੯੧੮) ਦਾ ਅਮਲ ਦ੍ਰਿੜ੍ਹ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੋ "ਬ੍ਰਹਮੁ ਦੀਸੈ ਬ੍ਰਹਮੁ ਸੁਣੀਐ ਏਕੁ ਏਕੁ ਵਖਾਣੀਐ॥"(ਮ:੧/੮੪੬) ਦਾ ਸੰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਸੰਗਤ, ਪੰਗਤ, ਨਾਮ ਮਹਿਮਾ ਸ਼ਬਦ ਬਾਣੀ ਦੇ ਕੀਰਤਨ ਰਾਹੀਂ ਇਹੋ ਦ੍ਰਿੜ੍ਹ ਕਰਵਾਉਂਦੇ ਰਹੇ। ਸਭ ਲਈ ਇਕੋ ਸੰਦੇਸ਼ ਸੀ: "ਸਚੁ ਤਾ ਪਰੁ ਜਾਣੀਐ, ਜਾ ਰਿਦੈ ਸਚਾ ਹੋਇ॥ ਕੂੜ ਕੀ ਮਲੁ ਉਤਰੈ, ਤਨੁ ਕਰੇ ਹਛਾ ਧੋਇ॥ (ਮ:੧/੪੬੮)

ਸੱਚ 'ਤੇ ਪਹਿਰਾ ਦੇਂਦਿਆਂ ਪੰਜਵੇਂ ਅਤੇ ਨੌਵੇਂ ਗੁਰੂਆਂ ਨੇ ਕੂੜ ਨਾਲ ਸਮਝੌਤਾ ਨਾ ਕੀਤਾ, ਸ਼ਹੀਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕਰ ਲਈ। ਇਸ ਕਾਰਜ ਦੀ ਸੰਪੂਰਨਤਾ ਹਿੱਤ ਦਸਵੇਂ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ 1699 ਦੀ ਵੈਸਾਖੀ ਨੂੰ ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਵਿਸ਼ਾਲ ਇਕੱਠ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਜੀਵਨ ਕੀ ਹੈ ? ਮੌਤ ਕੀ ਹੈ ? ਦੇ ਰਹੱਸ ਨੂੰ ਰੂਪਮਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਸੀਸ ਦੀ ਬਲੀ ਮੰਗੀ, ਵਾਰੀ-ਵਾਰੀ ਪੰਜ ਸਿੱਖ ਸੀਸ ਭੇਟ ਕਰਨ ਹਿੱਤ ਨਿੱਤਰੇ-ਲਾਹੌਰ ਦੇ ਭਾਈ ਦਇਆ ਰਾਮ, ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਭਾਈ ਧਰਮਦਾਸ, ਪੁਰੀ ਤੋਂ ਭਾਈ ਹਿੰਮਤ ਰਾਇ, ਸੌਰਾਸ਼ਟਰ ਤੋਂ ਭਾਈ ਮੋਹਕਮ ਚੰਦ ਅਤੇ ਆਂਧਰਾ ਤੋਂ ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਚੰਦ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਪੰਜਾਂ ਨੂੰ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਦੀ ਦਾਤ ਮਿਲਣ ਨਾਲ ਖਾਲਸੇ ਦੀ ਸਿਰਜਨਾ ਹੋਈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਆਪ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕ ਕੇ ਆਪੇ ਗੁਰ ਚੇਲਾ ਦੀ ਮਰਯਾਦਾ ਤੋਰੀ। ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵੈਰ-ਵਿਤਕਰੇ, ਊਚ-ਨੀਚ, ਜਾਤ-ਪਾਤ, ਵਰਣ-ਭੇਦ ਦੂਰ ਕਰਕੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੰਜ ਰਹਿਤਾਂ ਬਖ਼ਸ਼ੀਆਂ, ਚਾਰ ਕੁਰਹਿਤਾਂ ਤੋਂ ਬਚਣ ਦਾ ਬਚਨ ਲਿਆ: ਦੇਹੁਰਾ ਮਸੀਤ ਸੋਈ ਪੂਜਾ ਔ ਨਿਵਾਜ ਓਈ, ਮਾਨਸ ਸਬੈ ਏਕ ਪੈ, ਅਨੇਕ ਕੋ ਭਰਮਾਉ ਹੈ॥ (ਅਕਾਲ ਉਸਤਤਿ) ਦਾ ਸੰਦੇਸ਼ ਦ੍ਰਿੜ੍ਹ ਕਰਵਾਇਆ। ਖਾਲਸੇ ਦੀ ਸਿਰਜਨਾ ਇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਸੁਪਰਮੈਨ ਸੱਚ ਦੇ ਧਾਰਨੀ, ਧਰਮੀ ਬੰਦੇ ਦੀ ਸਿਰਜਨਾ ਸੀ ਜੋ ਪ੍ਰਭੂ-ਗੁਣਾਂ ਨਾਲ ਸੰਪੰਨ ਸੀ ਅਤੇ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਔਗੁਣਾਂ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਸੀ।

ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਦੋਵੇਂ ਵੱਡੇ ਸਪੁੱਤਰ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਾ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਾ ਜੁਝਾਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਅਮਰ ਪਦਵੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਪਾਨ ਕੀਤਾ, ਸ਼ਸਤਰਧਾਰੀ ਬਣੇ, ਯੁੱਧ ਵਿੱਦਿਆ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਛੋਟੀਆਂ ਟੋਲੀਆਂ ਬਣਾ ਕੇ ਜੰਗ ਲੜਨ ਦੇ ਕਰਤੱਵ ਕਰਦੇ ਅਤੇ ਜੌਹਰ ਵਿਖਾਉਂਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਸੀ। ਕੁਝ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਪਾਨ ਕਰ ਲਿਆ ਅਤੇ ਸ਼ਸਤਰਧਾਰੀ ਖਾਲਸਾ, ਹਕੂਮਤ ਲਈ ਖਤਰੇ ਦਾ ਚਿੰਨ੍ਹ ਬਣ ਗਿਆ। ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੂੰ ਸਰਬੱਤ ਸਿੱਖ ਸੱਚਾ ਪਾਤਿਸ਼ਾਹ ਮੰਨਦੇ ਤੇ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦੇ ਸਨ ਜੋ ਔਰੰਗਜ਼ੇਬ ਲਈ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਕਰਨਾ ਕਠਿਨ ਸੀ। ਸਭ ਜਾਤਾਂ ਦਾ ਇਕੋ ਬਾਟੇ ਵਿੱਚੋਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਪਾਨ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਊਚ-ਨੀਚ ਦੀ ਬਰਾਬਰੀ ਪਹਾੜੀ ਹਿੰਦੂ ਰਾਜਿਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਪ੍ਰਵਾਨ ਨਹੀਂ ਸੀ ਇਸ ਲਈ ਉਹ ਵੀ ਖਾਸਲੇ ਦੀ ਸਿਰਜਨਾ ਅਤੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਸ਼ਸਤਰਧਾਰੀ ਹੋਣ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸਨ।

ਐਸੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਹੀ ਔਰੰਗਜ਼ੇਬ ਨੇ ਨਵਾਬ ਦਲਾਵਰ ਖਾਨ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਲੜਕੇ ਰੁਸਤਮ ਖਾਨ ਨੂੰ ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਤੇ ਭਾਰੀ ਹਮਲਾ ਕਰਨ ਹਿੱਤ ਭੇਜਿਆ। ਨਵੰਬਰ 1699 ਦੀ ਇਕ ਰਾਤ ਨੂੰ ਭਾਰੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਆਈ ਮੁਗਲ ਸੈਨਾ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀ ਖਾਲਸਾ ਫੌਜ ਨਾਲ ਆ ਟਕਰਾਈ ਪਰ ਉਸ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਨਾ ਕਰ ਸਕੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਨੰਦਪੁਰ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਲੜਾਈ ਵਿੱਚ ਖਾਲਸੇ ਦੀ ਜਿੱਤ ਹੋਈ। ਉਪਰੰਤ 1700-1704 ਈ: ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ ਯੁੱਧ ਹੋਰ ਹੋਏ ਪਰ ਹਰ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਮੁਗਲ ਅਨੰਦਗੜ੍ਹ ਦਾ ਕਿਲ੍ਹਾ ਸਰ ਨਾ ਕਰ ਸਕੇ। ਇੱਥੇ ਹੀ ਇਕ ਵਾਰ ਮੁਗਲ ਸੈਨਾ ਨੇ ਇਕ ਮਸਤ ਹਾਥੀ ਕਿਲ੍ਹੇ ਦਾ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਤੋੜਨ ਲਈ ਭੇਜਿਆ ਜਿਸ ਨੂੰ ਭਾਈ ਬਚਿੱਤਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਨਾਗਨੀ (ਇਕ ਖਾਸ ਸ਼ਸਤਰ) ਨਾਲ ਘਾਇਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਤੇ ਉਹ ਆਪਣੀ ਸੈਨਾ ਲਈ ਹੀ ਮੁਸੀਬਤ ਬਣ ਗਿਆ। ਸਭ ਤੋਂ ਭਿਆਨਕ ਯੁੱਧ 1704 ਵਿੱਚ ਹੋਇਆ ਜੋ 6 ਮਹੀਨੇ ਤਕ ਜਾਰੀ ਰਿਹਾ। ਜਦੋਂ ਮੁਗਲ ਸੈਨਾ ਦੀ ਪੇਸ਼ ਨਾ ਗਈ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਕ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਅਤੇ ਮੌਲਵੀ ਨੂੰ ਜ਼ਾਮਨ ਬਣਾ ਕੇ ਭੇਜਿਆ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਗੀਤਾ ਅਤੇ ਕੁਰਾਨ ਦੀ ਸਹੁੰ ਚੁੱਕ ਕੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਿਲ੍ਹਾ ਛੱਡ ਦੇਣ ਤਾਂ ਯੁੱਧ ਸਮਾਪਤ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ ਤੇ ਉਹ ਜਿੱਥੇ ਚਾਹੁਣ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਗੁਰੂ ਜੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦਿਲ ਦੀ ਜਾਣਦੇ ਸਨ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬਚਨਾਂ ਨੂੰ ਪਰਖਣ ਲਈ ਕੁਝ ਗੱਡੇ ਕੂੜ-ਕਬਾੜ ਨਾਲ ਲਦਵਾ ਕੇ ਉੱਪਰ ਰੇਸ਼ਮੀ ਚਾਦਰਾਂ ਪੁਆ ਦਿੱਤੀਆਂ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਗੁਰੂ ਦਾ ਖ਼ਜ਼ਾਨਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਨਾ ਸਮਝ ਲਾਲਚੀ ਮੁਗਲ ਆਪਣੇ ਵੱਲੋਂ ਖ਼ਜ਼ਾਨਾ ਲੁੱਟਣ ਲਈ ਟੁੱਟ ਕੇ ਪੈ ਗਏ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਤਿ ਸ਼ਰਮਿੰਦਗੀ ਸਹਾਰਨੀ ਪਈ।

ਕੁਝ ਦਿਨਾਂ ਪਿੱਛੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਔਰੰਗਜ਼ੇਬ ਵੱਲੋਂ ਦਸਤਖ਼ਤ-ਸ਼ੁਦਾ ਕੁਰਾਨ ਅਤੇ ਉਸ ਵੱਲੋਂ ਚਿੱਠੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ, ਪਿਛਲੀ ਗ਼ਲਤੀ ਦੀ ਖਿਮਾ ਮੰਗੀ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇ ਆਪ ਜੀ ਸਿੱਖ ਸਿਪਾਹੀਆਂ ਸਮੇਤ ਕਿਲ੍ਹਾ ਛੱਡ ਦਿਓ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲੜਾਈ ਮੁੱਕ ਜਾਵੇਗੀ। ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਕਹਿਣ ਤੇ 20 ਦਸੰਬਰ 1704 ਦੀ ਸਰਦੀਲੀ ਰਾਤ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਜੀ, ਮਾਤਾ ਗੁਜਰੀ ਜੀ, ਚਾਰ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦੇ ਅਤੇ ਪੰਜ ਪਿਆਰੇ ਲੈ ਕੇ ਕਿਲ੍ਹੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਆ ਗਏ, ਬਾਕੀ ਸਿੱਖ ਜੱਥੇ ਵੀ ਮਗਰ-ਮਗਰ ਤੁਰ ਪਏ। ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵੇਲੇ ਆਪ ਜੀ ਸਰਸਾ ਦਰਿਆ ਦੇ ਕੰਢੇ ਪੁੱਜੇ। ਇੱਥੇ ਆਸਾ ਕੀ ਵਾਰ ਦਾ ਕੀਰਤਨ ਹੋਇਆ। ਸਮਾਪਤੀ ਉਪਰੰਤ ਦਰਿਆ ਪਾਰ ਕੀਤਾ। ਤਦ ਤਕ ਮੁਗਲ ਫੌਜ ਇਕਰਾਰ ਭੁੱਲ ਕੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਸੈਨਾ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਲੱਗ ਚੁੱਕੀ ਸੀ। ਏਸੇ ਸਮੇਂ ਹੀ ਛੋਟੇ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦੇ ਅਤੇ ਮਾਤਾ ਗੁਜਰੀ ਜੀ ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲੋਂ ਵਿੱਛੜ ਗਏ। ਘਰੇਲੂ ਸੇਵਾਦਾਰ ਗੰਗੂ ਦੇ ਕਹਿਣ ਤੇ ਉਹ, ਉਸ ਦੇ ਪਿੰਡ ਖੇੜੀ ਜਾ ਟਿਕੇ। ਅਜੇ ਸਿੱਖ ਸੈਨਾ ਸਰਸਾ ਕੰਢੇ ਹੀ ਸੀ ਕਿ ਮੁਗਲ ਫੌਜ ਨੇ ਆ ਚੜ੍ਹਾਈ ਕੀਤੀ। ਸਿੱਖ ਸੂਰਮਿਆਂ ਨੇ ਪੂਰੀ ਬਹਾਦਰੀ ਨਾਲ ਟਾਕਰਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਨਾ ਵਧਣ ਦਿੱਤਾ। ਭਾਈ ਉਦੈ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਭਾਈ ਜੀਵਨ ਸਿੰਘ, ਇਕੱਲੇ ਇਕੱਲੇ ਨੇ ਕਈ-ਕਈ ਮੁਗਲ ਜਮਪੁਰੀ ਭੇਜੇ।

ਇਧਰ ਗੁਰੂ ਜੀ, ਦੋ ਵੱਡੇ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦੇ ਅਤੇ 40 ਦੇ ਕਰੀਬ ਸਿੱਖ ਰੋਪੜ ਦੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿੱਚ ਪੁੱਜੇ ਅਤੇ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਮੈਦਾਨ ਵਿੱਚ ਛਾਉਣੀ ਪਾਈ। ਇੱਥੇ ਹੀ ਕੋਟਲਾ ਨਿਹੰਗ ਸਿੰਘ ਦੇ ਉੱਚੇ ਲੰਮੇ ਪਠਾਣ ਨੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਕੈਂਪ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਲਈ ਆਪਣੀ ਸੇਵਾ ਭੇਟ ਕੀਤੀ। ਦੂਜੇ ਦਿਨ ਚੌਧਰੀ ਬੁੱਧੂ ਚੰਦ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕਰਦਿਆਂ ਆਪ ਜੀ ਨੇ ਸੈਨਿਕ ਕੈਂਪ ਉਸ ਦੀ ਹਵੇਲੀ, ਚਮਕੌਰ ਦੀ ਗੜ੍ਹੀ ਵਿੱਚ ਲੈ ਆਂਦਾ। ਸਮੇਂ ਨੂੰ ਭਾਂਪਦਿਆਂ ਆਪ ਜੀ ਨੇ ਇਸ ਛੋਟੀ ਗੜ੍ਹੀ ਵਿੱਚ ਲੜਾਈ ਪੱਖੋਂ ਪੂਰੀ ਮੋਰਚਾਬੰਦੀ ਕਰ ਲਈ, ਜਦੋਂ ਸਰਹੰਦ ਦੇ ਸੂਬੇ ਵਜ਼ੀਰ ਖਾਨ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਦੀ ਫੌਜ ਸਮੇਤ ਚਮਕੌਰ ਦੀ ਗੜ੍ਹੀ ਨੂੰ ਜਾ ਘੇਰਿਆ। ਉਸ ਨੇ ਨਗਾਰੇ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਨਾਲ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਉਸ ਦੀ ਸ਼ਰਨ ਵਿੱਚ ਆ ਜਾਣ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਦਾ ਉੱਤਰ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਤੀਰਾਂ ਨਾਲ ਦਿੱਤਾ। ਇਕ ਪਾਸੇ ਮੁੱਲ ਖਰੀਦੀ ਬੇਸ਼ੁਮਾਰ ਮੁਗਲ ਸੈਨਾ, ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਗੁਰੂ-ਪਿਆਰ ਵਿੱਚ ਕੁਰਬਾਨ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਮੁੱਠੀ ਭਰ ਮਰਜੀਵੜੇ ਸਿੱਖ। ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਯੁੱਧ-ਇਤਿਹਾਸ ਵਿੱਚ ਕਿਤੇ ਵੀ ਐਸੀ ਉਦਾਹਰਨ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ ਜਿੱਥੇ ਕੇਵਲ 40 ਕੁ ਸੂਰਮਿਆਂ ਨੇ ਅਣਗਿਣਤ ਸ਼ਾਹੀ ਸੈਨਾ ਨਾਲ ਲੋਹਾ ਲਿਆ ਹੋਵੇ। ਸਵਾ ਲਾਖ ਸੇ ਏਕ ਲੜਾਊਂ ਦਾ ਵਰ ਚਮਕੌਰ ਦੀ ਗੜ੍ਹੀ ਦੇ ਯੁੱਧ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੱਖ ਹੋਇਆ। ਜਰਨੈਲ ਨਾਹਰ ਖਾਨ ਪੌੜੀ ਰਾਹੀਂ ਗੜ੍ਹੀ ਤੇ ਚੜ੍ਹਨ ਲੱਗਾ, ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਤੀਰ ਨਾਲ ਵਿੰਨ੍ਹਿਆ ਗਿਆ, ਜਰਨੈਲ ਗ਼ਨੀ ਖ਼ਾਨ ਨੂੰ ਗੁਰਜ ਮਾਰ ਕੇ ਚਿੱਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਸਿੱਖ ਸਿਪਾਹੀ ਸਣੇ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਾ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਾ ਜੁਝਾਰ ਸਿੰਘ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹਥਿਆਰਾਂ ਤੀਰਾਂ, ਤਲਵਾਰਾਂ, ਬਰਛਿਆਂ ਨਾਲ ਲੈਸ ਸਨ।

22 ਦਸੰਬਰ 1704 ਨੂੰ ਘਮਸਾਨ ਦਾ ਯੁੱਧ ਹੋਇਆ। ਸਿੱਖ ਸੈਨਾ ਭਾਵੇਂ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਥੋੜ੍ਹੀ ਸੀ ਪਰ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀ ਹਜ਼ੂਰੀ, ਪਿਆਰ ਸਿਦਕ ਅਤੇ ਦ੍ਰਿੜ੍ਹਤਾ ਕਾਰਨ ਚੜ੍ਹਦੀ ਕਲਾ ਵਿੱਚ ਪੂਰੇ ਜਲਾਲ ਵਿੱਚ ਸੀ। ਗੁਰੂ ਜੀ, ਰਣਨੀਤੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦਿਆਂ, ਪੰਜ-ਪੰਜ ਸਿੰਘਾਂ ਦੀ ਟੋਲੀ ਵੈਰੀਆਂ ਨਾਲ ਜੂਝਣ ਲਈ ਮੈਦਾਨੇ-ਜੰਗ ਵਿੱਚ ਭੇਜਦੇ, ਜੋ ਜੈਕਾਰਿਆਂ ਦੀ ਗੂੰਜ ਨਾਲ ਵੈਰੀਆਂ ਤੇ ਟੁੱਟ ਪੈਂਦੇ। ਸੈਂਕੜੇ ਵੈਰੀਆਂ ਨੂੰ ਮੌਤ ਦੇ ਘਾਟ ਉਤਾਰਦਿਆਂ ਆਪ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋ ਜਾਂਦੇ। ਗੁਰੂ ਜੀ ਆਪ ਗੜ੍ਹੀ ਦੀ ਛੱਤ ਤੋਂ ਤੀਰਾਂ ਦਾ ਮੀਂਹ ਵਰ੍ਹਾਂਦੇ, ਮੁਗਲਾਂ ਵਿੱਚ ਭੜਥੂ ਪਾਈ ਰੱਖਦੇ। ਜਦੋਂ ਗੜ੍ਹੀ ਚਾਰਾਂ ਪਾਸਿਆਂ ਤੋਂ ਘਿਰ ਗਈ ਅਤੇ ਸਿੰਘ ਵੀ ਕਾਫੀ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋ ਗਏ ਤਾਂ ਬਾਕੀ ਬਚੇ ਸਿੰਘਾਂ ਨੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ। ਕਿ ਉਹ ਰਾਤ ਸਮੇਂ ਪੁੱਤਰਾਂ ਸਣੇ ਗੜ੍ਹੀ ਵਿੱਚੋਂ ਨਿਕਲ ਜਾਣ। ਕਿਹੜੇ ਪੁੱਤਰ ? ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਉੱਤਰ ਦਿੱਤਾ, ਤੁਸੀਂ ਸਭ ਹੀ ਤਾਂ ਮੇਰੇ ਪੁੱਤਰ ਹੋ ! ਸਭ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਸੇਜਲ ਹੋ ਗਈਆਂ। ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਾ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਜੰਗ ਵਿੱਚ ਜਾਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਮੰਗੀ। ਪੰਜ ਸੂਰਬੀਰਾਂ ਦੀ ਕਮਾਨ ਦੇ ਕੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀਆਂ ਅਸੀਸਾਂ ਲੈ, ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਾ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦਾ ਜਥਾ ਵੈਰੀਆਂ 'ਤੇ ਟੁੱਟ ਪਿਆ। ਜੈਕਾਰਿਆਂ ਦੀ ਗੂੰਜ ਵਿੱਚ ਲਲਕਾਰਦੇ ਸਿੱਖ ਸੂਰਬੀਰਾਂ ਨੇ ਅਣਗਿਣਤ ਵੈਰੀਆਂ ਨੂੰ ਮੌਤ ਦੇ ਘਾਟ ਉਤਾਰਿਆ। ਤੀਰ ਮੁੱਕ ਗਏ ਤਾਂ ਸਿੰਘਾਂ ਨੇ ਤਲਵਾਰਾਂ ਧੂਹ ਲਈਆਂ। ਆਖਰੀ ਦਮ ਤਕ ਜੂਝਦੇ ਹੋਇਆਂ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਾ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਦੇ ਸਿੰਘਾਂ ਨੇ ਸ਼ਹੀਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ। ਵੱਡੇ ਭਰਾ ਦੀ ਬਹਾਦਰੀ ਤੋਂ ਉਤਸ਼ਾਹਤ ਹੁੰਦਿਆਂ 15 ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਛੋਟੇ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਾ ਜੁਝਾਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਵੀ ਮੈਦਾਨੇ-ਜੰਗ ਵਿੱਚ ਜਾਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਮੰਗੀ। ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਪੰਜ ਸਿੰਘਾਂ ਨੂੰ ਨਾਲ ਤੋਰਦਿਆਂ ਅਸੀਸਾਂ ਬਖ਼ਸ਼ੀਆਂ। ਛੋਟੇ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦੇ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਸਾਥੀਆਂ ਨੇ ਵੀ ਬਹਾਦਰੀ ਨਾਲ ਲੜਦਿਆਂ ਸ਼ਹੀਦੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀਆਂ। ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਪਰਮਾਤਮਾ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ ਕਿ ਤੇਰੀ ਅਮਾਨਤ ਤੈਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਹੈ।

ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਗੜ੍ਹੀ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ- ਦੁਸ਼ਮਣ ਨਾਲ ਬਹਾਦਰੀ ਨਾਲ ਲੜਨਾ ਹੀ ਸਾਡਾ ਧਰਮ ਅਤੇ ਕਰਤੱਵ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਲਹੂ ਦਾ ਇਕ-ਇਕ ਕਤਰਾ ਸਾਡੇ ਧਰਮ ਦੀਆਂ ਨੀਂਹਾਂ ਪੱਕੀਆਂ ਕਰੇਗਾ। ਕੇਵਲ 11 ਸਿੰਘ ਗੜ੍ਹੀ ਵਿੱਚ ਬਚੇ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਗੁਰਮਤਾ ਕਰਕੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੂੰ ਗੜ੍ਹੀ ਛੱਡ ਜਾਣ ਲਈ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ।

ਗੁਰਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕਰਦਿਆਂ ਆਪ ਜੀ ਰਾਤ ਦੇ ਹਨ੍ਹੇਰੇ ਵਿੱਚ ਗੜ੍ਹੀ ਵਿੱਚੋਂ ਬਾਹਰ ਆਏ ਅਤੇ ਸਵੇਰ ਤਕ ਗੁਰੂ ਜੀ ਮਾਛੀਵਾੜੇ ਪੁੱਜ ਚੁੱਕੇ ਸਨ। ਭਾਈ ਦਇਆ ਸਿੰਘ, ਭਾਈ ਧਰਮ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਭਾਈ ਮਾਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਵੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੂੰ ਮਾਛੀਵਾੜੇ ਆ ਮਿਲੇ। ਨਬੀ ਖਾਨ ਅਤੇ ਗਨੀ ਖਾਨ ਜੋ ਗੁਰੂ ਜੀ ਪ੍ਰਤੀ ਬਹੁਤ ਸ਼ਰਧਾ ਰੱਖਦੇ ਸਨ, ਇੱਥੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੂੰ ਆ ਮਿਲੇ। ਰਾਏਕੋਟ ਦੇ ਮੁਕਾਮ ਤੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੂੰ ਖ਼ਬਰ ਮਿਲੀ ਕਿ ਸਰਹੰਦ ਦੇ ਨਵਾਬ ਦੇ ਹੁਕਮ ਅਨੁਸਾਰ ਛੋਟੇ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਨੂੰ ਨੀਂਹਾਂ ਵਿੱਚ ਚਿਣ ਕੇ ਸ਼ਹੀਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਹ ਆਖਰੀ ਸਵਾਸ ਤਕ ਆਪਣੇ ਧਰਮ ਅਤੇ ਅਕੀਦੇ ਵਿੱਚ ਦ੍ਰਿੜ੍ਹ ਰਹੇ। ਮਾਤਾ ਗੁਜਰੀ ਜੀ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਰੋਜ਼ ਤਿਆਰ ਕਰਕੇ ਕਚਹਿਰੀ ਭੇਜਦੇ ਰਹੇ ਜਿੱਥੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸੱਚ ਦੀ ਸਾਖ ਭਰਦਿਆਂ ਕਾਜ਼ੀ ਦੇ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਬੜੀ ਦਲੇਰੀ ਅਤੇ ਦ੍ਰਿੜ੍ਹਤਾ ਨਾਲ ਦਿੱਤੇ। ਨਵਾਬ ਅਤੇ ਕਾਜ਼ੀ ਦੋਵੇਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਦਲੇਰੀ ਅਤੇ ਦ੍ਰਿੜ੍ਹਤਾ ਦੇ ਅੰਦਰੋਂ ਕਾਇਲ ਸਨ ਪਰ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਇਸਲਾਮ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਲਈ ਬਹੁਤ ਉਤਸਕ ਵੀ ਸਨ। ਦੀਵਾਨ ਸੁੱਚਾ ਨੰਦ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਹਾਜ਼ਰ ਸਭ ਕੁਝ ਵੇਖ ਸੁਣ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਸੋਚੀ-ਸਮਝੀ ਵਿਓਂਤ ਅਨੁਸਾਰ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਜੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਕੀ ਕਰੋਗੇ ? ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਦਾ ਦਲੇਰਾਨਾ ਉੱਤਰ ਸੀ ਕਿ ਅਸੀਂ ਸਿੱਖ ਸੈਨਿਕ ਇਕੱਠੇ ਕਰਕੇ ਧਰਮ ਲਈ ਯੁੱਧ ਕਰਾਂਗੇ ਅਤੇ ਜ਼ਾਲਮ ਰਾਜ ਨੂੰ ਉਖੇੜਨ ਦਾ ਹਰ ਯਤਨ ਕਰਾਂਗੇ। ਇਸ ਉੱਤਰ ਨਾਲ ਸੁੱਚਾ ਨੰਦ ਵੱਲੋਂ ਨਵਾਬ ਅਤੇ ਕਾਜ਼ੀ ਨੂੰ ਉਕਸਾਉਣ ਦਾ ਬਹਾਨਾ ਮਿਲ ਗਿਆ, ਉਸ ਨੇ ਦੋਹਾਂ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੱਪ ਦੇ ਬੱਚੇ ਵੱਡੇ ਹੋ ਕੇ ਬੜੇ ਖਤਰਨਾਕ ਸਿੱਧ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਨੀਂਹਾਂ ਵਿੱਚ ਚਿਣਨ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਕਾਜ਼ੀ ਨੇ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਇਹ ਕਾਰਜ ਨਵਾਬ ਮਲੇਰਕੋਟਲਾ ਸ਼ੇਰ ਮੁਹੰਮਦ ਖਾਨ ਰਾਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਦਾ ਭਰਾ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਦੇ ਹੱਥੋਂ ਜੰਗ ਵਿੱਚ ਮਾਰਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਨਵਾਬ ਰੱਬ ਤੋਂ ਡਰਨ ਵਾਲਾ ਇਨਸਾਨ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਸਰਾਸਰ ਜ਼ੁਲਮ ਹੈ। ਮੇਰਾ ਭਰਾ ਜੰਗ ਵਿੱਚ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਹ ਬੱਚੇ ਉਸ ਦੀ ਮੌਤ ਦੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਜੇ ਅਸੀਂ ਕੋਈ ਬਦਲਾ ਲੈਣਾ ਵੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਿਤਾ (ਗੁਰੂ ਜੀ) ਤੋਂ ਲਈਏ ! ਇਹ ਤਾਂ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਪਾਪ ਹੋਵੇਗਾ ! ਹੇ ਖ਼ੁਦਾ ! ਇਹ ਕਿੱਡਾ ਵੱਡਾ ਜ਼ੁਲਮ ਹੈ ! ਨਵਾਬ ਮਲੇਰਕੋਟਲਾ ਨੇ ਹਾਅ ਦਾ ਨਾਅਰਾ ਮਾਰਿਆ। ਸਿੱਖ ਸੰਗਤ ਵੀ ਤਾਹੀਓਂ ਸਦਾ ਮਲੇਰਕੋਟਲਾ ਦੇ ਨਵਾਬਾਂ ਦਾ ਸਤਿਕਾਰ ਕਰਦੀ ਆਈ ਹੈ। ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਨੀਂਹਾਂ ਵਿੱਚ ਚਿਣ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ, ਨਿੱਕੀਆਂ ਜਿੰਦਾਂ ਜਪੁ ਜੀ ਦਾ ਪਾਠ ਉਚਾਰਦੀਆਂ ਚੜ੍ਹਦੀ ਕਲਾ ਦਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੀਆਂ ਰਹੀਆਂ। ਅੰਤ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ਹੀਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਬੱਚੇ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਹੋਏ। ਮਾਤਾ ਗੁਜਰੀ ਜੀ ਵੀ ਬੱਚਿਆਂ ਤੋਂ ਸੁਰਖ਼ਰੂ ਹੋ ਕੇ ਬ੍ਰਹਮਲੀਨ ਹੋ ਗਏ।

ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਸਾਰੀ ਵਾਰਤਾ ਸੁਣ ਕੇ ਇਕ ਬੂਟਾ ਪੁੱਟਿਆ ਤੇ ਫੁਰਮਾਨ ਕੀਤਾ ਹੁਣ ਮੁਗਲ ਰਾਜ ਦੀ ਜੜ੍ਹ ਪੁੱਟੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਵਾਕ ਸੱਚੇ ਸਿੱਧ ਹੋਏ। ਗੁਰੂ ਪਾਤਿਸ਼ਾਹ ਦੇ ਸਿਰਜੇ ਖਾਲਸੇ ਨੇ ਸਦੀਆਂ ਤੋਂ ਲਿਤਾੜੇ ਲੁੱਟੇ ਤੇ ਮਾਰੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦੇ ਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਮੁਗਲ ਹਕੂਮਤ ਤੋਂ ਨਿਜਾਤ ਦਿਵਾਈ। ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਦੀ ਅਦੁੱਤੀ ਸ਼ਹਾਦਤ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਐਸੀ ਜਾਗ੍ਰਿਤੀ ਆਈ ਕਿ ਨਿਮਾਣੀ-ਨਿਤਾਣੀ ਜਨਤਾ ਗੁਰੂ ਕੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਦੀ ਦਾਤ ਲੈ ਕੇ ਮੁਗਲਾਂ ਨਾਲ ਜੂਝਣ ਵਾਲੇ ਜਥਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਲੱਗ ਪਈ ਅਤੇ ਕੁਝ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਮੁਗਲ ਹਕੂਮਤ ਦੇ ਪੈਰ ਉਖੜ ਗਏ ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦਾ ਆਪਣਾ ਰਾਜ ਸਥਾਪਤ ਹੋ ਗਿਆ। ਅਸੀਂ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਨਮਸਕਾਰ ਕਰਦੇ ਹਾਂ, ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਦੀ ਮਹਾਨ ਕਰਨੀ ਨੂੰ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸੰਗ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋਏ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਸਭ ਸੰਗੀਆਂ-ਸਾਥੀਆਂ ਨੂੰ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸੱਚ ਦੀ, ਅਮਨ ਦੀ, ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਲੜਾਈ ਲਈ ਸ਼ਹੀਦੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀਆਂ। ਮਨੁੱਖਤਾ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿੱਚ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਦੀ ਸ਼ਹਾਦਤ ਬੇਮਿਸਾਲ ਹੈ।

ਸਿੱਖ ਰਾਜ ਕਿਵੇਂ ਗਿਆ...?

ਲਿਖਤ : ਗਿ. ਸੋਹਣ ਸਿੰਘ ਸੀਤਲ

ਲੜੀਵਾਰ ਕਿਸ਼ਤ - 45

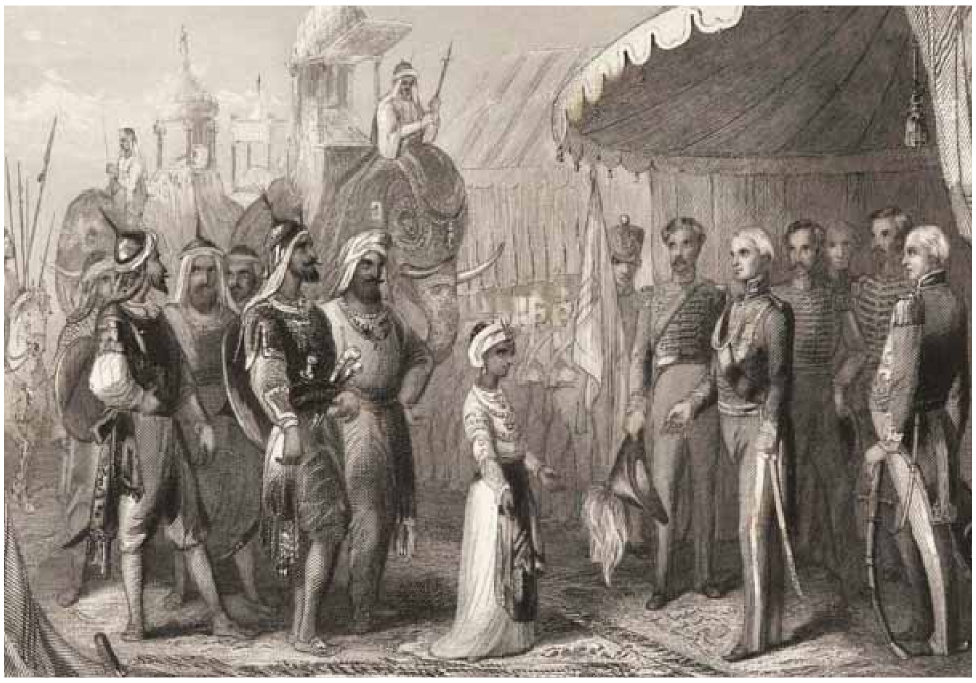

ਲੜੀ ਜੋੜਨ ਲਈ ਪਿਛਲਾ ਅੰਕ ਵੇਖੋ

ਸਿੱਖ ਫ਼ੌਜ ਭਾਵੇਂ ਮੈਦਾਨ ਵਿਚ ਹਾਰ ਚੁਕੀ ਸੀ, ਪਰ 25 ਹਜ਼ਾਰ ਖ਼ਾਲਸਾ ਫ਼ੌਜ ਲਾਹੌਰ ਤੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਚ ਸੀ, ਤੇ 8 ਹਜ਼ਾਰ ਪਿਸ਼ਾਵਰ ਵਿਚ। ਸੋ ਇਕ ਲੰਮੀ ਲੜਾਈ ਬਿਨਾਂ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਧੀਨ ਕਰਨਾ ਅਸੰਭਵ ਸੀ। ਐਹੋ ਜੇਹੀ ਲੰਮੀ ਲੜਾਈ ਵਾਸਤੇ ਕਮਾਂਡਰ ਇਨਚੀਫ਼ (ਪਰਧਾਨ ਸੈਨਾਪਤੀ) ਕੋਲ ਕਾਫ਼ੀ ਫ਼ੌਜ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਜਿਵੇਂ ਅਸੀਂ ਵੇਖ ਚੁਕੇ ਹਾਂ, ਕਿ ਘਮਸਾਣ ਤੋਂ ਬਚਣ ਦੀ ਆਸ ਨੇ ਹੀ, ਲਾਰਡ ਹਾਰਡਿੰਗ ਨੂੰ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਕਾਫ਼ੀ ਫ਼ੌਜ ਲੈ ਕੇ ਹੱਦ ਉਤੇ ਚੜ੍ਹਾਈ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕੀ ਰੱਖਿਆ। ਲਾਹੌਰ ਵਿਚ ਸਰ ਹਯੂਗ ਗਫ ਦੀ ਸਾਰੀ ਫ਼ੌਜ 20 ਹਜ਼ਾਰ ਤੋਂ ਘੱਟ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿਚੋਂ ਕੁੱਲ ਸਾਢੇ ਤਿੰਨ ਹਜ਼ਾਰ ਗੋਰੇ ਸਨ। ਘੇਰਾ ਘੱਤਣ ਵਾਸਤੇ ਉਸਨੂੰ 7080 ਜੰਗੀ ਤੋਪਾਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਸਨ ਤੇ ਹਰ ਇਕ ਤੋਪ ਪਿਛੇ ਹਜ਼ਾਰ ਹਜ਼ਾਰ ਗੋਲੇ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ, ਪਰ ਉਸਦੇ ਕੋਲ ਸਿਰਫ਼ 10 ਤੋਪਾਂ ਸਨ ਤੇ ਹਰ ਇਕ ਤੋਪ ਪਿੱਛੋ ਤਿੰਨ-ਤਿੰਨ ਸੌ ਗੋਲਾ ਸੀ ਅਤੇ ਸਿੰਧ ਵਿਚੋਂ ਜਿਹੜੀ ਫ਼ੌਜ ਮਦਦ ਵਾਸਤੇ ਆ ਸਕਦੀ ਸੀ, ਉਹ ਸਰ ਚਾਰਲਸ ਨੇਪੀਅਰ ਕੋਲ ੧੯ ਹਜ਼ਾਰ ਫ਼ੌਜ ਤੇ 60 ਤੋਪਾਂ ਸਨ। ਇਹ ਫ਼ੌਜ, ਜੋ ਵੇਲੇ ਸਿਰ ਮੈਦਾਨ ਵਿਚ ਆ ਸਕਦੀ ਸੀ, ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਅਧੀਨ ਰੱਖਣ ਵਾਸਤੇ ਥੋੜ੍ਹੀ ਸੀ।

''ਦੂਜਾ ਢੰਗ, ਜੋ ਪਿੱਛੇ ਕਈ ਵਾਰ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ, ਇਹ ਸੀ, ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ 'ਟਕੇ ਭਰਨ ਵਾਲੋ ਰਜਵਾੜਾ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ।

''ਬਾਕੀ ਤੀਜਾ ਤਰੀਕਾ ਇਹ ਰਹਿ ਗਿਆ ਸੀ, ਕਿ ਮਿੱਤਰ ਬਣ ਕੇ ਰਹਿਣ ਵਾਲੀ, ਇਕ ਬਲਵਾਨ ਸੁਤੰਤਰ ਸਰਕਾਰ ਕਾਇਮ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ, ਜੋ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਦੀ ਸਦਾ ਲੋੜਵੰਦ ਰਹੇ ਤੇ ਜਿਸ ਤੋਂ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਵਿਚ ਕੋਈ ਡਰ ਫ਼ਿਕਰ ਨਾ ਹੋਵੇ।''

ਸੋ ਇਸ ਨੀਤੀ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਜ਼ਬਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਉਸ ਵੇਲੇ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਰਾਜ ਵਿਚ ਮਿਲਾਉਣਾ ਰਾਜਨੀਤੀ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਲਾਰਡ ਹਾਰਡਿੰਗ ਨੇ ਬੜੀ ਲੰਮੀ ਸੋਚ ਤੋਂ ਕੰਮ ਲਿਆ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਜੋ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਗੁਲਾਮੀ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ, ਤਾਂ ਸਾਰੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਬਲਵਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ। ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸਾਰੀ ਸਿੱਖ ਵਸੋਂ ਫ਼ੌਜੀ ਸੁਭਾ ਦੀ ਸੀ ਤੇ ਸਾਰੀ ਸ਼ਸਤਰਧਾਰੀ। ਲਾਹੌਰ ਤੋਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੇ ਉਦਾਲੇ-ਪੁਦਾਲੇ ਉਹ ਸਿੱਖ ਸਿਪਾਹੀ ਫਿਰ ਰਹੇ ਸਨ, ਜਿੰਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਛਾਤੀਆਂ ਵਿਚ ਬਦੋ-ਬਦੀ ਡੁੱਲ੍ਹਣ ਵਾਸਤੇ ਖ਼ੂਨ ਉਬਲ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਦੇਸ ਦੇ ਸਾਰੇ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿਚ ਕਿਲ੍ਹੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਹੱਥ ਵਿਚ ਸਨ ਤੇ ਹਰ ਇਕ ਵਿਚ ਥੋੜ੍ਹਾ ਬਹੁਤ ਸਾਮਾਨ ਵੀ ਸੀ।

ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਵਾਸਤੇ ਇਕ ਇਕ ਕਿਲ੍ਹੇ ਨੂੰ ਫ਼ਤਹਿ ਕਰਨਾ ਅਤਿ ਕਠਨ ਸੀ, ਤੇ ਏਸ ਤੋਂ ਔਖਾ ਸੀ ਸਾਰੇ ਦੇਸ ਵਿਚ ਭੜਕੀ ਹੋਈ ਬਲਵੇ ਦੀ ਅੱਗ ਨੂੰ ਦਬਾਉਣਾ। ਜੇ ਇਸ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਮਗਰੋਂ ਇਕ ਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਬਗ਼ਾਵਤ ਚੇਲੀਆਂ ਵਾਲੀ ਦਾ ਘਮਸਾਣ ਮਚਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਾਉਣਾ ਔਖਾ ਨਹੀਂ, ਕਿ ਸਾਰੇ ਮੁਲਕ ਦੀ ਬਗ਼ਾਵਤ ਕਿੰਨੀ ਕੁ ਭਿਆਨਕ ਹੁੰਦੀ। ਅਤੇ ਲਾਰਡ ਹਾਰਡਿੰਗ ਇਹ ਵੀ ਜਾਣਦਾ ਸੀ, ਕਿ ਅੱਗੇ ਸਤਲੁਜ ਦੇ ਕੰਢੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਬਲ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਜਿੱਤੇ, ਸਗੋਂ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਸੈਨਾਪਤੀਆਂ ਦੀ ਗ਼ੱਦਾਰੀ ਦਾ ਸਦਕਾ ਜਿੱਤੇ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਗ਼ੁਲਾਮੀ ਦਾ ਐਲਾਨ ਸੁਣ ਕੇ, ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਕੋਈ ਉਹ ਸਰਦਾਰ ਵੀ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੋ ਜਾਂਦੇ, ਜਿੰਨ੍ਹਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਤਲੁਜ ਦੇ ਕੰਢੇ ਹਾਰਨ ਵਾਸਤੇ ਸਾਰਾ ਤਾਣ ਲਾਇਆ ਸੀ। ਏਸ ਵੇਲੇ ਵੀ ਲਾਲ ਸਿੰਘ, ਤੇਜ ਸਿੰਘ ਤੇ ਗੁਲਾਬ ਸਿੰਘ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਹੋਰ ਕੋਈ ਏਸ ਦਸ਼ਾ ਵਿਚ ਖ਼ੁਸ਼ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਜੇ ਐਹੋ ਜਹੇ ਸਮੇਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਇਕ ਇਕ ਕਿਲ੍ਹੇ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ, ਤਾਂ ਓਹਾ-ਜਾਂ ਉਸ ਤੋਂ ਵੱਧ-ਹਾਲ ਹੁੰਦਾ, ਜੋ ''ਕਾਂਗੜੇ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵੇਲੇ ਹੋਇਆ। ਸੋ ਐਹੋ ਜੇਹੀ ਗੜ-ਬੜ ਤੋਂ ਡਰਦਿਆਂ ਹੀ ਪੰਜਾਬ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਰਾਜ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਸੀ ਮਿਲਾਇਆ ਗਿਆ। ੯ ਤੇ ੧੧ ਮਾਰਚ, ੧੮੪੬ ਈ। ਦੀਆਂ ਸੁਲਾਂ ਪੱਕੀਆਂ ਹੋ ਗਈਆਂ। ਲਾਹੌਰ ਦਰਬਾਰ ਦੇ ਪੁਰਾਣੇ ਸਿਪਾਹੀ ਲਾਹੌਰ ਬੁਲਾ ਕੇ ਤਨਖ਼ਾਹ ਦੇ ਕੇ ਅੱਗੇ ਵਾਸਤੇ ਨੌਕਰੀ ਤੋਂ ਹਟਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ। ਸੁਲ੍ਹਾ ਅਨੁਸਾਰ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ

ਨਵਾਂ ਪਰਬੰਧ

'ਕਾਂਗੜੇ ਦਾ ਕਿਲ੍ਹੇਦਾਰ ਸ: ਸੁੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੀ। ਅਲ, 1846 ਈ। ਵਿਚ ਦੀਵਾਨ ਦੀਨਾ ਨਾਥ ਤੋਂ ਮੇਜਰ ਲਾਰੰਸ ਫ਼ੌਜ ਲੈ ਕੇ ਗਏ। ਸੁੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਲਾਹੌਰ ਦਰਬਾਰ ਦਾ ਹੁਕਮ ਵਿਖਾਇਆ, ਕਿ ਸੁਲ੍ਹਾ ਦੀ ਸ਼ਰਤ ਅਨੁਸਾਰ ਕਿਲ੍ਹਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਕਰ ਦੇਵੇ, ਪਰ ਉਸਨੇ ਕਿਲ੍ਹਾ ਹਵਾਲੇ ਕਰਨ ਤੋਂ ਨਾਂਹ ਕਰ ਦਿਤੀ ਤੇ ਟਾਕਰੇ ਵਾਸਤੇ ਤਿਆਰ ਹੋ ਗਿਆ। ਉਹਨੇ ਤਿੰਨ ਦਿਨ ਲਾਹੌਰ ਦਰਬਾਰ ਤੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਦੀਆਂ ਫ਼ੌਜਾਂ ਦਾ ਟਾਕਰਾ ਕੀਤਾ। ਬੜੀ ਘਮਸਾਣ ਦੀ ਲੜਾਈ ਪਿੱਛੋਂ ਉਸਨੇ ਕਿਲ੍ਹਾ ਖ਼ਾਲੀ ਕੀਤਾ। ਕਾਂਗੜੇ ਦਾ ਇਹ ਹਾਲ ਵੇਖ ਕੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਅਫ਼ਸਰ ਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਅਫ਼ਸਰ ਘਬਰਾਂ ਉਠੇ ਸਨ।

ਫ਼ੌਜ ਸਰ ਜੌਹਨ ਲਿਟਲਰ ਦੀ ਕਮਾਨ ਹੇਠਾਂ ਲਾਹੌਰ ਰੱਖੀ ਗਈ। ਰਾਜ ਪਰਬੰਧ ਇਕ ਕੌਂਸਲ (ਸਭਾ) ਦੇ ਹੱਥ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇਹ ਕੌਂਸਲ ਇਕ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਏਜੰਟ-ਹੈਨਰੀ ਲਾਰੰਸ-ਦੇ ਅਧੀਨ ਰੱਖੀ ਗਈ। ਲਾਲ ਸਿੰਘ ਵਜ਼ੀਰ ਤੇ ਤੇਜ ਸਿੰਘ ਸੈਨਾਪਤੀ ਬਣੇ। ਗੁਲਾਬ ਸਿੰਘ, ਜੰਮੂ ਤੇ ਕਸ਼ਮੀਰ ਦਾ ਵੱਖਰਾ 'ਮਹਾਰਾਜਾ' ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਮਹਾਰਾਣੀ ਜਿੰਦ ਕੌਰ, ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਦੀ ਮੁਖ਼ਤਿਆਰ ਬਣੀ ਤੇ ਦੋਹਾਂ ਮਾਂ ਪੁੱਤਾਂ ਦੇ ਨਿੱਜੀ ਖ਼ਰਚਾਂ ਵਾਸਤੇ 1 ਲੱਖ ਮਹਾਵਾਰ ਪੱਕਾ ਹੋਇਆ।

- ਚਲਦਾ

ਜੂਝ ਮਰੋਂ ਤਉ ਸਾਚ ਪਤੀਜੈ।।

ਲਿਖਤ : ਡਾ: ਸੁਸੀਲ ਕੌਰ, ਖਾਲਸਾ ਸਕੂਲ, ਸਰੀ

ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ ਅਦੁੱਤੀ ਸ਼ਹਾਦਤਾਂ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੀ ਉਦਾਹਰਣ ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿੱਚ ਦੁਰਲੱਭ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਦੀ ਨੀਹਂ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਨੇ ਸਿੱਖੀ ਮਾਰਗ ਤੇ ਚੱਲਣ ਲਈ ਸਿਰ ਭੇਟ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਰਤ ਰੱਖੀ ਸੀ। ਇਹ ਮਾਰਗ ਇੱਕ ਮਹਾਨ ਸੂਰਮਗਤੀ ਦਾ ਮਾਰਗ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਮਾਰਗ ਦਾ ਪਾਂਧੀ ਆਪਾਂ ਤਿਆਗ ਕੇ ਅਧਿਆਤਮਿਕ ਅੰਨਦ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮੱਰਥ ਹੋ ਜਾਪਦਾ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦਾ ਫੁਰਮਾਨ ਹੈ:

ਜਉ ਤਉ ਪ੍ਰਮ ਖੇਲਣ ਕਾ ਚਾਉ।
ਸਿਰ ਧਰਿ ਤਲੀ ਗਲੀ ਮੇਰੀ ਆਉ।
ਇਤੁ ਮਾਰਗਿ ਪੈਰ ਧਰੀਜੈ,
ਸਿਰ ਦੀਜੈ ਕਾਣਿ ਨ ਕੀਜੈ।

ਨਿਸਚੈ ਹੀ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਨਸਾਨੀ ਮਨ ਵਿੱਚ ਸ੍ਵੈ ਸਤਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਉਹ ਜ਼ੁਲਮ ਦੇ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਆਪਣੀ ਆਵਾਜ਼ ਬੁਲੰਦ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ; ਜ਼ੁਲਮ ਭਾਵੇਂ ਵਰਣ-ਵੰਡ, ਆਸ਼ਰਮ-ਵੰਡ, ਧਾਰਮਿਕ ਕੱਟੜਤਾ, ਛੂਤ ਛਾਤ, ਜਾਤ-ਪਾਤ ਦੇ ਵਖਰੇਵੇਂ ਅਤੇ ਉਚ-ਨੀਚ ਕਰਕੇ ਹੀ ਹੋਵੇ। ਅਜਿਹੀ ਸੋਝੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਨੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀਆਂ ਰੂਹਾਂ ਵਿੱਚ ਭਰ ਦਿੱਤੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਨੌਂ(੯) ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਨੇ ਅੱਗੇ ਤੋਰਿਆ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਜਾਣਦੇ ਸਨ ਕਿ 1000 ਸਾਲ ਦੀ ਗੁਲਾਮੀ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰੰਤਰ ਜਦੋਂ ਜਹਿਦ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਇਸ ਕਾਰਜ ਲਈ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਨੇ ਅਣਥੱਕ ਉਪਰਾਲੇ ਕੀਤੇ ਅਤੇ ਸਿੱਖਾਂ ਵਿੱਚ ਬਹਾਦਰੀ ਤੇ ਜੋਸ਼ ਭਰਨ ਵਿੱਚ ਸਫਲਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ।

ਤੱਤਕਾਲੀਨ ਭਾਰਤੀ ਰਾਜਿਆਂ, ਧਾਰਮਿਕ ਕੱਟੜਵਾਦੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਇਸਨਾਨੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਜ਼ੁਲਮਾਂ ਹੇਠਾਂ ਦੱਬੀ ਲਤਾੜੀ ਕਿਰਤੀ ਜਮਾਤ ਅਜਿਹੇ ਆਗੂ ਦੀ ਭਾਲ ਵਿੱਚ ਸੀ, ਜੋ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸਮਾਜਿਕ, ਰਾਜਨੀਤਕ ਅਤੇ ਅਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਅਜ਼ਾਦੀ ਦਿਵਾਓਣ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹੋਵੇ। ਕਿਉਂਕਿ ਹਿੰਦੂਆਂ ਨੂੰ ਜਬਰੀ ਮੁਸਲਮਾਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਪਰਕਿਰਿਆ ਸਿਖਰ ਤੇ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਅੰਤਰ ਪੂਜਾ ਪੜੇ ਕਤੇਬਾਂ, ਸੰਜਮ ਤੁਰਕਾਂ ਭਾਈ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚੋਂ ਵਿਚਰਨਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਸੀ।

ਭਾਵੇਂ ਸੂਫ਼ੀ ਲਹਿਰ ਅਤੇ ਭਗਤੀ ਲਹਿਰ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਜਾਗ੍ਰਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸਿਸ਼ ਆਰੰਭੀ, ਪਰ ਇਸ ਜ਼ੁਲਮ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਲਿਆਉਣ ਵਾਸਤੇ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਨੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸਰਬ-ਪੱਖੀ ਅਗਵਾਈ ਕੀਤੀ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਨੇ ਹਰ ਜਾਤ, ਵਰਗ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕਥਾ ਕੀਰਤਨ ਸਤਿ ਸੰਗ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ। ਇੰਝ ਇਨਸਾਨੀ ਮਨ ਅੰਦਰ ਪਰਮ ਜੋਤਿ ਦਾ ਚਾਨਣ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦਾ ਉਪਰਾਲਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ 'ਸਰਬੱਤ ਦੇ ਭਲੇ' ਵਾਸਤੇ ਆਪਾ ਵਾਰਨ ਲਈ ਤਤਪਰ ਰਹਿਣ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਆ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਦੇਵ ਜੀ ਨੇ ਸੰਗਤ-ਪੰਗਤ ਵਿੱਚ ਹਰ ਵਰਣ, ਜਾਤ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਾਮਲ ਹੋਣ ਦੀ ਖੁੱਲ੍ਹ ਦਿੱਤੀ।

ਫਿਰ ਗੁਰੂ ਅਮਰ ਦਾਸ ਜੀਨੇ 'ਪਹਿਲੇ ਪੰਗਤ ਪਾਛੇ ਸੰਗਤ' ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਦ੍ਰਿੜ੍ਹ ਕਰਵਾਇਆ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਜੀ ਵੱਲੋਂ ਬਣਵਾਏ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਸਰੋਵਰ ਵਿੱਚ ਹਰ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਇਸ਼ਨਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਖੁੱਲ੍ਹ ਦਿੱਤੀ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਨੇ 'ਆਦਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਵਿੱਚ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਵਿਤਕਰੇ ਹਰ ਜਾਤ ਵਰਣ ਦੇ ਸੰਤਾਂ ਭਗਤਾਂ ਦੀ ਬਾਣੀ ਸਾਮਲ ਕੀਤੀ ਭਾਵੇਂ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਸੰਬੰਧ ਅਖੋਤੀ ਨੀਚ ਜਾਤਾਂ ਨਾਲ ਹੀ ਕਿਉਂ ਨਾਂ ਹੋਵੇ।

ਸੱਚ ਤੇ ਪਹਿਰਾਂ ਦਿੰਦਿਆਂ ਪੰਜਵੇਂ ਅਤੇ ਨੌਂਵੇਂ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਕੂੜ ਨਾਲ ਸਮਝੌਤਾ ਨਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਸ਼ਹੀਦੀ ਪਰਵਾਨ ਕਰ ਲਈ। ਇੰਝ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਨੇ ਕਸ਼ਮੀਰੀ ਬ੍ਰਾਹਮਣਾਂ ਦੀ ਬਾਂਹ ਫੜੀ ਬਾਹੇਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਕੜੀਏ ਸਿਰ ਦੀਜੈ ਬਾਂਹੇ ਨ ਛੋੜੀਏ ਦਾ ਕੌਤਕ ਮਹਾਨ ਬਲੀਦਾਨ ਦੇ ਕੇ ਰਚਾਇਆ। ਕਿਸੇ ਦਾਰਸ਼ਨਿਕ ਨੇ ਠੀਕ ਹੀ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਪਵਿੱਤਰ ਬਲੀਦਾਨ ਦੇ ਖ਼ੂਨ ਦਾ ਹਰ ਕਤਰਾ ਸੱਚੇ ਧਰਮ ਦੇ ਮਹੱਲ ਦੀ ਬੁਨਿਆਦ ਬਣਦਾ ਹੈ।

ਨਿਰਸੰਦੇਹ, ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੁਆਰਾ ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ ਦੀ ਸਿਰਜਨਾ ਇਸ ਤੱਥ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਵਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਖਾਲਸੇ ਦੀ ਸਿਰਜਨਾ ਇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਸੱਚ ਦੇ ਧਾਰਨੀ ਧਰਮੀ ਬੰਦਿਆਂ ਦੀ ਸਿਰਜਨਾ ਸੀ, ਜੋ ਪ੍ਰਭੂ-ਗੁਣਾਂ ਨਾਲ ਭਰਪੂਰ ਸੀ ਅਤੇ ਹਰ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੇ ਔਗੁਣਾਂ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਵੀ। ਖਾਲਸਾ ਗੁਰੂ ਵਾਸਤੇ ਸੀਸ ਵੱਢੇ ਕਰਿ ਬੈਸਣ ਦੀਜੈ ਵਿਣੁ ਸਿਰ ਸੇਵ ਕਰੀਜੈ ਲਈ ਤੱਤਪੁਰ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਉਹ ਤਾਂ ਤਨੁ ਮਨੁ ਕਾਟਿ ਕਾਟਿ ਸਭੁ ਅਰਪੀ ਵਿਚ ਅਗਨੀ ਆਪੁ ਜਲਾਈ ਦੇ ਵੀ ਸਮਰੱਥ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਅਮਰ ਜੀਵਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤਪਾਨ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਦੋਵੇਂ ਵੱ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਨੇ ਕੀਤਾ ਸ਼ਸਤੱਰ-ਧਾਰੀ ਬਣੇ, ਯੁੱਧ ਵਿੱਦਿਆ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਅਕਸਰ ਜੰਗ ਲੜਨ ਦੇ ਕਰਤੱਵ ਕਰਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ। ਇੰਝ ਸ਼ਸਤਰ-ਧਾਰੀ ਖਾਲਸਾ, ਹਕੂਮਤ ਲਈ ਖੱਤਰੇ ਦਾ ਚਿੰਨ ਬਣ ਗਿਆ। ਕਿਉਕਿ ਹਰ ਵਰਗ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਬਰਾਬਰੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਅਜ਼ਾਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈ। ਇਹ ਸਭ, ਨਾ ਤਾਂ ਪਹਾੜੀ ਰਾਜਿਆਂ ਅਤੇ ਨਾਂ ਹੀ ਮੁਗਲ ਹਕੂਮਤ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਸੀ। ਭੰਗਾਣੀ ਦੇ ਯੁੱਧ ਉਪਰੰਭ ਔਰੰਗਜੇਬ ਨੇ ਝੂਠੀਆਂ ਕਸਮਾਂ ਖਾ ਕੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਕਿਲਾ ਛੱਡਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕੀਤਾ । ਸਰਸਾ ਨਦੀ ਤੇ ਘਮਸਾਨ ਦਾ ਯੁੱਧ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਦਾ ਪਰਵਾਰ ਤਿੰਨ ਹਿਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆਂ ਗਿਆ। ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਪੰਜ ਪਿਆਰਿਆਂ, ਦੋ ਵੱਡੇ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ, ਬਾਬਾ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਅਤੇ ਬਾਬਾ ਜੁਝਾਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸਮੇਤ ਚਾਲੀ ਕੁ ਸਿੰਘਾਂ ਸਮੇਤ ਚਮਕੌਰ ਦੀ ਕੱਚੀ ਗੜ੍ਹੀ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚੇ। ਦੁਸ਼ਮਣਾਂ ਦੀ ਦਸ ਲੱਖ ਫੌਜ ਨੇ ਗੜ੍ਹੀ ਨੂੰ ਘੇਰਾ ਪਾ ਲਿਆ। 'ਸਵਾ ਲਾਖ ਸੇ ਏਕ ਲੜਾਊਂ' ਦਾ ਬਚਨ ਚਮਕੌਰ ਦੀ ਗੜ੍ਹੀ ਦੇ ਯੁੱਧ ਵਿੱਚ ਪਰਤੱਖ ਹੋਇਆ। ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀਆਂ ਅਸੀਸਾਂ ਲੈ, ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਾ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦਾ ਜੱਥਾ ਵੈਰੀਆਂ ਤੇ ਟੁੱਟ ਪਿਆ। ਜੈਕਾਰਿਆਂ ਦੀ ਗੂੰਜ ਵਿੱਚ ਲਲਕਾਰਦੇ ਸਿੰਘ ਸੂਰਬੀਰਾਂ ਨੇ ਅ✪ਗਿਣਤ ਵੈਰੀਆਂ ਨੂੰ ਮੌਤ ਦੀ ਘਾਟ ਉਤਾਰਿਆ। ਅਖੀਰ ਦੇ ਤੱਕ ਜੂਝਦੇ ਹੋਏ ਬਾਬਾ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਦੇ ਸਿੰਘ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋ ਗਏ। ਛੋਟੇ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦੇ, ਬਾਬਾ ਜੁਝਾਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਵੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਤੋਂ ਅਸੀਸਾਂ ਲੈ ਬਹਾਦਰੀ ਦੇ ਜੌਹਰ ਦਿਖਾਉਂਦੇ ਸੂਰਮਗਤੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਏ। ਕੇਵਲ 11 ਸਿੰਘ ਹੀ ਗੜ੍ਹੀ ਵਿੱਚ ਬਚੇ ਜਿਨਾਂ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਬਚਨ ਕੀਤੇ ਕਿ ਦੁਸ਼ਮਣ ਨਾਲ ਬਹਾਦਰੀ ਨਾਲ ਲੜਨਾ ਹੀ ਸਾਡਾ ਧਰਮ ਅਤੇ ਕਰਤੱਵ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਲਹੂ ਦਾ ਇਕ ਇਕ ਕਰਤੱਵ ਸਾਡੇ ਧਰਮ ਦੀਆਂ ਨੀਂਹਾਂ ਪੱਕੀਆਂ ਕਰੇਗਾ। ਬਾਬਾ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਅਤੇ ਬਾਬਾ ਜੁਝਾਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਸ਼ਹਾਦਤ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਇਸ ਫੁਰਮਾਨ ਤੇ ਪਹਿਰਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ।

ਜਬ ਆਵ ਕੀ ਅਉਧ ਨਿਸ਼ਾਨ ਬਨੈ,
ਅਤ ਹੀ ਰਣ ਮੈ ਤਬ ਜੂਝ ਮਰੋਂ।

ਚੰਡੀ ਚਰਿਤ੍ਰ

ਭਾਈ ਦੁਨਾਂ ਸਿੰਘ ਹੰਡੂਰੀਆਂ ਨੇ ਕਥਾ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਸੁਤਨ ਕੀ ਵਿੱਚ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਦੀ ਸ਼ਹੀਦੀ ਪ੍ਰੇੜਤਾ ਇੰਝ ਕਰਦੇ ਹਨ:

ਸਾਬਾਸ਼ ਪਿਸਰ। ਖ਼ੂਬ ਦਲੇਰੀ ਸੇ ਲੜੇ ਹੋ,
ਹਾਂ, ਕਿਉਂ ਨ ਹੋ, ਗੋਬਿੰਦ ਕੇ .ਫਰਜ਼ੰਦ ਖੜੇ ਹੋ।

ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਦੇ ਚਮਕੌਰ ਦੀ ਜੰਗ ਵਿੱਚ ਰੁਪਮਾਨ ਕੀਤੇ ਬਹਾਦਰੀ ਦੇ ਜੌਹਰ ਭਾਰਤੀ ਕੌਮ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਫ਼ਖ਼ਰ ਬਣੇ। ਪ੍ਰਣਾਮ ਹੈ ਅਜਿਹੇ ਸੂਰਬੀਰ ਸਿੰਘਾਂ ਨੂੰ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਧਰਮ ਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਸਮੁੱਚੀ ਮਾਨਵਤਾ ਦਾ ਸ੍ਵੈਮਾਨ, ਅਣਖ ਤੇ ਅਜ਼ਾਦੀ ਹਿੱਤ ਪੁਰਜਾ ਪੁਰਜਾ ਕਟਿ ਮਰੈਂ, ਕਬਹੂੰ ਨ ਛਾਡੈ ਖੇਤ।।' ਦੇ ਬਚਨਾਂ ਤੇ ਪਹਿਰਾ ਦਿੱਤਾ। ਇੰਝ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਅਤੇ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਦੀ ਸ਼ਹਾਦਿਤ ਨਾਲ ਉਹ ਪਰਮਗਤੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਏ ਅਤੇ ਜੂਝ ਮਰੋਂ ਤੋ ਸਾਚ ਪਤੀਜੈ ਦਾ ਪ੍ਰਣ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ।

ਸ਼ਹੀਦ ਜੀਵਨ ਸਿੰਘ

ਲਿਖਤ : ਦਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਧਾਲੀਵਾਲ, ਸੰਪਰਕ: 99155-21037

ਬੇਸ਼ੱਕ ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿੱਚ ਕੁਰਬਾਨ ਹੋਇਆ ਹਰ ਯੋਧਾ ਹੀ ਸਤਿਕਾਰਯੋਗ ਹੈ ਪਰ ਸ਼ਹੀਦ ਜੀਵਨ ਸਿੰਘ (ਭਾਈ ਜੈਤਾ ਜੀ) ਦੀਆਂ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਫੱਖਰਯੋਗ ਇਸ ਕਰਕੇ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਗੁਰੂ ਆਸ਼ੇ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਲਈ ਉੱਥੇ ਕੁਰਬਾਨੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਜਿੱਥੋਂ ਹੋਰ ਸਿੱਖ ਪਾਸਾ ਵਟੱਦੇ ਦੇਖੇ ਗਏ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਭਾਈ ਕਲਿਆਣਾ ਜੀ ਵੱਲੋਂ ਬਾਬਾ ਬੁੱਢਾ ਜੀ ਦੇ ਸਮਕਾਲੀ ਵਜੋਂ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਦੇ ਚਰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਕੱਥੂ ਨੰਗਲ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਬੇਦਾਗ ਸੇਵਾ ਪੀੜ੍ਹੀ ਦਰ ਪੀੜ੍ਹੀ ਚਲਦੀ ਹੋਈ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਦੇ ਅੰਗ ਸੰਗ ਰਹਿ ਕੇ ਬੜਾ ਲੰਬਾ ਅਰਸਾ ਕਰੀਬ 235 ਸਾਲ ਬੇਦਾਗ ਨਿਭੀ। ਇਹ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਦੇ ਸਮਕਾਲੀ ਕਵੀ ਕੰਕਣ ਜੀ ਅਨੁਸਾਰ ਭਾਈ ਜੈਤਾ ਜੀ ਦਾ ਜਨਮ 5 ਸੰਤਬਰ 1661 ਨੂੰ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਛੋਟੇ ਭਰਾ ਸੰਗਤ ਸਿੰਘ ਦਾ ਜਨਮ 23 ਦਸੰਬਰ 1666 ਨੂੰ ਭਾਈ ਸਦਾਨੰਦ ਤੇ ਮਾਤਾ ਪ੍ਰੇਮੋ ਜੀ ਦੇ ਘਰ ਹੋਇਆ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਇਹ ਪਰਿਵਾਰ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲ ਹੀ ਪਟਨਾ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ। ਕੰਕਣ ਕਵਿ ਅਨੁਸਾਰ ਜੈਤਾ ਜੀ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਗੁਰੂ ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲ ਨੇੜਤਾ ਇੰਨੀ ਸੀ ਕਿ ਭਾਈ ਸਦਾਨੰਦ ਤਾਂ ਯਾਤਰਾਵਾਂ ਦੌਰਾਨ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਦੇ ਜਨਮ ਉਪਰੰਤ ਜਦੋਂ ਗੁਰੂ ਪਰਿਵਾਰ ਪਟਨਾ ਤੋਂ ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਆ ਵਸਿਆ ਤਾਂ ਜੈਤਾ ਜੀ ਦਾ ਪਰਿਵਾਰ ਵੀ ਨਾਲ ਹੀ ਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇੱਥੇ ਇਹ ਵੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ 11 ਨਵੰਬਰ 1675 ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਦਾ ਸੀਸ ਦਿੱਲੀ ਚਾਂਦਨੀ ਚੌਕ ਤੋਂ ਚੁੱਕ ਕੇ ਲਿਆਉਣ ਵਾਸਤੇ ਬਾਲ ਗੋਬਿੰਦ ਰਾਏ ਜੀ ਨੇ ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਹੋਏ ਇੱਕਠ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਸਿੱਖ ਵੱਲੋਂ ਅੱਗੇ ਆਉਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਸੀ ਤਾਂ ਉਦੋਂ ਸਭਨਾਂ ਸਿੱਖਾਂ ਵੱਲੋਂ ਨੀਵੀਂਆਂ ਪਾ ਲਈਆਂ ਸਨ ਕਿਉਂਕਿ ਔਰੰਗਜ਼ੇਬ ਦੀ ਦਹਿਸ਼ਤ ਅਤੇ ਜ਼ੁਲਮਾਂ ਦਾ ਡਰ ਹੀ ਇੰਨਾ ਸੀ ਅਤੇ ਫਿਰ ਔਰੰਗਜ਼ੇਬ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਚੈਲੰਜ ਵੀ ਸੀ ਕਿ ਜੇ ਕੋਈ ਸਿੱਖ ਸੀਸ ਚੁੱਕਣ ਦੀ ਹਿੰਮਤ ਕਰੇਗਾ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਸਮੇਤ ਪਰਿਵਾਰ ਤਸੀਹੇ ਦੇ ਕੇ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਦਹਿਸ਼ਤ ਭਰੇ ਹਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਭਾਈ ਜੈਤਾ ਜੀ ਨੇ ਹੀ ਹਿੰਮਤ ਦਿਖਾਈ ਸੀ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਦਿੱਲੀ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦੇ ਭਾਈ ਜੈਤਾ ਜੀ ਦੇ ਤਾਇਆ ਆਗਿਆ ਰਾਮ ਅਤੇ ਪਿਤਾ ਸੰਦਾ ਨੰਦ ਨਾਲ ਕੀਤੇ ਸਲਾਹ ਮਸ਼ਵਰੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅਤੇ ਦਿੱਲੀ ਚਾਂਦਨੀ ਚੌਕ ਦੇ ਕੋਤਵਾਲ ਖਵਾਜਾ ਅਬਦੁੱਲਾ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਗੁਪਤ ਵਿਉਂਤਬੰਦੀ ਅਨੁਸਾਰ ਸੀਸ ਬਦਲੇ ਸੀਸ ਰੱਖਣ ਦਾ ਮਤਾ ਬਣਿਆ। ਫਿਰ ਇਸੇ ਰਾਤ ਹੀ ਪਿਤਾ ਸਦਾਨੰਦ ਜੀ ਦੀ ਇੱਛਾ ਅਨੁਸਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸੀਸ ਭਾਈ ਜੈਤਾ ਜੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਹੱਥੀਂ ਕੱਟ ਕੇ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਸੀਸ ਨਾਲ ਅਦਲ-ਬਦਲ ਕਰਕੇ ਆਪਣੇ ਸਾਥੀ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾਲ ਸੀਸ ਚੁੱਕ ਲਿਆ ਅਤੇ ਫਿਰ ਔਕੜਾਂ ਭਰਿਆ ਲੰਬਾ ਜੰਗਲੀ ਪੈਂਡਾ ਤੈਅ ਕਰਦੇ ਹੋਏ 14 ਨਵੰਬਰ 1675 ਨੂੰ ਕੇਵਲ 9 ਸਾਲ ਦੇ ਬਾਲ ਗੋਬਿੰਦ ਰਾਏ ਕੋਲ ਪਹੁੰਚਾ ਦਿੱਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਅਤੇ ਬਹਾਦਰੀ ਨੂੰ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਨੇ ਗਲਵਕੜੀ ਵਿੱਚ ਲੈ ਕੇ ਰੰਘਰੇਟੇ ਗੁਰੂ ਕੇ ਬੇਟੇ ਦਾ ਖਿਤਾਬ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਫਿਰ ਲੜੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਭਨਾਂ ਜੰਗਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਫੌਜਾਂ ਦਾ ਮੁੱਖ ਕਮਾਂਡਰ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। 1699 ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਚਾਰ ਸ਼ਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਾਇਆ ਅਤੇ ਜੈਤਾ ਤੋਂ ਜੀਵਨ ਸਿੰਘ ਨਾਂ ਰੱਖਿਆ। ਬਾਬਾ ਜੀਵਨ ਸਿੰਘ ਆਪਣੀਆਂ ਦੋਵੇਂ ਬੰਦੂਕਾਂ ਨਾਗਨੀ ਤੇ ਬਾਗਨੀ ਇਕੋ ਸਮੇਂ ਮੋਢਿਆਂ ਨਾਲ ਲਾ ਕੇ ਇੱਕਠੀਆਂ ਚਲਾਉਂਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਇਵੇਂ ਹੀ ਦੋ ਤਲਵਾਰਾਂ ਦੋਵੇਂ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਲੈ ਕੇ ਇੱਕਠੀਆਂ ਹੀ ਚਲਾਉਂਦੇ ਸਨ। ਇਸ ਸਾਰੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਬਿਰਤਾਂਤ ਤੋਂ ਸਾਨੂੰ ਸਭਨਾਂ ਨੂੰ ਅੱਜ ਇਹ ਸਿੱਖਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਫਰਜ਼ਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਵਫਾਦਾਰ ਬਣੀਏ, ਆਪਣੇ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਕੀਤੀ ਪ੍ਰਤਿਗਿਆ ਅਤੇ ਨਿਸ਼ਾਨੇ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਲਈ ਦ੍ਰਿੜ ਹੋਈਏ, ਚਾਹੇ ਕੋਈ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਹੈ ਜਾਂ ਕੋਈ ਨੌਕਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਵਿਅਕਤੀ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਬਾਬਾ ਜੀਵਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਵੱਲੋਂ ਦਰਸਾਈ ਗਈ ਉਪਰੋਕਤ ਜੀਵਨ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਸਿੱਖਿਆ ਲੈਣੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

ਚਮਕੌਰ ਦੀ ਕੱਚੀ ਗੜ੍ਹੀ ਦੀ ਜੰਗ

ਲਿਖਤ : ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਸ਼ਾਂਤਪੁਰ
ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਪਬਲਿਕ ਸਕੂਲ, ਖੰਟ

ਚਮਕੌਰ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਧਰਤੀ 'ਤੇ 6, 7, 8 ਪੋਹ 1704 ਦੇ ਯਖ਼ ਠੰਢੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਲੜੀ ਭਿਆਨਕ ਅਤੇ ਅਸਾਵੀਂ ਜੰਗ ਦੀ ਉਦਾਹਰਣ ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਹੋਰ ਕਿਧਰੇ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ। ਨਾ ਹੀ ਇਹ ਕਦੇ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਂ ਸੁਣਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਕ ਪਿਤਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਨੂੰ ਆਪ ਜੰਗ ਵਿਚ ਭੇਜਿਆ ਹੋਵੇ, ਜਿੱਥੋਂ ਪਤਾ ਹੀ ਸੀ ਕਿ ਕੋਈ ਭੇਜਿਆ ਵਾਪਸ ਨਹੀਂ ਮੁੜਿਆ। ਦਸ਼ਮੇਸ਼ ਪਿਤਾ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਪਣੇ ਇਸ ਕਥਨ:-

"ਸਵਾ ਲਾਖ ਸੇ ਏਕ ਲੜਾਊਂ
ਤਬੈ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਨਾਮ ਕਹਾਊਂ"

ਨੂੰ ਸੱਚ ਕਰ ਵਿਖਾਇਆ। ਤਾਂ ਹੀ ਇਕ ਮੁਸਲਮਾਨ ਫਕੀਰ ਸ਼ਾਇਰ ਅੱਲਾ ਯਾਰ ਖਾਂ ਜੋਗੀ ਲਿਖਦੇ ਹਨ:-

ਗਰ ਏਕ ਤੀਰਥ ਹੈ ਹਿੰਦ ਮੇਂ ਯਾਤਰਾ ਕੇ ਲੀਏ
ਕਟਾਏ ਬਾਪ ਨੇ ਬੇਟੇ ਜਹਾਂ ਖ਼ੁਦਾ ਕੇ ਲੀਏ।

6 ਪੋਹ 1704 ਦੀ ਸ਼ਾਮ ਵੇਲੇ ਜਦੋਂ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਚਮਕੌਰ ਕਸਬੇ ਦੇ ਬਾਹਰਵਾਰ ਡੇਰਾ ਲਾਇਆ (ਜਿੱਥੇ ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਦਮਦਮਾ ਸਾਹਿਬ ਹੈ।) ਤਾਂ ਉੱਥੋਂ ਆਪਣੇ ਪੁਰਾਣੇ ਸਬੰਧਾਂ ਦੇ ਮੋਹ ਵਿਚ ਬੰਨ੍ਹੇ ਹੋਏ ਚੌਧਰੀ ਰਾਏ ਰੂਪ ਚੰਦ ਅਤੇ ਚੌਧਰੀ ਜਗਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਗੁਰੂ ਜੀ, ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਤੇ ਸਿੰਘਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਉੱਚੇ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਬਣੀ ਕੱਚੀ ਗੜ੍ਹੀ ਵਿਚ ਨਿਵਾਸ ਕਰਵਾ ਕੇ ਗੜ੍ਹੀ ਨੂੰ ਧੰਨਤਾ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਵਾ ਦਿੱਤਾ। ਉੱਧਰ ਮੁਗਲਾਂ ਦੀ ਫੌਜ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦਾ ਪਿੱਛਾ ਕਰਦੀ ਇਸੇ ਸਥਾਨ ਦੇ ਨਜ਼ਦੀਕ ਪੁੱਜ ਗਈ। ਕੱਚੀ ਗੜ੍ਹੀ ਵਿਚ ਚਾਲੀ ਸਿੰਘ, ਦੋ ਵੱਡੇ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦੇ ਬਾਬਾ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਤੇ ਜੁਝਾਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਦਸ਼ਮੇਸ਼ ਪਿਤਾ ਆਪ ਸਨ। ਭਾਵੇਂ ਮੁਗਲ ਸੈਨਾ ਨੂੰ ਇਹ ਭਲੀਭਾਂਤ ਪਤਾ ਸੀ ਕਿ ਸਿੰਘ ਬਹੁਤ ਥੋੜ੍ਹੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਹਨ ਪਰ ਉਹ ਸੂਰਬੀਰ ਸਿੰਘਾਂ ਦੇ ਯੁੱਧ ਸਬੰਧੀ ਕਾਰਨਾਮਿਆਂ ਨੂੰ ਭਲੀਭਾਂਤ ਜਾਣਦੇ ਸਨ। ਉੱਧਰ ਕਲਗੀਧਰ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੂੰ ਇਹ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋ ਗਿਆ ਕਿ ਗੜ੍ਹੀ ਨੂੰ ਘੇਰਾ ਪੈ ਚੁੱਕਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਗੜ੍ਹੀ ਅੰਦਰ ਹੀ ਯੁੱਧ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਕਰਨੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਬਹੁਤ ਯੋਜਨਾਬੱਧ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਚਮਕੌਰ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਧਰਤੀ 'ਤੇ ਭਿਆਨਕ ਯੁੱਧ ਆਰੰਭ ਹੋ ਗਿਆ। ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਦੋ ਬਹਾਦਰ ਸਿੰਘਾਂ ਭਾਈ ਕੋਠਾ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਮਦਨ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਗੜ੍ਹੀ ਦੇ ਪਹਿਰੇਦਾਰ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਗੜ੍ਹੀ ਦੀਆਂ ਚਾਰ ਦਿਸ਼ਾਵਾਂ 'ਤੇ ਅੱਠ-ਅੱਠ ਸਿੰਘਾਂ ਨੂੰ ਤਾਇਨਾਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬਹੁਤ ਵਿਉਂਤਬੱਧ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਲੜਾਈ ਲੜੀ। ਗੜ੍ਹੀ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸਾਰੇ ਸਿੰਘਾਂ ਨੂੰ 'ਸੂਰਾ ਸੋ ਪਹਿਚਾਨੀਐ ਜੋ ਲਰੈ ਦੀਨ ਕੇ ਹੇਤ, ਪੁਰਜਾ ਪੁਰਜਾ ਕੱਟ ਮਰੇ ਕਬਹੂੰ ਨਾ ਛਾਡੈ ਖੇਤ।'

ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਪਰਿਪੱਕ ਕਰਵਾਈ ਗਈ। ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿਚ ਸਿੰਘਾਂ ਨੇ ਮੁਗਲ ਫੌਜ ਨੂੰ ਵੰਗਾਰਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਸਿੰਘਾਂ ਦਾ ਜਥਾ ਵੈਰੀਆਂ ਉਤੇ ਬਿਜਲੀ ਦੀ ਤੇਜ਼ੀ ਵਾਂਗ ਟੁੱਟ ਪੈਂਦਾ। ਮੁਗਲ ਸੈਨਾ ਦੇ ਆਹੂ ਲਾਹੁੰਦਾ ਹੋਇਆ ਵੀਰ ਗਤੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਲੈਂਦਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਸਿੰਘ ਵੈਰੀਆਂ ਦਾ ਟਾਕਰਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਸ਼ਹੀਦੀ ਦੇ ਜਾਮ ਪੀ ਗਏ। ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦਿਆਂ ਸਿੰਘਾਂ ਨੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਆਪ ਅਤੇ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦੇ ਇੱਥੋਂ ਨਿਕਲ ਜਾਓ। ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਪੁੱਛਿਆ, "ਤੁਸੀਂ ਕਿਹੜੇ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਹੋ? ਤੁਸੀਂ ਸਾਰੇ ਹੀ ਮੇਰੇ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦੇ ਹੋ।" ਇਸ 'ਤੇ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਾ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਰਣ ਵਿਚ ਜਾਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਜੀ ਕੋਲੋਂ ਮੰਗੀ। ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਆਪਣੇ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦੇ ਮੂੰਹੋਂ ਜੰਗ ਵਿਚ ਜਾਣ ਦਾ ਚਾਅ ਸੁਣ ਕੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਏ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਗਿਆ ਦੇ ਦਿੱਤੀ। ਬਾਬਾ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜਿਉਂ ਹੀ ਮੈਦਾਨ ਵਿਚ ਉਤਰੇ, ਮੁਗਲ ਸੈਨਾ ਵਿਚ ਭਗਦੜ ਮਚ ਗਈ। ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਆਪਣੇ ਲਾਡਲੇ ਨੂੰ ਵੈਰੀਆਂ ਨਾਲ ਲੋਹਾ ਲੈਂਦੇ ਹੋਏ ਕੱਚੀ ਗੜ੍ਹੀ ਵਿਚ ਦੇਖ ਰਹੇ ਸਨ। ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਾ ਜੁਝਾਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਵੀ ਆਪਣੇ ਵੀਰੇ ਵਾਂਗ ਮੈਦਾਨ-ਏ-ਜੰਗ ਵਿਚ ਜਾਣ ਦੀ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਜੀ ਕੋਲੋਂ ਆਗਿਆ ਮੰਗੀ। ਇਸ 'ਤੇ ਦਸਮੇਸ਼ ਪਿਤਾ ਜੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਹੱਥੀਂ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਾ ਜੁਝਾਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਜੰਗ ਵਿਚ ਜਾਣ ਲਈ ਪੁਸ਼ਾਕ ਪਹਿਨਾਈ, ਘੋੜਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਸ਼ਸ਼ਤਰ ਸਜਾ ਦਿੱਤੇ। ਜੰਗ ਜਾਣ ਲਈ ਜੈਕਾਰਾ ਛੱਡਿਆ ਗਿਆ। ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਾ ਜੁਝਾਰ ਸਿੰਘ ਵੀ ਵੈਰੀਆਂ ਉਤੇ ਟੁੱਟ ਪਏ। ਲੰਮਾ ਸਮਾਂ ਜੰਗ ਚੱਲੀ।

ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਾ ਜੁਝਾਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਵੀ ਬਹੁਤ ਬਹਾਦਰੀ ਨਾਲ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕੀਤਾ। ਅਖ਼ੀਰ ਵੈਰੀਆਂ ਨੂੰ ਮੌਤ ਦੇ ਘਾਟ ਉਤਾਰਦੇ ਹੋਏ ਆਪ ਵੀ ਸ਼ਹੀਦੀ ਦਾ ਜਾਮ ਪੀ ਗਏ।

ਗੜ੍ਹੀ ਵਿਚ ਬੈਠੇ ਸਿੰਘਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਘਟ ਰਹੀ ਸੀ। ਬਾਕੀ ਰਹਿੰਦੇ ਸਿੰਘਾਂ ਨੇ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਂਗ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਅਜੇ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਨੂੰ ਆਪ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਦੀ ਬਹੁਤ ਲੋੜ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਇਹ ਬੇਨਤੀ ਠੁਕਰਾ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਆਪ ਜੰਗ ਵਿਚ ਜਾਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ। ਇਸ 'ਤੇ ਗੜ੍ਹੀ ਵਿਚ ਬੈਠੇ ਸਿੰਘਾਂ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਗੁਰਮਤਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਕਿ ਆਪ ਜੀ ਨੇ ਆਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਖ਼ਾਲਸਾ ਸਾਜਨਾ ਵੇਲੇ ਪੰਜ ਸਿੰਘਾਂ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਦਾ ਰੂਪ ਮੰਨਿਆ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਸੀ- ਮੈਂ ਆਪ ਵੀ ਗੁਰੂ ਪੰਥ ਦਾ ਹੁਕਮ ਨਹੀਂ ਮੋੜਾਂਗਾ। ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਅਸੀਂ ਪੰਜ ਸਿੰਘ ਆਪ ਜੀ ਨੂੰ ਹੁਕਮ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਆਪ ਇਸ ਗੜ੍ਹੀ ਨੂੰ ਛੱਡ ਜਾਓ। ਇਸ 'ਤੇ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਪਣੇ ਕੀਤੇ ਹੋਏ ਵਾਅਦੇ ਨੂੰ ਨਿਭਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਗੜ੍ਹੀ ਵਿਚੋਂ ਜਾਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ। ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਹਮਸ਼ਕਲ ਭਾਈ ਸੰਗਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਸਿਰ 'ਤੇ ਕਲਗੀ ਸਜਾਈ ਅਤੇ ਆਪ ਨੀਲੇ ਘੋੜੇ 'ਤੇ ਸਵਾਰ ਹੋ ਕੇ ਮੁਗਲਾਂ ਨੂੰ ਵੰਗਾਰਦੇ ਹੋਏ ਤਾੜੀ ਮਾਰ ਕੇ ਚਮਕੌਰ ਦੀ ਧਰਤੀ ਨੂੰ ਅਲਵਿਦਾ ਕਹਿ ਗਏ। ਇੱਥੇ ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸ੍ਰੀ ਤਾੜੀ ਸਾਹਿਬ ਹੈ।

ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਜਦੋਂ ਜੰਗ ਹੋਈ ਤਾਂ ਹੋਰਨਾਂ ਸਿੰਘਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਭਾਈ ਸੰਗਤ ਸਿੰਘ ਵੀ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋ ਗਏ। ਗੁਰੂ ਜੀ ਨਾਲ ਸ਼ਕਲ-ਸੂਰਤ ਮਿਲਣ ਕਾਰਨ, ਪੁਸ਼ਾਕ ਅਤੇ ਕਲਗੀ ਦੀ ਪਹਿਚਾਣ ਕਾਰਨ ਮੁਗਲਾਂ ਨੂੰ ਲੱਗਿਆ ਕਿ ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਗੁਰੂ ਇਸ ਲੜਾਈ ਵਿਚ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਹ ਜੰਗ ਵਿੱਚੋਂ ਜੇਤੂ ਅੰਦਾਜ਼ ਵਿਚ ਹੋ ਗਏ। ਇਸੇ ਕਲਗੀ ਦੀ ਕੀਮਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਦਰਬਾਰ ਵਿਚ ਪੈਣ ਦੇ ਫੁਰਨੇ ਆਉਣ ਲੱਗ ਪਏ ਸਨ। ਪਰ ਹੋਰ ਘੋਖ ਪੜਤਾਲ ਕਰਨ 'ਤੇ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਕਿ ਇਹ ਕਲਗੀ ਅਤੇ ਪੁਸ਼ਾਕ ਵਾਲਾ ਸਿੰਘ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਭਾਈ ਸੰਗਤ ਸਿੰਘ ਹੈ ਤਾਂ ਮੁਗਲਾਂ ਨੂੰ ਕਾਫ਼ੀ ਨਮੋਸ਼ੀ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਿਆ।

ਚਮਕੌਰ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਧਰਤੀ ਉਤੇ ਵਾਪਰੀ ਇਕ ਅਣਹੋਣੀ ਘਟਨਾ ਦਾ ਪਤਾ ਜਦੋਂ ਬੀਬੀ ਸ਼ਰਨ ਕੌਰ ਨੂੰ ਲੱਗਿਆ ਤਾਂ ਉਹ ਬਹਾਦਰੀ ਅਤੇ ਦਲੇਰੀ ਦਾ ਸਬੂਤ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਯੁੱਧ ਦੇ ਮੈਦਾਨ ਵਿਚ ਪੁੱਜ ਗਈ। ਉਸ ਨੇ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਅਤੇ ਸਿੰਘ ਦੇ ਸਰੀਰਾਂ ਨੂੰ ਇਕੱਠਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਅੰਗੀਠਾ ਸਜਾਇਆ। ਦੇਰ ਰਾਤ ਗਏ ਜਦੋਂ ਭਾਂਬੜ ਬਣ ਕੇ ਅੱਗ ਮਚਣ ਲੱਗੀ ਤਾਂ ਮੁਗਲਾਂ ਵਿਚ ਇਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਤੋਂ ਭਾਜੜ ਮੱਚ ਗਈ। ਜਦੋਂ ਬੀਬੀ ਸ਼ਰਨ ਕੌਰ ਨੇ ਮੁਗਲ ਫੌਜਾਂ ਨੇੜੇ ਆਉਂਦੀਆਂ ਦੇਖੀਆਂ ਤਾਂ ਉਸ ਮੁਗਲਾਂ ਦੇ ਹੱਥ ਲੱਗਣ ਦੀ ਥਾਂ ਅੰਗੀਠੇ ਵਿਚ ਹੀ ਆਪਣੀ ਜਾਨ ਦੇ ਦਿੱਤੀ। ਇਸ ਪਵਿੱਤਰ ਅਸਥਾਨ ਉੱਥੇ ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸ੍ਰੀ ਕਤਲਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ ਮੌਜੂਦ ਹੈ। ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਦੀ ਅਣਖ ਜਾਗਦੀ ਰੱਖਣ, ਹਰ ਮੁਸੀਬਤ ਦਾ ਡਟ ਕੇ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਦਿੰਦਾ ਹੋਇਆ ਇਹ ਲਾਸਾਨੀ ਯੁੱਧ ਅਗਲੀ ਸਵੇਰ ਸਮਾਪਤ ਹੋ ਗਿਆ। ਆਓ! ਸ਼ਹੀਦੀ ਜੋੜ ਮੇਲੇ ਦੇ ਸਤਿਕਾਰ ਨੂੰ ਸਮਝਦੇ ਹੋਏ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੀਆਂ ਸਿੱਖਿਆਵਾਂ 'ਤੇ ਚੱਲਣ ਦਾ ਪ੍ਰਣ ਕਰੀਏ।

Passport Photos
Family Partrait
Graduation
Fashion | Glamour
Photo Restoration
Photography
for all occasions
ਪਾਸਪੋਰਟ ਫੋਟੋ 2 ਫੋਟੋ $5 ਦੀਆਂ
ROYAL PHOTO STUDIO
ਵਿਆਹ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਫੰਕਸ਼ਨ ਤੇ ਵੀਡੀਓ ਦੀ ਸੇਵਾ
HD Blu-Ray, Cinematography
#171-8138 128 Street, Surrey (Payal Business Centre)
8140-120 Street, Surrey (ਇੰਡੀਆ ਕੌਂਸਲੇਟ ਦੇ ਥੱਲੇ)
Mandeep S. Dhillon 604-594-2131, 778-840-4600

ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਕਰਜ਼ੇ ਤੋਂ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ ਹੋ ? ARE YOU IN DEBT?
ਤੁਸੀਂ ਕਰਜ਼ੇ ਤੇ ਟੈਕਸ ਤੋਂ ਬੱਚ ਸਕਦੇ ਹੋ।ਅਸੀਂ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕਰਜ਼ਾ ਮੁਆਫ਼ ਕਰਵਾ ਸਕਦੇ ਹਾਂ।
ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵੀ ਫਾਈਨੈਸ਼ਲ ਪ੍ਰੋਬਲਮ ਹੋਵੇ
- ਕ੍ਰੈਡਿਟ ਕਾਰਡ - ਲਾਈਨ ਆਫ਼ ਕ੍ਰੈਡਿਟ
- ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. - ਕੋਲੈਕਸ਼ਨ ਕਾਲਜ
- ਟੈਕਸ ਸਬੰਧੀ ਕੋਈ ਵੀ ਪ੍ਰੋਬਲਮ
- ਅਸੀਂ ਬੈਂਕਰਪਸੀ ਵਿੱਚ ਵੀ ਮਦਦ ਕਰਦੇ ਹਾਂ।
Kulwinder Bains
Certified Credit Couneller
778-998-9402
Any type Unsecured Debt WE CAN REDUCE YOU DEBT BY 70%
ਸਾਡੇ ਰੇਟ ਕਾਫੀ ਵਾਜ਼ਿਬ ਹਨ।
Any type of Financial Problems?
- Personal or Business Loan
- Canada Revenue Debt
- Credit Cards - Line of Credits
- Student Loan
- We help you in Bankruptcy and Proposals
DDS: Diverse Debt Solutions Ltd.
unit # 205-12899-76 Ave. Surrey

ਸ਼ਹੀਦੀ ਸਾਕਾ ਚਮਕੌਰ

ਲਿਖਤ : ਜਗਤਾਰ ਸਿੰਘ ਜਾਚਕ, ਨਿਊਯਾਰਕ

ਮਰਦ-ਅਗੰਮੜੇ ਤੇ ਵਰਿਆਮ-ਜੋਧੇ ਸਾਹਿਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਨੂੰ ਸਤਿ-ਧਰਮ ਦੇ ਪ੍ਰਚਾਰਨ ਅਤੇ ਅਗਿਆਨਤਾ ਵੱਸ ਵਿਰੋਧ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਪਛਾੜਨ ਤੇ ਸੁਧਾਰਨ ਲਈ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਰਦਿਆਂ, ਭਾਂਵੇਂ ਕਈ ਜੰਗਾਂ ਲੜਨੀਆਂ ਪਈਆਂ। ਪ੍ਰਤੂੰ, ਚਮਕੌਰ ਗੜੀ ਦਾ ਯੁੱਧ ਸੰਸਾਰ ਦਾ ਅਨੋਖਾ ਯੁਧ ਹੋ ਨਿਬੜਿਆ, ਜਿਥੇ ੪੦ ਕੁ ਭੁਖਣ ਭਾਣੇ ਸਿੰਘਾਂ ਦੁਆਰਾ ਲੱਖਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਘੇਰਾ ਪਾਈ ਦੁਸ਼ਮਣਾਂ ਨਾਲ ਜੂਝਦਿਆਂ, ਗੁਰਦੇਵ ਜੀ ਸੂਰਬੀਰਤਾ, ਸ਼ਹਨਸ਼ੀਲਤਾ ਅਤੇ ਸਹਜ-ਮਈ ਜੀਵਨ ਦਾ ਸ਼ਿਖਰ ਕਰ ਵਖਾਇਆ। ਜ਼ਫਰਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਗੁਰਦੇਵ ਜੀ ਆਪਣੀ ਕਲਮ ਦੁਆਰਾ ਲਿਖਿਆ:

ਗੁਰਸ਼ਨਾਹ ਚਿ ਕਾਰੇ ਕੁਨੰਦ ਚਿਹਲ ਨਰ॥
ਕਿ ਦਹ ਲਕ ਬਰ-ਅਇਦ ਬਰੋ ਬੇ-ਖਬਰ॥

ਹਜ਼ੂਰ ਸੱਚੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦੇ ਧਰਮਯੁੱਧ ਦੇ ਚਾਉ ਨੂੰ ਦੇਖ ਕੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿਤਨੀ ਜ਼ੁਰਅਤ ਭਰ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਗੁਰਦੇਵ ਜੀ ਤੋਂ ਆਪਾ ਨੁਛਾਵਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਵੇਂ ਤਿਆਰ ਸਨ, ਇਸ ਦੀ ਵੀ ਇੱਕ ਅਨੋਖੀ ਮਿਸਾਲ ਮਿਲਦੀ ਹੈ। ੨੧ ਦਿਸੰਬਰ ੧੭੦੪ ਦੀ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਵੱਡੇ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਬਾਬਾ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਤੇ ਬਾਬਾ ਜੁਝਾਰ ਸਿੰਘ, ਪੰਜ ਪਿਆਰਿਆਂ ਅਤੇ ਥੱਕੇ ਟੁਟੇ ਤੇ ਲਹੂ-ਲੁਹਾਨ ਹੋਏ ਸਿੰਘਾਂ ਸਮੇਤ ਜਦ ਚਮਕੌਰ ਦੀ ਜੂਹ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚੇ, ਤਾਂ ਇੱਕ ਜ਼ਿਮੀਦਾਰ ਚੋਧਰੀ ਬੁਧੀਚੰਦ ਖਬਰ ਮਿਲਣ ਤੇ ਦੋੜਦਾ ਆਇਆ। ਉਸ ਨੇ ਗੁਰਦੇਵ ਜੀ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਤੁਸੀ ਮੇਰੀ ਹਵੇਲੀ ਵਿੱਚ ਆਉ। ਥਾਂ ਵੀ ਉੱਚੀ ਹੈ, ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਮਦਾਨ ਨਾਲੋਂ ਉੱਥੇ ਕੁੱਝ ਬਚਾ ਵੀ ਹੋਏਗਾ। ਮਹਾਰਾਜ! ਤੁਸੀ ਸਾਡੇ ਲਈ ਇਤਨੇ ਕਸ਼ਟ ਝੱਲ ਰਹੇ ਹੋ, ਅਸੀਂ ਜਿਤਨੇ ਜੋਗੇ ਹਾਂ, ਹਾਜ਼ਰ ਹਾਂ। ਹਜ਼ੂਰੀ ਕਵੀ ਸੈਨਾਪਤਿ ਲਿਖਦਾ ਹੈ:

ਖਬਰ ਸੁਨੀ ਜ਼ਿਮੀਦਾਰ ਨੇ, ਮਧੇ ਬਸੇ ਚਮਕੌਰ।
ਸ਼ੁਨਤ ਬਚਨ ਤਤਕਾਲ ਹੀ, ਉਹ ਆਯੋ ਉਠਿ ਦੌਰ॥
ਹਾਥ ਜੋਰਿ ਐਸੇ ਕਹਯੋ, ਬਿਨਤੀ ਸੁਨਹੋ ਕਰਤਾਰ।
ਬਸੋ ਮਧਿ ਚਮਕੌਰ ਕੇ, ਅਪਨੀ ਕਿਰਪਾ ਧਾਰਿ॥

ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਗੜੀ-ਨੁਮਾ ਇਸ ਹਵੇਲੀ ਦੀ ਨਾਕਾ-ਬੰਦੀ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਪੰਜ ਪੰਜ ਸਿੰਘਾਂ ਦੇ ਜੱਥੇ ਬਣਾਂ ਕੇ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲ ਕੇ ਜੂਝਣ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਬਣਾਈ। ੨੨ ਦਸੰਬਰ ਦੀ ਸਵੇਰ ਹੋਣ ਸਾਰ ਸੂਬਾ ਸਰਹੰਦ ਵਜ਼ੀਰ ਖਾਂ ਨੇ ਢੰਢੋਰਾ ਦਿਲਵਾਇਆ ਕਿ ਜੇਕਰ ਗੁਰੂ ਜੀ ਆਤਮ-ਸਮਰਪਣ ਕਰ ਦੇਣ ਤਾਂ ਹਮਲਾ ਨਹੀ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਮਹਾਂਬਲੀ-ਸਤਿਗੁਰੂ ਇਸ ਦਾ ਜਵਾਬ ਤੀਰਾਂ ਦੀ ਬੁਛਾੜ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ। ਬੱਸ ਫਿਰ ਕੀ ਸੀ! ਚਹੁੰ ਤਰਫੋਂ ਹੀ ਦੁਸ਼ਮਣਾਂ ਨੇ ਜੱਥੇ ਬਣਾ ਕੇ ਹਮਲੇ ਅਰੰਭੇ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗੜ੍ਹੀ ਦੇ ਨੇੜੇ ਢੁਕਣ ਦੀ ਜ਼ੁਰਅਤ ਨਹੀ ਸੀ ਪੈਂਦੀ। ਜਰਨੈਲ ਨਾਹਰ ਖਾਂ ਪੌੜੀ ਦੁਆਰਾ ਛੁਪ ਕੇ ਚੜ੍ਹਿਆ, ਪਰ ਅਜੇ ਦਿਵਾਰ ਤੋਂ ਜ਼ਰਾ ਕੁ ਸਿਰ ਚੁਕਿਆ ਹੀ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਦੇ ਤੀਰ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣ ਗਿਆ। ਗਨੀ ਖਾਂ ਨੂੰ ਗੁਰਜ ਦੇ ਇੱਕ ਵਾਰ ਨਾਲ ਹੀ ਚੂਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਖਵਾਜਾ-ਮਰਦੂਦ ਕੰਧ ਉਲ੍ਹੇ ਛੁਪ ਕੇ ਬਚਿਆ। ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਫਸੋਸ! ਜੇ ਕਰ ਉਹ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਜਾਦਾਂ ਤਾਂ ਇੱਕ ਤੀਰ ਉਸ ਨੂੰ ਵੀ ਬਖਸ਼ ਦਿੰਦਾ:

ਕਿ ਆਂ ਖਵਾਜਾ ਮਰਦੂਦ ਸਾਯਹ ਦਿਵਾਰ॥
ਬ-ਮੈਦਾਂ ਨਿਆਮਦ ਬ-ਮਰਦਾਨਹ ਵਾਰ॥ ੩੪॥
ਦਰੇਗਾ! ਅਗਰ ਰੂਏ ਓ ਦੀਦਮੇ॥
ਬਯਕ ਤੀਰ ਲਾਚਾਰ ਬਖਸ਼ੀਦਮੈ ॥੩੫॥

ਜਿੱਥੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਉੱਚੀ ਅਟਾਰੀ ਵਿਚੋਂ ਤੁਰਕਾਂ ਦੇ ਚੋਣਵੇਂ ਜਰਨੈਲਾਂ ਨੂੰ ਫੁੰਡ ਰਹੇ ਸਨ, ਉਥੇ ਪੰਜ ਪੰਜ ਸਿੰਘ ਜੱਥਿਆਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਗੜ੍ਹੀ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲ ਕੇ ਪੁਰਜ਼ਾ ਪੁਰਜ਼ਾ ਕਟ ਕੇ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋ ਰਹੇ ਸਨ। ਐਸਾ ਦੇਖਦਿਆਂ ਜਦੋਂ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਬੀਰ ਸਪੁਤਰਾਂ ਬਾਬਾ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਤੇ ਬਾਬਾ ਜੁਝਾਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਗੁਰਸਿਖ ਵੀਰਾਂ ਦੀ ਤਰਾਂ ਜੰਗ ਵਿੱਚ ਜੂਝਣ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਪਿਤਾ ਗੁਰਦੇਵ ਜੀ ਬਹੁਤ ਖੁਸ਼ ਹੋਏ ਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੁਤਰੋ! ਇਸ ਸਮੇਂ ਪੰਥਕ ਬੇੜੇ ਦੇ ਮਲਾਹ ਤੁਸੀਂ ਹੀ ਨਜ਼ਰੀ ਪੈ ਰਹੇ ਹੋ। ਜਾਉ ਆਪਣੇ ਖੁਨ ਦੀ ਨਦੀ ਵਹਾ ਦਿਓ ਤਾਂ ਕਿ ਜ਼ੁਲਮ ਦੇ ਬਰੇਤੇ ਚ ਅਟਕਿਆ ਸਿੱਖੀ ਦਾ ਬੇੜਾ ਕਿਨਾਰੇ ਲਗ ਜਾਵੇ:

ਕਵੀ ਅਲ੍ਹਾ ਯਾਰ ਖਾਂ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਹੈ
ਬੇਟਾ, ਹੋ ਤੁਮ੍ਹੀ ਪੰਥ ਕੇ ਬੇੜੇ ਕੇ ਖਿਵੱਯਾ।
ਸਰ ਭੇਟ ਕਰੋ ਤਾਂ ਕਿ ਚਲੇ ਧਰਮ ਕੀ ਨਯਾ।
ਖਾਜਸ਼ ਹੈ, ਤੁਮ੍ਹੇ ਤੇਗ ਚਲਾਤੇ ਹੂਏ ਦੇਖੇਂ ॥
ਹਮ ਆਂਖ ਸੇ ਬਰਛੀ, ਤੁਮ੍ਹੇ ਖਾਤੇ ਹੂਏ ਦੇਖੇਂ॥

ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਸਿੰਘਾ ਨੇ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਗੁਰਦੇਵ ਜੀ ਆਪ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕਿ ਗੜ੍ਹੀ ਚੋਂ ਨਿਕਲ ਜਾਓ ਤਾਂ ਜੁ ਪੰਥ ਦੀ ਸਫਲ ਅਗਵਾਈ ਕਰਦੇ ਰਹੋ।

ਉਤਰ ਵਿੱਚ ਗੁਰਦੇਵ ਜੀ ਬੋਲੇ, ਸਿੰਘੋ ਬਲਿਹਾਰ! ਬਲਿਹਾਰ! ਤੁਸੀਂ ਕਿਹੜੇ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਦੀ ਗਲ ਕਰਦੇ ਹੋ। ਤੁਸੀਂ ਸਾਰੇ ਹੀ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦੇ ਹੋ, ਮੇਰੇ ਪੁਤਰ ਹੋ। ਖਾਲਸਾ ਜੀ ਸਭ ਕੁੱਝ ਤੁਹਾਡੀ ਬਦੌਲਤ ਹੀ ਹੈ:

ਖਾਲਸੇ ਕੇ ਪ੍ਰਸਾਦ ਕਰ, ਸੁਤ ਬਿਤ ਕੋਸ਼ ਭੰਡਾਰ॥
ਰਾਜ ਮਾਲ ਸਾਦਨ ਸਗਲ, ਪੁਤ੍ਰ ਕਲਿਤ੍ਰ ਬਿਵਹਾਰ॥

ਕਮਾਲ ਦੀ ਗਲ, ਜੋ ਕਲਗੀਧਰ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਨੂੰ ਸੰਸਾਰ ਭਰ ਦੇ ਰਹਿਬਰਾਂ ਚੋਂ ਸਿਰਮੌਰ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਬੇਟੇ ਅੱਖਾਂ ਸਾਹਵੇਂ ਪੁਰਜ਼ਾ-ਪੁਰਜ਼ਾ ਕਟ ਕੇ ਸ਼ਹੀਦ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਪਿਤਾ ਗੁਰਦੇਵ ਜੀ ਖੁਸ਼ੀ ਵਿੱਚ ਜੈਕਾਰੇ ਛੱਡਦੇ ਹਨ। ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦਾ ਸ਼ੁਕਰਾਨਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇੱਕ ਕਵੀ ਨੇ ਬੜਾ ਸੁੰਦਰ ਲਿਖਿਆ ਹੈ:

ਕਰੀ ਅਰਦਾਸ ਸਤਿਗੁਰੂ ਨੇ, ਅਮਾਨਤ ਪੁਜਾਈ ਤੇਰੀ॥
ਕਰਜ਼ਾ ਅਦਾ ਹੁਆ ਹੈ, ਕੁਛ ਰਹਿਮਤ ਹੁਈ ਹੈ ਤੇਰੀ॥
ਦੋ ਰਹਿ ਗਏ ਹੈਂ ਬਾਕੀ, ਵੋ ਭੀ ਫਿਦਾ ਕਰੂੰਗਾ ॥
ਰਹਿਮਤ ਤੇਰੀ ਕਾ ਮਾਲਿਕ, ਤਬ ਸ਼ੁਕਰ ਅਦਾ ਕਰੂੰਗਾ॥

ਕੁਰਬਾਨੀ ਬਿਰਥੀ ਕਦੀ ਨਾ ਜਾਵੇ

ਲੇਖਕ : ਪੂਰਨ ਸਿੰਘ ਪਾਂਧੀ
ਫੋਨ: 905-789-6670

ਸਿੱਖ ਇਤਹਾਸ ਵਿਚ ਦਸੰਬਰ 20 ਤੋਂ 27 ਤੱਕ ਦਾ ਹਫਤਾ ਲਹੂ ਭਿੱਜੀਆਂ ਲਾਸਾਨੀ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਤੇ ਅਦੁੱਤੀ ਸ਼ਹਾਦਤਾਂ ਦਾ ਹਫਤਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਸ਼ਹੀਦੀ ਸਾਤਾ ਆਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। 20 ਦਸੰਬਰ ਨੂੰ ਅਨੰਦਪੁਰ ਛੱਡਣਾ, 21 ਦਸੰਬਰ ਨੂੰ ਸਰਸਾ ਨਦੀ ਉਤੇ ਭਿਆਨਕ ਜੰਗ, ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਖੇਰੂੰ-ਖੇਰੂੰ ਹੋਣਾ, 22 ਦਸੰਬਰ ਨੂੰ ਚਮਕੌਰ ਦੀ ਗੜ੍ਹੀ ਵਿਚ ਵੱਡੇ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਤੇ ਜੁਝਾਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਸ਼ਹੀਦੀ, 23 ਤੋਂ 26 ਤੱਕ ਚਾਰ ਦਿਨ ਛੋਟੇ ਸਹਿਬਜ਼ਾਦੇ ਜ਼ੋਰਾਵਰ ਸਿੰਘ ਤੇ ਫਤਹਿ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਸਰਹੰਦ ਦੇ ਹਾਕਮਾ ਵੱਲੋਂ ਤਰ੍ਹਾਂ-ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਤਸੀਹੇ, ਡਰਾਵੇ ਤੇ ਲਾਲਚ। ਅੰਤ 27 ਦਸੰਬਰ 1704 ਨੂੰ ਨੀਹਾਂ ਵਿਚ ਚਿਣ ਦਿੱਤੇ ਤੇ ਸ਼ਹੀਦ ਕੀਤੇ ਗਏ।

11 ਨਵੰਬਰ 1675 ਦੇ ਦਿਨ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੀ ਕੇਵਲ 9 ਸਾਲ ਦੀ ਕਿਸ਼ੋਰ ਉਮਰ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਵਕਤ ਦੇ ਜਰਵਾਣਿਆਂ ਨੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਪਿਤਾ ਨੌਂਵੇਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਸ਼ਹੀਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਭਾਈ ਜੈਤਾ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦਾ ਸੀਸ ਲੈ ਕੇ ਅਨੰਦਪੁਰ ਪੁੱਜਾ। ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚ ਇਹ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਹੋਇਆ ਹੈ ਕਿ ਨੌਂਵੇਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਧੜ ਦਾ ਸਸਕਾਰ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਥਾਂ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਅਤੇ ਸੀਸ ਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਥਾਂ ਅਨੰਦਪੁਰ ਹੋਇਆ ਹੋਵੇ।

ਉਦੋਂ ਤੋਂ ਹੀ ਬਾਲ ਗੋਬਿੰਦ ਰਾਇ ਜੀ ਦੇ ਅੰਦਰ ਇੱਕ ਵੱਖਰੀ ਤੇ ਨਿਆਰੀ ਕੌਮ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ ਦਾ ਸੰਕਲਪ ਸੀ। ਨੌਂ ਸਾਲ ਤੋਂ ਆਪਣੀ ਸਾਰੀ ਆਯੂ, 42 ਵਿਚੋਂ ਕੇਵਲ 33 ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਆਪ ਜੀ ਨੇ ਸਿੱਖ ਜੱਥੇਬੰਦੀ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ, ਸਿੱਖਾਂ ਵਿਚ ਸੂਰਬੀਰਤਾ ਭਰਨ, ਸ਼ਿਕਾਰ ਖੇਡਣ, ਨਗਾਰੇ ਵਜਾਉਣ ਅਤੇ ਕਿਲ੍ਹੇ ਬਣਾਉਣ ਉਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ।

ਆਪ ਜੀ ਨੇ ਸਮੇਂ ਦੀ ਲੋੜ ਮੁਤਾਬਕ, ਜੰਗੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਤੋਂ ਪੰਜ ਕਿਲ੍ਹਿਆਂ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਕੀਤੀ: ਲੋਹਗੜ੍ਹ, ਹੋਲਗੜ੍ਹ, ਫਤਹਿਗੜ੍ਹ, ਅਨੰਦਗੜ੍ਹ ਤੇ ਕੇਸਗੜ੍ਹ। ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਂ ਦੇ ਸਮੇਂ ਅਨੰਦਪੁਰ ਠੀਕ ਅਰਥਾਂ ਵਿਚ ਅਨੰਦ ਤੇ ਆਤਮਕ ਖੁਸ਼ੀ ਦਾ ਸੋਮਾ ਸੀ। ਸੂਰਮਿਆਂ, ਸਾਹਿਤਕਾਰਾਂ ਤੇ ਸੰਗੀਤਕਾਰਾਂ ਦਾ ਅਨੰਦਪੁਰ ਗੜ੍ਹ ਬਣ ਗਿਆ। ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਦਰਬਾਰ ਵਿਚ ਕਵੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 52 ਤੱਕ ਮੰਨੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਹੋਲੀ ਤੋਂ ਹੋਲਾ ਮਹੱਲਾ ਦੀ ਰੀਤ ਤੋਰੀ। ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਜੰਗਾਂ ਯੁੱਧਾਂ ਲਈ ਸਿੱਖਾਂ ਵਿਚ ਜੁਝਾਰੂ ਸਪਿਰਟ ਭਰੀ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ, ਰਣਜੀਤ ਨਗਾਰੇ ਵੱਜ ਰਹੇ ਸਨ; ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਗੁਰਬਾਣੀ ਤੇ ਸੰਗੀਤ ਦੀਆਂ ਧੁਨਾਂ ਦੀ ਗੁੰਜਾਰ ਸੀ, ਸਾਹਿਤ ਰਚਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਹਰ ਪੱਖ ਤੋਂ ਨਵੇਂ, ਨਰੋਏ ਤੇ ਸਮਰੱਥ ਮਨੁੱਖ ਦਾ ਮਾਡਲ ਤਿਆਰ ਹੋ ਰਿਹਾ ਸੀ।

ਇਸ ਸੰਕਲਪ ਨੂੰ ਸਾਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ 1699 ਦੀ ਵਿਸਾਖੀ ਨੂੰ ਕੇਸ ਗੜ੍ਹ (ਅਨੰਦਪੁਰ) ਦੇ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਖਾਲਸੇ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ ਕੀਤੀ। ਇਹ ਇਨਕਲਾਬੀ ਜੱਥੇਬੰਦੀ ਸੀ ਜਿਸ ਦਾ ਰੂਪ ਸਰੂਪ, ਰਹਿਤ ਬਹਿਤ, ਪੁਸ਼ਾਕ ਤੇ ਬਾਹਰੀ ਦਿੱਖ ਸੰਸਾਰ ਦੀਆਂ ਹੋਰ ਕੌਮਾਂ ਤੋਂ ਅਨੋਖੀ ਤੇ ਨਿਆਰੀ ਸੀ। ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਾਉਣ ਦੀ ਰਸਮ ਆਰੰਭ ਕੀਤੀ। ਹਰ ਸਿੱਖ ਦੇ ਨਾਂ ਨਾਲ 'ਸਿੰਘ' ਅਤੇ ਹਰ ਸਿੱਖਣੀ ਦੇ ਨਾਂ ਨਾਲ 'ਕੌਰ' ਲਾਉਣ ਦੀ ਰੀਤ ਤੋਰੀ। ਹਿੰਦੂਆਂ ਵਾਲੀਆਂ ਰੀਤਾਂ ਰਸਮਾਂ ਤੇ ਜਾਤਾ ਪਾਤਾਂ ਖਤਮ ਕੀਤੀਆਂ। ਸਭ ਨੂੰ ਇੱਕੋ ਬਾਟੇ ਵਿਚ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਣ, ਇੱਕੋ ਥਾਂ ਉਤੇ ਇੱਕੋ ਜਿਹਾ ਲੰਗਰ ਛਕਣ ਅਤੇ ਸਭ ਨੂੰ ਭਾਈ ਭਾਈ ਹੋਣ ਦਾ ਸੰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ।

ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਦੇ ਸਿੱਖਾਂ, ਉਸ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਤੇ ਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਤਹਿਸ ਨਹਿਸ ਕਰਨ ਲਈ ਮੁਗਲ ਫੌਜਾਂ ਨੇ ਹਮਲਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਅਨੰਦਪੁਰ ਦੇ ਕਿਲ੍ਹੇ ਨੂੰ ਘੇਰਾ ਪਾ ਲਿਆ। ਆਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਘੇਰਾ 7 ਮਹੀਨੇ ਤੱਕ ਲਗਾਤਾਰ ਰਿਹਾ। ਅੰਦਰ ਖੁਰਾਕ ਦੀ ਤੋਟ ਆਉਣ ਲੱਗੀ। ਭੁੱਖੇ ਭਾਣੇ ਕਿੰਨਾ ਕੁ ਚਿਰ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰਦੇ? ਆਖਰ ਮੁਗਲਾਂ ਤੇ ਹਿੰਦੂ ਰਾਜਿਆਂ ਦੀਆਂ ਕਸਮਾਂ ਉਤੇ ਇਤਬਾਰ ਕਰ ਕੇ 20 ਦਸੰਬਰ 1704 ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਆਪਣਾ ਪਿਆਰਾ ਅਨੰਦਪੁਰ ਛਡ ਦਿੱਤਾ। ਛੱਡ ਤਾਂ ਦਿੱਤਾ ਪਰ ਹਿੰਦੂ ਰਾਜਿਆਂ ਤੇ ਮੁਗਲਾਂ ਦੀਆਂ ਕਸਮਾਂ, ਭਰੋਸੇ ਤੇ ਇਤਬਾਰ ਝੂਠੇ ਨਿਕਲੇ। ਬਾਹਰ ਨਿਕਲਦਿਆਂ ਹੀ ਸ਼ਾਹੀ ਫੌਜਾਂ ਨੇ ਹਮਲਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਸਰਸਾ ਨਦੀ ਦੇ ਕਿਨਾਰੇ ਭਿਆਨਕ ਜੰਗ ਹੋਈ। ਬੇਅੰਤ ਸਿੰਘ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋਏ। ਪਰਿਵਾਰ ਖੇਰੂੰ-ਖੇਰੂੰ ਹੋ ਗਿਆ।

ਗੁਰੂ ਜੀ ਲੜਦੇ ਹੋਏ 40 ਸਿੰਘਾਂ ਅਤੇ ਦੋ ਵੱਡੇ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਸਮੇਤ ਚਮਕੌਰ ਪਹੁੰਚੇ। ਉਥੇ ਕੱਚੀ ਗੜ੍ਹੀ ਵਿਚ ਘਿਰੇ ਭੁੱਖੇ ਭਾਣੇ 40 ਸਿੰਘਾਂ ਨੇ ਮੁਗਲ ਫੌਜਾਂ ਦਾ ਟਾਕਰਾ ਕੀਤਾ। ਸੰਸਾਰ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਭਿਆਨਕ ਤੇ ਅਸਾਵੀਂ ਚਮਕੌਰ ਦੀ ਇਸ ਜੰਗ ਵਿਚ 40 ਸਿੰਘ ਤੇ ਦੋਵੇਂ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦੇ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਤੇ ਜੁਝਾਰ ਸਿੰਘ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋਏ ਪਰ ਗੁਰੂ ਜੀ ਇੱਥੋਂ ਸਹੀ ਸਲਾਮਤ ਨਿਲਕਣ ਵਿਚ ਕਾਮਯਾਬ ਹੋ ਗਏ ਅਤੇ ਮਾਛੀਵਾੜੇ ਪਹੁੰਚ ਗਏ। ਇੱਥੋਂ 'ਉਚ ਦਾ ਪੀਰ' ਬਣ ਕੇ ਦੀਨੇ ਕਾਂਗੜ ਗਏ। ਇੱਥੇ ਫਾਰਸੀ ਵਿਚ ਜ਼ਫਰਨਾਮਾ (ਫਤਹਿ ਦੀ ਚਿੱਠੀ) ਲਿਖ ਕੇ ਔਰੰਗਜ਼ੇਬ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ। ਇੱਥੋਂ ਗੁਰੂ ਜੀ ਸਾਬੋ ਕੀ ਤਲਵੰਡੀ (ਦਮਦਮਾ ਸਾਹਿਬ) ਗਏ। ਇੱਥੇ ਗੁਰੂ ਜੀ 9 ਮਹੀਨੇ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮਾਂ ਰਹੇ। ਦਮਦਮਾ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਸਾਹਿਤ, ਸੰਗੀਤ ਤੇ ਕਲਾ ਦਾ ਘਰ ਬਣਾਇਆ। ਇੱਥੇ ਹੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਨੌਂਵੇਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦੀ ਬਾਣੀ ਚੜ੍ਹਾਈ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਬੀੜ ਨੂੰ ਵਰਤਮਾਨ ਸਰੂਪ ਦਿੱਤਾ।

ਉਧਰ ਛੋਟੇ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦੇ ਜ਼ੋਰਾਵਰ ਸਿੰਘ, ਫਤਹਿ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਮਾਤਾ ਗੁਜਰੀ ਜੀ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦਾ ਰਸੋਈਆ ਗੰਗੂ ਰਾਮ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡ ਸਹੇਰੀ ਲੈ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਮਾਤਾ ਜੀ ਦਾ ਧਨ ਤੇ ਗਹਿਣੇ ਹੜੱਪ ਲਏ ਅਤੇ ਮਾਤਾ ਜੀ ਤੇ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦੇ ਮੁਗਲਾਂ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਕਰ ਦਿੱਤੇ। ਸਰਹਿੰਦ ਦੇ ਸੂਬੇਦਾਰ ਵਜ਼ੀਰ ਖਾਨ ਨੇ ਸਖਤ ਠੰਢ ਵਿਚ ਠੰਢੇ ਬੁਰਜ ਵਿਚ ਰੱਖ ਕੇ ਤਸੀਹੇ ਦਿੱਤੇ। ਅੰਤ 27 ਦਸੰਬਰ 1704 ਨੂੰ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦੇ ਬੜੀ ਬੇਦਰਦੀ ਨਾਲ ਨੀਹਾਂ ਵਿਚ ਚਿਣਵਾ ਕੇ ਸ਼ਹੀਦ ਕਰ ਦਿੱਤੇ। ਉਦੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਉਮਰ 6 ਸਾਲ ਤੇ 8 ਸਾਲ ਸੀ। ਇਸ ਭਿਆਨਕ ਸਦਮੇ ਨੂੰ ਉਸ ਦਾ ਭਾਣਾ ਮੰਨਦੇ ਹੋਏ ਮਾਤਾ ਜੀ ਵੀ ਉਥੇ ਹੀ ਸੁਰਗਵਾਸ ਹੋ ਗਏ।

ਇਸ ਪਿੱਛੋਂ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਕਈ ਵੱਡੇ ਫੈਸਲੇ ਕੀਤੇ: 1) ਮਸੰਦਾਂ ਦੀਆਂ ਆਚਰਣਕ ਗਿਰਾਵਟਾਂ ਦੇਖ ਕੇ ਚੌਥੇ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਜੀ ਦੀ ਆਰੰਭ ਕੀਤੀ ਮਸੰਦ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਖਤਮ ਕੀਤੀ।

2) ਵਿਅਕਤੀ ਗੁਰਤਾ ਸਮਾਪਤ ਕਰ ਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਗੁਰ ਗੱਦੀ ਬਖਸ਼ੀ ਅਤੇ ਪੰਥ ਨੂੰ ਸਦਾ ਲਈ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਲੜ ਲਾਇਆ। 3) ਬਾਬਾ ਬੰਦਾ ਸਿੰਘ ਬਹਾਦਰ ਨੂੰ ਮੁਗਲ ਸਾਮਰਾਜ ਨਾਲ ਟੱਕਰ ਲੈਣ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਰਾਜ ਦੀ ਨੀਂਹ ਰੱਖਣ ਲਈ ਥਾਪੜਾ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਰਵਾਨਾ ਕੀਤਾ। ਬੰਦਾ ਸਿੰਘ ਬਹਾਦਰ ਦੀਆਂ ਲਾਸਾਨੀ ਜਿੱਤਾਂ, ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਤੇ ਅਦੁੱਤੀ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਦਾ ਬੇਹੱਦ ਸਿਰੜ, ਸਿਦਕ ਤੇ ਦਰਦ ਭਰਿਆ ਵੱਖਰਾ ਕਾਂਡ ਹੈ।

7 ਅਕਤੂਬਰ 1708 ਨੂੰ ਨਾਂਦੇੜ ਦੇ ਸਥਾਨ ਉਤੇ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਜੋਤੀ ਜੋਤ ਸਮਾਉਣ ਪਿੱਛੋਂ 18ਵੀਂ ਸਦੀ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਦੀ ਸਾੜ੍ਹਸਤੀ ਦੀ ਸਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਦੋ ਵੱਡੇ ਘੱਲੂਘਾਰੇ ਹੋਏ, ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਸਿੰਘ ਸਿੰਘਣੀਆਂ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋਏ। ਪੂਰੀ ਕੌਮ ਘਰੋਂ ਬੇਘਰ ਹੋ ਗਈ ਪਰ ਆਣ ਅਣਖ ਤੇ ਸਿਰੜ, ਸਿਦਕ ਦੇ ਨਗਾਰੇ ਵਜਦੇ ਰਹੇ, ਕੇਸਰੀ ਨਿਸ਼ਾਨ ਝੂਲਦੇ ਰਹੇ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਸਦਕਾ ਹੀ ਇਸੇ 18ਵੀਂ ਸਦੀ ਦੇ ਅੰਤ ਤੱਕ ਸਿੱਖ ਰਾਜ ਸਥਾਪਤ ਹੋ ਸਕਿਆ।

ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ ਤਿੰਨ ਸੌ ਸਾਲਾਂ ਪਿੱਛੋਂ ਅੱਜ ਫੇਰ ਪੂਰੀ ਕੌਮ ਜੁਝਾਰੂ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਵਿਚੋਂ ਲੰਘ ਰਹੀ ਹੈ। ਉਹੋ ਹੀ ਦਸੰਬਰ ਦਾ ਮਹੀਨਾ, ਪੋਹ ਦੀਆਂ ਠੰਢੀਆਂ ਰਾਤਾਂ ਹਨ। ਦਿੱਲੀ ਦੀਆਂ ਸੜਕਾਂ 'ਤੇ ਕਿਰਤੀਆਂ ਦਾ ਟਰਾਲੀਆਂ ਵਿਚ ਰੈਣ ਬਸੇਰਾ ਹੈ ਪਰ ਸਮੇਂ ਨਾਲ ਇਸ ਦਾ ਰੂਪ ਸਰੂਪ ਬਦਲੇ ਹੋਏ ਰੰਗ ਵਿਚ ਹੈ। ਅੱਜ ਜਾਤਾਂ, ਗੋਤਾਂ, ਬੋਲੀ, ਪਹਿਰਾਵਿਆਂ ਤੇ ਭਿੰਨ-ਭਿੰਨ ਸਭਿਆਚਾਰਾਂ ਦੇ ਵਿਤਕਰਿਆਂ ਦੇ ਬੰਧਨ ਤੋੜ ਕੇ ਸਾਰੇ ਵਰਗ, ਸਾਰੀਆਂ ਮਾਈਆਂ ਬੀਬੀਆਂ, ਸਾਰੇ ਕਿਸਾਨ ਭਾਈ-ਭਾਈ ਬਣ ਕੇ ਇੱਕ ਮੰਚ ਉਤੇ ਇਕੱਤਰ ਹੋ ਕੇ ਸਾਂਝੇ ਕਾਜ ਲਈ ਸੰਘਰਸ਼ ਵਿਚ ਕੁੱਦੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਇਕਹਿਰੀ ਸੋਚ ਵਾਲੇ ਔਰੰਗਜ਼ੇਬੀ ਹਾਕਮਾਂ ਨਾਲ ਅੱਜ ਫੇਰ ਟੱਕਰ ਹੈ। ਜੋਸ਼ ਤੇ ਜ਼ਜਬਾ ਸਾਂਝਾ ਹੈ, ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਇੱਕੋ ਹੈ- ਨਾ ਧੱਕਾ ਕਰਨੈ, ਨਾ ਧੱਕਾ ਸਹਿਣੈ। ਕਿਸੇ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਤੇ ਹੱਕ ਮਾਰਨਾ ਨਹੀਂ, ਆਪਣੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਤੇ ਹੱਕ ਖੋਹਣ ਨਹੀਂ ਦੇਣੇ। ਭੈ ਕਾਹੂੰ ਕੋ ਦੇਤ ਨਹਿ, ਨਹਿ ਭੈ ਮਾਨਤ ਆਨ। ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕਿਸਾਨ ਵਿਰੋਧੀ ਬਣਾਏ ਕਾਨੂੰਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਣ ਦੇਣੇ। ਦਿੱਲੀ ਘੇਰੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਘੱਟ ਜਾਂ ਵੱਧ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ, ਅਖੀਰ ਜਿੱਤ ਸੱਚ ਦੀ ਹੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਸੱਚ ਦੇ ਰਾਹ ਉਤੇ ਚੱਲ ਰਹੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਹ ਅੱਜ ਦੇ ਸਮਿਆਂ ਦਾ ਯਕੀਨ ਹੈ। ਇਹ ਬੀਤੇ ਕੱਲ੍ਹ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ ਪੰਨੇ-ਪੰਨੇ, ਸਤਰ-ਸਤਰ 'ਤੇ ਲਿਖਿਆ ਯਕੀਨ ਹੈ। ਕਿਰਤੀਓ ਡਟੇ ਰਹੋ। ਹਉਮੈ ਦੇ ਕਿੰਗਰੇ ਢਹਿ ਕੇ ਰਹਿਣਗੇ।

ਵੀਹਵੀਂ ਸ਼ਤਾਬਦੀ ਦੇ ਅਕਾਲੀ ਆਗੂਆਂ ਦੇ ਮੁੱਢਲੇ ਸਰੋਕਾਰ

ਬਰਤਾਨਵੀ ਸ਼ਾਸਨ ਅਧੀਨ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਿੱਖ ਆਗੂਆਂ ਨੂੰ ਮੋਟੇ ਤੌਰ ਤੇ ਤਿੰਨ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਵਿਚ ਵੰਡਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪਹਿਲੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਪ੍ਰਬੁੱਧ ਰਾਜੇ-ਮਹਾਰਾਜੇ, ਅਹਿਲਕਾਰਾਂ ਤੇ ਜਗੀਰਦਾਰਾਂ ਦੀ ਸੀ। ਦੂਸਰੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਮੱਧਵਰਗੀ ਜ਼ਿਮੀਂਦਾਰਾਂ ਤੇ ਕਾਰੋਬਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਤੀਸਰੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਕਿਰਤੀ ਕਿਰਸਾਨਾਂ ਤੇ ਪਰਚੂਨ ਦੇ ਦੁਕਾਨਦਾਰਾਂ/ਵਪਾਰੀਆਂ ਦੀ ਸੀ। ਪਹਿਲੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਸਿੱਖ ਆਗੂ ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਸ਼ਾਸਨ ਕਾਲ ਦੇ ਕੁਲੀਨ ਵਰਗ ਵਿਚੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਕੁਝ ਆਗੂ ਇਹ ਸਨ: ਸੰਧਾਵਾਲੀਏ, ਮਜੀਠੀਏ, ਆਹਲੂਵਾਲੀਏ ਤੇ ਅਟਾਰੀਵਾਲੇ। ਬਰਤਾਨਵੀ ਹਕੂਮਤ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਘਰਾਣਿਆਂ ਦੇ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ (ਸੁੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮਜੀਠੀਆ, ਠਾਕਰ ਸਿੰਘ ਸੰਧਾਵਾਲੀਆ, ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ ਅਟਾਰੀਵਾਲਾ, ਅਤਰ ਸਿੰਘ ਭਦੌੜ ਆਦਿ) ਨੂੰ ਸ਼ਾਸਨ ਪ੍ਰਬੰਧ ਵਿਚ ਪ੍ਰਾਂਤਕ ਦਰਬਾਰੀ ਅਤੇ ਵਾਇਸਰਾਇ ਦੇ ਦਰਬਾਰੀ, ਐਕਸਟ੍ਰਾ-ਅਸਿਸਟੈਂਟ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਆਨਰੇਰੀ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ, ਤਹਿਸੀਲਦਾਰ ਥਾਪਿਆ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰਾਇ ਸਰਦਾਰ ਬਹਾਦਰ ਦਾ ਖਿਤਾਬ ਦੇ ਕੇ ਨਿਵਾਜਿਆ। ਇਹ ਸਰਦਾਰ ਬਹਾਦਰ ਸਿੱਖ ਸੰਸਥਾਵਾਂ (ਸਿੰਘ ਸਭਾਵਾਂ, ਦੀਵਾਨ, ਚੀਫ਼ ਖਾਲਸਾ ਦੀਵਾਨ, ਵਿਦਿਅਕ/ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਸੰਗਠਨ) ਦੇ ਸਰਪ੍ਰਸਤ ਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸੁਧਾਰ ਲਹਿਰ, ਅਰਥਾਤ ਅਕਾਲੀ ਲਹਿਰ ਦੇ ਆਰੰਭ ਤਕ, ਨਵੀਂ ਪੀੜ੍ਹੀ ਦੇ ਸਰਦਾਰ ਬਹਾਦਰ ਜਾਂ ਰਈਸ ਹੋਂਦ ਵਿਚ ਆ ਚੁੱਕੇ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਨਾਮਵਰ ਸਿੱਖ ਆਗੂ ਇਹ ਸਨ: ਸੁੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮਜੀਠੀਆ, ਹਰਚੰਦ ਸਿੰਘ ਰਈਸ, ਬਾਬਾ ਖੜਕ ਸਿੰਘ ਰਈਸ, ਸਰਦਾਰ ਜੋਗਿੰਦਰਾ ਸਿੰਘ, ਸਰਦਾਰ ਮੰਗਲ ਸਿੰਘ, ਸਰਦਾਰ ਗੱਜਣ ਸਿੰਘ, ਸਰਦਾਰ ਅਰੂੜ ਸਿੰਘ, ਮੰਗਲ ਸਿੰਘ ਰਾਮਗੜ੍ਹੀਆ ਆਦਿ।

ਉਪਰੋਕਤ ਕੁਝ ਸਰਦਾਰ ਤੇ ਰਾਏ ਬਹਾਦਰਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਬਾਕੀ ਸਭ ਮਾਈ-ਬਾਪ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਖ਼ੈਰ-ਖਵਾਹ, ਅਰਥਾਤ ਸਰਕਾਰਪ੍ਰਸਤ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੋਚ ਕਿ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰਾ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਕੌਮ ਹੈ, ਇਹ ਕੇਵਲ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਛਤਰ ਛਾਇਆ ਅਧੀਨ ਹੀ ਵਧ-ਫੁਲ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਆਪਣੀ ਦਲੀਲ ਦੀ ਪ੍ਰੋੜ੍ਹਤਾ ਲਈ ਉਹ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਦੀਆਂ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਦਿੰਦੇ ਸਨ। 20ਵੀਂ ਸ਼ਤਾਬਦੀ ਦੇ ਆਰੰਭ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਦੇਸ਼ਭਗਤੀ ਦੀ ਲਹਿਰ ਦੇ ਪ੍ਰਸੰਗ ਵਿਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੁਲੀਨ ਵਰਗ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਅਧੀਨ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਅੰਦੋਲਨਾਂ ਤੋਂ ਦੂਰ ਰਹਿਣ। ਸਰਕਾਰ ਨਾਲ ਮੱਥਾ ਲਾਉਣ ਨਾਲ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਤੇ ਰਾਜਨੀਤਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਹੱਕਾਂ ਤੋਂ ਵਾਂਝੇ ਰਹਿ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਦਰਜਾ ਖੁੱਸ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਬਾਬਾ ਖੜਕ ਸਿੰਘ, ਹਰਚੰਦ ਸਿੰਘ ਰਈਸ ਅਤੇ ਸਰਦਾਰ ਮੰਗਲ ਸਿੰਘ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਬਰਤਾਨਵੀ ਹਕੂਮਤ ਅਧੀਨ ਪੰਜਾਬ ਤੇ ਭਾਰਤ ਦਾ ਆਰਥਿਕ ਵਿਕਾਸ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਭਾਈਚਾਰਕ ਸਾਂਝ, ਏਕਤਾ ਤੇ ਅਖੰਡਤਾ ਕਾਇਮ ਰਹਿ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਬਰਤਾਨਵੀ ਹਕੂਮਤ ਸਾਮੰਤਵਾਦੀ ਅਤੇ ਸਾਮਰਾਜਵਾਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਭਾਰਤੀਆਂ ਦੇ ਆਰਥਿਕ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਅਤੇ ਫ਼ਿਰਕਾਪ੍ਰਸਤੀ ਉੱਤੇ ਟਿਕੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀਆਂ ਵਿਦਿਅਕ, ਧਾਰਮਿਕ ਅਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਸਿੱਧੇ ਜਾਂ ਅਸਿੱਧੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਕੰਟਰੋਲ ਵਿਚ ਰੱਖਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਧੀ ਰਾਹੀਂ ਹਕੂਮਤ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਉਭਰ ਰਹੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸੰਗਰਾਮ/ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਅੰਦੋਲਨਾਂ ਤੇ ਕਾਬੂ ਪਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਵਾਇਆ ਕਿ ਗ਼ਦਰ ਲਹਿਰ ਨੂੰ ਦਬਾਉਣ ਲਈ ਹਕੂਮਤ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ। ਸਰਬਰਾਹ ਅਰੂੜ ਸਿੰਘ ਤੋਂ ਗ਼ਦਰੀ ਬਾਬਿਆਂ ਨੂੰ ਅਸਿੱਖ ਐਲਾਨ ਕਰਵਾਇਆ ਸੀ। ਫਿਰ ਜੱਲ੍ਹਿਆਂਵਾਲਾ ਬਾਗ਼ ਦੇ ਸਾਕੇ ਦੇ ਹਤਿਆਰੇ ਬ੍ਰਿਗੇਡੀਅਰ ਜਨਰਲ ਡਾਇਰ (ਆਰਜ਼ੀ) ਨੂੰ ਇਸ ਸਰਬਰਾਹ ਹੱਥੋਂ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਵਿਖੇ ਸਿਰੋਪਾਓ ਦਿਵਾਇਆ ਗਿਆ। ਸਿਗਰਟਨੋਸ਼ੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਡਾਇਰ ਨੂੰ ਸਿੱਖ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਦੇ ਇਨਕਲਾਬੀ ਵਿਰਸੇ ਦੀ ਤੌਹੀਨ ਕਰਨਾ ਸੀ।

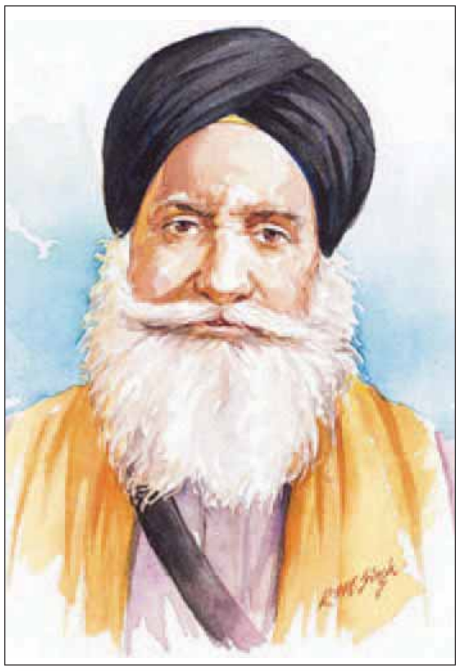
ਬਾਬਾ ਖੜਕ ਸਿੰਘ

ਬਾਬਾ ਖੜਕ ਸਿੰਘ (1867-1963) ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਦਾ ਧਾਰਨੀ ਸੀ। ਉਹ ਸਿਆਲਕੋਟ ਕਸਬੇ ਦਾ ਰਈਸ ਸੀ। ਉਸ ਦਾ ਪਿਤਾ ਰਾਏ ਬਹਾਦਰ ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਆਹਲੂਵਾਲੀਆ ਸਰਕਾਰੀ ਠੇਕੇਦਾਰ ਅਤੇ ਉਦਯੋਗਪਤੀ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਰਾਜਨੀਤਕ ਜੀਵਨ ਦਾ ਆਰੰਭ ਉਦੋਂ ਹੋਇਆ ਜਦੋਂ ਉਹ ਸਿਆਲਕੋਟ ਮਿਉਂਸਿਪਲ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਅਤੇ ਇਸ ਸ਼ਹਿਰ ਦੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਿੰਘ ਸਭਾ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਣੇ। ਸਿੱਖ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨਲ ਕਾਨਫ਼ਰੰਸ (1912) ਦੇ ਸਾਲਾਨਾ ਇਜਲਾਸ ਦੀ ਰਿਸੈਪਸ਼ਨ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਦੇ ਸਫ਼ਲ ਕੰਮ ਨਿਭਾਅ ਕੇ ਜਸ ਖੱਟਿਆ ਪਰ ਦੇਸ਼ਭਗਤੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਣਾਏ ਬਾਬਾ ਜੀ ਨੇ ਬਰਤਾਨਵੀ ਰਾਜ ਦੀ ਜੁਗੋ-ਜੁਗ ਅਟੱਲਤਾ ਦੇ ਮਤੇ ਦਾ ਸਖ਼ਤ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ। ਜਲ੍ਹਿਆਂਵਾਲਾ ਬਾਗ਼ ਦੇ ਸਾਕੇ (13 ਅਪਰੈਲ 1919) ਨੇ ਬਾਬਾ ਜੀ ਨੂੰ ਹਕੂਮਤ ਦਾ ਕੱਟੜ ਵਿਰੋਧੀ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ।

1920 ਵਿਚ ਉਹ ਸੈਂਟ੍ਰਲ ਸਿੱਖ ਲੀਗ ਦਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ। ਸਿੱਖ ਲੀਗ ਦੇ ਰਾਜਨੀਤਕ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਅਤੇ ਮਹਾਤਮਾ ਗਾਂਧੀ ਦੇ ਅਹਿੰਸਾ ਨਾਮਿਲਵਰਤਨ ਲਹਿਰ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਨੇ ਚੀਫ਼ ਖਾਲਸਾ ਦੀਵਾਨ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤਕ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਅਗਵਾਈ ਨੂੰ ਸੀਮਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। 1921 ਵਿਚ ਵਾਗਡੋਰ ਤੱਤੇ ਲੀਡਰਾਂ ਦੇ ਹੱਥ ਆ ਗਈ। ਬਾਬਾ ਖੜਕ ਸਿੰਘ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਚੁਣੇ ਗਏ। ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸੁਧਾਰ ਲਹਿਰ ਅਤੇ ਨਾਮਿਲਵਰਤਨ ਲਹਿਰ ਇਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਪੂਰਕ ਹੋ ਗਏ। ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਦੀ ਹੈਸੀਅਤ ਵਿਚ ਬਾਬਾ ਜੀ ਨੇ ਚਾਬੀਆਂ ਦੇ ਮੋਰਚੇ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਮਜਬੂਰ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਹ ਪ੍ਰਧਾਨ ਨੂੰ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੇ ਤੋਸ਼ਾਖਾਨੇ ਦੀਆਂ ਚਾਬੀਆਂ ਸੌਂਪਣ। ਫਲਸਰੂਪ ਬਾਬਾ ਜੀ ਦੀ ਪ੍ਰਸਿੱਧੀ ਸਾਰੇ ਸਿੱਖ ਜਗਤ ਵਿਚ ਫੈਲ ਗਈ। 1922 ਤੋਂ 1927 ਤਕ ਬਾਬਾ ਜੀ ਨੇ ਪੰਜ ਸਾਲ ਕੈਦ ਕੱਟੀ। ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਅੰਮ੍ਰਿਤਧਾਰੀ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਪੰਜ ਕਕਾਰ ਪਹਿਨਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਲਈ ਸਫ਼ਲ ਸੰਘਰਸ਼ ਕੀਤਾ। ਕਿਰਪਾਨਾਂ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਕਾਰਖਾਨੇ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣ ਕਰਕੇ ਬਾਬਾ ਜੀ ਨੂੰ ਜੇਲ੍ਹ ਕੱਟਣੀ ਪਈ। ਬਾਬਾ ਜੀ ਸਿਵਲ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਤਰਜਮਾਨ ਵਜੋਂ ਜਾਣੇ ਜਾਣ ਲੱਗ ਪਏ।

ਡਾ. ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ
ਸੰਪਰਕ: 98158-46460

ਮਾਸਟਰ ਤਾਰਾ ਸਿੰਘ

1922 ਵਿਚ ਉਹ ਪੰਜਾਬ ਪ੍ਰਾਂਤਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਚੁਣੇ ਗਏ। 1927 ਵਿਚ ਬਾਬਾ ਜੀ ਨੇ ਸਾਈਮਨ ਕਮਿਸ਼ਨ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਸਿੱਖ ਅੰਦੋਲਨ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕੀਤੀ, 1931 'ਚ ਡਸਕੇ ਦੇ ਮੋਰਚੇ ਵਿਚ ਕੈਦ ਕੱਟੀ, ਕਮਿਊਨਲ ਐਵਾਰਡ ਦਾ ਡਟ ਕੇ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ। ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨਾਲ ਸਿਧਾਂਤਕ ਮਤਭੇਦ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਬਾਬਾ ਜੀ ਨੇ ਵੱਖਰਾ ਸੈਂਟਰਲ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਬਣਾ ਲਿਆ। ਮਹਾਤਮਾ ਗਾਂਧੀ ਦੇ ਸਤਿਆਗ੍ਰਹਿ ਫ਼ਲਸਫ਼ੇ ਅਤੇ ਸਿਵਲ ਨਾਫਰਮਾਨੀ ਅੰਦੋਲਨ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕੀਤਾ। 1944 ਵਿਚ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਵੰਡ ਦੀ ਸਿਆਸਤ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਵਿਚ ਗੁਜਰਾਂਵਾਲਾ ਵਿਖੇ ਅਖੰਡ ਹਿੰਦੋਸਤਾਨ ਦੇ ਇਜਲਾਸ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਕੀਤੀ। 1945 ਵਿਚ ਆਜ਼ਾਦ ਹਿੰਦ ਕਾਨਫ਼ਰੰਸ ਦੇ ਇਜਲਾਸ ਅਤੇ 1946 ਵਿਚ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਚੋਣ ਪ੍ਰਚਾਰ ਮੁਹਿੰਮ ਵਿਚ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ। ਦੇਸ਼ ਦੀ ਵੰਡ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬਾਬਾ ਜੀ ਨੇ ਦਿੱਲੀ ਵਿਖੇ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਰੱਖੀ। 6 ਅਕਤੂਬਰ 1963 ਨੂੰ ਉਹ ਪਰਲੋਕ ਸੁਧਾਰ ਗਏ।

ਸਿੰਘ ਸਭਾ ਲਹਿਰ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਅਧੀਨ ਦੇਹਾਤੀ ਨੌਜਵਾਨ ਸਿੱਖ ਸਮਾਜਿਕ ਸੁਧਾਰਾਂ ਲਈ ਸਰਗਰਮ ਹੋ ਗਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਿੱਖ ਵਿਦਿਅਕ ਤੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਕਮੇਟੀਆਂ ਬਣਾਈਆਂ। ਸੈਂਟਰਲ ਖਾਲਸਾ ਦੀਵਾਨ ਨੇ ਕੇਂਦਰੀ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਵਿਚ ਇਸ ਕਾਰਜ ਨੂੰ ਲਗਨ ਨਾਲ ਨਿਭਾਇਆ। ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨੀ ਪੱਧਰ ਤੇ ਝਬਾਲ ਪਿੰਡ ਦੇ ਸੇਵਾ ਮੁਕਤ ਰਿਸਾਲਦਾਰ ਗੋਪਾਲ ਸਿੰਘ ਦੇ ਤਿੰਨ ਪੁੱਤਰਾਂ ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ (1868-1964), ਅਮਰ ਸਿੰਘ (1888-1962) ਅਤੇ ਸਰਮੁਖ ਸਿੰਘ (1893-1956) ਨੇ ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਵਿਹਾਰਕ ਰੂਪ ਦਿੱਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮਹੰਤਾਂ ਦੇ ਦੁਰਾਚਾਰੀ ਦੇ ਕਿੱਸੇ, ਦਿੱਲੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਰਕਾਬ ਗੰਜ ਦੀ ਬਾਹਰੀ ਕੰਧ ਦੀ ਮੁੜ ਉਸਾਰੀ ਦੇ ਮਸਲੇ, ਗ਼ਦਰੀ ਬਾਬਿਆਂ ਤੇ ਹਕੂਮਤ ਦੇ ਜਬਰ ਦੀਆਂ ਖ਼ਬਰਾਂ, ਜੱਲ੍ਹਿਆਂਵਾਲਾ ਬਾਗ਼ ਦੇ ਸਾਕੇ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਆਦਿ ਕੰਨੀਂ ਸੁਣੀਆਂ ਤੇ ਅੱਖੀਂ ਦੇਖੀਆਂ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰੇਰਤ ਹੋ ਕੇ ਝਬਾਲ ਭਰਾਵਾਂ ਨੇ ਕਾਂਗਰਸ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਲੀਗ ਦੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਖੇ ਸਾਲਾਨਾ ਇਜਲਾਸਾਂ ਨੂੰ ਸਫਲ ਬਣਾਉਣ ਵਿਚ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਇਆ। ਫਰਵਰੀ 1921 ਵਿਚ ਨਨਕਾਣਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਸਾਕੇ ਨੇ ਸਿੱਖ ਆਗੂਆਂ, ਸੰਗਤ ਅਤੇ ਝਬਾਲ ਭਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਯਕੀਨ ਦਿਵਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਮਹੰਤਾਂ ਪੁਜਾਰੀਆਂ ਦੀ ਗੁੰਡਾਗਰਦੀ ਪਿੱਛੇ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸ਼ਹਿ ਹੈ। ਅਕਾਲ ਲਹਿਰ ਨੂੰ ਕਾਮਯਾਬ ਕਰਨ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਕਾਲੀ ਜਥੇ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਕਾਲੀ ਮੋਰਚਿਆਂ ਵਿਚ ਸਰਗਰਮ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਦੇ ਇਵਜ ਵਜੋਂ ਜੁਰਮਾਨੇ ਭਰੇ, ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਜ਼ਬਤ ਕਰਵਾਈਆਂ ਅਤੇ ਕੈਦਾਂ ਕੱਟੀਆਂ। ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਅਤੇ ਤਰਨ ਤਾਰਨ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਅਹੁਦਿਆਂ 'ਤੇ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਤੇ ਲਗਨ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕੀਤਾ। 1920 ਤੋਂ 1940 ਦੇ ਦਹਾਕਿਆਂ ਤਕ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਾਂਤਕ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਸਰਗਰਮੀ ਨਾਲ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ। ਸਾਈਮਨ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵਿਰੁੱਧ ਅੰਦੋਲਨ, ਸਿਵਲ ਨਾਫਰਮਾਨੀ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਛੱਡੋ ਲਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ। ਆਪਣੇ ਪਿੰਡ ਝਬਾਲ ਵਿਚ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਯੂਨਿਟ ਬਣਾਇਆ ਅਤੇ 1946 ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਾਂਤਕ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ। ਆਜ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਤਿੰਨੇ ਭਰਾ ਰਾਜਨੀਤੀ ਵਿਚ ਸਰਗਰਮ ਨਹੀਂ ਰਹੇ।

-3-

ਵੀਹਵੀਂ ਸ਼ਤਾਬਦੀ ਦੇ ਆਰੰਭਕ ਦਹਾਕਿਆਂ ਵਿਚ ਸਿੱਖ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਬੌਧਿਕ ਅਗਵਾਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੇ ਕੀਤੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪੱਛਮੀ ਵਿਦਿਆ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕੀਤੀ। ਮਾਸਟਰ ਤਾਰਾ ਸਿੰਘ (1885-1967) ਉਨ੍ਹਾਂ ਹਿੰਦੂ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਵਿਚੋਂ ਸਨ, ਜਿਹੜੇ ਸਿੰਘ ਸਭਾ ਲਹਿਰ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਅਧੀਨ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕ ਕੇ ਸਿੰਘ ਸਜ ਗਏ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਸਿਆਸਤ ਦੀ ਜੀਵਨ ਭਰ ਅਗਵਾਈ ਕੀਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਬਚਪਨ ਦਾ ਨਾਂ ਨਾਨਕ ਚੰਦ ਸੀ। ਜੱਲ੍ਹਿਆਂਵਾਲਾ ਬਾਗ ਦੇ ਕਤਲੇਆਮ ਨੇ ਮਾਸਟਰ ਜੀ ਦਾ ਬਰਤਾਨਵੀ ਹਕੂਮਤ ਪ੍ਰਤੀ ਨਜ਼ਰੀਆ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ। ਅਕਾਲੀ ਲਹਿਰ ਵਿਚ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ ਅਤੇ ਅਕਾਲੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਕੇਸ ਵਿਚ ਬਰਤਾਨਵੀ ਹਕੂਮਤ ਵਿਰੁੱਧ ਬਗ਼ਾਵਤ ਕਰਨ ਤੇ ਕੈਦ ਕੱਟੀ। ਸਿੱਖ ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਰਾਹੀਂ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਹੱਕਾਂ ਦੀ ਵਕਾਲਤ ਤਨ, ਮਨ, ਧਨ ਨਾਲ ਕੀਤੀ। ਪਹਿਲੋਂ ਨਹਿਰ ਰਿਪੋਰਟ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਕਮਿਊਨਲ ਐਵਾਰਡ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਇਸ ਕਰਕੇ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਮੁਨਾਸਬ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਹੱਕ ਅਣਗੌਲੇ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਸਨ ਪਰ ਉਹ ਭਾਰਤ ਦੀ ਸੰਪੂਰਨ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਅਲਮਬਰਦਾਰ ਸਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸੁੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮਜੀਠੀਏ ਦੀ ਖਾਲਸਾ ਨੇ ਪਾਰਟੀ ਦਾ 1936 ਦੀ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ। ਮਹਾਤਮਾ ਗਾਂਧੀ ਦੇ individual ਸਤਿਆਗ੍ਰਹਿ ਗ੍ਰਹਿ ਦੇ ਸਮਰਥਕ ਸਨ ਪਰ ਦੂਸਰੇ ਸੰਸਾਰ ਯੁੱਧ ਕਾਲ ਵਿਚ ਮਾਸਟਰ ਜੀ ਨੇ ਕਾਂਗਰਸ ਸਟੈਂਡ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਬਰਤਾਨਵੀ ਹਕੂਮਤ ਦੀ ਹਮਾਇਤ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਫ਼ੌਜ ਵਿਚ ਭਰਤੀ ਹੋਣ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਆ।

ਮਾਸਟਰ ਤਾਰਾ ਸਿੰਘ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਿੱਖ ਆਗੂਆਂ ਵਿਚੋਂ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝ ਸੀ ਕਿ ਵੰਡ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਨੇ ਸਿੱਖ ਸਮੁਦਾਇ ਨੂੰ ਕਸੂਤੀ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਫਸਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਅੰਗਰੇਜ਼ ਹਕੂਮਤ ਦੇ ਸਾਮਰਾਜੀ ਹਿਤਾਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਅਜਿਹਾ ਸੰਘਾਤਮਕ ਢਾਂਚਾ ਤਿਆਰ ਕਰਨਾ ਸੀ ਜਿਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੋ ਡੋਮੀਨੀਅਨ ਰਾਜ ਬਣਾਏ ਜਾ ਸਕਣ। ਇਸ ਪ੍ਰਸੰਗ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਰਿਪਸ ਪ੍ਰਪੋਜ਼ਲਜ਼, ਕੈਬਨਿਟ ਮਿਸ਼ਨ (1946) ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਮਾਊਂਟਬੈਟਨ ਪਲੈਨ (1947) ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ। ਅੰਗਰੇਜ਼ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇੰਡੀਅਨ ਨੈਸ਼ਨਲ ਕਾਂਗਰਸ ਅਤੇ ਆਲ ਇੰਡੀਆ ਮੁਸਲਿਮ ਲੀਗ ਨੂੰ ਕੈਬਨਿਟ ਮਿਸ਼ਨ ਸਕੀਮ 'ਤੇ ਚਰਚਾ ਕਰਨ ਲਈ ਮੁੱਖ ਧਿਰਾਂ ਬਣਾਈਆਂ। ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਜਦੋਂ ਉਤਰ ਪੂਰਬੀ ਅਤੇ ਉਤਰ-ਪੱਛਮੀ ਸੂਬਿਆਂ ਦੀ ਵਰਗ ਵੰਡ (Groups 123) ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਤਾਂ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦ ਪੰਜਾਬ ਸਕੀਮ ਜਾਂ ਮੰਗ ਬਿਲਕੁਲ ਗ਼ੈਰ-ਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਹੋ ਗਈ। ਉਹ ਕੇਵਲ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਰਾਜਨੀਤਕ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਹੱਕ ਮਨਵਾਉਣ ਜੋਗੇ ਹੀ ਰਹਿ ਗਏ। ਕਾਂਗਰਸ ਪਹਿਲੋਂ ਹੀ ਵਾਅਦਾ-ਖਿਲਾਫੀ ਕਰ ਚੁੱਕੀ ਸੀ। ਅੰਗਰੇਜ਼ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਮਦਦ ਕੇਵਲ ਹਮਦਰਦੀ ਤਕ ਸੀਮਤ ਸੀ। ਮਾਊਂਟਬੇਟਨ ਨੇ ਤਾਂ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਹੱਕ ਦੇਣ ਦੀ ਮੰਗ ਨੂੰ ਜਵਾਹਰ ਲਾਲ ਨਹਿਰੂ ਅਤੇ ਜਿਨਾਹ ਉਪਰ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ।

ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ 'ਚ ਉੱਚ ਸਿੱਖਿਆ ਵੱਲ ਰੁਝਾਨ ਕਿਉਂ ਘਟ ਰਿਹਾ ਹੈ?

ਲਿਖਤ : ਡਾ. ਨਵਜੋਤ

ਕਾਲਜ ਦਾ ਗੇਟ ਟੱਪਦਿਆਂ ਹੀ ਮੇਰੀ ਸੁਰਤੀ ਛੱਤੀ ਸਾਲ ਪਿੱਛੇ ਚਲੀ ਗਈ ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਬੀਐੱਡ ਕਰਨ ਉਪਰੰਤ ਗੌਰਮਿੰਟ ਕਾਲਜ, ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ'ਚ ਐੱਮਏ ਵਿਚ ਦਾਖ਼ਲਾ ਲੈਣ ਲਈ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਦਫ਼ਤਰ ਦੇ ਬਾਹਰ ਲੱਗੀ ਲੰਬੀ ਕਤਾਰ 'ਚ ਪਹਿਲੇ ਨੰਬਰ 'ਤੇ ਖੜ੍ਹੀ ਸਾਂ। ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਗਏ ਮੇਰੇ ਪਾਪਾ ਦਾ ਸਿਰ ਮਾਣ ਨਾਲ ਉੱਚਾ ਹੋ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉੱਥੇ ਦੋ ਸਾਲ ਬਿਤਾਏ ਤੇ ਉਹ ਸਮਾਂ ਅੱਜ ਵੀ ਮੇਰੇ ਚੇਤਿਆਂ 'ਚ ਵਸਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਉੱਥੇ ਮੈਨੂੰ ਰੱਬ ਵਰਗੇ ਗੁਰੂਆਂ ਦੀ ਰਹਿਨੁਮਾਈ ਮਿਲੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਸੋਚਣ, ਪਰਖਣ ਤੇ ਨਿਰਣੇ ਲੈਣ ਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਸੰਭਾਲਣ ਦੀ ਜਾਚ ਸਿਖਾਈ, ਸਵੈਮਾਣ ਨਾਲ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਜਿਊਣ ਦਾ ਬਲ ਸਿਖਾਇਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਆਪਣੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਨ, ਸਵੈ-ਨਿਰਭਰ ਹੋਣ ਦਾ ਬੱਲ ਸਿਖਾਇਆ। ਕਿਤਾਬਾਂ ਤੋਂ ਪੜ੍ਹੇ ਅੱਖਰਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿਚ ਤਾਮੀਰ ਕਰਨ ਦੇ ਗੁਰ ਵੀ ਇੱਥੋਂ ਹੀ ਸਿੱਖੇ।

ਆਪਣੇ ਪਹਿਲੇ ਗੁਰੂ ਕਾਮਰੇਡ ਜੋਧ ਸਿੰਘ ਦੀ ਸਹਿਜ-ਸੁਭਾਅ ਕਹੀ ਗੱਲ "ਮਿਹਨਤ ਤੇ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਦੀ ਕਮਾਈ ਦਾ ਇਕ ਰੁਪਇਆ ਵੀ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕਮਾਏ ਲੱਖਾਂ ਰੁਪਇਆਂ ਤੋਂ ਕਿਤੇ ਬਿਹਤਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ" ਅੱਜ ਵੀ ਮੇਰੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾ ਰਾਹ ਰੁਸ਼ਨਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਆਦਰਸ਼ਾਂ ਨਾਲ ਸਮਝੌਤਾ ਨਾ ਕਰਨ ਦੀ ਜਾਚ ਮੇਰੇ ਗੁਰੂਆਂ ਨੇ ਹੀ ਮੈਨੂੰ ਸਿਖਾਈ। ਘੋਰ ਨਿਰਾਸ਼ਾ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵੀ ਸਦੀਵੀ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਦੀਆਂ ਸਰੋਤ ਕਿਤਾਬਾਂ ਨਾਲ ਸਾਡੀ ਦੋਸਤੀ ਪਵਾਈ। ਮਿਹਨਤ ਦੇ ਮੂਲ ਮੰਤਰ ਨਾਲ ਸਫਲ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਜਿਊਣ ਲਈ ਸਦਾ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕੀਤਾ।

ਵਕਤ ਦੀ ਨਜ਼ਾਕਤ ਨੂੰ ਸਮਝਣ, ਭੀੜ ਤੋਂ ਵੱਖਰੇ ਹੋ ਕੇ ਹੰਭਲਾ ਮਾਰਨ ਤੇ ਆਪਣੀ ਪਛਾਣ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਪਾਠ ਤਕਰੀਬਨ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਸਾਨੂੰ ਪੜ੍ਹਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਵਿੱਦਿਅਕ ਅਦਾਰਿਆਂ ਵਿਚ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਨਵੇਂ ਵਿਚਾਰ ਸਿਰਜੇ ਜਾਂਦੇ ਨੇ, ਸੰਵਾਦ ਰਚੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਤੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਵਾਗਡੋਰ ਸਾਂਭਣ ਵਾਲੇ ਆਗੂ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਮੈਂ ਹੈਰਾਨ ਹਾਂ ਕਿ ਭਾਰਤ ਵਰਗੇ ਮਹਾਨ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਜਿੱਥੇ ਨਾਲੰਦਾ ਤੇ ਤਕਸ਼ਿਲਾ ਵਰਗੇ ਗਿਆਨ ਦੇ ਕੇਂਦਰ ਰਹੇ ਹੋਣ, ਜਿੱਥੋਂ ਸੰਸਾਰ ਭਰ ਦੇ ਲੋਕ ਗਿਆਨ ਹਾਸਲ ਕਰਦੇ ਹੋਣ, ਜਿੱਥੇ ਵਿਗਿਆਨਕ, ਸੰਸਕ੍ਰਿਤਕ ਹੁਨਰਮੰਦ ਤੇ ਮੁੱਲਵਾਨ ਸਿੱਖਿਆ ਨੀਤੀਆਂ ਹੋਣ, ਪੂਰੇ ਵਿਸ਼ਵ ਦਾ ਆਗੂ ਰਿਹਾ ਉਹੀ ਭਾਰਤ ਅੱਜ ਉੱਚ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਪੱਛੜਦਾ ਕਿਉਂ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ? ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਤੋਂ ਸੱਖਣੀਆਂ ਕਾਲਜਾਂ ਦੀਆਂ ਗਗਨ-ਚੁੰਬੀ ਇਮਾਰਤਾਂ ਅੱਜ ਸੋਚਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਉੱਚ ਸਿੱਖਿਆ ਵੱਲ ਬੱਚਿਆਂ ਦਾ ਰੁਝਾਨ ਕਿਉਂ ਘਟਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਕੀ ਅੱਜ ਸਮੁੱਚੇ ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿਚ ਸੋਚਣਾ ਸਿਖਾਉਣ ਵਾਲੇ, ਬੌਧਿਕਤਾ ਨਾਲ ਝੋਲੀਆਂ ਭਰਨ ਵਾਲੇ, ਕਾਮਲ ਮੁਰਸ਼ਦਾਂ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਹੈ? ਸੱਚੀਂ ਅੱਜ ਸੁਯੋਗ ਅਗਵਾਈ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਤੀਬੱਧ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀ ਕਮੀ ਵੀ ਬਹੁਤ ਸ਼ਿੱਦਤ ਨਾਲ ਮਹਿਸੂਸ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਬਹੁਤ ਗੰਭੀਰ ਮਸਲਾ ਹੈ। ਨਸ਼ਿਆਂ 'ਚ ਗ਼ਲਤਾਨ ਜਵਾਨੀ ਬੇਚੈਨੀ, ਗੁੱਸੇ ਤੇ ਕਾਹਲ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਕੇ ਸਹਿਜ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਜਿਊਣਾ ਭੁੱਲ ਗਈ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਜਿਗਰ ਦੇ ਟੋਟੇ ਜੰਮਣ ਭੋਂ ਛੱਡ ਕੇ ਪਰਵਾਸ ਕਰੀ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ ਜੋ ਗੰਭੀਰ ਮਸਲਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਕਾਰਨ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਹਨ। ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਕਾਰਨ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਹੈ। ਸਾਡੀ ਅਜੋਕੀ ਸਿੱਖਿਆ ਨੀਤੀ ਕਿੱਤਾਮੁਖੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਵਿਹੂਣੇ ਬੱਚੇ ਪਰਾਈ ਧਰਤੀ ਵੱਲ ਵਹੀਰਾਂ ਘੱਤੀ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਉੱਚ ਯੋਗਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਕੇ ਵੀ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਰਿਹਾ। ਲਿਆਕਤ ਦੀ ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਕੋਈ ਕਦਰ ਨਹੀਂ। ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਅੰਦਰ ਜੇ ਕੁਝ ਨਵਾਂ ਕਰਨ ਦੀ ਚਾਹਤ ਹੈ ਤਾਂ ਨਾਲ ਹੀ ਇਹ ਦੂਸਰੇ ਦੇ ਪਿਛਲੱਗ ਵੀ ਛੇਤੀ ਬਣ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਉਸ ਭੇਡਚਾਲ ਵੱਸ ਵੀ ਕਈ ਵਾਰ ਸਾਡੇ ਨੌਜਵਾਨ ਮੁੰਡੇ-ਕੁੜੀਆਂ ਪਰਾਈ ਧਰਤੀ ਵੱਲ ਵਹੀਰਾਂ ਘੱਤੀ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਪਰਵਾਸ ਕਰਨਾ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦਾ ਮੁੱਢੋਂ ਦਸਤੂਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਪਰ ਮੇਰੀ ਨਿੱਜੀ ਰਾਇ ਹੈ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਗਿਆਨ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕਰ ਕੇ ਹੀ ਸਾਨੂੰ ਪਰਾਈ ਧਰਤੀ ਵੱਲ ਰਵਾਨਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਕ ਤਾਂ ਗਿਆਨ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਅਜਿਹਾ ਪਹਿਲਾ ਬੁਨਿਆਦੀ ਹੱਕ ਹੈ ਜੋ ਹੋਰ ਸਾਰੇ ਹੱਕ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਬਲ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਤੇ ਦੂਸਰਾ ਪੜ੍ਹ-ਲਿਖ ਕੇ ਹਿਜਰਤ ਕਰਨ ਨਾਲ ਸਲੀਕਾਬੱਧ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਬਸਰ ਕਰਨ ਦੇ ਮੌਕੇ ਵਧੇਰੇ ਮਿਲ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਸਨਅਤਾਂ ਘੱਟ ਹੋਣ ਕਰ ਕੇ ਇੱਥੋਂ ਦੀ ਜਵਾਨੀ ਨੂੰ ਨੌਕਰੀ ਲਈ ਸੂਬੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਜਾਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਵੱਡੀਆਂ ਕੰਪਨੀਆਂ ਨੂੰ ਰਸਮੀ ਸਿੱਖਿਆ ਵਾਲੇ ਪਾੜ੍ਹੇ ਨਹੀਂ ਚਾਹੀਦੇ, ਉਹ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਕਾਮਿਆਂ ਨੂੰ ਟਰੇਂਡ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਵਿਕਾਸਸ਼ੀਲ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਆਲਮੀ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹਰ ਸਾਲ ਸਿਲੇਬਸ ਬਦਲਦੇ ਨੇ ਪਰ ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਇਹ ਇਕ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਘਾਟ ਹੈ। ਅੱਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਮੁਖੀ ਕੋਰਸ ਫਰੇਮ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਕਿ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਪੜ੍ਹਦੇ-ਪੜ੍ਹਦੇ ਨੌਕਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਸਕਣ। ਮੈਂ ਹੈਰਾਨ ਹਾਂ ਕਿ ਇੰਨਾ ਪੈਸਾ ਲਾ ਕੇ, ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਵੇਚ ਕੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਭੇਜਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤੇ ਫਿਰ ਉੱਥੇ ਵੀ ਲੰਬੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਾਮਯਾਬੀ ਦੀ ਕੋਈ ਗਾਰੰਟੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕੀ ਉਹ ਪੈਸਾ ਆਪਣੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਨਿਵੇਸ਼ ਕਰ ਕੇ ਕੁਝ ਵਧੀਆ ਕੰਮ-ਧੰਦਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ? ਪਰ ਇੱਥੇ ਵੀ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਮਾਹੌਲ ਵਿਚ ਰਿਸ਼ਵਤ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕੋਈ ਕੰਮ ਨੇਪਰੇ ਚੜ੍ਹਨ ਦੀ ਸੋਚ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ। ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਮਾਜਿਕ, ਆਰਥਿਕ, ਰਾਜਨੀਤਕ ਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਹਾਲਾਤ ਨੂੰ ਬਿਹਤਰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਯਤਨਸ਼ੀਲ ਹੋਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਅਸੀਂ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਭੱਜ ਕੇ ਭਾਂਜਵਾਦੀ ਰੁਚੀ ਅਪਣਾ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਅੱਜ ਲੋੜ ਹੈ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ, ਗ਼ਰੀਬੀ, ਬੇਇਨਸਾਫ਼ੀ, ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਤੇ ਜਾਤ-ਪਾਤ ਵਰਗੀਆਂ ਬੁਰਾਈਆਂ ਨਾਲ ਲੜ ਕੇ ਇਕ ਸਿਹਤਮੰਦ ਸਮਾਜ ਸਿਰਜ ਕੇ ਉਸ ਢਾਂਚੇ ਨੂੰ ਬਦਲਣ ਦੀ ਜਿੱਥੇ ਉਮਰ ਦੇ ਕਿੰਨੇ-ਕਿੰਨੇ ਸਾਲ ਲਗਾ ਕੇ ਵੀ ਮਿਹਨਤੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਿਰ ਢਕਣ ਲਈ ਛੱਤ ਨਹੀ ਮਿਲਦੀ, ਤਨ ਢੱਕਣ ਲਈ ਕੱਪੜਾ ਨਸੀਬ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਤੇ ਢਿੱਡ ਭਰਨ ਲਈ ਰੋਟੀ ਵੀ ਮੁਸ਼ਕਲ ਨਾਲ ਮਿਲਦੀ ਹੈ। ਕੰਮ ਦਾ ਇਵਜ਼ਾਨਾ ਜੇ ਸਹੀ ਮਿਲੇ, ਵਕਤ ਸਿਰ ਮਿਲੇ ਤਾਂ ਸਾਡੇ ਧੀਆਂ-ਪੁੱਤ ਵੀ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਚਕਾਚੌਂਧ ਵਾਲੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨਾਲੋਂ ਆਪਣੀ ਮਾਤ-ਭੂਮੀ ਨਾਲ ਜੁੜਨ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦੇਣ। ਸਿਹਤ, ਸਿੱਖਿਆ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਉਚੇਰੀ ਸਿੱਖਿਆ ਨੂੰ ਦਰਪੇਸ਼ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਦ੍ਰਿੜ੍ਹ ਇਰਾਦੇ ਤੇ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਵਪਾਰੀਕਰਨ ਦੇ ਇਸ ਦੌਰ 'ਚ ਕਈ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੇ ਵਿੱਦਿਆ ਨੂੰ ਵਪਾਰ ਬਣਾ ਕੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਧਨ ਕੁਬੇਰ ਡਿਗਰੀਆਂ ਦੀ ਖ਼ਰੀਦੋ-ਫਰੋਖ਼ਤ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਹੀ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਡਿਗਰੀ ਹੋਲਡਰ ਤਾਂ ਬਹੁਤ ਮਿਲਦੇ ਨੇ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਕਾਬਲੀਅਤ ਨਹੀਂ। ਵਰਲਡ ਰੈਂਕਿੰਗ ਵਿਚ ਸਾਡੇ ਆਈਆਈਟੀ ਤੇ ਆਈਆਈਐੱਮ ਕਿੰਨੇ ਪੱਛੜ ਗਏ ਹਨ, ਇਹ ਵੀ ਸੋਚਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਅੱਜ ਸਿੱਖਿਆ ਨੂੰ ਰਾਜਨੀਤਕ, ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਸੈਕਟਰ ਤੇ ਅਫ਼ਸਰਸ਼ਾਹੀ ਦੇ ਸ਼ਿਕੰਜੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਜੇ ਭਵਿੱਖ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਵਰਗ ਦੀ ਨਿਸ਼ਾਨਦੇਹੀ ਕਰਨੀ ਬਹੁਤ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ਜੋ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦਾ ਕਿ ਸਾਡੇ ਬੱਚੇ ਪੜ੍ਹ-ਲਿਖ ਕੇ ਪੈਰਾਂ 'ਤੇ ਖੜ੍ਹੇ ਹੋਣ ਦੇ ਕਾਬਲ ਬਣ ਜਾਣ।

ਲਿਖਤ
ਜਸਪਾਲ ਸਿੰਘ ਮਹਿਰੋਕ
62843-47188

ਲੱਚਰ ਗੀਤਾਂ ਨੇ ਵਿਗਾੜੀ ਨੌਜਵਾਨ ਪੀੜ੍ਹੀ

ਇਨਸਾਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਵਿੱਚ ਜੇਕਰ ਹੱਸਣਾ, ਗਾਉਣਾ, ਨੱਚਣਾ ਅਤੇ ਸਜਣਾ ਨਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਬੇਸੁਆਦ ਜਿਹੀ ਲੱਗਦੀ ਹੈ। ਪੁਰਾਤਨ ਗਾਇਕੀ ਬਾਰੇ ਜਦੋਂ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਕੋਲੋਂ ਸੁਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਦੱਸਦੇ ਹਨ ਕੀ ਉਸ ਵੇਲੇ ਲੋਕ ਗੀਤ , ਕਲੀਆਂ , ਹੀਰ-ਰਾਂਝੇ ਦੇ ਕਿੱਸੇ ਤੇ ਲੋਕ ਗਥਾਵਾਂ ਤੇ ਲੋਕਗੀਤ ਸੁਣਿਆ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਇਹ ਗੀਤ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਕੁੱਝ ਨਾ ਕੁੱਝ ਸੇਧ ਦਿੰਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਰਥ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਤਾ ਰੱਖਦੇ ਸਨ। ਇਹ ਗੀਤ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਢੋਲਕੀ, ਛੈਣੇ, ਹਾਰਮੋਨੀਅਮ, ਅਲਗੋਜ਼ੇ, ਤੂੰਬੀ, ਬੰਸਰੀ, ਘੜੇ ਵਰਗੇ ਸਾਜ਼ਾਂ ਨਾਲ ਹੀ ਗਾਏ ਜਾਂਦੇ ਸਨ। ਇਹਨਾਂ ਗੀਤਾਂ ਨੂੰ ਗਾਉਣ ਲਈ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਕਲਾਕਾਰ ਜਿਵੇਂ ਲਾਲ ਚੰਦ ਯਮਲਾ ਜੱਟ, ਕਲਦੀਪ ਮਾਣਕ, ਅਮਰ ਨੂਰੀ, ਸਰਦੂਲ ਸਿਕੰਦਰ, ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੌਰ, ਆਸਾ ਸਿੰਘ ਮਸਤਾਨਾ, ਦੀਪ ਆਦਿ ਬਹੁਤ ਮਸ਼ਹੂਰ ਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਗੀਤਾਂ ਦੇ ਇਕੱਲੇ-ਇਕੱਲੇ ਬੋਲ ਬਹੁਤ ਹੀ ਅਰਥ ਵਾਲੇ ਅਤੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਅੱਜ ਕੱਲ ਵਿਆਹ, ਸ਼ਾਦੀਆਂ, ਯੂਟਿਊਬ, ਟੈਲੀਵਿਜ਼ਨ, ਫੇਸਬੁੱਕ ਬੱਸਾਂ ਵਿੱਚ ਜਿਹੜੇ ਗੀਤ ਚੱਲਦੇ ਹਨ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਅਰਥ ਬਹੁਤ ਹੀ ਗੰਦੇ ਅਰਥਾਤ ਲੱਚਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਤੋ ਇਲਾਵਾ ਮੈਰਿਜ ਪੈਲਸਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਆਹ-ਸ਼ਾਦੀ ਮੌਕੇ ਤੇ ਗੀਤਾਂ ਉਤੇ ਡਾਂਸਰਾਂ ਨੱਚਦੀਆਂ ਹਨ। ਉਹ ਗੀਤਾਂ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਹੀ ਗੰਦੀਆਂ ਹਰਕਤਾਂ ਕਰਦੀਆਂ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦੀਆ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਗੀਤਾਂ ਦੇ ਬੋਲ ਬਹੁਤ ਹੀ ਘਟੀਆ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਉਸ ਵੇਲੇ ਇੰਝ ਲੱਗ ਰਿਹਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਉਹ ਸਾਡੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਦਾ ਮਖੌਲ ਜਿਹਾ ਉਡਾਉਂਦੀਆਂ ਹੋਣ।

ਗੰਦੇ ਮਾੜੇ ਗੀਤ ਚੱਲਣ ਕਾਰਨ ਇੰਜ ਮਹਿਸੂਸ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਇਹ ਗੀਤਕਾਰ ਅਤੇ ਗਾਉਣ ਵਾਲੇ ਕਲਾਕਾਰ ਆਪਣੇ ਸਮਾਜ ਦੀਆਂ ਕੁੜੀਆਂ ਨੂੰ ਇਕ ਵਸਤੂ ਹੀ ਸਮਝਦੇ ਹੋਣ। ਕਈ ਵਾਰ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਗੀਤ ਗਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਗੁੰਡਾਗਰਦੀ, ਜਾਤੀਵਾਦ, ਖੂਨ ਖਰਾਬਾ, ਅਤੇ ਨੰਗੇਜ਼ ਪੁਣੇ ਦਾ ਖਤਰਾ ਜਿਹਾ ਬਣਿਆ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਹਰਕਤਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਕਦੋਂ ਤੱਕ ਸਾਡਾ ਸਮਾਜ ਸਿਹਤਮੰਦ ਰਹਿ ਸਕੇਗਾ। ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਗੀਤਾਂ ਦੇ ਕਾਰਨ ਸਾਡੇ ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਗੰਦਗੀ ਦਾ ਬੀਜ ਬੀਜਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਮਾੜੇ ਲੱਚਰ ਗੀਤਾਂ ਦੇ ਸ਼ਿਕਾਰ ਨੌਜਵਾਨ ਪੀੜ੍ਹੀ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਗੀਤਾਂ ਨੂੰ ਸਾਡੀ ਨੌਜਵਾਨ ਪੀੜ੍ਹੀ ਸਮਾਰਟ ਫੋਨਾਂ ਰਾਹੀਂ ਸੁਣਦੀ ਅਤੇ ਦੇਖਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਦੇ ਜਰੀਏ ਸ਼ੇਅਰ ਕਰਕੇ ਲੱਚਰਤਾ ਫੈਲਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ।

ਇਥੇ ਹੀ ਬੱਸ ਨਹੀ ਇਹਨਾ ਲੱਚਰ ਗੀਤਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣ ਕੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਨੌਜਵਾਨ ਗੱਭਰੂਆਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਕੰਮਾਂ ਕਾਰਾਂ ਤੇ ਕੰਮ ਦੀ ਚਾਲ ਬਿਲਕੁਲ ਹੀ ਘੱਟ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਉਹ ਪੂਰੀ ਦਿਹਾੜੀ ਵਿਚ 3-4 ਘੰਟੇ ਸਮਾਰਟ ਫੋਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤੇ ਗਾਣੇ ਸੁਣਦੇ ਹਨ, ਆਨਲਾਈਨ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕੰਮ ਘੱਟ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਜ਼ਿਮੀਦਾਰਾਂ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਵੀ ਖੇਤਾਂ ਵਿਚ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਆਨਲਾਈਨ ਹੋ ਕੇ ਗਾਣਿਆਂ ਦੇ ਉੱਤੇ ਵੀਡੀਓ ਵਗੈਰਾ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਵਿਚ ਹੀ ਵਿਅਸਤ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਕਾਰਨ ਖੇਤੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਵੀ ਜੀਅ ਚੁਰਾਉਂਦੇ ਹਨ।

ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਚੱਲ ਰਹੇ ਨਸ਼ੇ, ਹੋ ਰਹੇ ਕਤਲ, ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੀ ਸਮਗਲਿੰਗ, ਹੋ ਰਹੇ ਬਲਾਤਕਾਰ ਇਹਨਾਂ ਲੱਚਰ ਗੀਤਾਂ ਦੀ ਹੀ ਉੱਪਜ ਹਨ। ਅੱਜ ਕੱਲ ਦੇ ਕਲਾਕਾਰ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਗੀਤਾਂ ਰਾਹੀ ਨਸ਼ੇਬੰਦੀ, ਹਥਿਆਰਬੰਦੀ, ਨੰਗੇਜ਼ਪੁਣੇ ਦੇ ਸੋਹਿਲੇ ਗਾ ਕੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਪੜ੍ਹਨ ਲਿਖਣ ਅਤੇ ਕੰਮਕਾਜ ਵਾਲੀ ਨੌਜਵਾਨੀ ਨੂੰ ਕੁਰਾਹੇ ਪਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਨਾਲ ਧੁਨੀ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਵੀ ਵਧ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਕਈ ਵਾਰੀ ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਘਰ ਵਿਚ ਇਕੱਠੇ ਬੈਠੇ ਟੈਲੀਵਿਜ਼ਨ ਦੇ ਗੀਤ ਸੁਣ ਰਹੇ ਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ਅਚਾਨਕ ਕੋਈ ਅਜਿਹਾ ਲੱਚਰ ਗੀਤ ਪ੍ਰਸਾਰਿਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਆਪਣੀਆਂ ਧੀਆਂ ਭੈਣਾਂ ਦੇ ਵਿਚ ਬੈਠ ਕੇ ਬਿਲਕੁਲ ਨਹੀਂ ਸੁਣ ਸਕਦੇ। ਫੇਰ ਅਚਾਨਕ ਸਾਨੂੰ ਟੀ.ਵੀ. ਦਾ ਚੈਨਲ ਬਦਲਣ ਦੀ ਲੋੜ ਪੈਂਦੀ ਹੈ।ਅਜ ਕੱਲ ਗੀਤ ਸੁਣੇ ਨਹੀ ਵੇਖੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ! ਅੱਜ ਕਲ ਦੀ ਨੌਜਵਾਨ ਪੀੜ੍ਹੀ ਸ਼ਹੀਦ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਵੀ ਭੁੱਲ ਗਈ ਹੈ। ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਗੋਲੀ ਇੱਕ ਦਿਨ ਹੀ ਚਲਾਈ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹੋ ਕਿਤਾਬਾਂ ਰੋਜ਼ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਫਾਂਸੀ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਵੀ ਉਹ ਕਿਤਾਬ ਪੜ੍ਹ ਰਿਹਾ ਸੀ , ਅਤੇ ਉਹ ਕਿਤਾਬ ਦਾ ਪੰਨਾ ਮੋੜ ਕੇ ਰੱਖ ਗਿਆ ਸੀ , ਇਹ ਸੋਚਕੇ ਕੀ ਜਿਥੋਂ ਤਕ ਮੈਂ ਤੁਰਿਆ ਤਾਂ ਤੁਰਿਆ ਇਸ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਮੇਰੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੇਰੀ ਨੌਜਵਾਨ ਪੀੜ੍ਹੀ ਮੇਰੇ ਨਕਸ਼ੇ ਕਦਮ ਤੇ ਚੱਲੇਗੀ। ਪਰ ਅੱਜਕਲ ਦੀ ਪੀੜ੍ਹੀ ਦਾ ਬੰਦੂਕਾਂ ਵਾਲੇ ਗਾਣੇ ਅਤੇ ਲੱਚਰ ਗਾਣੇ ਸੁਣਨੇ ਪਸੰਦ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਇਕ ਗੀਤ ਆਇਆ ਸੀ ....ਤੀਜਾ ਪੈੱਗ ਲਾ ਕੇ ਉਹਦੀ ਬਾਂਹ ਫੜ ਲਈ, ਮਿੱਤਰਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ੌਂਕ ਹਥਿਆਰਾ ਦਾ, ਲੱਕ ਲਿਮਕੇ ਦੀ ਬੋਤਲ ਤੋਂ ਵੀ ਗੋਲ ਮਜਾਜਣ ਦਾ, ਲੱਕ 28 ਕੁੜੀ ਦਾ 47 ਵੇਟ ਕੁੜੀ ਦਾ, ਵਾਹ ਓਏ ਮੇਰੇ ਪੰਜਾਬੀਓ ਵੀਰੋ ਪਰਿਵਾਰ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਗੀਤ ਸੁਣਕੇ ਸੱਚਮੁੱਚ ਸ਼ਰਮ ਜਿਹੀ ਆ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਹੇਠਾਂ ਲਿਖੀਆਂ ਲਾਇਨਾਂ ਤੋਂ ਵੀ ਸਾਨੂੰ ਸੇਧ ਮਿਲਦੀ ਹੈ ਕਿ:-

" ਬੇ ਹਿੰਮਤੇ ਨੇ ਉਹ ਲੋਕ ਜੋ ਬਹਿ
ਕੇ ਸਿਕਵਾ ਕਰਨ ਮੁਕੱਦਰਾਂ ਦਾ,
ਉੱਗਣ ਵਾਲੇ ਉੱਗ ਹੀ ਪੈਂਦੇ ਨੇ
ਸੀਨਾ ਪਾੜ ਕੇ ਪੱਥਰਾਂ ਦਾ।
ਮੰਜ਼ਲ ਦੇ ਮੱਥੇ ਤੇ ਤਖ਼ਤੀ ਲੱਗਦੀ ਉਹਨਾਂ ਦੀ,
ਜਿਹੜੇ ਘਰੋਂ ਬਣਾ ਕੇ ਤੁਰਦੇ
ਨਕਸ਼ਾ ਆਪਣੇ ਸਫਰਾਂ ਦਾ।"

ਸੋ ਮੇਰਾ ਕਹਿਣ ਦਾ ਭਾਵ ਹੈ ਕੀ ਸਾਨੂੰ ਇਹਨਾਂ ਲੱਚਰ ਗੀਤਾਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਸਾਨੂੰ ਆਪਣੇ ਘਰਾਂ ਤੋ ਹੀ ਕਰਨੀ ਪਏਗੀ, ਅਰਥਾਤ ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਲੱਚਰ ਗੀਤ ਚਲਾਉਣੇ ਅਤੇ ਸੁਣਨੇ ਸਾਡੇ ਘਰਾਂ ਵਿੱਚੋ ਹੀ ਬੰਦ ਕਰਨੇ ਪੈਣਗੇ ਅਤੇ ਫਿਰ ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਚੱਲਣ ਤੋਂ ਰੋਕਣੇ ਪੈਣਗੇ। ਕਹਿੰਦੇ ਇੱਕ ਵਾਰੀ ਇੱਕ ਜੰਗਲ ਨੂੰ ਅੱਗ ਲੱਗ ਗਈ। ਉੱਥੇ ਇੱਕ ਚਿੜੀ ਆਪਣੀ ਚੁੰਝ ਰਾਹੀਂ ਪਾਣੀ ਭਰਕੇ ਅੱਗ ਦੇ ਉੱਤੇ ਪਾ ਕੇ ਬੁਝਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ। ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਨੇ ਪੁੱਛਿਆ ਕੀ ਤੂੰ ਛੋਟੀ ਜਿਹੀ ਹੋ ਕੇ ਜੰਗਲ ਦੇ ਏਡੇ ਵੱਡੇ ਭਾਂਬੜ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਬੁਝਾ ਦੇਵੇਗੀ ਤਾਂ ਚਿੜੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਵੱਲੋਂ ਪੂਰੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਾਂਗੀ ਹਾਂ ਜੇਕਰ ਅੱਗ ਬੁਝਾਉਣ ਲਈ ਕਾਮਯਾਬ ਨਾ ਵੀ ਹੋਈ ਤਾਂ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿੱਚ ਜੰਗਲ ਦੀ ਅੱਗ ਬੁਝਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਮੇਰਾ ਨਾਮ ਪਹਿਲਾਂ ਲਿਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਆਪਣੇ ਨਾਲੋਂ ਤਾਂ ਚੰਗਾ ਕਰਨਾਟਕ ਦਾ ਵਸਿੰਦਾ ਪੰਡਿਤ ਧਰੇਨਵਰ ਰਾਓ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਕਾਲਜ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ ਸਾਡੀ ਪੰਜਾਬੀ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਲੱਚਰ ਗੀਤ ਅਤੇ ਨਸ਼ਿਆ ਵਾਲੇ ਗੀਤ ਗਾਉਣ ਵਾਲਿਆ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਝੰਡਾ ਚੁੱਕਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਕਈ ਕਲਾਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਲੱਚਰਤਾ ਗਾਉਣ ਕਾਰਨ ਜਨਤਕ ਮਾਫੀ ਵੀ ਮੰਗਵਾ ਚੁੱਕਿਆ ਹੈ। ਸੋ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ ਸਾਡਾ ਇਹ ਮੁੱਢਲਾ ਫਰਜ਼ ਬਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀ ਆਪਣੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਨੂੰ ਗੰਧਲਾ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਚਾਈਏ। ਜਿਹੜੇ ਲੱਚਰ ਗੀਤ ਗਾਇਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਗਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ ਸਾਨੂੰ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਤੋਂ ਬਿਲਕੁਲ ਹੀ ਗੁਰੇਜ਼ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜਿਹੜੀਆਂ ਬੱਸਾਂ ਵਿਚ ਇਹ ਗੀਤ ਚਲਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਜਿਹੜੀਆਂ ਦੁਕਾਨਾਂ ਢਾਬਿਆਂ ਤੇ ਇਹਨਾਂ ਗੀਤਾਂ ਨੂੰ ਚਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਉਥੋਂ ਸਾਨੂੰ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਖਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਹੁਣ ਤਾਂ ਮਾਣਯੋਗ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾ ਕੇ ਇਨਾ ਲੱਚਰ ਗੀਤਾਂ ਨੂੰ ਬੱਸਾਂ ਕਾਰਾਂ ਵਿਚ ਬੰਦ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਵੀ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਪ੍ਰੰਤੂ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸ਼ਨ ਇਸ ਵੱਲ ਬਿਲਕੁਲ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਦਾ ਹੰਭਲਾ ਸਾਨੂੰ ਆਪ ਹੀ ਮਾਰਨਾ ਪਏਗਾ ਅਤੇ ਲੱਚਰ ਗੀਤ ਗਾਉਣ ਵਾਲੇ ਅਤੇ ਚਲਾਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਸਾਨੂੰ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਕੋਲ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਆਪ ਹੀ ਕਰਨੀ ਪਏਗੀ। ਸਾਨੂੰ ਇਹਨਾਂ ਲੱਚਰ ਗੀਤਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਵੀਡੀਓ ਅਤੇ ਸੀ.ਡੀ. ਨਹੀਂ ਖਰੀਦਣੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਸਾਨੂੰ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਲੱਚਰ ਗੀਤ ਸੁਣਨ ਅਤੇ ਚਲਾਉਣ ਤੋਂ ਗੁਰੇਜ਼ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਲੱਚਰ ਗੀਤਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਬੰਦ ਕਰਵਾਉਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਲੱਚਰ ਗੀਤਾਂ ਦੀਆਂ ਵੈਬਸਾਈਟਾਂ ਵੀ ਬੰਦ ਕਰਵਾਉਣੀਆਂ ਪੈਣਗੀਆਂ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਨਾਲ ਅਸੀਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਵਿਰਸੇ ਅਤੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਨੂੰ ਕੁਰਾਹੇ ਪੈਣ ਤੋਂ ਬਚਾ ਸਕਦੇ ਹਾਂ।

ਕਿਸਾਨ ਅੰਦੋਲਨ ਬਾਨਮ ਵੱਧ ਰਿਹਾ ਖੇਤੀ ਸੰਕਟ

ਲਿਖਤ : ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਪਲਾਹੀ
ਸੰਪਰਕ : 98158-02070

ਕਿਸਾਨ ਅੰਦੋਲਨ ਖ਼ਤਮ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ,ਕਿਉਂਕਿ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਮੰਗਾਂ ਅੱਧੀਆਂ ਅਧੂਰੀਆਂ ਮੰਨੀਆਂ ਗਈਆਂ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਲਮਕਾ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਕਿਸਾਨ ਨੇਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਕਿਸਾਨ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਦੇਸ ਦੀਆਂ ਹੋਰ ਮਜ਼ਦੂਰ ,ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਜੱਥੇਬੰਦੀਆਂ, ਗ਼ੈਰ ਸਰਕਾਰੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ, ਬੁੱਧੀਜੀਵੀਆਂ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਅਤੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਚਲਾਏ ਅੰਦੋਲਨ ਨੇ ਵਿਸ਼ਵ-ਵਿਆਪੀ ਚਰਚਾ ਖੱਟੀ। ਲੋਕ ਆਪਣੇ ਹੱਕਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਜਾਗਰੂਕ ਹੋਏ। ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਸਿੰਘਾਸਨ 'ਤੇ ਬੈਠੇ ਹਾਕਮਾਂ ਨੂੰ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ਸੁਣਨੀ ਪਈ। ਕਿਸਾਨ ਵਿਰੋਧੀ ਖੇਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਵਾਪਸ ਲੈਣੇ ਪਏ।

ਕਿਸਾਨ ਅੰਦੋਲਨ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਬਾਰਡਰਾਂ 'ਤੇ ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਖ਼ਤਮ ਹੋਇਆ ਪਰ ਹੁਣ ਫਿਰ ਮਘ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਮੰਗਾਂ ਨਹੀਂ ਮੰਨੀਆਂ।ਗੱਲ ਭਾਰਤ ਦੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਪੁੱਜੀ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਸਿੰਘੂ ਬਾਰਡਰ 'ਤੇ ਅੰਦੋਲਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਅਤੇ ਵਿਰੋਧ ਤੋਂ ਉਪਜੀ ਸਥਿਤੀ 'ਤੇ ਇੱਕ ਪੈਨਲ ਬਣਾਇਆ।ਇਸ ਪੈਨਲ ਨੇ ਗਿਆਰਾਂ ਸਫ਼ਿਆਂ ਦੀ ਇੱਕ ਰਿਪੋਰਟ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਸੌਂਪੀ ਹੈ। ਇਸ ਪੈਨਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਸੰਕਟ ਖੇਤੀ 'ਤੇ ਸੰਕਟ ਵੱਧ ਰਹੇ ਹਨ। ਪੈਨਲ ਅਨੁਸਾਰ ਸ਼ੁੱਧ ਖੇਤੀ ਉਤਪਾਦਕਤਾ ਵਿੱਚ ਕਮੀ ਆਈ ਹੈ ਅਤੇ ਉਤਪਾਦਨ ਲਾਗਤ ਵਧੀ ਹੈ। ਕਿਸਾਨਾਂ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੀ ਫ਼ਸਲ ਵੇਚਣ ਲਈ ਸੁਵਿਧਾਵਾਂ ਦੀ ਘਾਟ ਹੈ ਅਤੇ ਖੇਤੀ ਖੇਤਰ 'ਚ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਘਟਿਆ ਹੈ। ਛੋਟੇ ਅਤੇ ਸੀਮਾਂਤ ਕਿਸਾਨ ਅਤੇ ਖੇਤੀ ਮਜ਼ਦੂਰ ਆਰਥਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਤੰਗੀ ਵਿੱਚ ਹਨ। ਛੋਟੇ ਕਿਸਾਨ ਤਾਂ ਭੁੱਖੇ ਮਰਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ 'ਚ ਹਨ।

ਇੱਥੇ ਇਹ ਗੱਲ ਨੋਟ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਹੈ ਕਿ ਖੇਤੀ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਕੁੱਲ ਮਜ਼ਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਦਾ 46 ਫ਼ੀਸਦੀ ਲੱਗਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਮਦਨੀ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸੇਦਾਰੀ ਮਸਾਂ 15 ਫ਼ੀਸਦੀ ਹੈ। ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਇੰਨੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਮਾਪਿਆ ਹੀ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਹ ਤੱਥ ਛੁਪੇ ਹੋਏ ਹਨ, ਜਾਂ ਛੁਪਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਖੇਤੀ ਖੇਤਰ ਦੀ ਤ੍ਰਾਸਦੀ ਇਹ ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਬਿਨਾਂ ਤਨਖਾਹ ਤੋਂ ਮਜ਼ਦੂਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵੱਡੀ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਹੀ ਬੱਸ ਨਹੀਂ, ਹੜ੍ਹਾਂ, ਸੋਕੇ,ਗਰਮ ਹਵਾਵਾਂ ਨੇ ਖੇਤੀ ਅਤੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਉੱਤੇ ਹਰ ਕਿਸਮ ਦਾ ਬੋਝ ਵਧਾਇਆ ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਪੈਨਲ ਵੱਲੋਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅੰਤਿਮ ਰਿਪੋਰਟ ਹੈਰਾਨ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਹੈ। ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ 1995 ਤੋਂ ਹੁਣ ਤੱਕ 4 ਲੱਖ ਕਿਸਾਨ ਆਤਮ ਹੱਤਿਆ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਤਿੰਨ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਨੇ ਇੱਕ ਸਰਵੇ ਕੀਤਾ,ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ 2000 ਤੋਂ 2015 ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚਕਾਰ ਕਿਸਾਨਾਂ ਤੇ ਖੇਤ ਮਜ਼ਦੂਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ 16306 ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਖ਼ੁਦਕੁਸ਼ੀ ਕੀਤੀ ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਬਹੁਤੀਆਂ ਆਤਮ- ਹੱਤਿਆਵਾਂ ਗਰੀਬ, ਛੋਟੇ ਅਤੇ ਬੇਜ਼ਮੀਨੇ ਮਜ਼ਦੂਰ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਕਾਰਨ ਕਰਜ਼ੇ ਦਾ ਵੱਡਾ ਬੋਝ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਕਿਸਾਨ ਖ਼ਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੰਕਟ ਵਿੱਚ ਹਨ। ਹਰੀ ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਨੇ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਦੌਰ ਵਿੱਚ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਲਾਭ ਪਹੁੰਚਾਇਆ। ਪਰ 1990 ਦੇ ਦਹਾਕੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਖੇਤੀ ਉਪਜ ਅਤੇ ਉਤਪਾਦਨ ਵਿੱਚ ਠਹਿਰਾਅ ਆ ਗਿਆ। ਇਸੇ ਦੌਰਾਨ ਹੀ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਕਿਸਾਨ ਕਰਜ਼ਾਈ ਹੋਏ। ਨਾਬਾਰਡ 2023 ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਅਨੁਸਾਰ 2022-23 'ਚ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਜੁੰਮੇ 73673 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦਾ ਕਰਜ਼ਾ ਸੀ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਕਿਸਾਨਾਂ 'ਤੇ 76630 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦਾ। ਇਹ ਕਰਜ਼ਾ ਬੈਂਕਾਂ ਅਤੇ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸੁਸਾਇਟੀਆਂ ਤੋਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਕਰਜ਼ਾ ਸੀ। ਜਦ ਕਿ ਸ਼ਾਹੂਕਾਰਾਂ,ਦਲਾਲਾਂ,ਆੜਤੀਆਂ ਤੋਂ ਲਏ ਕਰਜ਼ੇ ਦਾ ਤਾਂ ਕੋਈ ਹਿਸਾਬ ਹੀ ਨਹੀਂ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਤਾਂ 90 ਫ਼ੀਸਦੀ ਤੋਂ ਵੱਧ ਛੋਟੇ ਕਿਸਾਨ ਕਰਜ਼ੇ ਦੀ ਮਾਰ ਹੇਠ ਹਨ। ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਵਿੱਤੀ ਹਾਲਾਤ ਤਰਸਯੋਗ ਹਨ।

ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਖੇਤੀ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਪੁਨਰਜੀਵਤ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਵਧਦੇ ਹੋਏ ਕਰਜ਼ੇ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਣਾ ਪਵੇਗਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਪੇਂਡੂਆਂ ਖ਼ਾਸ ਕਰਕੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਅਤੇ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ 'ਚ ਅਸ਼ਾਂਤੀ ਵਧ ਰਹੀ ਹੈ। ਅਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਪੌਣੀ ਸਦੀ ਬਾਅਦ ਵੀ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਜੀਵਨ ਪੱਧਰ ਉੱਚਾ ਨਹੀਂ ਚੁੱਕਿਆ ਜਾ ਸਕਿਆ। ਕਾਰਨ ਹੋਰ ਵੀ ਬਥੇਰੇ ਹਨ। ਪਰ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਖੇਤੀ ਖੇਤਰ ਲਈ ਜੋ ਕੁਝ ਕੁ ਕਦਮ ਚੁੱਕੇ ਗਏ ਹਨ, ਉਹ ਆਮ ਕਿਸਾਨ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਪੁੱਜੇ। ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਰਾਹਤ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਦਰੀਂ ਨਹੀਂ ਪੁੱਜੀ। ਦਲਾਲ, ਵਿਚੋਲੇ ਇਹਨਾ ਨਾ ਮਾਤਰ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ,ਰਾਹਤਾਂ ਦਾ ਫਾਇਦਾ ਚੁੱਕ ਰਹੇ ਹਨ। ਦਹਾਕਿਆਂ ਪਹਿਲਾਂ ਡਾ: ਸਵਾਮੀਨਾਥਨ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸੁਝਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਫਸਲਾਂ ਦਾ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਸਮਰਥਨ ਮੁੱਲ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਤੈਅ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪੈਨਲ,ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਰਿਟਾਇਰਡ ਆਈ.ਪੀ.ਐੱਸ. ਅਧਿਕਾਰੀ ਬੀ.ਐੱਸ. ਸੰਧੂ, ਦੇਵਿੰਦਰ ਸ਼ਰਮਾ, ਪ੍ਰੋ.ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਘੁੰਮਣ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਅਰਥ ਸ਼ਾਸਤਰੀ ਡਾ. ਸੁਖਪਾਲ ਸਿੰਘ ਆਦਿ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹਨ, ਨੇ ਵੀ ਸੁਝਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਫ਼ਸਲਾਂ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਮੁੱਲ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਕਰਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਰਾਹਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ, ਖੇਤੀ ਖੇਤਰ ਲਈ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਸਿਰਜਣ ਦੇ ਉਪਰਾਲੇ ਹੋਣ। ਪਰ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਪਹਿਲੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੇ ਵੀ ਅਤੇ ਹੁਣ ਵਾਲੀ ਭਾਜਪਾ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਵੀ ਚੁੱਪ ਵੱਟੀ ਹੋਈ ਹੈ।

ਇਹ ਜਾਣਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਵੀ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਖੇਤੀ ਖੇਤਰ 142 ਕਰੋੜ ਦੇਸ਼ ਵਾਸੀਆਂ,ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ 81 ਕਰੋੜ ਉਹ ਲੋਕ ਹਨ,ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੁਫ਼ਤ ਵਿੱਚ ਅਨਾਜ ਮੁਹੱਈਆ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ,ਲਈ ਅਤਿਅੰਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਖੇਤਰ ਦੇ ਵਾਧੇ ਲਈ ਯਤਨ ਕਰਨ ਦੀ ਬਜਾਏ,ਇਸ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਮਾਰਨ ਵੱਲ ਤੁਰੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਖੇਤੀ ਖੇਤਰ ਜੋ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਵੱਡਾ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ,ਉਸਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇਸ ਖੇਤਰ 'ਚ ਹੋਰ ਮੌਕੇ ਮੁਹੱਈਆਂ ਕਰਨ ਵੱਲ ਕੋਈ ਧਿਆਨ ਨਾ ਦੇ ਕੇ,ਇਸ ਨੂੰ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਘਰਾਣਿਆਂ ਹੱਥ ਸੌਂਪਣ ਦੇ ਯਤਨ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ। ਜਿਵੇਂ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਾਂਝੇ ਕੁਦਰਤੀ ਸਾਧਨ, ਕਾਰਪੋਰੇਟਾਂ,ਧੰਨ ਕਬੇਰਾਂ ਨੂੰ ਸੌਂਪੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ।

ਸਰਵਜਨਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਰੇਲਵੇ ਆਦਿ ਦਾ ਨਿਜੀਕਰਨ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਖੇਤੀ ਜ਼ਮੀਨ ਵੀ ਕਾਰਪੋਰੇਟਾਂ ਨੂੰ ਸੌਂਪਣ ਦੀਆਂ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ਾਂ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਜਿਸ ਨਾਲ ਕਿਸਾਨਾਂ ਤੇ ਖੇਤ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਬਦ ਤੋਂ ਬਦਤਰ ਹੋ ਜਾਏਗੀ। ਇੱਕ ਸਰਵੇ ਅਨੁਸਾਰ 2035 ਛੋਟੇ ਕਿਸਾਨ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਸਰਕਾਰੀ ਨੀਤੀਆਂ ਤੋਂ ਤੰਗ ਆ ਕੇ ਖੇਤੀ ਛੱਡਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ। ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਕੁੱਲ ਛੋਟੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ 84 ਫ਼ੀਸਦੀ ਛੋਟੇ ਕਿਸਾਨ ਖੇਤੀ ਨਹੀਂ ਛੱਡਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ। ਯਾਦ ਰਹੇ ਕਿ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਕੁੱਲ ਕਿਸਾਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ 78 ਫ਼ੀਸਦੀ ਉਹ ਛੋਟੇ ਕਿਸਾਨ ਹਨ,ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਦੋ ਹੈਕਟੇਅਰ ਤੋਂ ਘੱਟ ਜ਼ਮੀਨ ਹੈ। ਇਸੇ ਜ਼ਮੀਨ ਉਤੇ ਉਹ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਦੋ ਡੰਗ ਦੀ ਰੋਟੀ ਚਲਾਉਂਦੇ ਹਨ। 2024 ਦੇ ਇਕਨਾਮਿਕ ਸਰਵੇ ਅਨੁਸਾਰ ਵੀ 2022-23 ਵਿੱਚ 4.7 ਫ਼ੀਸਦੀ ਦੀ ਥਾਂ ਖੇਤੀ ਉਤਪਾਦਨ 1.4 ਫ਼ੀਸਦੀ ਹੀ ਵਧਿਆ। ਜਦਕਿ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਅਬਾਦੀ ਦਾ ਵਾਧਾ ਲਗਾਤਾਰ ਜਾਰੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਆਬਾਦੀ ਦੇ ਖਾਧ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਖੇਤੀ ਖੇਤਰ ਨੇ ਪੂਰੀ ਕਰਨੀ ਹੈ। ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਖੇਤੀ ਖੇਤਰ ਦੇਸ਼ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

ਇਸ ਸਾਰੀ ਸਥਿਤੀ ਤੋਂ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਕਿਸਾਨ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਹਨ। ਆਤਮ ਹੱਤਿਆਵਾਂ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਭੁੱਖ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਜਿਊਣ ਹਾਲਤਾਂ ਚੰਗੀਆਂ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਫਸਲਾਂ ਦੇ ਉਤਪਾਦਨ ਦਾ ਫ਼ਾਇਦਾ ਦਲਾਲਾਂ ਵੱਲੋਂ ਵੱਧ ਲਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਕੀ ਇਹੋ ਜਿਹੀਆਂ ਹਾਲਤਾਂ 'ਚ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਫ਼ਰਜ਼ ਨਹੀਂ ਕਿ ਖੇਤੀ ਖੇਤਰ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਮਸਲਿਆਂ ਦਾ ਫੌਰੀ ਹੱਲ ਕਰੇ।

ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਬਣਾਏ ਗਏ ਮਾਹਰਾਂ ਦੇ ਪੈਨਲ ਨੇ ਖੇਤੀ ਖੇਤਰ ਦੀ ਸਹੀ ਤਸਵੀਰ ਜੱਜ ਸਾਹਿਬਾਨਾਂ ਸਾਹਵੇ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਸੁਝਾਅ ਵੀ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਕਿਸਾਨ ਹਿੱਤਾਂ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਫੈਸਲੇ ਲੈਂਦਿਆਂ,ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਹਾਲਤ ਸੁਧਾਰਨ ਲਈ ਕਦਮ ਪੁੱਟਣ ਲਈ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਵੀ ਕਿਹਾ ਜਾਏਗਾ। ਪਰ ਸਵਾਲ ਤਾਂ ਇਹ ਉੱਠਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਦੀ ਕਿਸਾਨ ਵਿਰੋਧੀ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਉਹਨਾਂ ਮੰਗਾਂ ਨੂੰ ਮੰਨ ਕੇ ਲਾਗੂ ਕਰ ਦੇਵੇਗੀ,ਜਿਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਘਰਾਣਿਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੇਠ ਉਹ ਸਦਾ ਦਰਕਿਨਾਰ ਕਰਦੀ ਰਹੀ ਹੈ।

ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸਮਝਣਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਮਸਲਿਆਂ ਦਾ ਹੱਲ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸਾਨ ਅੰਦੋਲਨ ਨੂੰ ਠੱਲ੍ਹ ਪਾਉਣੀ ਔਖੀ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਸਮੇਂ 'ਚ ਕਿਸਾਨ ਅੰਦੋਲਨ ਦੌਰਾਨ 700 ਤੋਂ 800 ਕਿਸਾਨ ਜਾਨ ਤੋਂ ਹੱਥ ਧੋ ਬੈਠੇ, ਸੈਂਕੜੇ ਨਹੀਂ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਉੱਤੇ ਅਦਾਲਤੀ ਕੇਸ ਦਰਜ ਹੋਏ। ਹੁਣ ਵੀ ਅੰਦੋਲਨ ਨੂੰ ਹੌਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰੀਆਂ ਦਾ ਦੌਰ ਜਾਰੀ ਹੈ। ਕਿਸਾਨਾਂ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਵਿਚਾਰ ਤਣੋ-ਤਣੀ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਸਰਕਾਰ ਵੀ ਇਸ ਦੀਆਂ ਭਾਗੀਦਾਰ ਹਨ। ਜੋ ਨਿੰਦਣਯੋਗ ਹੈ। ਕੀ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਕੇ ਮਸਲਿਆਂ ਦਾ ਹੱਲ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ? ਕੀ ਐਡੀਆਂ ਗੰਭੀਰ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਲਈ ਵੋਟ ਰਾਜਨੀਤੀ ਕਰਨੀ ਜਾਇਜ਼ ਜਾਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ?

ਜ਼ਮਾਨਾ ਬਦਲ ਗਿਆ

ਲੇਖਕ : ਗਗਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਗੁਰਾਇਆ
ਸੰਪਰਕ: 97815-00050

ਸਿਆਲਾਂ ਦੀ ਰੁੱਤੇ ਹਨ੍ਹੇਰਾ ਸੁਵੱਖਤੇ ਹੀ ਹੋ ਜਾਂਦੈ। ਦਸੰਬਰ ਮਹੀਨੇ ਸ਼ਾਮ ਦੇ ਸੱਤ ਕੁ ਵਜੇ ਫੋਨ ਦੀ ਘੰਟੀ ਵੱਜੀ। ਇਕ ਪੁਲੀਸ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਬੋਲ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਕੁਝ ਮੁੰਡੇ ਤੇ ਕੁੜੀਆਂ ਪੇਸ਼ ਕਰਨੇ ਨੇ। ਮਸਲੇ ਦੀ ਪੇਚੀਦਗੀ ਤੇ ਬਾਲਾਂ ਦੇ ਹੱਕਾਂ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਉਸ ਨੂੰ ਫੌਰਨ ਦਫ਼ਤਰ ਆਉਣ ਲਈ ਆਖਿਆ। ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਰਾਬਤਾ ਕਰਕੇ ਅਸੀਂ ਬਾਲ ਭਲਾਈ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਬਾਕੀ ਮੈਂਬਰ ਵੀ ਇਕੱਤਰ ਹੋ ਗਏ। ਅੱਧੇ ਕੁ ਘੰਟੇ ਬਾਅਦ ਪੁਲੀਸ ਇੰਸਪੈਕਟਰ, ਦੋ ਮਹਿਲਾ ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਨਾਲ ਆਣ ਪੁੱਜਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਲਗਭਗ ਉੱਨੀ ਵੀਹ ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਦੇ ਦੋ ਨੌਜਵਾਨ ਅਤੇ ਤਿੰਨ ਲੜਕੀਆਂ ਸਨ। ਪੁੱਛਣ 'ਤੇ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਕਿ ਇਹ ਤਿੰਨੋਂ ਲੜਕੀਆਂ ਸਕੀਆਂ ਭੈਣਾਂ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਵੱਡੀ ਦੀ ਉਮਰ ਕੋਈ 18 ਸਾਲ, ਵਿਚਕਾਰਲੀ ਦੀ 17 ਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਨਿੱਕੀ ਦੀ 13 ਕੁ ਸਾਲ ਸੀ। ਇਹ ਸਾਰੇ ਕੋਈ ਪਿਛਲੇ ਡੇਢ ਮਹੀਨੇ ਤੋਂ ਫਰਾਰ ਸਨ ਅਤੇ ਪੁਲੀਸ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬੜੀ ਮੁਸ਼ੱਕਤ ਨਾਲ ਮਨਾਲੀ, ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਫੜ ਕੇ ਲਿਆਈ ਸੀ।

ਮੁੰਡਿਆਂ ਦੇ ਚਿਹਰੇ ਡਰੇ ਹੋਏ ਸਨ ਅਤੇ ਪਛਤਾਵਾ ਚਿਹਰਿਆਂ ਤੋਂ ਸਪਸ਼ਟ ਦਿਖਾਈ ਦੇ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਜਦਕਿ ਕੁੜੀਆਂ ਬੇਬਾਕ ਤੇ ਮੂੰਹ-ਫੱਟ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਆ ਰਹੀਆਂ ਸਨ। ਮੁੰਡਿਆਂ ਅਤੇ ਕੁੜੀਆਂ ਦੀ ਵੱਖ ਵੱਖ ਬਿਠਾ ਕੇ ਕੌਂਸਲਿੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇੰਨੇ ਚਿਰ ਨੂੰ ਕੁੜੀਆਂ ਦੇ ਮਾਪੇ ਵੀ ਆਣ ਪਹੁੰਚੇ, ਜੋ ਕਿ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਹੀ ਵੇਖਣ ਨੂੰ ਬੇਵੱਸ ਅਤੇ ਬੇਜ਼ਾਰ ਜਾਪ ਰਹੇ ਸਨ।

ਲੜਕੀਆਂ ਦਾ ਬਾਪ ਘਰਾਂ ਵਿੱਚ ਗੈਸ ਸਿਲੰਡਰ ਤਕਸੀਮ ਕਰਨ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਦੀ ਮਿਹਨਤ ਪਿੱਛੋਂ ਉਸ ਨੇ ਗੈਸ ਸਿਲੰਡਰਾਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਲਈ ਇਕ ਟੈਂਪੂ ਖ਼ਰੀਦਣ ਵਾਸਤੇ ਡੇਢ ਕੁ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਜੋੜ ਕੇ ਘਰ ਰੱਖੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਜੋ ਕਿ ਉਸ ਦੀਆਂ ਧੀਆਂ ਘਰੋਂ ਭੱਜਣ ਵੇਲੇ ਨਾਲ ਲੈ ਗਈਆਂ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਪੈਸੇ ਘੁੰਮਣ ਫਿਰਨ 'ਤੇ ਖ਼ਰਚ ਕਰ ਦਿੱਤੇ। ਪਿਓ ਦੀ ਮੁਸ਼ੱਕਤ ਨਾਲ ਕਮਾਈ ਕਰ ਕੇ ਜੋੜੀ ਪੂੰਜੀ ਉੱਤੇ ਪਾਣੀ ਫਿਰ ਚੁੱਕਿਆ ਸੀ। ਮਾਪੇ ਰੋ ਰੋ ਕੇ ਹਾਲੋਂ ਬੇਹਾਲ ਸਨ ਤੇ ਰਿਪੋਰਟ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਹੀ ਦਰਜ ਕਰਵਾਈ ਗਈ ਸੀ।

ਦੋਵਾਂ ਮੁੰਡਿਆਂ ਦੀ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਦੌਰਾਨ ਪਤਾ ਚੱਲਿਆ ਕਿ ਉਹ ਵੱਖ ਵੱਖ ਥਾਵਾਂ ਦੇ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਸਨ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਦੁਕਾਨ ਅਤੇ ਵਰਕਸ਼ਾਪ 'ਤੇ ਮਜ਼ਦੂਰੀ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਇੰਸਟਾਗ੍ਰਾਮ 'ਤੇ ਦੋਵੇਂ ਵੱਡੀਆਂ ਕੁੜੀਆਂ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਾਕਫ਼ੀਅਤ ਹੋਈ ਤੇ ਓਹ ਇਸ ਕੋਝੇ ਵਹਿਣ ਵਿੱਚ ਵਹਿ ਤੁਰੇ।

ਮੁੰਡਿਆਂ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੁੜੀਆਂ ਦੇ ਨਾਬਾਲਗ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਨਿਕਲਣ ਵਾਲੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਬਾਰੇ ਗਿਆਨ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਘਰੋਂ ਭੱਜਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਵੀ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਬਾਲਗ ਹੋਣ ਉਪਰੰਤ ਵਿਆਹ ਕਰਵਾਉਣ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਵੀ ਕੀਤਾ। ਪਰ ਕੁੜੀਆਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਗ਼ਲਤ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕੀਤਾ ਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਾਲ ਲੈ ਕੇ ਘਰੋਂ ਨਾ ਭੱਜੇ ਤਾਂ ਉਹ ਨਹਿਰ ਵਿੱਚ ਛਾਲ ਮਾਰ ਦੇਣਗੀਆਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨਾਮ ਚਿੱਠੀ 'ਤੇ ਲਿਖ ਕੇ ਛੱਡ ਜਾਣਗੀਆਂ।

ਇਹ ਗੱਲ ਕੁੜੀਆਂ ਨੇ ਵੀ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇਕਬਾਲ ਕੀਤੀ ਕਿ ਮੁੰਡਿਆਂ ਦਾ ਕੋਈ ਕਸੂਰ ਨਹੀਂ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਹੀ ਮੁੰਡਿਆਂ ਨੂੰ ਘਰੋਂ ਭੱਜਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਮਾਪਿਆਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਗੱਲ ਪਤਾ ਨਾ ਲੱਗੇ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਭ ਤੋਂ ਨਿੱਕੀ ਭੈਣ ਨੂੰ ਵੀ ਨਾਲ ਰਲਾ ਲਿਆ। ਦਿੱਲੀ, ਮਥੁਰਾ, ਸ਼ਿਮਲੇ ਅਤੇ ਕਈ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਘੁੰਮਦਿਆਂ ਜਦੋਂ ਮਨਾਲੀ ਜਾ ਕੇ ਪੈਸੇ ਮੁੱਕ ਗਏ ਤਾਂ ਮੁੰਡਿਆਂ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਕਿਡਨੀਆਂ ਵੇਚ ਕੇ ਪੈਸਿਆਂ ਦਾ ਜੁਗਾੜ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਵੀ ਸੋਚਿਆ ਪਰ ਉਹ ਸਫਲ ਨਾ ਹੋ ਸਕੇ ਅਤੇ ਫੜੇ ਗਏ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇਕ ਮੁੰਡਾ ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਦੀ ਇਕਲੌਤੀ ਔਲਾਦ ਹੀ ਸੀ ਅਤੇ ਪਿਓ ਦੀ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਮੌਤ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਸੀ। ਘਰ ਵਿੱਚ ਇਕੱਲੀ ਮਾਂ ਦਾ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਉਸ ਦੀ ਕਮਾਈ 'ਤੇ ਹੀ ਨਿਰਭਰ ਸੀ। ਮੁੰਡਿਆਂ ਦੀ ਹਾਲਤ ਤਰਸਯੋਗ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਪੋਕਸੋ ਅਤੇ ਬਲਾਤਕਾਰ ਵਰਗੀਆਂ ਸੰਗੀਨ ਧਰਾਵਾਂ ਤਹਿਤ ਪਰਚਾ ਦਰਜ ਹੋ ਚੁੱਕਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹਿੱਸਾ ਜੇਲ੍ਹ ਦੀਆਂ ਕਾਲ ਕੋਠੜੀਆਂ ਵਿੱਚ ਗੁਜ਼ਾਰਨਾ ਪੈਣਾ ਸੀ।

ਕੁੜੀਆਂ ਭਾਵੇਂ ਜਨਮ ਸਬੂਤਾਂ ਤੋਂ ਨਾਬਾਲਗ ਸਨ ਅਤੇ ਬਾਲਗ ਹੋਣ ਦੇ ਨੇੜੇ ਹੀ ਸਨ ਪਰ ਗੱਲਾਂ ਵਿੱਚ ਸਾਨੂੰ ਵਾਰੇ ਨਹੀਂ ਸਨ ਆਉਣ ਦੇ ਰਹੀਆਂ। ਸੁਭਾਅ ਦੀਆਂ ਗੁਸੈਲੀਆਂ ਸਾਨੂੰ ਵਾਰ ਵਾਰ ਧਮਕੀਆਂ ਦੇ ਰਹੀਆਂ ਸਨ। ਅਸੀਂ ਬੜੀ ਮੁਸ਼ਕਲ ਨਾਲ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਸੁਲਝਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਸਾਂ। ਕੁੜੀਆਂ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵੀ ਮੁੰਡਿਆਂ ਨਾਲ ਗ਼ੈਰ ਮਿਆਰੀ ਹਰਕਤਾਂ ਤੋਂ ਬਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਸਨ ਆ ਰਹੀਆਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਹੀ ਇਕੱਠੇ ਰਹਿਣ 'ਤੇ ਬਜ਼ਿੱਦ ਸਨ। ਉਹ ਆਪਣੇ ਮਾਪਿਆਂ ਨਾਲ ਜਾਣ ਤੋਂ ਸ਼ਰ੍ਹੇਆਮ ਇਨਕਾਰੀ ਸਨ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਮਾਪਿਆਂ 'ਤੇ ਵੀ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਤੋਹਮਤਾਂ ਲਗਾ ਰਹੀਆਂ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ ਸੁਣ ਕੇ ਅਸੀਂ ਸਾਰੇ ਹੈਰਾਨ ਸਾਂ ਜੋ ਹਰ ਸੁਣਨ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਚੱਲ ਰਹੇ ਅਜਿਹੇ ਵਰਤਾਰੇ ਬਾਰੇ ਸੋਚਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕਰ ਸਕਦੀ ਸੀ। ਮੈਂ ਮਨ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਕਿ ਜੇ ਇਹ ਤਿੰਨੋਂ ਇਕੱਠਿਆਂ ਰਹਿਣਗੀਆਂ ਤਾਂ ਨਤੀਜੇ ਘਾਤਕ ਨਿਕਲਣਗੇ। ਇਹ ਸੋਚ ਕੇ ਸਭ ਤੋਂ ਨਿੱਕੀ ਕੁੜੀ ਨੂੰ ਝੂਠ-ਸੱਚ ਬੋਲ ਕੇ ਤੇ ਮਾੜਾ-ਮੋਟਾ ਸਮਝਾ ਕੇ ਮਾਪਿਆਂ ਨਾਲ ਘਰ ਜਾਣ ਲਈ ਰਾਜ਼ੀ ਕਰ ਲਿਆ ਅਤੇ ਵੱਡੀਆਂ ਦੋਵਾਂ ਦੇ ਨਾਰੀ ਨਿਕੇਤਨ ਹੋਮ ਦੇ ਹੁਕਮ ਕਰ ਦਿੱਤੇ।

ਸਾਰੇ ਮਸਲੇ ਨੂੰ ਸੁਲਝਾਉਂਦਿਆਂ ਰਾਤ ਦਾ ਇੱਕ ਵੱਜ ਚੁੱਕਿਆ ਸੀ। ਮੈਂ ਸੋਚਾਂ ਦੇ ਡੂੰਘੇ ਵਹਿਣ ਵਿੱਚ ਡੁੱਬ ਚੁੱਕਿਆ ਸੀ। ਮੈਨੂੰ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਆ ਰਹੀ ਸੀ ਕਿ ਮੁੰਡਿਆਂ ਤੇ ਕੁੜੀਆਂ ਵਿਚੋਂ ਕਿਸ ਨੇ ਕਿਸ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਬਰਬਾਦ ਕੀਤੀ। ਇਹ ਸੋਚਦਿਆਂ ਮੈਂ ਸੰਘਣੀ ਧੁੰਦ ਵਿਚ ਗੱਡੀ ਘਰ ਵੱਲ ਤੋਰ ਲਈ।

ਆਸ ਤੇ ਪਰਵਾਸ ਨਾਲ ਜੂਝ ਰਿਹਾ ਪੰਜਾਬ

ਭਾਵ ਹੀਣਤਾ ਅਤੇ ਹੀਣ ਭਾਵ ਵਾਲੀ ਸਥਿਤੀ

ਪੰਜ ਦਰਿਆਵਾਂ ਦੀ ਧਰਤੀ ਪੰਜਾਬ ਜੋ ਕਿਸੇ ਸਮੇਂ ਆਪਣੀ ਸਮਰਿਧੀ, ਹਰਿਆਲੀ, ਬਹਾਦਰੀ ਤੇ ਚੰਗੇ ਰਹਿਣ ਸਹਿਣ ਵਾਲੇ ਖਿੱਤੇ ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਅੱਜ ਉਸ ਵਿੱਚ ਵੱਸ ਰਹੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੀ ਹੀਣਤਾ-ਭਾਵ ਵਾਲੀ ਸਥਿਤੀ ਬਣ ਗਈ ਹੈ। ਅੱਜ ਜਦੋਂ ਵੀ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਚੰਗੇ, ਉੱਚੇ ਜਾਂ ਵੱਖਰੇ ਪੱਖ ਦੀ ਥਾਂ ਤੇ ਹੀਣ ਭਾਵ ਤੋਂ ਆਪਣੀ ਗੱਲ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਗੁਰੂਆਂ ਪੀਰਾਂ ਦੀ ਧਰਤੀ; ਕਿਸ ਤਰਾਂ ਸਮੱਗਲਰਾਂ, ਗੈਂਗਸਟਰਾਂ, ਲੋਟੂਆਂ ਦੀ ਧਰਤੀ ਬਣ ਗਈ ਹੁਣ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਗੱਲਬਾਤ ਦਾ ਕੇਂਦਰੀ ਮੁੱਦਾ ਇਹ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਮਾੜੀ ਆਰਥਿਕਤਾ; ਡੁੱਬ ਰਹੀ ਕਿਸਾਨੀ; ਢਹਿ ਰਿਹਾ ਵਿੱਦਿਆ ਦਾ ਮੰਦਰ; ਨਿੱਘਰ ਰਹੀਆਂ ਸਮਾਜਿਕ ਕੀਮਤਾਂ; ਸਾਰੀਆਂ ਧਰਾਤਲ ਤੇ ਨਜ਼ਰ ਆ ਰਹੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਆਮ ਪੰਜਾਬੀ ਨੂੰ ਇਸ ਪਾਸੇ ਲੈ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਨਾਲ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਚੇਤਨ ਵਿਅਕਤੀ ਵਰਗ ਦੀ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਸਮੂਹ ਜਨ ਚੇਤਨਾ ਦੀ ਸੋਚ ਵੀ ਬਦਲਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਵੱਡੇ ਸਵਾਲ ਖੜੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਕਿ ਇਸ ਸਭ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ? ਸੁਧਾਰਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ? ਜਾਂ ਇਸ ਦਾ ਕੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ? ਇਸ ਬਾਰੇ ਸੋਚਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਰਿਹਾ; ਬਲਕਿ ਚਰਚਾ ਇਹ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਖਿੱਤੇ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਕਿੱਧਰ ਨੂੰ ਅਤੇ ਕਿਵੇਂ ਭੱਜਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਇੱਕ ਇਕੱਲੀ ਧਿਰ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਅਸੀਂ ਇਹਨੂੰ ਚਾਰ ਕੋਣਾਂ ਤੋਂ ਦੇਖਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਾਂਗੇ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹਨ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ; ਕਿਸਾਨੀ ਦੀ ਦਸ਼ਾ; ਵਿੱਦਿਆ ਦਾ ਨਿਘਾਰ ਤੇ ਪ੍ਰਵਾਸ ਦੀ ਲੋਚਾ। ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨਿਰੰਤਰ ਤੌਰ ’ਤੇ ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਹੋਵੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਕਾਬੂ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਪਹਿਲੀਆਂ ਕਾਂਗਰਸੀ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਹੱਦਬੰਦੀ ਇਸ ਤਰਾਂ ਕੀਤੀ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਯੋਗ ਧੰਦਾ ਖੇਤੀ; ਉਸਦਾ ਫੈਲਾਓ ਨਾ ਹੋ ਸਕੇ। ਇੱਕ ਲੋਕਤੰਤਰ ਸਰਕਾਰ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦਿਆਂ; ਇੱਕ ਲੋਕਤੰਤਰ ਮੁਲਕ ਦੇ ਬਸ਼ਿੰਦੇ ਹੁੰਦਿਆਂ; ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਵਾਸੀ ਜੰਮੂ ਕਸ਼ਮੀਰ, ਹਿਮਾਚਲ ਤੇ ਰਾਜਸਥਾਨ ਵਿੱਚ ਭੂਮੀ ਖਰੀਦਣ ਤੋਂ ਵਿਰਵਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੇ ਪਨਪਣ ਅਤੇ ਵਿਗਸਣ ਦਾ ਮੂਲ ਸੋਮਾ ਖੇਤੀ ਹੀ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਪੰਜਾਬ ਖੇਤੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੂਬਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਖੇਤੀ ਵੱਲ ਜਾਣ ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਤਾਂ ਉਸ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਇੱਥੋਂ ਦੀ ਛੋਟੀ ਭੂਮੀ ’ਤੇ ਤਣਾਅ ਵਧਣ ਲੱਗਿਆ।

ਪੰਜਾਬੀ ਆਪਣੇ ਡੀਲ ਡੌਲ ਅਤੇ ਜੁੱਸੇ ਕਰਕੇ ਫ਼ੌਜ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਚਲੇ ਜਾਂਦੇ ਸਨ। ਇਹ ਵੀ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਨੀਤੀ ਹੀ ਸੀ ਕਿ ਉਨਾਂ ਦੀ ਫ਼ੌਜ ਵਿੱਚ ਜਾਣ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਘਟਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਇਸ ਨਾਲ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਖੇਤੀ ਵੱਲੋਂ ਉਨਾਂ ਨੂੰ ਤੰਗੀ ਦੋਸ਼ੀ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਿਆ ਦੂਸਰੇ ਪਾਸੇ ਨੌਕਰੀ ਵਾਲੇ ਪੱਖੋਂ ਵੀ ਪਿੱਛੇ ਰਹਿਣ ਲੱਗੇ। ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਕੋਲੇ ਕੀ ਰਾਹ ਬਚਦਾ ਸੀ ਇਸ ਬਾਰੇ ਸੋਚ ਵਿਚਾਰ ਚਰਚਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਈ।

ਖੇਤੀਕਾਰਾਂ ਨੇ ਹਰੀ ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਦੋਂ ਆਰਥਿਕ ਤੌਰ ’ਤੇ ਮਜ਼ਬੂਤੀ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਉਹ ਪੜਨ ਲਿਖਣ ਵੱਲ ਜਾਣ ਲੱਗੇ। ਇੱਕ ਸਮਾਂ ਸੀ ਜਦੋਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚੋਂ ਕਾਫ਼ੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਲੋਕ ਕੇਂਦਰੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਚਲੇ ਜਾਂਦੇ ਸਨ। ਪਰ ਇਹ ਸਾਰਿਆਂ ਲਈ ਇਕ ਸਮਾਨ ਮੌਕੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਤਰੀਕਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਥੋੜੀ ਪੜਾਈ ਵਾਲੇ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਦੂਸਰਾ ਰਸਤਾ ਅਖਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਉਹ ਸੀ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਹਿਜਰਤ ਕਰਨ ਦਾ।

ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਪ੍ਰਵਾਸ ਦੇ ਦੋ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਕਾਰਨ ਸਨ ਇੱਕ ਇੱਥੋਂ ਦੇ ਵਸੀਲਿਆਂ ਤੇ ਵਧ ਰਿਹਾ ਨਿਰੰਤਰ ਦਬਾਅ ਅਤੇ ਦੂਸਰੇ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਘੁੰਮ ਕੇ ਆਏ ਕੁਝ ਪਰਵਾਸੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਸੁਨਹਿਰੀ ਸੁਪਨੇ ਦਿਖਾਉਣਾ। ਵਿਦੇਸ਼ੀਆਂ ਦਾ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਆ ਕੇ ਘੁੰਮਣ ਫਿਰਨ, ਰਹਿਣ ਸਹਿਣ, ਵੱਡੇ ਮਕਾਨ ਬਣਾਉਣ ਨਾਲ ਇੱਥੋਂ ਦੇ ਲੋਕ ਸਮੂਹਿਕ ਤੌਰ ’ਤੇ ਹੀਣਤਾ ਭਾਵ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋਣ ਲੱਗੇ। ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਸੱਠਵੇਂ ਸੱਤਰਵੇਂ ਅਤੇ ਅੱਸੀਵਿਆਂ ਦਾ ਸਮਾਂ ਉਹ ਸੀ ਜਦੋਂ ਵਿਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਡਿਗਰੀ ਵਾਂਗ ਨਾਮ ਪਿੱਛੇ ਲਗਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ; ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਯੂਐੱਸਏ, ਸੁਰਜਨ ਸਿੰਘ ਇੰਗਲੈਂਡ, ਪ੍ਰਦਮਣ ਸਿੰਘ ਕੈਨੇਡਾ। ਇਹ ਡਿਗਰੀਆਂ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਵੱਡਾ ਦਿਖਾਉਣ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਸੀ। ਇਸ ਨਾਲ ਲੋਕਲ ਬਸ਼ਿੰਦਿਆਂ ਨੇ ਇਹ ਦੇਖਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਕਿ ਆਪਣੇ ਨਾਂ ਪਿੱਛੇ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਦਾ ਨਾਂ ਲਾਉਣ ਪਿੱਛੇ ਕਿੰਨੇ ਕਠੋਰ ਅਤੇ ਸਖ਼ਤ ਮਿਹਨਤ ਛੁਪੀ ਹੈ ਉਸ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰ ਅੰਦਾਜ਼ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਉਨਾਂ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਆਏ ਹੋਏ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਚਮਕ ਅਤੇ ਜੇਬਾਂ ਵਿੱਚ ਡਾਲਰ ਦਿਸੇ ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਨਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਖਿੱਤੇ ਨੂੰ ਤਲਾਂਜਲੀ ਦੇਣ ਦਾ ਮਨ ਬਣਾ ਲਿਆ। ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਇਹ ਭਾਵਨਾ ਇੰਨੀ ਤੇਜ਼ ਹੋ ਗਈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਧੀ ਰਾਹੀਂ, ਕੋਈ ਵੀ ਖਤਰਾ ਮੁੱਲ ਲੈ ਕੇ; ਵਿਦੇਸ਼ ਜਾਣ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣ ਲੱਗੀ।

ਪਹਿਲਾਂ ਵਿਦੇਸ਼ ਜਾਣ ਲਈ ਦੋ ਹੀ ਰਸਤੇ ਹੁੰਦੇ ਸਨ ਜਾਂ ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੀ ਨੌਕਰੀ ਅਤੇ ਵਿੱਦਿਆ ਦੇ ਸਿਰ ਤੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਜਾਓ। ਇਹ ਰਸਤਾ ਦੂਸਰੀ ਪੀੜੀ ਦੇ ਪਰਵਾਸੀਆਂ ਨੇ ਚੁਣਿਆ ਜੋ ਇੰਜੀਨੀਅਰ, ਡਾਕਟਰ, ਟੈਕਨੋਕਰੇਟ ਅਤੇ ਸਕਿੱਲ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਗਏ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਰਾਹੀਂ ਜਾਂ ਵਰਕ ਪਰਮਿਟ ਲੈ ਕੇ ਵੀ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਜਾਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਨਾਲ ਇਹ ਹੋਇਆ

ਡਾ. ਸਤਿਨਾਮ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ
+91-98144-70175

ਕਿ ਜਿੰਨੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਗਏ ਉਹ ਉੱਥੇ ਠੀਕ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸੈਟਲ ਵੀ ਹੋ ਗਏ। ਉਨਾਂ ਨੇ ਆ ਕੇ ਵੀ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਹੀਣਤਾ ਭਾਵ ਜਗਾਉਣ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਕਸਰ ਬਾਕੀ ਨਹੀਂ ਛੱਡੀ। ਮੋਟੀਆਂ ਚੈਨਾਂ, ਵੱਡੀਆਂ ਕਾਰਾਂ ਵਾਲੀਆਂ ਫੋਟੋਆਂ, ਵਧੀਆ ਬਰੈਂਡਿਡ ਕੱਪੜੇ ਤੇ ਆ ਕੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਖੁੱਲਾ ਖ਼ਰਚ ਕਰਨਾ, ਪੰਜਾਬੀ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਭੱਜਣ ਲਈ ਧੂਹ ਪਾਉਣ ਲੱਗਿਆ। ਇਸ ਨਾਲ ਬਹੁਤੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਇਹ ਆਉਣ ਲੱਗਿਆ ਕਿ ਸ਼ਾਇਦ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਡਾਲਰ ਰੁੱਖਾਂ ਨੂੰ ਲੱਗਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹ ਇਸ ਲਾਲਸਾ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਭੂਮੀ ਨੂੰ ਛੱਡਣ ਲਈ ਉਤਾਵਲੇ ਹੋ ਗਏ। ਉਨਾਂ ਨੇ ਇੱਥੇ ਕੰਮ ਧੰਦਾ ਕਰਨਾ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਤੇ ਇਸ ਇੰਤਜ਼ਾਰ ਵਿਚ ਲੱਗ ਗਏ ਕਿ ਕਿਸ ਵਿਧੀ ਵਿਉਂਤ ਰਾਹੀਂ ਉਹ ਵਿਦੇਸ਼ ਦੀ ਧਰਤੀ ’ਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਜੇਕਰ ਵਿਦੇਸ਼ੋਂ ਪਰਤੇ ਹੋਏ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਆਪਣੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਘੁੰਮਣ ਫਿਰਨ ਆਉਂਦੇ ਹਨ, ਨਾਲ ਨਾਲ ਉੱਥੋਂ ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀ ਤਸਵੀਰ ਵੀ ਆਪਣੇ ਪਿੱਛੇ ਰਹਿ ਚੁੱਕੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਦੋਸਤਾਂ ਅਤੇ ਭਾਈਆਂ ਨੂੰ ਦਿਖਾਉਂਦੇ ਤਾਂ ਸ਼ਾਇਦ ਪੰਜਾਬ ਅੱਜ ਵਾਲੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਨਾ ਹੁੰਦਾ ।

ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਰਹਿ ਰਹੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਚਮਕ ਤਾਂ ਦੇਖੀ ਪਰ ਉਸ ਚਮਕ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿੰਨੇ ਘੰਟੇ ਖੜ ਕੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਮੁਸ਼ੱਕਤ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰ ਅੰਦਾਜ਼ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਇਹ ਨਿਕਲਿਆ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੇ ਆਪਣਾ ਕਿਸਮ ਹੀ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਜੋ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਤੌਰ ’ਤੇ ਖੇਤੀ ਅਤੇ ਛੋਟੀਆਂ ਨੌਕਰੀਆਂ ਸਨ ।

ਇਸ ਨਾਲ ਇੱਕ ਅਜਿਹੀ ਹੀਣਤਾ ਭਾਵ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਾਪਰੀ ਕੇ ਖੇਤਾਂ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਯੂ ਪੀ ਬਿਹਾਰ ਤੋਂ ਆਏ ਕਾਮਿਆਂ ਨੇ ਸਾਂਭ ਲਈ। ਜਿੰਨੇ ਵੀ ਛੋਟੇ ਧੰਦੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਸਨ ਜਿਵੇਂ ਕਲੀ ਕੂਚੀ, ਮਕਾਨ ਉਸਾਰੀ ਜਾਂ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਮਜ਼ਦੂਰੀ; ਉਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਪੰਜਾਬੀ ਇੱਕ ਇੱਕ ਕਰਕੇ ਬਾਹਰ ਹੁੰਦੇ ਗਏ। ਹਕੀਕਤ ਇਹ ਬਣ ਗਈ ਕਿ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਰੋਜ਼ਮਰਾ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਜਿਊਣ ਲਈ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਰਨਾ ਪੈਣ ਲੱਗਿਆ। ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਪੰਜਾਬੀ ਹੱਥੀਂ ਕਿਰਤ ਕਰਨ ਨਾਲੋਂ ਟੁੱਟ ਗਏ ਅਤੇ ਵਿਹਲੜ ਲੋਕ ਨਸ਼ਿਆਂ ਵੱਲ ਨੂੰ ਤੁਰ ਪਏ। ਸਥਿਤੀ ਇਹ ਬਣ ਗਈ ਕਿ ਪੰਜਾਬੀ ਨਸ਼ੇੜੀ ਹੋ ਗਏ ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਖੇਤ ਦਾ ਕੰਮ ਤੇ ਮਜ਼ਦੂਰੀ ਦਾ ਕੰਮ; ਯੂਪੀ ਅਤੇ ਬਿਹਾਰ ਦੇ ਕਾਮਿਆਂ ਨੇ ਸਾਂਭ ਕੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸਫ਼ਲ ਬਣਾ ਲਿਆ।

ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਵਿੱਦਿਆ ਨੇ ਵੀ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੀ ਬਾਂਹ ਨਾ ਫੜੀ। ਵਿੱਦਿਆ ਦਾ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਸਮੇਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਲੋੜਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਕਰਨਾ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਕਾਰਜ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਅੱਜ ਦਾ ਬੀ ਏ ਪਾਸ ਨੌਜਵਾਨ ਜਾਂ ਕੋਈ ਵੀ ਡਿਗਰੀ ਡਿਪਲੋਮਾ ਹੋਲਡਰ; ਸਵੈ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਵੱਲ ਨੂੰ ਤੁਰਨ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਜਾਂ ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇ ਕਿ ਉਸ ਕੋਲ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਪਾਸੇ ਤੁਰਨ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਵੀ ਨਹੀਂ। ਉਦਾਹਰਨ ਵਜੋਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲੀ ਤੋਂ ਬਾਰਵੀਂ ਤੱਕ ਅਤੇ ਫਿਰ ਬੀ ਏ ਵਿੱਚ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਪੜਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਪਰ ਕੀ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਉਨਾਂ ਨੂੰ ਆਈਲੈਟਸ ਵਰਗਾ ਪੇਪਰ ਪਾਸ ਕਰਨ ਲਈ ਰੋਜ਼ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਦੀਆਂ ਦੁਕਾਨਾਂ ’ਤੇ ਜਾਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਜੇ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੀ ਆਈਲੈਟਸ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ ਤਾਂ ਸਾਡੇ ਕਾਲਜ ਅਤੇ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਉਨਾਂ ਦੀ ਇਸ ਲੋੜ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਦੀਆਂ।

ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹੀ ਗਰੀਨ ਰੈਵੋਲੂਸ਼ਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਖੇਤੀ ਤਕਨੀਕ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਨਵੀਂ ਚੀਜ਼ ਸਾਹਮਣੇ ਨਹੀਂ ਆਈ। ਭਾਵੇਂ ਗਰੀਨ ਹਾਊਸ ਟੈਕਨਾਲੋਜੀ ਨੇ ਕੁੱਝ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵੱਲ ਖਿੱਚਿਆ ਪ੍ਰੰਤੂ ਇਹ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਨਾ ਬਣ ਸਕੀ। ਸਾਡੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਦਾਰੇ ਵਿੱਚ ਖੇਤੀ ਦੇ ਮੰਡੀਕਰਨ ਬਾਰੇ; ਖੇਤੀ ਦੀ ਫ਼ਸਲ ਨੂੰ ਕਿਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਪ੍ਰੋਸੈੱਸ ਕਰਕੇ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਉਸ ਪਾਸੇ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਨਾ ਦਿਵਾਇਆ। ਸਾਡੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੁੱਖ ਕਿੱਤੇ ਖੇਤੀ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਇਦ ਹੀ ਕੋਈ ਐੱਮਬੀਏ ਦੀ ਅਜਿਹੀ ਡਿਗਰੀ ਹੋਵੇ; ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਐਗਰੀਕਲਚਰ ਪ੍ਰੋਡਕਟ ਮਾਰਕੀਟਿੰਗ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਸ਼ੇ ਵਜੋਂ ਪੜਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੋਵੇ।

ਅੱਜ ਸਾਡੀ ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਪੀੜੀ ਨੂੰ ਸੇਧ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਨੇਤਾ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ। ਸਥਿਤੀ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਐਸਾ ਨੇਤਾ ਨਹੀਂ ਜਿਸ ਨੂੰ ਲੋਕ ਆਪਣਾ ਆਦਰਸ਼ ਮੰਨ ਸਕਣ। ਜੋ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਹੀਣਤਾ ਭਾਵ ਵਾਲੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚੋਂ ਬਾਹਰ ਕੱਢ ਕੇ ਕੋਈ ਵੱਡਾ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਦਿਖਾ ਸਕੇ। ਹਰ ਦੂਸਰਾ ਵਿਅਕਤੀ ਇਹ ਕਹਿੰਦਾ ਸੁਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਥੇ ਕੀ ਰੱਖਿਆ ਹੈ ? ਜੇ ਬਚਣਾ ਹੈ ਇੱਥੋਂ ਛੱਡ ਕੇ ਚਲੇ ਜਾਓ। ਜ਼ਰੂਰਤ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡੇ ਇੱਥੋਂ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਕਿ ਜਗਾ ਬਦਲਣ ਨਾਲ ਹਾਲਾਤ ਨਹੀਂ ਬਦਲਦੇ। ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਰਹਿ ਰਹੇ ਪੰਜਾਬੀ ਨੌਜਵਾਨ ਬਹੁਤ ਸਖਤ ਮਿਹਨਤ ਕਰਦੇ ਹਨ; ਸ਼ਾਇਦ ਹੀ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਐਸਾ ਹੋਵੇ ਜਿਹੜਾ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸ਼ਿਫਟਾਂ ਨਾ ਲਾਉਂਦਾ ਹੋਵੇ। ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਮੈਂ ਜਾਣਦਾ ਹਾਂ ਜੋ ਸਿੱਧੂ, ਸੇਖੋਂ, ਸੰਧੂ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਉੱਥੇ ਬਾਰਬਰ ਸ਼ਾਪ ਵੀ ਚਲਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿੱਚ ਹਰ ਉਹ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਨਾਂ ਨੂੰ ਵਧੀਆ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਮਿਲੇ। ਫਿਰ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਰਹਿ ਰਹੇ ਨੌਜਵਾਨ ਕਿਸ ਹੀਣਤਾ ਭਾਵ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਪੈਸੇ ਕਮਾਉਣ ਵਾਲੇ ਧੰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਛੱਡੀ ਬੈਠੇ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਹਰ ਵਿਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕਹਿੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਉਹ ਪਿੱਛੇ ਆਪਣੇ ਦੋਸਤਾਂ ਮਿੱਤਰਾਂ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸੇਧ ਦੇਵੇ ਕਿ ਜਿਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿੱਚ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਸੰਗ ਸ਼ਰਮ ਤੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਕੰਮ ਕਰਕੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਉਸ ਨੂੰ ਆਧਾਰ ਬਣਾ ਕੇ ਹੀ ਜੇਕਰ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਫਿਰ ਤੋਂ ਮਿਹਨਤ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਨੌਜਵਾਨ ਇੱਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਰਸਤੇ ਤੇ ਪਰਤ ਨਾ ਸਕਣ।

ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਉੱਪਰ ਹੱਕ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਮੁੱਦਾ

ਵਲੋਂ : ਨਵਕਿਰਨ ਸਿੰਘ ਪੱਤੀ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਉਪਰ ਹੱਕ ਜਤਾਈ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਸਿਰਫ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ ਨੇ ਹੀ ਟਪਲਾ ਨਹੀਂ ਖਾਧਾ, ਸਚਾਈ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹੁਣ ਤੱਕ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਸੰਜੀਦਗੀ ਨਾਲ ਉਠਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਸਮੁੱਚੇ ਮਸਲੇ ਬਾਰੇ ਵਿਸਥਾਰ ਸਹਿਤ ਚਰਚਾ ਸਾਡੇ ਕਾਲਮਨਵੀਸ ਨਵਕਿਰਨ ਸਿੰਘ ਪੱਤੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਇਸ ਲੇਖ ਵਿਚ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿਚ ਹਰਿਆਣਾ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਨਵੀਂ ਇਮਾਰਤ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਲਈ ਜਗ੍ਹਾ ਦੇਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਉੱਪਰ ਸੂਬੇ ਦੀ ਹੱਕ ਜਤਾਈ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਮੁੜ ਭਖ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਰਿਆਣਾ ਸਰਕਾਰ ਭਾਵੇਂ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿਚ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਇਸ 10 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਬਦਲੇ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਨੂੰ 12 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਪੰਚਕੂਲਾ ਵਿਚ ਦੇਣ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਪਰ ਮਸਲਾ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਤਬਾਦਲੇ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਉੱਪਰ ਹੱਕ ਜਤਾਈ ਦਾ ਹੈ। ਉਂਝ, ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਰਾਜਨੀਤਕ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਇਕ ਏਜੰਡੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਉੱਪਰ ਹੱਕ ਨੂੰ ਠੋਸ ਰੂਪ ਵਿਚ ਉਠਾਉਣ ਦੀ ਬਜਾਇ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਸਬੰਧੀ ਜਦ ਕੋਈ ਮਸਲਾ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਤਦ ਹੀ ਬਿਆਨਬਾਜ਼ੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਖੈਰ! ਹੁਣ ਹਰਿਆਣਾ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇਣ ਖਿਲਾਫ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਅਸਤੀਫਾ ਦੇ ਚੁੱਕੇ ਸੂਬਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੁਨੀਲ ਜਾਖੜ ਸਮੇਤ ਸੂਬੇ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਬਿਆਨਬਾਜ਼ੀ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। 'ਆਪ' ਸਮੇਤ ਕੁਝ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੇ ਸੂਬੇ ਦੇ ਰਾਜਪਾਲ ਨੂੰ ਮੰਗ ਪੱਤਰ ਵੀ ਸੌਂਪੇ ਹਨ ਤੇ ਕੁਝ ਨੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਚਿੱਠੀ ਵੀ ਲਿਖੀ ਹੈ। ਇਸ ਸਭ ਦਾ ਅਸਰ ਇਹ ਦੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਸੂਬੇ ਦੇ ਰਾਜਪਾਲ ਨੇ ਪ੍ਰਤੀਕਿਰਿਆ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ "ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿਚ ਹਰਿਆਣੇ ਨੂੰ ਕੋਈ ਵੀ ਜ਼ਮੀਨ ਅਲਾਟ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਤਜਵੀਜ਼ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਲਟਕ ਰਹੀ ਹੈ।"

ਵੈਸੇ ਬਣਦਾ ਤਾਂ ਇਹ ਸੀ ਕਿ 2022 ਵਿਚ ਕੇਂਦਰੀ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰੀ ਅਮਿਤ ਸ਼ਾਹ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਜੈਪੁਰ ਵਿਚ ਹੋਈ ਨੌਰਥ ਜ਼ੋਨਲ ਕੌਂਸਲ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਜਦ ਹਰਿਆਣਾ ਵੱਲੋਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਇਮਾਰਤ ਲਈ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿਚ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇਣ ਦੀ ਮੰਗ ਰੱਖੀ ਗਈ ਸੀ ਤਦ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ ਉਸੇ ਸਮੇਂ ਹਰਿਆਣਾ ਦੀ ਮੰਗ ਦਾ ਸਖਤ ਵਿਰੋਧ ਕਰਦਿਆਂ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਉੱਪਰ ਸੂਬੇ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਮਜ਼ਬੂਤੀ ਨਾਲ ਰੱਖਦੇ ਪਰ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਉੱਪਰ ਹੱਕ ਜਤਾਉਣ ਦੀ ਬਜਾਇ ਹਰਿਆਣਾ ਦੀ ਤਰਜ਼ ਉਪਰ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਲਈ ਵੀ ਜ਼ਮੀਨ ਮੰਗ ਕੇ ਆਪਣਾ ਦਾਅਵਾ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕਰਦਿਆਂ ਹਰਿਆਣਾ ਲਈ ਰਾਹ ਖੋਲ੍ਹ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਉਂਝ ਇਹ ਵੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੋ ਸਕਦੀ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਸਮੇਂ ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਸਖਤ ਵਿਰੋਧ ਨੂੰ ਵੀ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਅਣਗੌਲਿਆਂ ਕਰ ਦਿੰਦੀ ਲੇਕਿਨ ਇਸ ਸਭ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਵੱਲੋਂ ਵਿਰੋਧ ਦਰਜ ਕਰਵਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ।

ਉਸ ਸਮੇਂ ਹਰਿਆਣਾ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀਆਂ ਨੇ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਉੱਪਰ ਵੀ ਵੱਖੋ-ਵੱਖ ਪ੍ਰਤੀਕਿਰਿਆਵਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਸਨ। ਇਕ ਪਾਸੇ ਮਨੋਹਰ ਲਾਲ ਖੱਟਰ ਨੇ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਪੋਸਟ ਪਾ ਕੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਕੇਂਦਰੀ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਮੰਗ ਨੂੰ ਮੰਨ ਲਿਆ ਹੈ; ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ ਨੇ ਆਪਣੀ ਪੋਸਟ ਰਾਹੀਂ ਹਰਿਆਣਾ ਵਾਂਗ ਪੰਜਾਬ ਲਈ ਵੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਮੰਗ ਰੱਖੀ ਸੀ।

ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਆਧਾਰ ਉੱਪਰ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼, ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਸਮੇਤ ਕਈ ਸੂਬੇ ਬਣੇ। ਇਹਨਾਂ ਸੂਬਿਆਂ ਅੰਦਰ ਨਵੇਂ ਬਣੇ ਸੂਬੇ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਨਵੀਂ ਰਾਜਧਾਨੀ ਵਿਕਸਤ ਕਰਨੀ ਪਈ ਹੈ। 1966 ਵਿਚ ਜਦੋਂ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਆਧਾਰ ਉੱਪਰ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਮੁੜ ਗਠਨ ਕਰ ਕੇ ਨਵਾਂ ਸੂਬਾ ਹਰਿਆਣਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਤਾਂ ਅਣਵੰਡੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਦੇਣੀ ਬਣਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਨੂੰ ਨਵੀਂ ਰਾਜਧਾਨੀ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕਹਿਣਾ ਬਣਦਾ ਸੀ ਪਰ ਕੇਂਦਰੀ ਹਕੂਮਤ ਨੇ ਪੰਜ ਸਾਲ ਦੀ ਮੋਹਲਤ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰ ਕੇ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਦੇਣ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਲਟਕਾ ਦਿੱਤਾ। ਦਹਾਕਿਆਂ ਤੋਂ ਇਹ ਮਸਲਾ ਜਿਉਂ ਦਾ ਤਿਉਂ ਲਮਕ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਦਰਜਨਾਂ ਪਿੰਡਾਂ ਨੂੰ ਉਜਾੜ ਕੇ ਵਸਾਇਆ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਪੁਨਰਗਠਨ ਐਕਟ ਤਹਿਤ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਮਿਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਸਿਰਫ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਦੇਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਹੀ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲਦੇ ਇਲਾਕੇ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਦੇਣ, ਦਰਿਆਈ ਪਾਣੀਆਂ 'ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਹੱਕ ਦੇਣ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿਚ ਵੀ ਪੰਜਾਬ ਨਾਲ ਬੇਇਨਸਾਫੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਜਾ ਕੇ ਹੁਣ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਭਾਖੜਾ ਬਿਆਸ ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਬੋਰਡ (ਬੀਬੀਐਮਬੀ) ਵਿਚੋਂ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਭਾਗੀਦਾਰੀ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਲੱਗਭੱਗ ਡੇਢ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਰਾਜਪਾਲ ਬਨਵਾਰੀ ਲਾਲ ਪੁਰੋਹਿਤ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਹੇਠ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ ਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਮਨੋਹਰ ਲਾਲ ਖੱਟਰ ਦੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਵਾਲੀ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਤੋਂ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਦੇ ਕਾਲਜਾਂ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦੇਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਿਆਂ ਪੰਜਾਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ 'ਤੇ ਆਪਣੀ ਹੱਕ ਜਤਾਈ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਪੰਜਾਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿਚ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਅਤੇ ਜਮਹੂਰੀ ਕਾਰਕੁਨਾਂ ਵੱਲੋਂ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਸੈਨੇਟ ਚੋਣਾਂ ਕਰਵਾਉਣ ਦੀ ਮੰਗ ਲਈ ਪੱਕਾ ਧਰਨਾ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ ਪਰ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਇਸ਼ਾਰੇ ਤਹਿਤ ਸੈਨੇਟ ਚੋਣਾਂ ਕਰਵਾਉਣ ਤੋਂ ਟਾਲਾ ਵੱਟਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਦਿਹਾਤੀ ਵਿਕਾਸ ਫੰਡ (ਆਰ.ਡੀ.ਐਫ) ਦਾ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਕਰੋੜ ਰੁਪਿਆ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰੀ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਕੌਮੀ ਸਿਹਤ ਮਿਸ਼ਨ (ਐਨ.ਐਚ.ਐਮ) ਤਹਿਤ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਵਾਲੇ ਫੰਡ ਵੀ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਰੋਕੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਸੂਬੇ ਵਿਚੋਂ ਝੋਨੇ ਦੀ ਖਰੀਦ ਅਤੇ ਚੁਕਾਈ ਸਬੰਧੀ ਆ ਰਹੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਇਸੇ ਕੜੀ ਵਿਚ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹੁਣ ਇਹ ਸਮਝਣਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਕਿ ਹਰਿਆਣਾ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਅਜਿਹਾ ਕਿਉਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਹਕੀਕਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੇਂਦਰੀ ਹਕੂਮਤ ਸੰਘੀ ਢਾਂਚੇ ਨੂੰ ਤਬਾਹ ਕਰ ਕੇ ਰਾਜਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸੀਮਤ ਕਰ ਕੇ ਤਾਕਤਾਂ ਦਾ ਕੇਂਦਰੀਕਰਨ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਕੇਂਦਰੀ ਸੱਤਾ 'ਤੇ ਲੰਮਾ ਸਮਾਂ ਕਾਬਜ਼ ਰਹੀ ਕਾਂਗਰਸ ਹਕੂਮਤ ਨੇ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੇ ਮਸਲੇ ਸਮੇਤ ਪੰਜਾਬ ਨਾਲ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿਚ ਬੇਇਨਸਾਫੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਪਰ ਹੁਣ ਭਾਜਪਾ ਹਕੂਮਤ ਪਿਛਲੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਵੀ ਇਕ ਕਦਮ ਅੱਗੇ ਜਾ ਕੇ ਬੜੇ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਤਾਕਤਾਂ ਦੇ ਕੇਂਦਰੀਕਰਨ ਦੇ ਰਾਹ ਪਈ ਹੋਈ ਹੈ। ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਕੋਈ ਅਤਿਕਥਨੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿ ਰਾਜਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ 'ਤੇ ਕੈਂਚੀ ਫੇਰ ਕੇ ਸੀਮਤ ਕਰਨ ਦਾ ਮੁੱਢ ਪਿਛਲੀਆਂ ਕਾਂਗਰਸ ਸਰਕਾਰਾਂ ਖਾਸਕਰ ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਬੰਨ੍ਹਿਆ ਸੀ ਲੇਕਿਨ ਹੁਣ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੂਬਿਆਂ ਵਿਚ ਸਿੱਧੀ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਕਰ ਕੇ ਸੂਬਾ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਟਿੱਚ ਜਾਣਿਆਂ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਉਹ ਪਿਛਲੀਆਂ ਕਾਂਗਰਸ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਮਾਤ ਪਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਤਾਕਤਾਂ ਦੇ ਕੇਂਦਰੀਕਰਨ ਦੀ ਇਕ ਉਦਹਾਰਨ ਇਹ ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਜੀ.ਐੱਸ.ਟੀ. ਤਹਿਤ ਸੂਬਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਟੈਕਸਾਂ ਦਾ ਸਾਰਾ ਪੈਸਾ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਲੈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ; ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਸੂਬੇ ਆਪਣਾ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਲਈ ਕੇਂਦਰੀ ਮੰਤਰੀਆਂ ਅੱਗੇ ਤਰਲੇ ਕੱਢਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਸੂਬਿਆਂ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀਆਂ ਦੀ ਹੈਸੀਅਤ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ 'ਮੇਅਰ' ਵਰਗੀ ਬਣਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਸੱਤਾ ਵਿਚ ਰਹੇ ਲੀਡਰਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰੀਏ ਤਾਂ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਉਪਰ ਹੱਕ ਜਤਾਈ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਸਿਰਫ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ ਨੇ ਹੀ ਟਪਲਾ ਨਹੀਂ ਖਾਧਾ, ਸਚਾਈ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹੁਣ ਤੱਕ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਸੰਜੀਦਗੀ ਨਾਲ ਉਠਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਪੰਜਾਬੀ ਸੂਬੇ ਲਈ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਰਦੀ ਰਹੀ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਪੁਰਾਣੀ ਖੇਤਰੀ ਪਾਰਟੀ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਪਹਿਲਾਂ ਤਾਂ ਘੱਟ-ਵੱਧ ਰੂਪ ਵਿਚ ਸੂਬੇ ਦੇ ਮਸਲੇ ਉਠਾਉਂਦੀ ਰਹੀ ਪਰ 1996-97 ਤੋਂ ਭਾਜਪਾ ਨਾਲ ਪਈ ਜੋਟੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਨੇ ਕਦੇ ਸੂਬੇ ਦੇ ਮਸਲੇ ਉਠਾਉਣ ਦੀ ਜੁਅਰਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਕੇਂਦਰ ਵਿਚ ਸਰਕਾਰ ਬਣਾਉਣ ਸਮੇਂ ਭਾਜਪਾ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ਰਤ ਹਮਾਇਤ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰਨ ਸਮੇਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੇ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਸਮੇਤ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲਮਕਦੇ ਤਮਾਮ ਮੁੱਦਿਆਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਹਕੀਕਤ ਤਾਂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਭਾਜਪਾ ਨਾਲ ਸਾਂਝ ਭਿਆਲੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਆਗੂ ਖਾਸਕਰ ਬਾਦਲ ਪਰਿਵਾਰ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਵਾਉਣ ਦੀ ਬਜਾਇ ਕੇਂਦਰ ਵਿਚ ਵਜ਼ੀਰੀਆਂ ਦਾ ਨਿੱਘ ਮਾਨਣ ਤੱਕ ਮਹਿਦੂਦ ਰਹੇ। ਹੁਣ ਕਾਂਗਰਸ ਆਗੂ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਬਾਜਵਾ ਨੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਚਿੱਠੀ ਲਿਖ ਕੇ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਨਵੇਂ ਸਾਲ ਦੇ ਤੋਹਫੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰਾਜਧਾਨੀ ਵਜੋਂ ਬਹਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ, ਬਾਜਵਾ ਦੀ ਮੰਗ ਤਾਂ ਜਾਇਜ਼ ਹੈ ਪਰ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਸੂਬੇ ਦੇ ਬਾਕੀ ਕਾਂਗਰਸੀਆਂ ਨਾਲ ਰਲ ਕੇ ਇਹ ਮੰਗ ਉਸ ਸਮੇਂ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਉਠਾਈ ਜਦ ਕੇਂਦਰ ਵਿਚ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਸੀ। ਸੋ, ਹਾਕਮ ਜਮਾਤ ਦੀਆਂ ਇਹਨਾਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਤੋਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਕਰਨ ਦੀ ਆਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ।

ਵੈਸੇ ਜੇ ਹਰਿਆਣਾ ਨੂੰ ਨਵੀਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਇਮਾਰਤ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਲੱਗਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੀ ਬਜਾਇ ਹਰਿਆਣਾ ਵਿਚ ਬਣਾਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਜੇ ਹਰਿਆਣਾ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਤੋਂ ਆਸ ਛੱਡ ਕੇ ਆਪਣੇ ਕਿਸੇ ਸ਼ਹਿਰ ਨੂੰ ਨਵੀਂ ਰਾਜਧਾਨੀ ਵਜੋਂ ਵਿਕਸਿਤ ਕਰੇ ਤਾਂ ਇਸ ਨਾਲ ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਸਬੰਧਿਤ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਵਿਚ ਵੀ ਸਿਫਤੀ ਤਬਦੀਲੀ ਆ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਸੋ, ਹਰਿਆਣਾ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਉੱਪਰ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੱਕ ਜਤਾਈ ਬੇਬੁਨਿਆਦ ਹੈ, ਇਸ ਖਿਲਾਫ ਸਮੂਹ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਸੰਘਰਸ਼ ਦਾ ਰਾਹ ਅਖਤਿਆਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਘਾਹ ਕੱਟਣ ਵਾਲੀ ਮਸ਼ੀਨ,
(lawnmower)
ਵਾਸ਼ਰ ਡਰਾਇਰ, ਮਿਕਸੀ,
ਮਾਈਕਰੋਵੇਵ ਵਾਜਬ ਰੇਟ ਤੇ
ਠੀਕ ਕਰਵਾਓ

REPAIR & SERVICES
ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ
604-773-7258 (ਸਰੀ)

ICC ACCOUNTING SERVICES INC.
Accounting Services Inc.

ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਟੈਕਸ ਸੇਵਾਵਾਂ ਲਈ ਅੱਜ ਹੀ ਮਿਲੋ
604-597-0991, 778-895-7444
1-800-732-0519
: icc.accounting@yahoo.ca
: www.iccaccounting.com
: 8740 - 140A St., Surrey, BC V3W 0M4

Gurnek Bangar
(Pasla)

ਆਖ਼ਰ ਕਿਉਂ ਹੁੰਦੈ ਪਰਵਾਸ ?

ਪਰਵਾਸ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿਚ ਗੱਲ ਕਰੀਏ ਤਾਂ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿਚ ਸਥਿਤੀ ਕੁਝ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਲੱਗਦੀ ਸੀ ਕਿ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਵੱਸਦੇ ਪਰਵਾਸੀ ਭਾਰਤੀ ਉਹ ਲੋਕ ਹਨ ਜੋ ਬਨਵਾਸ ਕੱਟ ਰਹੇ ਸਨ। ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਜਾ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਸਮੇਂ ਦੀ ਲੋੜਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਬਦਲਣਾ ਪਿਆ। ਪਰਵਾਸ ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਸਬੰਧ ਭਾਵੇਂ ਯਹੂਦੀਆਂ ਨਾਲ ਹੈ ਪਰ ਭਾਰਤੀ ਵੀ ਆਪਣੇ ਪਰਵਾਸ ਨੂੰ ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਸਥਿਤੀ ਨਾਲ ਜੋੜ ਕੇ ਦੇਖ ਰਹੇ ਹਨ। ਵਿਸ਼ਵੀਕਰਨ ਦੇ ਪ੍ਰਸੰਗ ਵਿਚ ਪਰਵਾਸ ਸ਼ਬਦ ਕੁਝ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੀ ਉੱਭਰ ਕੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਵਿਸ਼ਵ ਪ੍ਰਸੰਗ ਤੋਂ ਪਰਵਾਸ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਨਵੇਂ ਤੱਥਾਂ ‘ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਆਧੁਨਿਕ ਸਮੇਂ ਦੀ ਤਸਵੀਰ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਵਿਕਸਤ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਲਈ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਅਵਿਕਸਤ ਦੇਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਲੋਕ ਹਿਜਰਤ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜਿਸ ਨੂੰ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪਰਵਾਸ ਵਜੋਂ ਦੇਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਵੱਧ ਪੈਸੇ ਕਮਾਉਣ ਦੀ ਖਿੱਚ ਵੱਧਦੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਖਿੱਚ ਉਦੋਂ ਹੋਰ ਵੱਧ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਗ਼ਰੀਬ ਜਾਂ ਵਿਕਾਸਸ਼ੀਲ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਵਸਨੀਕ ਵਿਕਸਤ ਦੇਸ਼ਾਂ ‘ਚ ਜਾ ਕੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਵਿਕਸਤ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਫੈਕਟਰੀਆਂ ‘ਚ ਨੌਕਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਪਰਵਾਸੀ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਪੈਂਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਸਥਾਨਕ ਲੋਕ ਘੱਟ ਪੈਸੇ ‘ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ।

ਫਿਰ ਇਹ ਕੰਪਨੀਆਂ ਘੱਟ ਵਿਕਸਤ ਦੇਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਬੁਲਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਵੀ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪੱਧਰ ‘ਤੇ ਪਰਵਾਸ ਦਾ ਇਕ ਵੱਡਾ ਕਾਰਨ ਹੈ। ਅਜੋਕੇ ਦੌਰ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਵਿਕਾਸਸ਼ੀਲ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਵਸਨੀਕ ਵਿਕਸਤ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵੱਲ ਹਿਜਰਤ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਉਹ ਸਬੰਧਤ ਦੇਸ਼ ‘ਚ ਹੀ ਪੱਕੇ ਵਸਨੀਕ ਬਣ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪੱਧਰ ‘ਤੇ ਹਰੇਕ ਵਿਕਸਤ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੁਸ਼ਕਲ ਆ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਉੱਥੋਂ ਦੇ ਸਥਾਨਕ ਕਾਮੇ, ਪਰਵਾਸੀ ਕਾਮਿਆਂ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਇਸ ਲਈ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੀ ਕਿਰਤ ਦਾ ਪੂਰਾ ਮੁੱਲ ਨਹੀਂ ਲੈਂਦੇ ਅਤੇ ਜੋ ਮਾਪਦੰਡ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਤੈਅ ਕੀਤੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਵੀ ਘੱਟ ਮਿਹਨਤਾਨੇ ‘ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਦਾ ਖਮਿਆਜ਼ਾ ਪਰਵਾਸੀ ਕਾਮਿਆਂ ਨੂੰ ਭੁਗਤਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਸਥਾਨਕ ਕਾਮੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਮਾਜਿਕ ਤੌਰ ‘ਤੇ ਪ੍ਰਵਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ। ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਨੇ ਪਰਵਾਸੀਆਂ ਦੇ ਮਸਲਿਆਂ ‘ਤੇ ਧਿਆਨ ਕੇਂਦਰਿਤ ਕਰਦੇ ਹੋਏ 4 ਦਸੰਬਰ 2000 ਨੂੰ ਫ਼ੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪਰਵਾਸ ਦਿਵਸ 18 ਦਸੰਬਰ ਨੂੰ ਮਨਇਆ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿਚ 14 ਅਤੇ 15 ਸਤੰਬਰ 2006 ਨੂੰ ਇਸ ਵਿਸ਼ੇ ‘ਤੇ ਹੋਏ ਸੰਮੇਲਨ ਵਿਚ ਪਹੁੰਚਣ ਵਾਲੇ ਕਈ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪਰਵਾਸ ਇਕ ਅਜਿਹਾ ਵਰਤਾਰਾ ਹੈ ਜਿਸ ਸਦਕਾ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਆਪਸੀ ਸਹਿਯੋਗ ਵਿਚ ਵਾਧਾ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ ‘ਤੇ ਵੀ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਪਰਵਾਸ ਵਿਕਾਸ ਵਿਚ ਵੀ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਵਿਕਾਸ ਦਾ ਬਦਲ ਨਹੀਂ ਹੈ।

19 ਸਤੰਬਰ 2016 ਨੂੰ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਨੇ ਸ਼ਰਨਾਰਥੀਆਂ ਅਤੇ ਪਰਵਾਸੀਆਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਹੋਏ ਸੰਮੇਲਨ ‘ਚ ਆਪਣੀ ਵਚਨਬੱਧਤਾ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਇਆ। ਇਕ ਅੰਦਾਜ਼ੇ ਅਨੁਸਾਰ 2019 ਵਿਚ ਆਈਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ ‘ਤੇ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪਰਵਾਸੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 272 ਮਿਲੀਅਨ ਤਕ ਪਹੁੰਚ ਗਈ ਹੈ ਜੋ ਕਿ 2010 ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ 51 ਮਿਲੀਅਨ ਵੱਧ ਹੈ। ਹੁਣ ਮਸਲਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਵਿਅਕਤੀ ਪਰਵਾਸ ਕਿਉਂ ਕਰਦਾ ਹੈ? ਪਰਵਾਸ ਕਿਸੇ ਨੇ ਵੀ ਕਦੀ ਵੀ ਚਾਈਂ-ਚਾਈਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਵਿਕਾਸਸ਼ੀਲ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰੀਏ ਤਾਂ ਉੱਥੇ ਅਕਸਰ ਕਿਰਤੀਆਂ ਨੂੰ ਮਿਹਨਤ ਦਾ ਪੂਰਾ ਮੁੱਲ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ। ਇਸ ਕਾਰਨ ਉਹ ਵਿਕਸਤ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵੱਲ ਮੂੰਹ ਮੋੜਦੇ ਹਨ। ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪੱਧਰ ‘ਤੇ ਪਰਵਾਸ ਦੇ ਬਹੁਤ ਵੱਡੇ ਅੰਕੜੇ ਹਨ।

ਇੱਥੇ ਪਰਵਾਸੀ ਹੋਣ ਦੇ ਕਈ ਕਾਰਨ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਉਹ ਖਿੱਤਾ ਹੈ ਜਿੱਥੋਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੋਕ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਪਰਵਾਸ ਕਰ ਗਏ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਹੀ ਵਸਨੀਕ ਬਣ ਗਏ। ਜੇਕਰ ਗੱਲ ਭਾਰਤ ਜਾਂ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਕਰੀਏ ਤਾਂ ਅੱਜ ਦਾ ਨੌਜਵਾਨ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰ ਹੈ। ਉਸ ਨੂੰ ਚੰਗੀ ਨੌਕਰੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਰਹੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਸੁਪਨੇ ਵੀ ਪੂਰੇ ਨਹੀਂ ਹੋ ਰਹੇ।

ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿਚ ਨੌਜਵਾਨ ਵਰਗ ਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਵਿਦੇਸ਼ ਜਾ ਕੇ ਹੀ ਆਪਣੇ ਸੁਪਨੇ ਪੂਰੇ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਇਕ ਹੋਰ ਕਾਰਨ ਕਿਤੇ ਨਾ ਕਿਤੇ ਸਮਾਜ ‘ਚ ਫੈਲੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਕੁਰੀਤੀਆਂ ਵੀ ਹਨ। ਅੱਜ ਦਾ ਨੌਜਵਾਨ ਇਹ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਜਿਸ ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਰਹਿ ਰਿਹਾ ਹੈ ਉਹ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਉਹ ਸਭ ਕੁਝ ਛੱਡ ਕੇ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਜਾਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਉਸ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਹੋਵੇ ਕਿ ਉਸ ਦਾ ਭਵਿੱਖ ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ ਪਰਿਵਾਰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਹੋਵੇਗਾ। ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਜਾਣ ਅਤੇ ਉੱਥੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੇ ਸਾਧਨ ਲੱਭ ਕੇ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਭਰ ਲਈ ਉੱਥੇ ਦੇ ਹੋ ਕੇ ਰਹਿ ਜਾਣ ਪਿੱਛੇ ਵੀ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਪਹਿਲੂ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਆਧੁਨਿਕ ਤਸਵੀਰ ਵਿਚ ਇੰਗਲੈਂਡ ਵਿਚਲੀ ਨਵੀਂ ਪੀੜ੍ਹੀ ਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਆਰਥਿਕ, ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਰਾਜਨੀਤਕ ਨਜ਼ਰੀਏ ਤੋਂ ਕਾਫ਼ੀ ਅਹਿਮ ਭੂਮਿਕਾ ਵਿਚ ਦਿਸ ਰਹੇ ਹਨ। ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਵੀ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੀ ਤਸਵੀਰ ਇੰਗਲੈਂਡ ਨਾਲ ਮਿਲਦੀ-ਜੁਲਦੀ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੀਆਂ ਮਾਣਮੱਤੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਹਨ। ਵਪਾਰਕ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਕਈ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੇ ਨਾਮ ਚਮਕ ਰਹੇ ਹਨ। ਕੈਨੇਡਾ ਵਿਚ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਕੁਝ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹੀ ਹੈ। ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ ‘ਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿਚ ਵੱਸਦੇ ਹਨ। ਮੌਜੂਦਾ ਰੁਝਾਨ ‘ਤੇ ਝਾਤੀ ਮਾਰੀਏ ਤਾਂ ਪਰਵਾਸ ਕਾਰਨ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਲਗਾਤਾਰ ਘੱਟ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਹ ਵਰਤਾਰਾ ਬੇਹੱਦ ਚਿੰਤਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਹੈ।

ਕੇਂਦਰ ਤੇ ਸੂਬਾਈ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਫ਼ਰਜ਼ ਇਹ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਥੋਂ ਦੇ ਵਸਨੀਕ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਇਸ ਗੱਲ ਲਈ ਪਰਵਾਸ ਨਾ ਕਰਨ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਮੁੱਢਲੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਨਹੀਂ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਨੌਜਵਾਨ ਕਾਮਿਆਂ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸਰਕਾਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਠੋਸ ਪਹਿਲਕਦਮੀਆਂ ਕਰਨੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਨੋਬਲ ਨੂੰ ਉੱਚਾ ਚੁੱਕਣ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਹਿਸਾਸ ਕਰਵਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਵਿਚ ਨੌਜਵਾਨ ਵਰਗ ਦਾ ਵੱਡਾ ਯੋਗਦਾਨ ਹੈ। ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪਰਵਾਸ ਦਿਵਸ ਮੌਕੇ ਕੇਂਦਰ ਦੀ ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਧੜੱਲੇ ਨਾਲ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਪਰਵਾਸ ਦਾ ਇਹ ਵਰਤਾਰਾ ਨਾ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਇਕ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਸੱਭਿਅਤਾ ਨੂੰ ਖ਼ਤਮ ਕਰ ਲਵਾਂਗੇ। ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਹੋ ਕੇ ਸੋਚੀਏ ਅਤੇ ਧਰਮ-ਨਿਰਪੱਖ ਨਜ਼ਰੀਆ ਅਪਣਾ ਕੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਹਰੇਕ ਨਾਗਰਿਕ ਦਾ ਸਰਵਪੱਖੀ ਵਿਕਾਸ ਕਰੀਏ।

-ਡਾ. ਸਰਬਜੀਤ ਸਿੰਘ
-(ਅਸਿਸਟੈਂਟ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ, ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਭਾਗ,ਖ਼ਾਲਸਾ ਕਾਲਜ, ਪਟਿਆਲਾ)।
-ਮੋਬਾਈਲ ਨੰ. : 94176-26925

ਲਿਖਤ : ਬਰਜਿੰਦਰ ਕੌਰ ਬਿਸਰਾਓ, ਸੰਪਰਕ : 99889-01324

ਆਮ ਆਦਮੀ ਅਤੇ ਵਟਸਐਪ ਸਟੇਟਸ

ਇੱਕੀਵੀਂ ਸਦੀ ਵਿੱਚ ਵਿਗਿਆਨ ਨੇ ਬਹੁਤ ਤਰੱਕੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਬਸ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਜੇਬ ਭਰੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਚਾਹੇ ਘਰ ਬੈਠੇ ਬਿਠਾਏ ਦੁਨੀਆ ਦੀ ਹਰ ਸੁੱਖ ਸਹੂਲਤ ਖਰੀਦ ਲਵੋ। ਜਿਹੋ ਜਿਹਾ ਜੀਵਨ ਅੱਜ ਦਾ ਸਾਧਾਰਨ ਮਨੁੱਖ ਬਤੀਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਇਹੋ ਜਿਹਾ ਜੀਵਨ ਤਾਂ ਪੁਰਾਣੇ ਰਾਜਿਆਂ ਮਹਾਰਾਜਿਆਂ ਨੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਬਿਤਾਇਆ ਹੋਣਾ। ਅੱਜ ਦੇ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਘਰ ਰੋਟੀ ਪੱਕੇ ਜਾਂ ਨਾ ਪੱਕੇ ਪਰ ਕੋ.ਲ ਮਹਿੰਗਾ ਮੋਬਾਈਲ ਫੋਨ ਜ਼ਰੂਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਮੋ ਬਾਈਲ ਫੋਨ ਵੀ ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ਹਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਜੀਵਨਸ਼ੈਲੀ ਦਾ ਇੱਕ ਅਹਿਮ ਹਿੱਸਾ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਸਿਰਫ਼ ਸਕੇ ਸਬੰਧੀਆਂ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਨ ਲਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਬਲਕਿ ਉਸ ਦੀ ਕੀਮਤ ਤੋਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਅਮੀਰੀ ਜਾਂ ਗ਼ਰੀਬੀ ਨੂੰ ਮਾਪਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਜਿੰਨਾਂ ਮਹਿੰਗਾ ਫੋਨ ਓਨਾਂ ਅਮੀਰ ਵਿਅਕਤੀ, ਚਾਹੇ ਪੱਲੇ ਧੇਲਾ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਕਿਤੇ ਕੋਈ ਹਮਾਤੜ ਵਿਚਾਰਾ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਨਿੱਕਾ ਜਿਹਾ ਫੋਨ ਫੜ ਕੇ ਚਹੁੰ ਬੰਦਿਆਂ ਵਿੱਚ ਖੜ੍ਹ ਜਾਵੇ ,ਉਸ ਵੱਲ ਨੂੰ ਲੋਕ ਇੰਝ ਘਿਰਣਾ ਦੀ ਨਿਗਾਹ ਨਾਲ ਦੇਖਦੇ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਕੋਈ ਅਪਰਾਧ ਹੋ ਗਿਆ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਫਿਰ ਛੂਤ ਦੀ ਬੀਮਾਰੀ ਨਾ.ਲ ਗ੍ਰਸਤ ਹੋਵੇ।

ਪਹਿਲਾਂ ਪਹਿਲ ਸੈਲਫੀ ਲੈਣ ਦਾ ਰਿਵਾਜ ਚੱਲਿਆ ਸੀ ਪਰੰਤੂ ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ਲੋਕ ਆਪਣਾ ਮੋਬਾਈਲ ਫੋਨ ਦਿਖਾਉਣ ਲਈ ਸ਼ੀਸ਼ੇ ਅੱਗੇ ਖਲੋ ਕੇ ਸੈਲਫੀ ਲੈਣ ਲੱਗ ਪਏ ਹਨ। ਪਹਿਲਾਂ ਤਾਂ ਜਦੋਂ ਮਹਿੰਗਾ ਮੋਬਾਈਲ ਫੋਨ ਖਰੀਦ ਕੇ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਤੇ ਦਿਖਾ ਕੇ ਉਸ ਦੀ ਬਿਲਕੁਲ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਲਗਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਪੁਰਾਣੇ ਜ਼ਮਾਨੇ ਵਿੱਚ ਧੀ ਦੇ ਦਾਜ ਜਾਂ ਸੂਸ਼ਕ ਵਿੱਚ ਦੇਣ ਵਾਲੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਮੰਜੇ ਤੇ ਸਜਾ ਕੇ ਸ਼ਰੀਕੇ ਕਬੀਲੇ ਨੂੰ ਸੱਦ ਕੇ ਦਿਖਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ।ਬਸ ਥੋੜ੍ਹਾ ਜਿਹਾ ਅੰਦਾਜ਼ ਵੱਖਰਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਸ ਨੂੰ ਖ਼ਾਸ ਅੰਦਾਜ਼ ਵਿੱਚ ਰੱਖ ਕੇ,ਉਸ ਦੇ ਡੱਬੇ ਦੀ ਫੋਟੋ, ਫਿਰ ਡੱਬੇ ਵਿੱਚੋਂ ਕੱਢਣ ਦੀ ਫੋਟੋ ਅਤੇ ਫ਼ਿਰ ਜੇ ਕਿਸੇ ਤੋਂ ਉਪਹਾਰ ਮਿਲਿਆ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਉਸ ਬਾਰੇ ਦੱਸਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਫਿਰ ਸਾਰੇ ਦੋਸਤਾਂ, ਮਿੱਤਰਾਂ ਅਤੇ ਸਕੇ

ਸਬੰਧੀਆਂ ਤੋਂ ਵਧਾਈਆਂ ਕਬੂਲੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ।ਮਹਿੰਗੇ ਨਵੇਂ ਫੋਨ ਕਰਕੇ ਕਈ ਦਿਨ ਵਿਆਹ ਵਰਗਾ ਮਾਹੌਲ ਅਤੇ ਚਾਅ ਭਰਪੂਰ ਵਾਤਾਵਰਨ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਬਹੁਤੇ ਮੁੰਡੇ ਕੁੜੀਆਂ ਤਾਂ ਮਹਿੰਗਾ ਫੋਨ ਮਿ.ਲਣ ਤੇ ਆਪਣੇ ਦੋਸਤਾਂ ਮਿੱਤਰਾਂ ਨੂੰ ਕਿਤੇ ਹੋਟਲਾਂ ਵਗੈਰਾ ਵਿੱਚ ਪਾਰਟੀ ਵੀ ਕਰਦੇ ਹਨ।ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਹਿੰਗੇ ਫੋਨ ਨਾਲ ਸ਼ੀਸ਼ੇ ਅੱਗੇ ਖੜ੍ਹ ਕੇ ਇਹ ਵੀ ਧਿਆਨ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਧੀਆ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਗੁੱਟ ਘੜੀ ਜਾਂ ਹੋਰ ਗਹਿਣੇ ਗੱਟੇ ਪਾਏ ਜਾਣ ਤਾਂ ਜੋ ਦੁਨੀਆ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਵੱਡੇ ਹੋਣ ਦਾ ਇੱਕੋ ਫੋਟੋ ਰਾਹੀਂ ਪਤਾ ਲੱਗ ਜਾਵੇ। ਕਈ ਲੋਕ ਤਾਂ ਮੈਂ ਇਹ ਕਹਿੰਦੇ ਵੀ ਸੁਣੇ ਹਨ ," ਅੱਜ ਮੇਰੀ ਆਹ ਫੋਟੋ ਨੇ ਕਈਆਂ ਦੇ ਸੀਨੇ ਅੱਗ ਲਾ ਦੇਣੀ ਆ।"

ਇਕੱਲਾ ਮਹਿੰਗਾ ਮੋਬਾਈਲ ਖਰੀਦ ਕੇ ਕਿੱਥੇ ਗੱਲ ਬਣਦੀ ਆ ਜਿੰਨਾ ਚਿਰ ਤੱਕ ਪੰਜ ਚਾਰ ਐਪਾਂ ਤੇ ਸਟੇਟਸ ਨਾ ਪਾਏ ਜਾਣ।ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ਤਾਂ ਸਾਡੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵਿਦਵਾਨ ਗੂਗਲ ਬਾਬਾ ਜੀ ਕੋਲੋਂ ਜੋ ਮਰਜ਼ੀ ਮੰਗ ਲਵੋ ਉਹ ਤੁਹਾਡੇ ਮੂਹਰੇ ਸਕਿੰਟ ਵਿੱਚ ਤੁਹਾਡੀ ਮਨ ਪਸੰਦ ਦਾ ਸਟੇਟਸ ਪਰੋਸ ਦੇਣਗੇ।

ਫਿਰ ਜੀਹਦੇ ਨਾਲ 'ਲੱਗਦੀ' ਹੋਵੇ, ਜੀਹਨੂੰ 'ਸੜਾਉਣਾ' ਹੋਵੇ , ਜੀਹਦੇ ਲਈ ਭਾਵੁਕ ਹੋਏ ਸਭ ਲਈ ਸਟੇਟਸ ਪਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਫ਼ਿਰ ਮਿੰਟ ਮਿੰਟ ਬਾਅਦ ਖੋਲ੍ਹ ਕੇ ਦੇਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦਾ ਸਟੇਟਸ ਕਿੰਨੇ ਲੋਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦੇਖ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਖੁਸ਼ੀ ਤਾਂ ਉਦੋਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਉਹ ਬੰਦਾ ਸਟੇਟਸ ਦੇਖ ਲੈਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਸੜਾਉਣ ਲਈ ਪਾਇਆ ਹੋਵੇ। ਕਿਸੇ ਮਾਸੀ,ਤਾਈ ,ਚਾਚੀ ਭਾਵ ਜਿਹੜੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਮੂੰਹ ਤੇ ਗੱਲ ਨਾ ਆਖੀ ਜਾਵੇ ਸਟੇਟਸ ਤੇ ਆਖ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਬਸ ਕੰਮ ਆਪੇ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਭੈਣਾਂ ਨੇ ਭਰਾਵਾਂ ਨੂੰ, ਧੀਆਂ ਨੇ ਪੇਕਿਆਂ ਨੂੰ, ਨੂੰਹ ਨੇ ਸਹੁਰਿਆਂ ਨੂੰ ਮਤਲਬ ਕਿ ਹਰ ਰਿਸ਼ਤੇ ਤੱਕ ਗੱਲ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਲਈ ਸਟੇਟਸ ਵਰਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸਟੇਟਸ ਸਭ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਆਪਣੀ ਸ਼ਖ਼ਸੀਅਤ ਨੂੰ ਪ੍ਰਗਟਾਉਣ ਲਈ ਵੀ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਅਗਰ ਲੋਕ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਮਾੜਾ ਸਮਝੀ ਜਾਂਦੇ ਹੋਣ ਪਰ ਉਹ ਬੰਦਾ ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ ਦੇ ਧਾਰਮਿਕ ਸਟੇਟਸ ਪਾ ਪਾ ਕੇ ਦੁਹਾਈ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਗਿਆਨੀ ਧਿਆਨੀ ਬੰਦਾ ਤਾਂ ਕੋਈ ਹੋ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ,ਅਗਰ ਐਵੇਂ ਤੁਸੀਂ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਕਮਜ਼ੋਰ ਸਮਝਦੇ ਹੋਵੋਂਗੇ ਤਾਂ ਭੁਲੇਖੇ ਵਿੱਚ ਨਾ ਰਹਿਓ,ਅਗਲਾ ਬੰਦਾ ਦਲੇਰੀ ਅਤੇ ਅਣਖ ਦੇ ਸਟੇਟਸ ਪਾ ਪਾ ਕੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਕੰਬਣ ਲਗਾ ਦੇਵੇਗਾ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਦਾਸੀ, ਖੁਸ਼ੀ, ਪਿਆਰ, ਮੁਹੱਬਤ,ਚਲਾਕੀ ਆਦਿਕ ਭਾਵ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਟੇਟਸ ਉਪਲਬਧ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ਸੋ ਮੁੱਕਦੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਮਹਿੰਗੇ ਮੋਬਾਈਲ ਫੋਨਾਂ ਅਤੇ ਸਟੇਟਸਾਂ ਰਾਹੀਂ ਅਜੋਕਾ ਇਨਸਾਨ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ ਉਸ ਦੀ ਅਸਲੀਅਤ ਉਸ ਤੋਂ ਕੋਹਾਂ ਕੋਹਾਂ ਦੂਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।ਇਸੇ ਲਈ ਜਿੱਥੇ ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ਸਾਡੇ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ,ਸਭਿਆਚਾਰ ਅਤੇ ਰਹਿਣ ਸਹਿਣ ਦੇ ਤੌਰ ਤਰੀਕਿਆਂ ਨੂੰ ਇਹਨਾਂ ਗੱਲਾਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ ਉੱਥੇ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਧੋਖਾਧੜੀ, ਲੁੱਟਾਂ ਖੋਹਾਂ, ਕਤਲਾਂ ਅਤੇ ਬਦਲਾਖੋਰੀ ਦੀਆਂ ਘਿਨਾਉਣੀਆਂ ਵਾਰਦਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਵਾਧਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਸਮਝਦਾਰੀ ਇਸੇ ਵਿੱਚ ਹੈ ਕਿ ਮੋਬਾਈਲ ਫੋਨ ਅਤੇ ਸਟੇਟਸਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਉੱਪਰ ਭਾਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਨਕੇਲ ਪਾਈ ਜਾਏ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਇਹ ਤੁਹਾਡੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਉੱਪਰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰ ਕੇ ਬੈਠ ਗਏ ਹਨ। ਬਚਾਅ ਵਿੱਚ ਹੀ ਬਚਾਅ ਹੈ।

"ਬ੍ਰੇਨ ਡਰੇਨ ਟੂ ਕਨੇਡਾ"

ਲਿਖਤ : ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਰਾਮਨਗਰ
ਸੰਪਰਕ : 9417990040

ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚੋਂ ਚੰਗੇ ਪੜੇ ਲਿਖੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦਾ ਬਾਹਰਲੇ ਮੁਲਕਾਂ ਵਿੱਚ ਜਾਣ ਦਾ ਲਗਾਤਾਰ ਵਧ ਰਿਹਾ ਰੁਝਾਨ ਸਾਡੇ ਸਾਰਿਆਂ ਲਈ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਸਰਕਾਰਾ ਲਈ ਇਕ ਮੰਥਨ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਵਿਸ਼ਾ ਹੈ। ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਕੋਈ ਗਲਤ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਬਿਨਾਂ ਲੜੇ ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਬਹੁਮੁੱਲਾ ਖਜ਼ਾਨਾ ਲੁਟ ਕੇ ਲੈ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ ਜਾਂ ਕਹਿ ਲਓ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਕਰੀਮ ਕੱਢ ਕੇ ਲਿਜਾਈ ਜਾ ਰਹੀ। ਅਗਰ ਇਸ ਬ੍ਰੇਨ ਡਰੇਨ ਲਈ ਕੋਈ ਜ਼ਿਮੇਵਾਰ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਸਿਸਟਮ, ਗੰਦੀ ਅਤੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਰਾਜਨੀਤੀ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਉਹ ਸਹੂਲਤਾਂ,ਕੰਮ ਅਤੇ ਚੰਗਾ ਸਿਸਟਮ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਕਾਮਯਾਬ ਨਹੀਂ ਹੋ ਪਾਏ ਜਿਹੋ ਜਿਹਾ ਉਹ ਦੂਜੇ ਮੁਲਕਾਂ ਵਿੱਚ ਲੱਭਦੇ ਫਿਰਦੇ ਹਨ। ਨੌਜਵਾਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦੇਸ਼ ਤੇ ਕੌਮ ਦਾ ਸਰਮਾਇਆ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਨੌਜਵਾਨ ਸ਼ਕਤੀ ’ਤੇ ਹੀ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਜਿਹਨਾਂ ਮੁਲਕਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਮਿਆਰੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਚੰਗੀਆਂ ਸਿਹਤ ਸੇਵਾਵਾਂ ਮੁਹਈਆ ਕਰਵਾਈਆਂ ਹਨ, ਉਹ ਦੇਸ਼ ਅੱਜ ਵਿਕਸਤ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਮੋਹਰਲੀ ਕਤਾਰ ਵਿੱਚ ਹਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਸਿੱਖਿਆ ਤੇ ਸਿਹਤ ਹੀ ਕਿਸੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਦੋ ਪੌੜੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਨੌਜਵਾਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਰੀੜ੍ਹ ਦੀ ਹੱਡੀ ਵਾਂਗ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਵਧੀਆ ਸਿਹਤ ਸਹੂਲਤਾਂ ਤੇ ਮਿਆਰੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਕਾਰਨ ਦੇਸ਼ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਪੱਖ ਤੋਂ ਪਛੜ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਪਰ ਅਫਸੋਸ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਮਿਆਰੀ ਸਿੱਖਿਆ ਤੇ ਸਿਹਤ ਸੇਵਾਵਾਂ ਲਈ ਠੋਸ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਦੀ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਘਾਟ ਹੈ। ਮੁਲਕ ਭਰ ਵਿੱਚ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਨਾ ਤਾਂ ਮਿਆਰੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਸਿਹਤ ਸਹੂਲਤਾਂ। ਭਲਾ ਮਿਆਰੀ ਸਿੱਖਿਆ ਅਤੇ ਚੰਗੀਆਂ ਸਿਹਤ ਸਹੂਲਤਾਂ ਤੋਂ ਬਗੈਰ ਚੰਗੇ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਅਤੇ ਚੰਗੇ ਸਮਾਜ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਕਿਵੇਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਲੈਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਰਿਹਾ। ਮੁਲਕ ਭਰ ਵਿੱਚ ਨੌਜਵਾਨ ਧਰਨੇ ਤੇ ਰੋਸ ਮੁਜ਼ਾਹਰੇ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੇਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਡਾਂਗਾ ਨਾਲ ਨਿਵਾਜਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੇ ਮੌਕੇ ਲਗਾਤਾਰ ਘਟ ਰਹੇ ਹਨ। ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਨੌਕਰੀਆਂ ਖੁਸ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਸਰਕਾਰੀ ਨੌਕਰੀਆਂ ਵਿੱਚ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦਾ ਬੋਲਬਾਲਾ ਹੈ। ਵਧਦੀ ਆਬਾਦੀ, ਗਰੀਬੀ, ਅਮਨ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਮਾੜੀ ਹਾਲਤ, ਅਪਰਾਧਿਕ ਘਟਨਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਲਗਾਤਾਰ ਵਾਧਾ, ਆਰਥਿਕ ਮੰਦਵਾੜਾ ਅਤੇ ਨਸ਼ਿਆਂ ਵਿੱਚ ਲਗਾਤਾਰ ਵਾਧਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਨੌਜਵਾਨ ਦੇਸ਼ ਛੱਡਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਹਨ। ਦਰ ਦਰ ਦੀਆਂ ਠੋਕਰਾਂ ਖਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ ਤਾਂ ਕਈ ਵਾਰ ਨੌਜਵਾਨ ਨਿਰਾਸ਼ਾ ਦੇ ਆਲਮ ਵਿੱਚ ਖੁਦਕਸ਼ੀ ਵੀ ਕਰ ਲੈਂਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੇ ਆਦੀ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਅਗਰ ਇਕੱਲੇ ਕਨੇਡਾ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰੀਏ ਤਾਂ ਇਥੇ ਲੱਗਭਗ 13 ਲੱਖ ਤੋਂ ਵੀ ਵੱਧ ਪੰਜਾਬੀ ਹਨ ਜੋ ਕਿ ਉਥੋਂ ਦੀ ਵਸੋਂ ਦਾ ਲੱਗਭਗ 3% ਹਿੱਸਾ ਬਣਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਵਾਧਾ ਲਗਾਤਾਰ ਵਧਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਜਿੰਨੀ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਨੌਜਵਾਨ ਵਰਗ ਪਰਵਾਸ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਉਸਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਮੁਲਕ ਭਰ ਵਿੱਚ ਨੌਜਵਾਨ ਪੀੜ੍ਹੀ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਘਟਣ ਦੇ ਆਸਾਰ ਹਨ। ਮਾਂ ਬਾਪ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਬਾਰ੍ਹਵੀਂ ਕਰਾਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਲੱਖਾਂ ਰੁਪਏ ਖਰਚ ਕੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਭੇਜਣ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਾਈ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ 20-25 ਘੰਟੇ ਹਫਤੇ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਵੀ ਮਿਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕੰਮ ਦੇ ਬਦਲੇ ਵਾਜਬ ਮਜ਼ਦੂਰੀ ਮਿਲਦੀ ਹੈ। ਜਦਕਿ ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪੜ੍ਹਾਈ ਪੂਰੀ ਕਰ ਲੈਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੀ.ਆਰ. ਮਿਲਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਵਿਕਸਤ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੀ ਗਰੰਟੀ ਵੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾਂ ਉਹਨਾਂ ਮੁਲਕਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ੁੱਧ ਖੁਰਾਕ, ਸਾਫ-ਸੁਥਰਾ ਪੌਣ-ਪਾਣੀ, ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਮਾਹੌਲ, ਸ਼ਾਂਤਮਈ ਵਾਤਾਵਰਣ ਅਤੇ ਵਧੀਆ ਅਰਥਿਕ ਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਢਾਂਚਾ ਵੀ ਵਧੇਰੇ ਕਰਕੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਅਗਰ

ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪੈਸੇ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰੀਏ ਤਾਂ ਹਰ ਸਾਲ ਲਗਭਗ 1.45 ਲੱਖ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਾਈ ਲਈ 25 ਅਰਬ 30 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਖਰਚ ਕਰਦੇ ਹਨ। 80 ਫੀਸਦੀ ਮਾਪੇ ਬਾਰ੍ਹਵੀਂ ਜਮਾਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਵਿਦੇਸ਼ ਭੇਜਣ ਦੇ ਇਛੁੱਕ ਹਨ ਅਤੇ 90 ਫੀਸਦੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਬਜਾਏ ਕੈਨੇਡਾ, ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ, ਨਿਊਜ਼ੀਲੈਂਡ, ਅਮਰੀਕਾ, ਯੂਰਪੀਅਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਜਾਣ ਦੇ ਪੱਖ ਵਿੱਚ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਬਜਟ ਦਾ ਲੱਗਭਗ 17 ਫੀਸਦੀ ਰੁਪਇਆ ਹਰ ਸਾਲ ਮਾਪਿਆਂ ਵੱਲੋਂ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਲਈ ਦੂਜੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਭੇਜਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਟ੍ਰੈਵਲ ਏਜੰਟ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਤੋਂ 10 ਤੋਂ 20 ਲੱਖ ਲੈ ਕੇ ਬਾਹਰ ਭੇਜਦੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਬਾਹਰ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਧਨ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਹੋਰ ਵਧ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜੋ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਅਰਥ ਵਿਵਸਥਾ ਲਈ ਕਿਸੇ ਦਿਨ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਪੈਦਾ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਬੱਚਿਆਂ ਵਲੋਂ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਕਮਾਇਆ ਧਨ ਹੁਣ ਵਾਪਸ ਪੰਜਾਬ ਨਹੀਂ ਆ ਰਿਹਾ। ਸਗੋਂ ਵਿਦੇਸ਼ ਪੜ੍ਹਦੇ ਬੱਚੇ ਉੱਥੇ ਹੀ ਰੀਅਲ ਅਸਟੇਟ, ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ, ਕੋਠੀਆਂ ਜਾਂ ਕਾਰਾਂ ’ਤੇ ਹੀ ਖਰਚ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ।

ਦੇਸ਼ ਦੇ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਨੌਜਵਾਨ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇੱਥੋਂ ਨਿਕਲਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਜਿੱਧਰ ਵੀ ਕਿਧਰੇ ਮੌਕਾ ਮਿਲਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਨੌਜਵਾਨ ਉੱਧਰ ਨੂੰ ਕਿਨਾਰਾ ਕਰ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਹੁਣ ਤੱਕ ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਹੁਕਮਰਾਨਾਂ ਨੇ ਬਹੁਤੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਾਸ਼ਾ ਹੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਨੌਜਵਾਨ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਦੀ ਚੱਕੀ ਵਿੱਚ ਪਿਸਦੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਬਹੁਤੇ ਨੌਜਵਾਨ ਆਪਣੀ ਇਸ ਦੌੜ ਵਿੱਚ ਸਫਲ ਵੀ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਪਰ ਬਹੁਤਿਆਂ ’ਤੇ ਕਠਨਾਈਆਂ ਅਤੇ ਦੁੱਖਾਂ ਦੇ ਪਹਾੜ ਵੀ ਟੁੱਟ ਪੈਂਦੇ ਹਨ। ਨੌਜਵਾਨ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਵਿਦੇਸ਼ ਜਾਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਆਈਲੈਟਸ ਨਾ ਹੋਣ ਤੇ ਨੌਜਵਾਨ ਖੁਦ ਜਾਂ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਮਾਪੇ ਆਈਲੈਟਸ ਵਿੱਚ 6-7 ਬੈਂਡ ਪ੍ਰਾਪਤ ਲੜਕੀ ਦੇ ਮਾਪਿਆਂ ਅੱਗੇ ਤਰਲੇ ਕੱਢਣੇ ਸੂਰੁ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਜੋ ਵਿਦੇਸ਼ ਪਹੁੰਚਿਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਜਾਤ-ਪਾਤ ਵਰਗੇ ਕਲੰਕ ਨੂੰ ਮਿਟਾਉਣ ਦਾ ਜਿਹੜਾ ਕੰਮ ਸਾਡੇ ਧਾਰਮਿਕ ਰਹਿਨੁਮਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੇ, ਉਸ ਨੂੰ ਆਈਲੈਟਸ ਨੇ ਕਰ ਵਿਖਾਇਆ ਹੈ। ਵਿਆਹ ਵੇਲੇ ਸਿਰਫ ਬੈਂਡ ਵੇਖੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਜਾਤ-ਪਾਤ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਪੁੱਛਦਾ। ਪੜ੍ਹਾਈ ਵਿੱਚ ਹਰ ਪੱਧਰ ’ਤੇ ਕੁੜੀਆਂ ਦੀ ਝੰਡੀ ਹੈ। ਵੱਡੇ-ਵੱਡੇ ਲੈਂਡਲਾਰਡ ਹੁਣ ਦਾਜ ਲੈਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਪੰਜਾਹ ਪੰਜਾਹ ਲੱਖ ਰੁਪਇਆ ਕੁੜੀ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਦੇਣ ਲਈ ਚੁੱਕੀ ਫਿਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੁੰਡਾ ਬਾਹਰ ਚਲਾ ਜਾਵੇ। ਇੱਥੋਂ ਤਕ ਕਿ ਵਿਆਹ ਦਾ ਸਾਰਾ ਖਰਚਾ ਵੀ ਮੁੰਡੇ ਵਾਲੇ ਹੀ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਆਈਲੈਟਸ ਨੇ ਧੀਆਂ ਦੀ ਕਿਸਮਤ ਖੋਲ੍ਹ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਹੁਣ ਗਰੀਬ ਤੇ ਮੱਧ ਵਰਗ ਦੀਆਂ ਲੜਕੀਆਂ ਵੀ ਵਿਦੇਸ਼ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ।

ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪੜ੍ਹੇ ਲਿਖੇ ਕਾਬਿਲ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਲਈ ਨਵੇਂ ਨਵੇਂ ਉਪਾਅ ਲੱਭਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਕਨੇਡਾ, ਅਮਰੀਕਾ ਜਪਾਨ, ਅਤੇ ਜਰਮਨ ਵਰਗੇ ਮੁਲਕਾਂ ਦੇ ਹਾਣ ਦਾ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਨਵੇਂ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਅੰਧਵਿਸ਼ਵਾਸ,ਜ਼ਾਤੀ ਵਿਵਸਥਾ ਅਤੇ ਧਰਮਾਂ ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਉੱਠਕੇ ਨਵੀਂ ਟੈਕਨੌਲੋਜੀ ਅਤੇ ਵਿਗਿਆਨ ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚੋਂ ਬ੍ਰੇਨ-ਡਰੇਨ ਹੁੰਦਾ ਰਹੇਗਾ, ਜਿਸਦਾ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਕਾਰਜ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ’ਤੇ ਬੁਰਾ ਅਸਰ ਪਵੇਗਾ। ਜੇਕਰ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੇ ਇਸ ਪਾਸੇ ਧਿਆਨ ਨਾ ਦਿੱਤਾ ਤਾਂ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਭਵਿੱਖ ਧੁੰਦ ਦੇ ਬੱਦਲਾਂ ਵਾਂਗ ਨਜ਼ਰ ਆ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਨਿਗਲ ਰਿਹਾ ਹੈ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਦਾ ਦੈਂਤ

ਲਿਖਤ : ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਪਲਾਹੀ, 9815802070

ਇਵੇਂ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਨੌਕਰੀਆਂ ਦੇਣ ਲਈ ਬਹੁਤ ਸੰਜੀਦਾ ਹਨ । ਸਾਲ 2014 ਅਤੇ 2019 ਦੀਆਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਤੋ ਪਹਿਲਾਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੀ ਪਾਰਟੀ ਭਾਜਪਾ ਨੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਲਈ ਪ੍ਰਤੀ ਸਾਲ ਦੋ ਕਰੋੜ ਨੌਕਰੀਆਂ ਦੇਣ ਦਾ ਵਚਨ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਪਰ ਪਿਛਲੇ 7- 8 ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕਿੰਨੀਆਂ ਨੌਕਰੀਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ, ਉਹ ਕਿਸੇ ਤੋਂ ਲੁੱਕਿਆ ਛੁਪਿਆ ਨਹੀਂ । ਭਾਰਤ ਦੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਦਾ ਦੈਂਤ ਨਿਗਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਸਾਲਾਂ 'ਚ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ 14 ਕਰੋੜ ਨੌਕਰੀਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਣੀਆਂ ਸਨ ਪਰ ਇਹ ਗਿਣਤੀ ਤਾਂ ਏਨੇ ਸਾਲਾਂ ਚ ਮਸਾਂ ਕੁਝ ਲੱਖ ਹੀ ਬਣਦੀ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਲੋਕ ਸਭਾ 'ਚ ਦੱਸਿਆ ਸੀ ਕਿ 2014 ਤੋਂ 2022 ਤੱਕ 7.22 ਲੱਖ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਨੌਕਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜਦਕਿ ਇਹਨਾਂ ਨੌਕਰੀਆਂ ਲਈ 22 ਕਰੋੜ ਤੋਂ ਵੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ। ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਸਿਰਜਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਇੰਨੀ ਚਿੰਤਾਜਨਕ ਹੈ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਅਰਥਚਾਰੇ 'ਚ ਗਿਰਾਵਟ ਕਾਰਨ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਵਿੱਚ ਲਗਾਤਾਰ ਵਾਧਾ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਹਰੇਕ ਸੂਬੇ 'ਚ ਫੰਨ ਫਲਾਈ ਬੈਠੀ ਹੈ, ਪਰ ਪੰਜਾਬ, ਹਰਿਆਣਾ 'ਚ ਬੇਰਜ਼ੁਗਾਰੀ ਦੀ ਦਰ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਦੀ ਦਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਖ਼ਾਸ ਕਰਕੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ 'ਚ ਨਿਰਾਸ਼ਾ ਹੈ। ਬਿਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ੱਕ ਕਰੋਨਾ ਕਾਰਨ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਖ਼ਰਾਬ ਹੋਏ। ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਖੁੱਸ ਗਏ। ਉਹਨਾ ਦੀ ਆਮਦਨ 'ਚ ਕਮੀ ਆਈ ਹੈ। ਪਰ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਬੇਰਜ਼ੁਗਾਰਾਂ ਨੂੰ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੇਣ ਲਈ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਉਪਰਾਲੇ ਨਹੀਂ ਹੋਏ। ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਜਦੋਂ ਵੀ ਚੋਣਾਂ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਵੱਡੇ-ਵੱਡੇ ਦਮਗਜੇ ਮਾਰਦੀ ਹੈ, ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਭਰਮਾਉਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਵੋਟਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਕੇ ਫਿਰ ਸੁਸਰੀ ਵਾਂਗਰ ਸੌਂ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। 2021-22 ਦੇ ਬਜ਼ਟ ਵਿੱਚ 1.97 ਲੱਖ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਉਤਪਾਦਨ ਅਧਾਰਿਤ ਸਹਾਇਤਾ (ਪੀ.ਐਲ.ਆਈ.) ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਇਸ ਨਾਲ ਕਿਹਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਨਵੇਂ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਪੈਦਾ ਹੋਣਗੇ, ਪਰ ਇਹ ਰਾਸ਼ੀ 140 ਕਰੋੜ ਆਬਾਦੀ ਦੀ ਵੱਡੀ ਵਰਕ ਫੋਰਸ ਲਈ ਕੀ ਕਾਫ਼ੀ ਹੈ?ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਜਿਸ ਢੰਗ ਨਾਲ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕਾਰਪੋਰੇਟਾਂ (ਧੰਨ ਕੁਬੇਰਾਂ) ਹੱਥ ਵੇਚ ਰਹੀ ਹੈ, ਉਸ ਨਾਲ ਸਰਕਾਰੀ ਨੌਕਰੀਆਂ ਘੱਟ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਵੱਡੇ ਧੰਨ ਕੁਬੇਰ ਨਵੀਆਂ ਨੌਕਰੀਆਂ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਦੀ ਥਾਂ ਟੈਕਨੌਲੋਜੀ ਅਧਾਰਤ ਕੰਮ ਕਰਨ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ, ਜਿਥੇ ਨੌਕਰੀਆਂ ਨਿੱਤ ਦਿਨ ਘੱਟ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਨਿੱਜੀਕਰਨ ਜ਼ੋਰਾਂ 'ਤੇ ਹੈ। ਰੇਲਵੇ, ਬੈਂਕਾਂ ਦਾ ਨਿੱਜੀਕਰਨ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਹੋਰ ਸਰਕਾਰੀ ਅਦਾਰੇ ਬੰਦ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਪੇਂਡੂ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੀ ਵੱਡੀ ਸਕੀਮ "ਮਗਨਰੇਗਾ" ਲਈ ਹਰ ਸਾਲ ਫੰਡ ਘਟਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਸਰਕਾਰੀ ਅਸਾਮੀਆਂ ਖ਼ਾਲੀ ਪਈਆਂ ਹਨ, ਭਰੀਆਂ ਨਹੀਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ। ਤਦ ਫਿਰ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਕਿਵੇਂ ਮਿਲੇਗਾ? ਇੰਜ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰੀ ਖ਼ਜ਼ਾਨੇ ਦੀਆਂ ਕੁੰਜੀਆਂ "ਕਾਰਪੋਰੇਟਾਂ" ਨੂੰ ਫੜਾਕੇ ਸਰਕਾਰ ਦੇਸ਼ ਵਾਸੀਆਂ ਖ਼ਾਸ ਕਰਕੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਧੰਨ ਕੁਬੇਰਾਂ ਦੀ ਗੁਲਾਮੀ ਦੇ ਰਾਹ ਤੋਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਉਹਨਾ ਦੀ ਸੋਚ ਖੁੰਡੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ ਅਤੇ ਉਹ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਾ ਸੁਪਨਾ ਵੀ ਨਾ ਲੈ ਸਕਣ। ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਰ ਕਰਕੇ ਜਾਂ ਝਾਂਸੇ ਦੇ ਕੇ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਰਾਹ ਪਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਇਸਦੀ ਵੱਡੀ ਉਦਾਹਰਨ ਹੈ, ਜਿਥੋਂ ਦੇ ਲੱਖਾਂ ਨੌਜਵਾਨ "ਪੜ੍ਹਾਈ" ਦੇ ਨਾਮ ਉਤੇ ਪ੍ਰਦੇਸੀ ਹੋਕੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਭਾਲਣ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ 'ਚ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਂਜ ਵੀ ਸਰਕਾਰ ਇਹ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਨੌਜਵਾਨ ਰਾਜਨੀਤੀ 'ਚ ਹਿੱਸਾ ਨਾ ਲੈਣ। ਅਸਲ 'ਚ ਉਹਨਾ ਨੂੰ ਅਕਲ ਦੇ ਅੰਨੇ ਬਨਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਅਸਲ ਮੁੱਦਾ ਤਾਂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਦੇਸ਼ 'ਚ ਰਾਸ਼ਟਰਵਾਦ ਦੇ ਨਾਮ ਉਤੇ ਹਿੰਦੀ, ਹਿੰਦੂ, ਹਿੰਦੋਸਤਾਨ ਦਾ ਅਜੰਡਾ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਬੇਰਜ਼ੁਗਾਰ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੀ ਫੌਜ ਫਿਰਕੂ ਤਾਕਤਾਂ ਦੀ ਮਜ਼ਬੂਤੀ ਲਈ ਵਰਤੀ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਕੰਮ ਵਿੱਚ ਧੰਨ ਕੁਬੇਰਾਂ ਦਾ ਸਹਿਯੋਗ ਲਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਚੰਗੀ ਤਾਲੀਮ ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਰਹੀ, ਤਾਲੀਮ ਨਿੱਤ-ਦਿਨ ਨਿਕੰਮੀ ਅਤੇ ਫਜ਼ੂਲ ਹੁੰਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਹੀ ਖ਼ਤਮ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਵੱਡੇ ਧੰਨ ਕੁਬੇਰਾਂ ਲਈ ਲੇਬਰ ਕਰਨ ਜੋਗੇ ਬਣਾਈ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਹਾਕਮਾਂ ਦਾ ਨੌਜਵਾਨ ਲਈ ਹੇਜ ਵੱਡਾ ਹੈ, ਪਰ ਉਹਨਾ ਦੇ ਪੱਲੇ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ। ਨੌਕਰੀਆਂ ਦੇਣਾ ਤਾਂ ਸਿਰਫ਼ ਝਾਂਸਾ ਹੈ, ਅਸਲੋਂ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਦਾ ਦੈਂਤ ਉਹਨਾ ਦੁਆਲੇ ਛੱਡਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਗਰੀਬੀ ਵਧ ਰਹੀ ਹੈ, ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦਾ ਸੋਸ਼ਣ ਵੱਧ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਅਪਰਾਧ ਵੱਧ ਰਹੇ ਹਨ, ਰਾਜਸੀ ਅਸਥਿਰਤਾ 'ਚ ਵਾਧਾ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਲੋਕ ਮਾਨਸਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ। ਵਿਸ਼ਵ ਵਪਾਰ ਸੰਗਠਨ ਅਨੁਸਾਰ ਵਿਸ਼ਵ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਮੰਦੀ ਦਾ ਰੁਝਾਨ ਹੈ। 2022 'ਚ ਵਿਸ਼ਵ ਵਪਾਰ 'ਚ ਵਾਧੇ ਦੀ ਦਰ 3.5 ਫ਼ੀਸਦੀ ਰਹੇਗੀ ਜਦਕਿ 2023 ਵਿੱਚ ਇਹ ਇੱਕ ਫ਼ੀਸਦੀ ਤੱਕ ਸਿਮਟ ਜਾਏਗੀ। ਇਸਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਭਾਰਤ 'ਤੇ ਪਵੇਗਾ। ਭਾਰਤ ਵਿਚੋਂ ਐਕਸਪੋਰਟ (ਨਿਰਯਾਤ) ਘਟੇਗਾ ਅਤੇ ਇਹ ਘਾਟਾ ਰੋਜ਼ਗਾਰ ਬਜ਼ਾਰ ਵਿੱਚ ਵੱਡਾ ਅਸਰ ਪਾਏਗਾ।ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਅੰਕੜਿਆਂ ਅਨੁਸਾਰ ਅਕਤੂਬਰ 2022 ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ 'ਚ ਨੌਕਰੀਆਂ ਘਟੀਆਂ ਹਨ, ਬੇਰਜ਼ੁਗਾਰੀ ਦਰ ਉੱਪਰ ਉੱਠੀ ਹੈ, ਖ਼ਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੇਂਡੂ ਖਿੱਤੇ 'ਚ, ਖ਼ਾਸ ਕਰਕੇ ਗ਼ੈਰ-ਖੇਤੀ ਖੇਤਰ 'ਚ ਵੱਡਾ ਵਾਧਾ ਬੇਰਜ਼ੁਗਾਰੀ ਦਰ 'ਚ ਵੇਖਣ ਲਈ ਮਿਲਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਸਥਿਤੀ ਚਿੰਤਾ ਵਧਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਅਕਤੂਬਰ 2022 'ਚ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਦਰ 7.8 ਫ਼ੀਸਦੀ ਹੋ ਗਈ, ਜੋ ਸਤੰਬਰ 2022 'ਚ 6.4 ਫ਼ੀਸਦੀ ਸੀ। ਅਕਤੂਬਰ 2022 'ਚ 78 ਲੱਖ ਨੌਕਰੀਆਂ ਘਟੀਆ ਪਰੰਤੂ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰਾਂ ਦੀ ਸੰਖਿਆ 56 ਲੱਖ ਹੀ ਵਧੀ ਅਰਥਾਤ 22 ਲੱਖ ਲੋਕ ਬਜ਼ਾਰ ਵਿੱਚ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਨਾ ਮਿਲਣ ਕਾਰਨ ਨਿਰਾਸ਼ ਹੋ ਕੇ ਘਰਾਂ ਵੱਲ ਚਾਲੇ ਪਾ ਗਏ।

ਨਵੰਬਰ 2021 ਵਿੱਚ ਖੇਤੀ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ 16.4 ਕਰੋੜ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਸੀ ਜੋ ਸਤੰਬਰ 2022 ਵਿੱਚ ਇਹ 13.4 ਕਰੋੜ ਰਹਿ ਗਿਆ। ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਅਕਤੂਬਰ 2022 ਵਿੱਚ ਇਹ 13.96 ਕਰੋੜ ਹੋ ਗਿਆ। ਪਰੰਤੂ ਪਿਛਲੇ ਚਾਰ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਅਕਤੂਬਰ ਮਹੀਨੇ 'ਚ ਇਹ ਅੰਕੜਾ ਸਭ ਤੋਂ ਘੱਟ ਰਿਹਾ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੇਵਾ ਖੇਤਰ 'ਚ ਅਕਤੂਬਰ 2022 'ਚ 79 ਲੱਖ ਨੌਕਰੀਆਂ ਖ਼ਤਮ ਹੋ ਗਈਆਂ, ਜਿਹਨਾ ਵਿੱਚ 46 ਲੱਖ ਪੇਂਡੂ ਖੇਤਰ ਅਤੇ 33 ਲੱਖ ਹੋਰ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਨ। ਇਸਦਾ ਸਿੱਧਾ ਅਸਰ ਪੇਂਡੂ ਭਾਰਤ ਦੀ ਖਰੀਦਦਾਰੀ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਤੇ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਦੇਸ਼ ਦੀ ਲਗਭਗ 70 ਫ਼ੀਸਦੀ ਆਬਾਦੀ ਪੇਂਡੂ ਹੈ। ਉਦਯੋਗਿਕ ਖੇਤਰ ਦੀ ਹਾਲਤ ਵੀ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੇ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਚੰਗੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਕਤੂਬਰ 2022 'ਚ 53 ਲੱਖ ਨੌਕਰੀਆਂ ਖ਼ਤਮ ਹੋ ਗਈਆਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਨਿਰਮਾਣ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸੀ। ਅੰਕੜੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਭਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਘਰੇਲੂ ਬਜ਼ਾਰ ਵਿੱਚ ਮੰਗ ਘੱਟ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਮਹਿੰਗਾਈ ਦੀ ਉੱਚੀ ਦਰ ਇਸ ਮੰਗ ਨੂੰ ਹੋਰ ਹੇਠਾਂ ਲਿਆ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਮਪੋਰਟ ਅਤੇ ਐਕਸਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਵਿਰੋਧੀ ਰੁਝਾਨ ਵੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਐਕਸਪੋਰਟ ਘੱਟਣ ਨਾਲ ਨੌਕਰੀਆਂ ਘੱਟ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਇਮਪੋਰਟ ਕਾਰਨ ਪੂੰਜੀ ਨਿਵੇਸ਼ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਹੋ ਜਿਹੀ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਨੌਕਰੀਆਂ ਆਖ਼ਰ ਕਿਥੋਂ ਆਉਣ?

ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਟੈਕਸ ਵਿੱਚ ਕਟੌਤੀ ਕੀਤੀ, ਉਤਪਾਦਨ ਅਧਾਰਤ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਰਾਸ਼ੀ ਜਾਰੀ ਵੀ ਕੀਤੀ ਪਰ ਨਿੱਜੀ ਖੇਤਰ ਵਾਲੇ ਆਪਣੇ ਪੂੰਜੀ ਨਿਵੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਨਹੀਂ ਵਧੇ। ਕਿਉਂਕਿ ਨਿੱਜੀ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਨਿਵੇਸ਼ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਸਿੱਧਾ ਮੁਨਾਫ਼ਾ ਹੈ। ਨਿੱਜੀ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਜੇਕਰ ਆਪਣੀ ਲਾਗਤ 'ਚ ਵਾਪਿਸੀ ਨਹੀਂ ਦਿਖੇਗੀ ਤਾਂ ਉਹ ਆਪਣੀ ਪੂੰਜੀ ਕਿਉਂ ਲਗਾਉਣਗੇ ਅਤੇ ਜਦ ਤੱਕ ਚੰਗਾ ਨਿਵੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਏਗਾ ਤਾਂ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੀ ਉਮੀਦ ਕਿਥੋਂ ਜਾਗੇਗੀ? ਕਿਥੋਂ ਨੌਕਰੀਆਂ ਮਿਲਣਗੀਆਂ? ਕੀ ਨਿਵੇਸ਼ ਤੋਂ ਬਿਨ੍ਹਾਂ ਨੌਕਰੀਆਂ ਦੀ ਆਸ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ? ਕੀ ਰੇਗਿਸਤਾਨ ਵਿੱਚ ਪਾਣੀ ਤੋਂ ਬਿਨ੍ਹਾਂ ਪਿਆਸ ਬੁਝਾਉਣ ਦਾ ਸੁਪਨਾ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕਹਿਣ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਕਈ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਜਿਹਨਾ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਪ੍ਰੋਤਸਾਹਨ ਯੋਜਨਾ ਪੀ.ਐਮ.ਆਰ.ਪੀ. ਵਾਈ. ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਸਿਰਜਿਆ ਜਾਵੇ।

ਸਿਹਤ ਸੰਸਾਰ

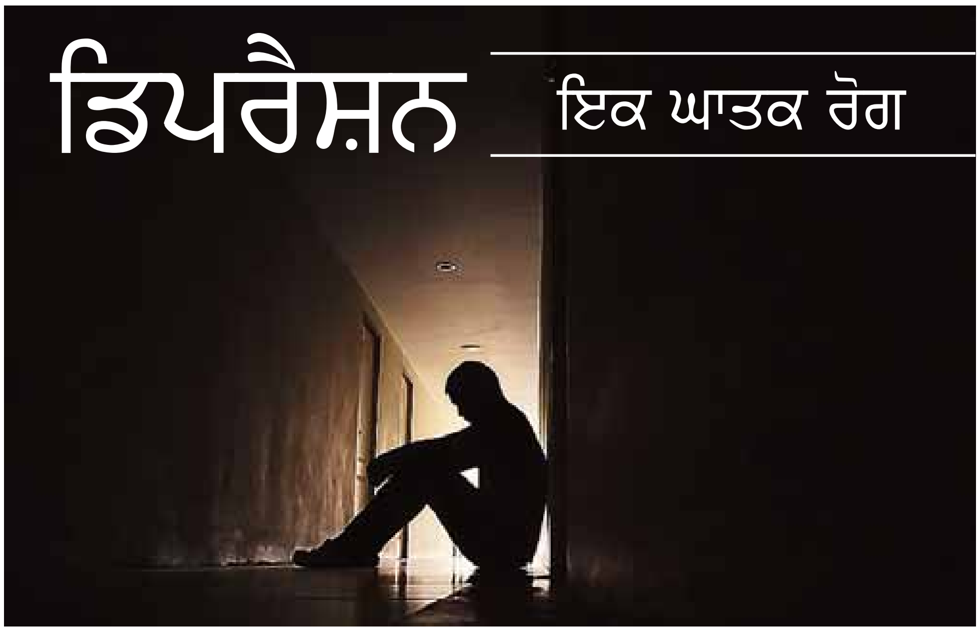

ਡਿਪਰੈਸ਼ਨ ਇਕ ਘਾਤਕ ਰੋਗ

ਲਿਖਤ : ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸੰਧੂ

ਸਾਡੇ ਵਿਚ ਬਿਮਾਰ ਮਨੁੱਖ ਲਈ ਬਹੁਤ ਹਮਦਰਦੀ ਹੈ ਪਰ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿਉਂ ਮਾਨਸਿਕ ਬੀਮਾਰੀਆਂ ਪ੍ਰਤੀ ਸਾਡਾ ਰਵੱਈਆ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸੰਕੀਰਨਤਾ ਭਰਿਆ ਹੈ।ਅਸੀਂ ਮਾਨਸਿਕ ਬਿਮਾਰ ਪ੍ਰਤੀ ਨਾ ਤਾਂ ਹਮਦਰਦੀ ਰੱਖਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਸ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਪਾਗਲ ਕਹਿ ਦੇਣਾ ਸਾਡੇ ਲਈ ਆਮ ਗੱਲ ਹੈ।ਪਰ ਪਾਗਲ ਹੋਣਾ ਕਿੰਨਾ ਖਤਰਨਾਕ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਇਹ ਅਸੀਂ ਨਹੀਂ ਸਮਝਦੇ।

ਮਾਨਸਿਕ ਰੋਗਾਂ ਵਿੱਚ ਪਾਗਲ ਹੋਣਾ ਹੀ ਇੱਕ ਰੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ।ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਾਨਸਿਕ ਰੋਗ ਹਨ।ਅੱਜ ਜਿਸ ਲਈ ਮਾਨਵਤਾ ਨੂੰ ਘੇਰ ਰੱਖਿਆ ਹੈ ਉਹ ਡਿਪਰੈਸ਼ਨ।ਦੁਨੀਆਂ ਵਿੱਚ ਅਨੇਕਾਂ ਹੀ ਲੋਕ ਇਸ ਰੋਗ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਹਨ।

ਸਾਡੀ ਆਮ ਸੋਚ ਇਹ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜੋ ਚੁੱਪ ਚਾਪ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਜ਼ਿਆਦਾ ਬੋਲਦਾ ਨਹੀਂ।ਸਮਾਜਿਕ ਤੌਰ ਤੇ ਵਿਚਰਦਾ ਨਹੀਂ ਉਹ ਡਿਪਰੈਸ਼ਨ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੈ।ਸਾਡੀ ਇਸ ਸ਼ਬਦ ਪ੍ਰਤੀ ਨਾਸਮਝੀ ਇੱਥੋਂ ਦੇਖੋ ਇਹ ਛੋਟੀ ਜਿਹੀ ਨਿਰਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਵੀ ਅਸੀਂ ਕਹਿ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ ਮੈਨੂੰ ਡਿਪਰੈਸ਼ਨ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਡਿਪਰੈਸ਼ਨ ਇਕ ਘਾਤਕ ਰੋਗ ਹੈ।ਇਸ ਦੇ ਲੱਛਣ ਇੰਨੇ ਅਲੱਗ ਅਲੱਗ ਹਨ ਕਿਸ ਨੂੰ ਪਛਾਣਨਾ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਵਿਅਕਤੀ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਤੀ ਲਾਪ੍ਰਵਾਹੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।ਜਿਸ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਦਿੱਖ ਦਾ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦਾ।ਜੋ ਸੋਚਾਂ ਵਿੱਚ ਗੁਆਚਿਆ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ।ਜ਼ਿਆਦਾ ਬੋਲਦਾ ਨਹੀਂ।ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਸਾਂਝ ਨਹੀਂ ਪਾਉਂਦਾ।ਕੁਲ ਮਿਲਾ ਕੇ ਕਹਿ ਲਓ ਤਾਂ ਸਮਾਜਿਕ ਤੌਰ ਤੇ ਵੱਖਰਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।ਜਿਸ ਤੇ ਨਕਾਰਾਤਮਕਤਾ ਹਾਵੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਉਹ ਡਿਪਰੈਸ਼ਨ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੈ।

ਕਲੀਨੀਕਲੀ ਦੇਖਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਜਿਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਮੂਰਖ ਉਦਾਸੀ ਵਾਲਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ,ਜੋ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਤੀ ਉਦਾਸੀਨ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ,ਉਸ ਦੀ ਭੁੱਖ ਅਤੇ ਨੀਂਦ ਆਮ ਵਾਂਗ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦੀ,ਜੋ ਨਕਾਰਾਤਮਕਤਾ ਵਿੱਚ ਡੁੱਬ ਜਾਂਦਾ ਹੈ,ਜਿਸ ਨੂੰ ਜੀਵਨ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਪੱਖ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ,ਜਿਸ ਦੀ ਸੋਚ ਆਪਣੇ ਆਪ ਪ੍ਰਤੀ ਨਾ ਪੱਖੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਉਹ ਡਿਪਰੈਸ਼ਨ ਦਾ ਮਰੀਜ਼ ਹੈ।ਉਹ ਅਕਸਰ ਉਦਾਸ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ।ਉਸ ਨਾਲ ਵਾਰਤਾਲਾਪ ਕਰਨ ਦੀ ਕਿੰਨੀ ਵੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਪਰ ਉਹ ਉਦਾਸੀਨ ਹੀ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ।

ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇੱਕ ਹੋਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਡਿਪਰੈਸ਼ਨ ਵੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵਿਅਕਤੀ ਆਮ ਵਾਂਗ ਵਿਚਰਦਾ ਹੈ।ਹੱਸਦਾ ਖੇਡਦਾ ਹੈ।ਜ਼ਿਆਦਾ ਗੱਲ ਗੱਲਾਂ ਕਰਦਾ ਹੈ।ਖ਼ੁਸ਼ ਮਿਜ਼ਾਜ ਹੈ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਖੁਸ਼ ਰੱਖਦਾ ਹੈ।ਪਰ ਧੁਰ ਅੰਦਰ ਕਿਤੇ ਉਹ ਉਦਾਸ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।ਉਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨਾਲ ਜੂਝ ਰਿਹਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।ਉਪਰੋਂ ਉਸ ਦੇ ਇਕ ਰੂਪ ਧਾਰਿਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਖ਼ੁਸ਼ੀ ਦਾ।ਉਹ ਆਪਣਾ ਅਸਲੀ ਰੂਪ ਲੁਕੋਣ ਹੋਣ ਲਈ ਇਕ ਪਰਦਾ ਪਾ ਲੈਂਦਾ ਹੈ।ਹੱਸਦਾ ਖੇਡਦਾ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ।ਅਜਿਹੇ ਲੋਕ ਡਿਪ੍ਰੇਸ਼ਨ ਵਿਚ ਗਹਿਰੇ ਉਤਰ ਦੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।ਇਕ ਦਿਨ ਜਦੋਂ ਸਾਨੂੰ ਸੁਣਨ ਨੂੰ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਕਿਸੇ ਖੁਸ਼ਮਿਜਾਜ਼ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਆਤਮ ਹੱਤਿਆ ਕਰ ਲਈ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਹੈਰਾਨ ਰਹਿ ਜਾਂਦੇ ਹਾਂ।

ਅੱਜ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਬਹੁਤ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ।ਇਸ ਨੂੰ 'ਹੈਪੀ ਡਿਪਰੇਸ਼ਨ' ਦਾ ਨਾਮ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਉਪਰੋਂ ਉਪਰੋਂ ਖ਼ੁਸ਼ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੇ ਉਸ ਸਮੇਂ ਧਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।ਗਹਿਰਾਈ ਨਾਲ ਦੇਖਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਉਸ ਦੇ ਅੰਦਰ ਦੀ ਉਦਾਸੀ ਦੇਖੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।ਕਈ ਵਾਰ ਕੋਈ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਪਰ ਅਸੀਂ ਸਮਾਂ ਹੀ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੇ।ਜਾਂ ਕਹਿ ਲਓ ਅਸੀਂ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੇ।ਇਹ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਹੈ।ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਹੋਰ ਇਕੱਲੇਪਣ ਵੱਲ ਧੱਕਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।ਅਖੀਰ ਉਹ ਆਪਣੀ ਜਾਨ ਲੈ ਲੈਂਦਾ ਹੈ ਸਾਡੇ ਹੱਥ ਸਿਰਫ਼ ਪਛਤਾਵਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ।

ਆਪਣੇ ਪਿਆਰਿਆਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖੋ।ਜੇਕਰ ਉਹ ਉਦਾਸੀ ਵੱਲ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰੋ।ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਸੁਣੋ।ਜੇਕਰ ਤੁਹਾਨੂੰ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਤੁਹਾਡੇ ਸਮਝਾਉਣ ਨਾਲ ਸਮੱਸਿਆ ਹੱਲ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ ਤਾਂ ਠੀਕ ਹੈ।ਅਗਰ ਇਸ ਨਾਲ ਫ਼ਰਕ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦਾ ਜਦੋਂ ਤੁਸੀਂ ਉਸ ਨੂੰ ਮਨੋਚਕਿਤਸਕ ਕੋਲ ਲੈ ਕੇ ਜਾਓ।

ਮਨੋਚਕਿਤਸਕ ਕੋਲ ਜਾਣਾ ਪਾਗਲ ਹੋਣਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ।ਸਾਡੇ ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਕੈਂਸਰ ਨਾਲ ਮਰਨ ਵਾਲੇ ਨਾਲ ਹਮਦਰਦੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਪਰ ਮਾਨਸਿਕ ਰੋਗੀ ਦਾ ਮਜ਼ਾਕ ਉਡਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।ਰੋਗੀ ਤਾਂ ਰੋਗੀ ਹੀ ਹੈ ਫਿਰ ਉਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕਿਉਂ ਨਾ ਹੋਵੇ।ਉਸ ਪ੍ਰਤੀ ਹਮਦਰਦੀ ਭਰਿਆ ਰਵੱਈਆ ਰੱਖਣਾ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

ਮਨੋਚਿਕਿਤਸਕ ਕੋਲ ਜਾਣ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਹੋਈ ਮਿੱਥ ਚਿੰਤਾਜਨਕ ਹੈ।ਇਸ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਹੀਣਾ ਕਰਕੇ ਦੇਖਣਾ ਗਲਤ ਹੈ।ਮਨੋਰੋਗ ਇਕ ਰੋਗ ਹੈ ਆਮ ਰੋਗਾਂ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ।ਇਸ ਦਾ ਇਲਾਜ ਸੰਭਵ ਹੈ।ਇਸ ਵਿੱਚ ਰੋਗੀ ਨੂੰ ਤੁਹਾਡਾ ਪਿਆਰ ਤੇ ਆਪਣਾਪਣ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ ਇਸ ਰੋਗ ਦੇ ਲੱਛਣਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦੀ।ਸਾਡਾ ਕੋਈ ਆਪਣਾ ਅਗਰ ਇਸ ਰੋਗ ਵੱਲ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤਾਂ ਮਨੋਰੋਗ ਦਿਖਾਈ ਵਿਚੋਂ ਕੱਢਣਾ ਸਾਡਾ ਧਰਮ ਹੈ।ਉਸ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰੋ।ਉਸ ਨੂੰ ਮਨੋਚਕਿਤਸਕ ਕੋਲ ਜ਼ਰੂਰ ਲੈ ਕੇ ਜਾਓ।ਅਜਿਹੇ ਰੋਗੀ ਅੰਦਰ ਹੀ ਅੰਦਰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨਾਲ ਘੁਲਦੇ ਹਨ।ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਾਨਸਿਕ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ ਦਾ ਆਲਮ ਇੰਨਾ ਵਧ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੀ ਜਾਨ ਵੀ ਲੈ ਲੈਂਦੇ ਹਨ।ਪੱਚੀ ਤੋਂ ਤੀਹ ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿਚ ਇਹ ਰੋਗ ਬਹੁਤ ਵਧ ਰਿਹਾ ਹੈ।ਇਸ ਦਾ ਇੱਕ ਕਾਰਨ ਇਕੱਲਾਪਣ ਵੀ ਹੈ।

ਆਪਣਾ ਤੇ ਆਪਣਿਆਂ ਦਾ ਖਿਆਲ ਰੱਖੋ।ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਵਹਾਰ ਵਿੱਚ ਆਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਬਦਲਾਅ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰੋ।ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦਿਵਾਓ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਸੁਹਿਰਦ ਹੋ।ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਤੇ ਖਰੇ ਉੱਤਰੋ।ਯਕੀਨ ਜਾਣੋ ਇਹ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

ਮਾਨਸਿਕ ਰੋਗ ਦਾ ਇਲਾਜ ਸੰਭਵ ਹੈ ਇਹ ਗੱਲ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਯਾਦ ਰੱਖੋ।ਮਾਨਸਿਕ ਰੂਪ ਇਕ ਯੋਗ ਹੈ ਸਰੀਰਕ ਰੋਗਾਂ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ।ਮਾਨਸਿਕ ਰੋਗੀ ਦਾ ਕਦੇ ਵੀ ਮਜ਼ਾਕ ਨਾ ਬਣਾਓ।ਜਿੱਥੋਂ ਤਕ ਹੋ ਸਕੇ ਉਸ ਦਾ ਮਾਨਸਿਕ ਤੌਰ ਤੇ ਸਹਾਰਾ ਬਣੋ ।ਮਾਨਸਿਕ ਰੋਗਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਦ੍ਰਿੜ੍ਹਤਾ ਨਾਲ ਸੰਕਲਪ ਲਈਏ ਅਸੀਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਲੜਾਂਗੇ ਤੇ ਆਪਣੇ ਪਿਆਰਿਆਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤ ਵਿੱਚੋਂ ਨਿਕਲਣ ਵਿੱਚ ਮੱਦਦ ਕਰਾਂਗੇ।

ਗਰਮ ਦੁੱਧ 'ਚ ਮਿਲਾ ਕੇ ਜ਼ਰੂਰ ਪੀਓ ਇਹ ਸੁੱਕੇ ਮੇਵੇ

ਭਾਰਤ 'ਚ ਦੁੱਧ ਦੀ ਖਪਤ ਕਾਫ਼ੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੈ। ਬੱਚੇ, ਬਜ਼ੁਰਗ ਅਤੇ ਜਵਾਨ ਹਰ ਉਮਰ ਦੇ ਲੋਕ ਇਸ ਸੁਪਰਡਰਿੰਕ ਨੂੰ ਪੀਣਾ ਪਸੰਦ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਦੁੱਧ ਆਪਣੇ ਆਪ 'ਚ ਕੰਪਲੀਟ ਫੂਡ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ 'ਚ ਲਗਭਗ ਸਭ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੋਸ਼ਕ ਤੱਤ ਪਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਕ ਹੈਲਦੀ ਇਨਸਾਨ ਨੂੰ ਦਿਨ ਭਰ 'ਚ ਘੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ 2 ਗਲਾਸ ਦੁੱਧ ਪੀਣਾ ਹੀ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਸਾਡੇ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਕਈ ਫ਼ਾਇਦੇ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਕੀ ਹੈ ਡਾਇਟੀਸ਼ੀਅਨ ਦੀ ਸਲਾਹ

ਸੁੱਕੇ ਮੇਵਿਆਂ ਨੂੰ ਡਾਇਰੈਕਟ ਜਾਂ ਭਿਓਂ ਕੇ ਦੋਵਾਂ ਤਰੀਕਿਆਂ ਨਾਲ ਖਾਧਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਡਾਕਟਰ ਮੁਤਾਬਕ ਕਾਜੂ, ਸੌਗੀ ਅਤੇ ਬਦਾਮਾਂ ਨੂੰ ਤੁਸੀਂ ਪੀਸ ਕੇ ਦੁੱਧ 'ਚ ਮਿਲਾ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਇਸ ਨਾਲ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਦੁੱਧ ਦਾ ਸਵਾਦ ਬਿਹਤਰ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ ਸਗੋਂ ਇਹ ਸਿਹਤਮੰਦ ਆਪਸ਼ਨ ਵੀ ਹੈ।

ਕਾਜੂ, ਸੌਗੀ ਅਤੇ ਬਦਾਮ ਨੂੰ ਦੁੱਧ 'ਚ ਮਿਲਾਉਣ ਦੇ ਲਾਭ

- ਜੇਕਰ ਤੁਸੀਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤਿੰਨਾਂ ਸੁੱਕੇ ਮੇਵਿਆਂ ਨੂੰ ਗਰਮ ਦੁੱਧ 'ਚ ਮਿਲਾ ਕੇ ਪੀਓਗੇ ਤਾਂ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਤੁਹਾਡੀ ਸਕਿਨ ਸਿਹਤਮੰਦ ਰਹੇਗੀ ਸਗੋਂ ਵਾਲ ਵੀ ਚਮਕਦਾਰ ਹੋ ਜਾਣਗੇ, ਭਾਵ ਇਹ ਖ਼ੂਬਸੂਰਤੀ ਵਧਾਉਣ ਦਾ ਮੁੱਖ ਜਰੀਆ ਹੈ।
- ਜੇਕਰ ਕਾਜੂ, ਸੌਗੀ ਅਤੇ ਬਦਾਮਾਂ ਨੂੰ ਦੁੱਧ 'ਚ ਉਬਾਲ ਕੇ ਪੀਓਗੇ ਤਾਂ ਤੁਹਾਡਾ ਚਿਹਰਾ ਬੇਦਾਗ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਕਿੱਲ-ਮੁਹਾਸੇ ਅਤੇ ਦਾਗ ਧੱਬਿਆਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ 'ਚ ਕਾਫ਼ੀ ਮਦਦ ਕਰਦਾ ਹੈ।
- ਕਾਜੂ, ਸੌਗੀ ਅਤੇ ਬਦਾਮਾਂ ਨੂੰ ਦੁੱਧ 'ਚ ਮਿਲਾ ਕੇ ਪੀਣ ਨਾਲ ਤੁਹਾਡੀ ਇਮਿਊਨਿਟੀ ਬੂਸਟ ਹੋਵੇਗੀ ਜਿਸ ਨਾਲ ਤੁਸੀਂ ਸੰਕਰਮਣ ਅਤੇ ਕਈ ਬੀਮਾਰੀਆਂ ਤੋਂ ਬਚ ਸਕਦੇ ਹੋ।
- ਦੁੱਧ 'ਚ ਮੌਜੂਦ ਕੈਲਸ਼ੀਅਮ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਹੱਡੀਆਂ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਜੇਕਰ ਇਸ 'ਚ 3 ਡਰਾਈਫਰੂਟਸ ਮਿਲਾਓਗੇ ਤਾਂ ਸਾਡੀਆਂ ਹੱਡੀਆਂ ਹੋਰ ਵੀ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹੋ ਜਾਣਗੀਆਂ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ 'ਚ ਕੈਲਸ਼ੀਅਮ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਵਿਟਾਮਿਨ ਡੀ ਅਤੇ ਮੈਗਨੀਸ਼ੀਅਮ ਵੀ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਜੋੜਾਂ ਦੇ ਦਰਦ ਤੋਂ ਵੀ ਆਰਾਮ ਮਿਲ ਸਕਦਾ ਹੈ

ਖੰਘ-ਜ਼ੁਕਾਮ ਤੋਂ ਰਾਹਤ ਦਿਵਾਉਂਦੀ ਹੈ 'ਮਸਾਲਾ ਚਾਹ

ਸਰਦੀਆਂ ਦੇ ਮੌਸਮ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਅਤੇ ਆਏ ਦਿਨ ਠੰਡ ਜ਼ੋਰ ਫੜ੍ਹਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਹ ਫੰਗਸ ਅਤੇ ਬੈਕਟੀਰੀਆ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਚੰਗਾ ਸਮਾਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਧਣ ਨਾਲ ਸਾਨੂੰ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਬੀਮਾਰੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਠੰਡ ਦੇ ਮੌਸਮ 'ਚ ਇਮਿਊਨਿਟੀ ਕਮਜ਼ੋਰ ਹੋਣ ਨਾਲ ਖੰਘ-ਜ਼ੁਕਾਮ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਲੋਕਾਂ 'ਚ ਆਮ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਸਿਹਤ ਮਾਹਰਾਂ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਮਸਾਲਾ ਚਾਹ ਦੇ ਸੇਵਨ ਨਾਲ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਇਹ ਸਮੱਸਿਆ ਦੂਰ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਕਈ ਹੋਰ ਫ਼ਾਇਦੇ ਵੀ ਮਿਲਣਗੇ। ਮਸਾਲਾ ਚਾਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਆਮ ਚਾਹ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਫ਼ਾਇਦੇਮੰਦ ਸਾਬਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਚਾਹ ਸਰਦੀਆਂ 'ਚ ਤੁਹਾਡੇ ਲਈ ਰਾਮਬਾਣ ਇਲਾਜ ਬਣੇਗੀ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਇਹ ਤੁਹਾਡੀ ਇਮਿਊਨਿਟੀ ਨੂੰ ਬੂਸਟ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕਰੇਗੀ ਅਤੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਇਸ ਤੋਂ ਕਈ ਹੋਰ ਫ਼ਾਇਦੇ ਵੀ ਮਿਲਣਗੇ।

ਇੰਝ ਬਣਾਓ ਮਸਾਲਾ ਚਾਹ

ਮਸਾਲਾ ਚਾਹ 'ਚ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਜੜ੍ਹੀਆਂ-ਬੂਟੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ 'ਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਆਮ ਚਾਹ ਨਾਲੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਚੀਜ਼ਾਂ ਪਾਈਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ 'ਚ ਚਾਹ ਪੱਤੀ ਦੇ ਨਾਲ ਤੁਲਸੀ, ਲੌਂਗ, ਅਦਰਕ, ਇਲਾਇਚੀ, ਦਾਲਚੀਨੀ ਨੂੰ ਪੀਸ ਕੇ ਉਸ ਦਾ ਪਾਊਡਰ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਚਾਹ ਨੂੰ ਪੀਣ ਨਾਲ ਤੁਹਾਡੀ ਥਕਾਵਟ ਦੂਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਊਰਜਾ ਮਿਲਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਸੇਵਨ ਨਾਲ ਸਰੀਰ ਦੀ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੋਜ ਘੱਟ ਹੋਣ ਲੱਗਦੀ ਹੈ। ਤੁਹਾਨੂੰ ਜਾਣ ਕੇ ਹੈਰਾਨੀ ਹੋਵੇਗੀ ਪਰ ਇਹ ਸ਼ੂਗਰ ਦੇ ਰੋਗੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਫ਼ਾਇਦਾ ਪਹੁੰਚਾਉਂਦੀ ਹੈ।

ਮਸਾਲਾ ਚਾਹ ਦੇ ਹੋਰ ਫ਼ਾਇਦੇ

ਦੱਸ ਦੇਈਏ ਕਿ ਇਸ 'ਚ ਪੈਣ ਵਾਲਾ ਅਦਰਕ, ਦਾਲਚੀਨੀ ਅਤੇ ਇਲਾਇਚੀ 'ਚ ਐਂਟੀ-ਆਕਸੀਡੈਂਟ ਅਤੇ ਫਾਈਟੋਕੈਮੀਕਲਸ ਮੌਜੂਦ ਹੁੰਦਾ ਹਨ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਤੁਹਾਡੀ ਇਮਿਊਨਿਟੀ 'ਚ ਜ਼ਬਰਦਸਤ ਵਾਧਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਇਸ 'ਚ ਕੈਂਸਰ ਨਾਲ ਲੜਨ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਵੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਸਿਹਤ ਮਾਹਰਾਂ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਇਸ ਦਾ ਸੇਵਨ ਕਰਨ ਨਾਲ ਕੈਂਸਰ ਦਾ ਖ਼ਤਰਾ ਘੱਟ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾਲ ਜ਼ੁਕਾਮ ਅਤੇ ਖੰਘ 'ਚ ਆਰਾਮ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਇਹ ਸਰੀਰ ਦੇ ਹਾਰਮੋਨਸ ਨੂੰ ਸੰਤੁਲਿਤ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਬੁਖ਼ਾਰ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਰਾਹਤ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾਲ ਤੁਹਾਨੂੰ ਸਰੀਰ ਦੀ ਜਕੜਣ 'ਚ ਰਾਹਤ ਦਿੰਦੀ ਹੈ।

ਕੀ ਵਿਰਾਸਤੀ ਖੂਹਾਂ ਰਾਹੀਂ ਪਾਣੀ ਬਚਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ?

ਲਿਖਤ : ਡਾ. ਪਰਮਵੀਰ ਸਿੰਘ
ਸਿੱਖ ਵਿਸ਼ਵਕੋਸ਼ ਵਿਭਾਗ
ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ

ਪਾਣੀ ਪ੍ਰਕਿਤੀ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਮੁੱਢਲੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਦੋਵਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਵਿਚ ਹੀ ਖੇੜਾ ਅਤੇ ਖੁਸ਼ਹਾਲੀ ਪਾਣੀ ਦੀ ਹੋਂਦ ਨਾਲ ਸੰਭਵ ਮੰਨਦੇ ਹੋਏ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ – ''ਪਹਿਲਾ ਪਾਣੀ ਜੀਉ ਹੈ ਜਿਤੁ ਹਰਿਆ ਸਭੁ ਕੋਇ।।

ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੁਆਰਾ ਲਗਪਗ 500 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਉਚਾਰੇ ਗਏ ਇਹ ਬਚਨ ਪਾਣੀ ਬਚਾਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਲਗਪਗ ਸਮੂਹ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਨਿਰੰਤਰ ਵਰਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ ਤਾਂ ਕਿ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਮਨ ਵਿਚ ਪਾਣੀ ਬਚਾਉਣ ਪ੍ਰਤੀ ਸੰਵੇਦਨਾ ਪੈਦਾ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ। ਪੰਜ ਦਰਿਆਵਾਂ ਤੋਂ ਬਣੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਅੱਜ ਇਹ ਹਾਲਾਤ ਬਣੇ ਹੋਏ ਹਨ ਕਿ ਧਰਤੀ ਹੇਠਲੇ ਪਾਣੀ ਦਾ ਪੱਧਰ ਨੀਵਾਂ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਸ਼ੁੱਧ ਪਾਣੀ ਦੀ ਹੋਂਦ ਨਿਰੰਤਰ ਮਨਫ਼ੀ ਹੁੰਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਪਾਣੀ ਮਨੁੱਖੀ ਜੀਵਨ ਦਾ ਆਧਾਰ ਹੈ ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਗ਼ੈਰ ਉਸ ਦੀ ਹੋਂਦ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਮੰਨੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਜਦੋਂ ਮਨੁੱਖ ਪਾਣੀ ਪੀਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਵਿਚਲੇ ਤੱਤ ਸਰੀਰ ਵਿਚ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕਰ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜਿਹੜੇ ਉਸ ਦੇ ਜੀਵਨ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਂਦੇ ਹਨ।

ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਦਰਿਆਵਾਂ ਦੇ ਪਾਣੀ ਨਾਲ ਪਹਾੜਾਂ ਤੋਂ ਰੁੜ੍ਹ ਕੇ ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਮਿੱਟੀ ਨੇ ਇਸ ਖਿੱਤੇ ਨੂੰ ਖੁਸ਼ਹਾਲੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਸੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਦੇਖ ਕੇ ਬਾਹਰੀ ਹਮਲਾਵਰਾਂ ਦੇ ਮਨ ਵਿਚ ਖੋਟ ਪੈਦਾ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਨਿਰੰਤਰ ਹਮਲਿਆਂ ਨੇ ਇਸ ਖਿੱਤੇ ਨੂੰ ਲੁੱਟਣ ਅਤੇ ਉਜਾੜਨ ਵਿਚ ਕੋਈ ਕਸਰ ਨਹੀਂ ਛੱਡੀ। ਬਾਹਰੀ ਹਮਲਾਵਰਾਂ ਦੀ ਹਕੂਮਤ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਸਥਾਪਿਤ ਹੋਈ ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਕਿਹੜੇ ਜ਼ੁਲਮ ਹਨ ਜਿਹੜੇ ਇੱਥੋਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਸਨ। ਇੱਥੋਂ ਦੇ ਹਾਕਮ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਬੇਟੀਆਂ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਦੇ ਕੇ ਆਪਣਾ ਰਾਜ ਬਚਾਉਣ ਵਿਚ ਸਫ਼ਲ ਹੋ ਗਏ ਸਨ ਪਰ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਈਨ ਨਹੀਂ ਮੰਨੀ ਸੀ। ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਹਾਕਮਾਂ ਦੇ ਜ਼ੁਲਮ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਇੱਥੋਂ ਦੇ ਪਾਣੀ ਵਿਚ ਬਾਣੀ ਦਾ ਰਸ ਘੋਲ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਜਿਸ ਤੋਂ ਤਿਆਰ ਹੋਏ ਖੰਡੇ ਦੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨੇ ਜਬਰ ਅਤੇ ਜ਼ੁਲਮ ਦਾ ਟਾਕਰਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਇੱਥੋਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਅਣਖ ਅਤੇ ਸਵੈਮਾਨ ਭਰਪੂਰ ਜੀਵਨ ਬਸਰ ਕਰਨ ਦੀ ਜਾਚ ਸਿਖਾਈ ਸੀ।

ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਜਿਹੜਾ ਇਲਾਕਾ ਦਰਿਆਵਾਂ ਤੋਂ ਦੂਰ ਸੀ ਉਹਨਾਂ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਨੇ ਖੂਹ ਲਵਾਏ ਸਨ ਤਾਂ ਕਿ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਪਾਣੀ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ। ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦੁਆਰਾ ਲਵਾਏ ਗਏ ਖੂਹਾਂ ਨੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਕਰਨ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਜਾਤ-ਪਾਤ ਅਤੇ ਭੇਦਭਾਵ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਦਾ ਕਾਰਜ ਵੀ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਗੋਇੰਦਵਾਲ ਸਾਹਿਬ, ਧਮਤਾਨ ਸਾਹਿਬ ਆਦਿ ਨਗਰਾਂ ਵਿਖੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੁਆਰਾ ਲਵਾਏ ਗਏ ਖੂਹ ਇਤਿਹਾਸ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਨੇ ਉਹਨਾਂ ਖੂਹਾਂ ਦਾ ਪਾਣੀ ਮਿੱਠਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਜਿਹੜੇ ਖਾਰੇ ਸਨ।

ਇਸ ਸੰਬੰਧੀ ਇਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਘਟਨਾ ਰਾਜਸਥਾਨ ਵਿਖੇ ਦੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲੀ। ਇਸ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਸਥਿਤ ਗੁਰਧਾਮਾਂ ਦੀ ਯਾਤਰਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਜਦੋਂ ਪੋਖਰਨ ਪੁੱਜੇ ਤਾਂ ਇਕ ਬਜ਼ੁਰਗ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ-ਚਰਚਾ ਆਰੰਭ ਹੋ ਗਈ। ਬਜ਼ੁਰਗ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੱਖਣ ਵੱਲ ਜਾਂਦੇ ਹੋਏ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰੀ ਲਗਪਗ 3-4 ਮਹੀਨੇ ਰਾਜਸਥਾਨ ਵਿਚ ਰਹੇ ਪਰ ਬਹੁਤੇ ਗੁਰਧਾਮਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ। ਬਜ਼ੁਰਗ ਕਹਿਣ ਲੱਗਾ ਕਿ ਰਾਜਸਥਾਨ ਦੇ ਜਿਹੜੇ ਖੂਹ ਮਿੱਠੇ ਹਨ, ਉਹ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਚਰਨ-ਛੋਹ ਅਸਥਾਨ ਹਨ। ਇਸ ਸੰਬੰਧੀ ਵਿਚ ਨੌਹਰ ਦੀ ਛੀਨ ਤਲਾਈ ਵਿਚ ਲੱਗੀ ਹੋਈ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਖੂਹੀ ਨੂੰ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਪਾਣੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਮਿੱਠਾ ਕੀਤਾ ਸੀ।

ਖੂਹਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਛੱਪੜਾਂ ਦਾ ਪਾਣੀ ਸਾਫ਼ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਇਹਨਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਨਿਰੰਤਰ ਯਤਨਸ਼ੀਲ ਰਹਿਣ ਦੀ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਨੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਦੇ ਚਰਨ-ਛੋਹ ਅਸਥਾਨਾਂ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲਿਆ ਤਾਂ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਕਿ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਅਸਥਾਨ ਉਸ ਜਗ੍ਹਾ 'ਤੇ ਸਸ਼ੋਭਿਤ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਪਹਿਲਾਂ ਪਾਣੀ ਦੇ ਛੱਪੜ ਹੁੰਦਾ ਸਨ ਅਤੇ ਹੁਣ ਉਹ ਸਰੋਵਰਾਂ ਦਾ ਰੂਪ ਧਾਰਨ ਕਰ ਗਏ ਹਨ। ਇਹ ਛੱਪੜ ਹੀ ਪਿੰਡ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਪਾਣੀ ਦਾ ਸਰੋਤ ਸਨ। ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਪ੍ਰਚਾਰ ਯਾਤਰਾਵਾਂ ਦੌਰਾਨ ਛੱਪੜਾਂ ਦੇ ਪਾਣੀ ਨੂੰ ਸਾਫ਼ ਰੱਖਣ ਅਤੇ ਰੋਜ਼ਾਨਾਂ ਇਸ਼ਨਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਪੈਦਾ ਕੀਤੀ ਸੀ ਤਾਂ ਕਿ ਉੱਥੋਂ ਦੇ ਵਸਨੀਕ ਬੀਮਾਰੀਆਂ ਤੋਂ ਬਚਣ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਪਾਣੀ ਦੇ ਮਹੱਤਵ ਸੰਬੰਧੀ ਜਾਗਰੂਕ ਹੋ ਸਕਣ।

ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਇਹ ਚਿੰਤਾ ਅਤੇ ਚੇਤਨਾ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਧਰਤੀ ਹੇਠਲੇ ਪਾਣੀ ਦਾ ਪੱਧਰ ਨਿਰੰਤਰ ਘੱਟਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਦਿਨ ਦੂਰ ਨਹੀਂ ਜਦੋਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਰਾਜਸਥਾਨ ਵਰਗੇ ਹਾਲਾਤ ਪੈਦਾ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਦਿਸ਼ਾ ਵਿਚ ਕਾਰਜ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਪਾਣੀ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਰੋਕਣ, ਪਾਣੀ ਦੀ ਸੰਜਮ ਨਾਲ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਅਤੇ ਧਰਤੀ ਹੇਠਲੇ ਪਾਣੀ ਦਾ ਪੱਧਰ ਹੋਰ ਨਿਵਾਣ ਵੱਲ ਜਾਣ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਲਈ ਯਤਨ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਅਜਿਹੇ ਯਤਨ ਵੀ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਦਰਿਆਵਾਂ ਦਾ ਪਾਣੀ ਗੰਧਲਾ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਚਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ ਤਾਂ ਕਿ ਇਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਭਿਆਨਕ ਬੀਮਾਰੀਆਂ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬੱਚ ਸਕਣ। ਖੇਤੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੂਬਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਸਭ ਦਾ ਧਿਆਨ ਇਸ ਪਾਸੇ ਵਧੇਰੇ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸਾਨ ਵਧੇਰੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਾਲੀਆਂ ਫ਼ਸਲਾਂ ਉਗਾਉਂਦੇ ਹਨ ਜਿਸ ਨਾਲ ਪਾਣੀ ਦਾ ਪੱਧਰ ਦਿਨੋ-ਦਿਨ ਘੱਟਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪਾਣੀ ਦੇ ਮਾਹਰ ਇਹ ਤਰਕ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਨਹਿਰਾਂ ਰਾਹੀਂ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਪਾਣੀ ਦੂਜੇ ਸੂਬਿਆਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਮੀਂਹ ਨਾਲ ਤੁਪਕਾ-ਤੁਪਕਾ ਕਰਕੇ ਧਰਤੀ ਵਿਚ ਸਿੰਜਿਆ ਪਾਣੀ ਬਿਜਲੀ ਦੀਆਂ ਮੋਟਰਾਂ ਨਾਲ ਕੁੱਝ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਹੀ ਕੱਢ ਲੈਣ ਨਾਲ ਇਹ ਸੰਕਟ ਗੰਭੀਰ ਰੂਪ ਧਾਰਨ ਕਰ ਗਿਆ ਹੈ।

ਧਰਤੀ ਹੇਠਲੇ ਪਾਣੀ ਦਾ ਪੱਧਰ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਨਿਰੰਤਰ ਯਤਨ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਉਹਨਾਂ ਅਸਥਾਨਾਂ 'ਤੇ ਬੋਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਜਿੱਥੇ ਮੀਂਹ ਦਾ ਪਾਣੀ ਇਕੱਤਰ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਮੀਂਹ ਦੇ ਪਾਣੀ ਖੂਹਾਂ ਵਿਚ ਪਾਉਣ ਦੇ ਉਪਰਾਲੇ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਲੱਗੇ ਪਰ ਇਹ ਯਤਨ ਬਹੁਤੇ ਸਫ਼ਲ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕੇ। ਕੁੱਝ ਮਾਹਰ ਇਹ ਕਹਿਣ ਲੱਗੇ ਕਿ ਗੈਰ ਕੁਦਰਤੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿਚ ਪਾਇਆ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਅਤੇ ਸਪਰੇਅ ਵਾਲੀਆਂ ਫ਼ਸਲਾਂ ਵਿਚੋਂ ਹੋ ਕੇ ਧਰਤੀ ਵਿਚ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਪਾਣੀ ਧਰਤੀ ਹੇਠਲੇ ਪਾਣੀ ਨੂੰ ਵੀ ਖਰਾਬ ਕਰ ਦੇਵੇਗੇ। ਕੁਦਰਤ ਨੇ ਧਰਤੀ ਵਿਚ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਫਿਲਟਰ ਲਗਾਏ ਹੋਏ ਹਨ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਕੁਦਰਤੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਇਹਨਾਂ ਫਿਲਟਰਾਂ ਵਿਚੋਂ ਹੁੰਦਾ ਹੋਇਆ ਪਾਣੀ ਧਰਤੀ ਵਿਚ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਹੀ ਪੂਰਨ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸ਼ੁੱਧ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਖੇਤੀ ਲਈ ਪਾਣੀ ਬਚਾਉਣ ਦੇ ਯਤਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਮਾਹਰ ਚਿੰਤਾ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਜੇਕਰ ਸੁਚੇਤ ਹੋ ਕੇ ਇਸ ਦਿਸ਼ਾ ਵਿਚ ਯਤਨ ਨਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਤਾਂ ਪੀਣ ਵਾਲਾ ਪਾਣੀ ਮਿਲਣਾ ਵੀ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਸੰਬੰਧੀ ਕੁਝ ਨਵੇਂ ਢੰਗ-ਤਰੀਕੇ ਅਪਨਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਪਾਣੀ ਦੀ ਘਾਟ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਖੇਤੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੂਬਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਫ਼ਸਲਾਂ ਦੀ ਬੀਜਾਈ ਨਿਰੰਤਰ ਚੱਲਦੀ ਰਹਿਣੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਫ਼ਸਲਾਂ ਦੀ ਬੀਜਾਈ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਜਿਹੜੀਆਂ ਘੱਟ ਪਾਣੀ ਨਾਲ ਵਧੇਰੇ ਝਾੜ ਪੈਦਾ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ।

ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਪਾਣੀ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸਰਕਾਰੀ ਸਮੇਂ ਅਨੁਸਾਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਹੜੇ ਘਰ ਗਲੀਆਂ-ਮੁਹੱਲਿਆਂ ਦੇ ਅਖੀਰ ਵਿਚ ਹਨ, ਉੱਥੇ ਨਿਸਚਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਵੀ ਪਾਣੀ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਘਰਾਂ ਵਿਚ ਬਿਜਲਈ ਮੋਟਰਾਂ ਲੱਗੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ। ਪਾਣੀ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਨਿਰੰਤਰ ਅਤੇ ਨਿਸਚਿਤ ਕਰਕੇ ਧਰਤੀ ਹੇਠੋਂ ਪਾਣੀ ਕੱਢਣ ਵਾਲੀਆਂ ਮੋਟਰਾਂ ਨੂੰ ਘਟਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪਟਿਆਲਾ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਹਲਕੇ ਤੋਂ ਜਿੱਤ ਕੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਬਣੇ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇਹ ਪਹਿਲ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਪਟਿਆਲਾ ਸ਼ਹਿਰ ਦੀ ਵਾਟਰ ਸਪਲਾਈ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਭਾਖੜਾ ਨਹਿਰ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਸੰਬੰਧੀ ਬਹੁਤ ਸਾਰਾ ਕਾਰਜ ਪੂਰਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਯਤਨ ਕਰਨ ਦੀ ਹੋਰ ਵਧੇਰੇ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਵੀ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚੋਂ ਸਾਫ਼ ਪਾਣੀ ਦੀਆਂ ਨਹਿਰਾਂ ਵਗਦੀਆਂ ਜਾਂ ਲੰਘਦੀਆਂ ਹਨ, ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਨਹਿਰੀ ਪਾਣੀ ਨੂੰ ਫਿਲਟਰ ਕਰਕੇ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਲੱਖਾਂ ਲੀਟਰ ਧਰਤੀ ਹੇਠਲੇ ਪਾਣੀ ਨੂੰ ਬਚਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਇਸ ਸੰਬੰਧੀ ਇਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਨੁਕਤਾ ਇਹ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਸੈਂਕੜੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬਾਨ ਮੌਜੂਦ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਚੁਗਿਰਦੇ ਵਿਚ ਸਰੋਵਰ ਨਿਰਮਲਤਾ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਗੁਰਧਾਮਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਉਹ ਖੂਹ ਵੀ ਮੌਜੂਦ ਹਨ ਜਿਹੜੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦੇ ਸਮੇਂ ਹੋਂਦ ਵਿਚ ਆਏ ਸਨ। ਪਾਣੀ ਦੇ ਨਵੇਂ ਸਰੋਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਉਪਰੰਤ ਇਹਨਾਂ ਖੂਹਾਂ ਨੂੰ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਇਹ ਉਜਾੜ ਰੂਪ ਧਾਰਨ ਕਰ ਗਏ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਖੂਹਾਂ ਨਾਲ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸ਼ਰਧਾ ਭਾਵਨਾ ਜੁੜੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਤਲਵੰਡੀ ਸਾਬੋ ਦੇ ਸਰੋਵਰ ਦੀ ਗਾਰ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਹੱਥਾਂ ਨਾਲ ਕੱਢੀ ਸੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੇ ਸਰੋਵਰ ਨੂੰ ਰਾਵੀ ਦਰਿਆ ਨਾਲ ਉਦਾਸੀ ਮਹੰਤਾਂ ਨੇ ਜੋੜਿਆ ਸੀ, ਪਟਿਆਲੇ ਦੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਦੂਖ ਨਿਵਾਰਨ ਸਾਹਿਬ ਅਤੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਮੋਤੀ ਬਾਗ਼ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਸਰੋਵਰਾਂ ਲਈ ਪਾਣੀ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਭਾਖੜਾ ਨਹਿਰ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ।

ਸਰੋਵਰਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਖੂਹ ਵੀ ਸਿੱਖ ਵਿਰਾਸਤ ਅਤੇ ਭਾਵਨਾ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਗੁਰਧਾਮ ਅਜਿਹੇ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦੇ ਕੰਪਲੈਕਸ ਵਿਚ ਮੌਜੂਦ ਖੂਹ ਸੰਭਾਲ ਕੇ ਰੱਖੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਬਨਾਰਸ ਵਿਖੇ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਦੀ ਚਰਨ-ਛੋਹ ਪ੍ਰਾਪਤ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਬੜੀ ਸੰਗਤ ਦਾ ਖੂਹ ਦਰਬਾਰ ਹਾਲ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੀ ਸੰਭਾਲ ਕੇ ਰੱਖਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮਾਲਵਾ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਲਗਪਗ ਹਰ ਇਕ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਨਾਲ ਵੀ ਖੂਹ ਦੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲਦੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨੇੜੇ ਹੀ ਸਰੋਵਰ ਵੀ ਬਣੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਮਹੀਨੇ ਵਿਚ ਇਕ ਜਾਂ ਦੋ ਵਾਰੀ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮੌਕੇ ਸਰੋਵਰਾਂ ਦਾ ਪਾਣੀ ਬਦਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਸਰੋਵਰਾਂ ਨੂੰ ਬਿਜਲੀ ਦੀਆਂ ਮੋਟਰਾਂ ਨਾਲ ਭਰਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਇਹਨਾਂ ਸਰੋਵਰਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਨਹਿਰਾਂ ਦੇ ਫਿਲਟਰ ਕੀਤੇ ਪਾਣੀ ਨਾਲ ਜੋੜ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਫਿਰ ਇਹ ਪਾਣੀ ਬਾਹਰ ਖੇਤਾਂ ਆਦਿ ਵਿਚ ਛੱਡਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਖੂਹਾਂ ਵਿਚ ਪਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਵੀ ਕੁੱਝ ਭਲਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਕਾਰਜ ਕਿੰਨਾ ਕੁ ਸਾਰਥਿਕ ਸਿੱਧ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਤਾਂ ਪਾਣੀ ਦੇ ਮਾਹਰ ਹੀ ਦੱਸ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਆਜ਼ਾਦੀ ਅਤੇ ਦਖ਼ਲ-ਅੰਦਾਜ਼ੀ ਵਿਚਲਾ ਅੰਤਰ ਸਮਝਣ ਨੌਜਵਾਨ

ਹਰ ਕੋਈ ਆਜ਼ਾਦ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਜਿਊਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜਾਨਵਰਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਰੱਸੀ ਜਾਂ ਸੰਗਲੀ ਨਾਲ ਬੰਨ੍ਹੀ ਰੱਖੋ ਤਾਂ ਚਿੜਚਿੜਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਹਾਂ, ਹਰ ਚੀਜ਼ ਦਾ ਸੰਤੁਲਨ ਬਣਾ ਕੇ ਰੱਖਣਾ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਸਿਆਣੇ ਤਾਂ ਹੀ ਕਹਿੰਦੇ ਸੀ ਕਿ ਅੱਤ ਤੇ ਖ਼ੁਦਾ ਦਾ ਵੈਰ ਹੈ। ਬਹੁਤੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਵੀ ਮਾੜੀ ਅਤੇ ਬਹੁਤਾ ਕੰਟਰੋਲ ਵੀ ਮਾੜਾ। ਅੱਜ ਮਾਪੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਕੁਝ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਪੁੱਛਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮਾਪੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿਚ ਦਖ਼ਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਇੰਨਾ ਆਜ਼ਾਦ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਮਾਪਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਰਹਿਣਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਖ਼ਤਮ ਹੋ ਗਈ ਮਹਿਸੂਸ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਦਾ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਦਾ ਹਾਲ ਹੈ, ਉਹ ਮਾਪਿਆਂ ਤੋਂ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਹੀ ਨਤੀਜੇ ਹਨ। ਨੌਜਵਾਨ ਪੀੜ੍ਹੀ ਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿਚ ਡਿਗਰੀਆਂ ਹਨ, ਇਸ ਕਰਕੇ ਉਹ ਮਾਪਿਆਂ ਤੋਂ ਵਧੇਰੇ ਸਿਆਣੇ ਹਨ। ਪਰ ਉਹ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਸਮਝਦੇ ਹੀ ਨਹੀਂ ਕਿ ਜੋ ਸਬਕ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਸਿਖਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਉਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਿਤਾਬ ਵਿਚੋਂ ਨਹੀਂ ਸਿੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ। ਅੱਜ ਨੌਜਵਾਨ ਪੀੜ੍ਹੀ ਜਿੰਨਾ ਵੱਧ ਕਮਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਓਨਾ ਹੀ ਪੈਸੇ ਦੀ ਘਾਟ ਦਾ ਰੋਣਾ ਰੋਂਦੀ ਹੈ। ਕੁਝ ਦਹਾਕੇ ਪਹਿਲਾਂ ਤੱਕ ਕਿਸੇ ਦੀ ਹਿੰਮਤ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੁੰਦੀ ਮਾਪਿਆਂ ਨੂੰ ਜਾਂ ਘਰਦੇ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਕਹੇ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਮੈਨੂੰ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕਹਿ ਸਕਦੇ। ਨਾ ਘਰ ਦੇ ਲੜਕਿਆਂ ਦੀ ਹਿੰਮਤ ਹੁੰਦੀ, ਨਾ ਧੀਆਂ ਦੀ ਅਤੇ ਨਾ ਨੂੰਹਾਂ ਦੀ। ਘਰਾਂ ਵਿਚ ਆਪਣੀ-ਆਪਣੀ ਡਫਲੀ ਵਜਾਉਣ ਦਾ ਕੋਈ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਘਰ ਦੇ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿਚ ਪੈਸੇ-ਧੇਲੇ ਦਾ ਹਿਸਾਬ-ਕਿਤਾਬ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਉਸ ਵਿਚ ਬਰਕਤ ਵੀ ਸੀ ਅਤੇ ਫ਼ਜ਼ੂਲ ਖ਼ਰਚੀ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਸੀ। ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅੱਜ ਰੋਜ਼ ਬਾਹਰ ਖਾਣਾ ਖਾਣ ਦਾ ਰਿਵਾਜ ਪੈ ਗਿਆ, ਇਵੇਂ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਵਧੇਰੇ ਕਰਕੇ ਲੋਕ ਬਾਹਰ ਜਾਣ ਲੱਗਿਆਂ ਘਰੋਂ ਰੋਟੀ ਪੱਲੇ ਬੰਨ੍ਹ ਕੇ ਲੈ ਜਾਂਦੇ ਸਨ। ਹੁਣ ਤਾਂ ਇਸ ਵਿਚ ਵੀ ਬੇਇੱਜ਼ਤੀ ਸਮਝੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਅੱਜ ਤਲਾਕ ਵੀ ਮਜ਼ਾਕ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਵੀ ਮਜ਼ਾਕ ਬਣ ਕੇ ਰਹਿ ਗਏ ਹਨ। ਲੜਕੀਆਂ ਅਤੇ ਲੜਕੀਆਂ ਦੇ ਮਾਪੇ ਇਹ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਲੜਕੀ ਦਾ ਵਿਆਹ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਲੜਕੀ ਸਹੁਰੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲ ਨਾ ਰਹੇ। ਬਹੁਤੀ ਵਾਰ ਲੜਕੀਆਂ ਦੇ ਮਾਪੇ ਵੀ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਭੂਲ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਲੜਕੀ ਨੂੰ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਹ ਭੁੱਲ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਲੜਕੇ ਦੇ ਮਾਪਿਆਂ ਨੇ ਵੀ ਪੁੱਤ ਉਵੇਂ ਹੀ ਪੜ੍ਹਾਇਆ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਤੁਸੀਂ। ਲੜਕੀ ਨੌਕਰੀ ਕਰਦੀ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਸਹੁਰੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਤਨਖਾਹ ਨਹੀਂ। ਲੜਕੇ ਦੀ ਤਨਖਾਹ 'ਤੇ ਉਸ ਦਾ ਪੂਰਾ ਹੱਕ। ਇਹ ਤਾਂ ਠੀਕ ਨਹੀਂ। ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਾ ਜਾਂ ਪੜ੍ਹੇ-ਲਿਖੇ ਹੋਣ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੇ ਮਾਪਿਆਂ ਤੋਂ ਸਿਆਣੇ ਹੋ ਗਏ। ਡਿਗਰੀ ਸਿੱਖਿਆ ਲਈ ਦਾ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਹੈ, ਸਿਆਣੇ ਹੋਣ ਦਾ ਨਹੀਂ। ਜਿਹੜੇ ਉਤਰਾਅ-ਚੜ੍ਹਾਅ ਮਾਪਿਆਂ ਨੇ ਵੇਖੇ ਨੇ ਅਤੇ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਿੱਖਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਤੁਹਾਨੂੰ ਦੱਸਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਨਾ ਕਿ ਤੁਹਾਡੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿਚ ਦਖ਼ਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਮਾਪਿਆਂ ਦੇ ਕਹੇ ਬੋਲ ਨਾ ਦਖ਼ਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਨਾ ਆਜ਼ਾਦੀ ਵਿਚ ਰੁਕਾਵਟ। ਉਹ ਇਸ ਲਈ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਤੁਹਾਨੂੰ ਪਿਆਰ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਤੁਹਾਡੀ ਫ਼ਿਕਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ।

ਪ੍ਰਭਜੋਤ ਕੌਰ ਢਿੱਲੋ
-ਮੁਹਾਲੀ। ਮੋਬਾ: 98150-3022

ਡਿਜੀਟਲ ਯੁੱਗ ਵਿੱਚ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦਾ ਭਵਿੱਖ

ਲਿਖਤ
ਵਿਜੈ ਗਰਗ
ਰਿਟਾਇਰਡ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ

ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਔਨਲਾਈਨ ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਪੂਰੇ ਜ਼ੋਰਾਂ 'ਤੇ ਹੈ ਅਤੇ ਡਿਜੀਟਲ ਯੁੱਗ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਸਾਡੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਹੋਰ ਪਹਿਲੂਆਂ ਨੂੰ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਡਿਜੀਟਾਈਜ਼ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਇਹ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਲੋੜੀਂਦੀ ਸਾਰੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਔਨਲਾਈਨ ਜਾਣ ਦੀ ਆਦਤ ਵੀ ਪੈ ਰਹੀ ਹੈ। ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਲਈ ਇਸਦਾ ਕੀ ਅਰਥ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਡਿਜੀਟਲ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਯੁੱਗ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇਣਾ ਹੈ, ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਹੈ — ਪਹਿਲਾਂ ਨਾਲੋਂ ਕਿਤੇ ਵੱਧ। ਇੱਕ ਰਵਾਇਤੀ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਬਨਾਮ ਡਿਜੀਟਲ ਸਿੱਖਣ ਦੀ ਉਮਰ 'ਪੁਰਾਣੇ ਸਕੂਲ' ਇੱਟਾਂ ਅਤੇ ਮੋਰਟਾਰ ਕਲਾਸਰੂਮ ਦੀ ਇੱਕ ਪਰੰਪਰਾਗਤ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਦੇ ਧਿਆਨ ਲਈ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਮੁਕਾਬਲਾ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਗੁਆਂਢੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਦੇ ਨਾਲ ਸਮਾਜਿਕ ਸਬੰਧਾਂ ਦਾ ਆਕਰਸ਼ਕਤਾ ਜਾਂ ਪੱਧਰ ਸੀ – ਅਤੇ ਸ਼ਾਇਦ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਕਿੰਨੀ ਸਪਸ਼ਟ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਅੱਜ, ਡਿਜੀਟਲ ਸਿੱਖਣ ਦੇ ਯੁੱਗ ਵਿੱਚ, ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਨੂੰ ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਤੋਂ ਧਿਆਨ ਖਿੱਚਣ ਵਾਲੀਆਂ 'ਚਮਕਦਾਰ ਵਸਤੂਆਂ' ਦੀ ਇੱਕ ਬੇਅੰਤ ਲੜੀ ਨਾਲ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਅਤਿਵਾਦੀ ਹਮਲਿਆਂ, ਹੜ੍ਹਾਂ, ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਗਲਤੀਆਂ ਦੀਆਂ ਖ਼ਬਰਾਂ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਸੰਭਾਵੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਾਲੇ ਅਜਨਬੀਆਂ ਦੀਆਂ ਪਸੰਦਾਂ ਅਤੇ ਮੁਸਕਰਾਹਟ ਅਤੇ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਪਿਆਰੇ ਪਾਂਡਾ ਨੂੰ ਪਹਾੜੀ ਤੋਂ ਇੰਨੇ ਪਿਆਰੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਘੁੰਮਦੇ ਦੇਖਣ ਦੀ ਖੁਸ਼ੀ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਇੱਕ ਸਾਰਥਕ ਸਿੱਖਣ ਦੇ ਤਜ਼ਰਬੇ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਲਈ ਇੱਕ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਦੇ ਕੀਮਤੀ ਸਮੇਂ ਅਤੇ ਧਿਆਨ ਦਾ ਕਾਫ਼ੀ ਹਿੱਸਾ ਜਿੱਤਣ ਲਈ, ਸਾਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਰੁਝੇਵਿਆਂ ਦੀਆਂ ਰਣਨੀਤੀਆਂ ਅਤੇ ਵਿਦਿਅਕ ਅਭਿਆਸਾਂ ਵਿੱਚ ਚੁਸਤ ਬਣਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਔਨਲਾਈਨ ਸਿੱਖਿਅਕ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ, ਪਹਿਲਾਂ, ਸਾਨੂੰ ਇਹਨਾਂ ਨਵੇਂ ਸਾਧਨਾਂ ਨੂੰ ਖੋਲ੍ਹਣ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਮੁਹਾਰਤ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਡਿਜੀਟਲ ਤਕਨਾਲੋਜੀਆਂ ਦੇ ਇਸ ਯੁੱਗ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਇਦ ਸਾਡੇ ਆਪਣੇ ਪੱਧਰਾਂ ਦੇ ਆਰਾਮ ਅਤੇ ਸਮਝ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਦੇ ਹੋਣ। ਇਹ ਬਿਲਕੁਲ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਾਡੇ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁਝ ਲਈ ਜੋ ਸਾਵਧਾਨੀ ਨਾਲ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਜੋ ਸਾਨੂੰ ਰਚਨਾਤਮਕ ਅਤੇ ਨਵੀਨਤਾਕਾਰੀ ਪਹੁੰਚਾਂ ਨਾਲ ਆਉਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਅਸੀਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਅਧਿਆਪਨ ਅਭਿਆਸਾਂ ਵਿੱਚ ਸਹਿਜੇ ਹੀ ਕਿਵੇਂ ਅਪਣਾ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਔਨਲਾਈਨ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਭਵਿੱਖ ਲਈ ਡਿਜੀਟਲ ਯੁੱਗ ਦਾ ਕੀ ਅਰਥ ਹੈ ਇਸ ਲਈ ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਧਿਆਨ ਲਈ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਲੜਾਈ ਜਿੱਤ ਲਈ ਹੈ, ਅਗਲੀ ਚੁਣੌਤੀ ਉਸ ਧਿਆਨ ਨੂੰ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਣਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਮਝਣਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਕਿ ਔਨਲਾਈਨ ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਸਾਨੂੰ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਅਤੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਵਿੱਚ ਬੁਨਿਆਦੀ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਬਾਰੇ ਕੀ ਸਿਖਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਦੇ ਵੀ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਵਿਅਕਤੀ ਨਾਲ ਜੁੜਨ ਦੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਰਵਾਇਤੀ ਰੂਪਾਂ ਨੂੰ ਇੰਨੇ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕਰਦੇ ਨਹੀਂ ਦੇਖਿਆ ਹੈ। ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਅਕਾਦਮਿਕ ਦੀ ਰਵਾਇਤੀ ਧਾਰਨਾ, ਜਿਸਨੂੰ ਬੁੱਧੀ ਦੇ ਧਾਰਕ ਵਜੋਂ ਸਤਿਕਾਰਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਦਿਨੋ-ਦਿਨ ਅਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਹੁੰਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਔਨਲਾਈਨ ਅਕਾਦਮਿਕ ਹੋਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਜੋ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ 'ਤੇ ਗਿਆਨ ਦੇ ਕੇ ਕੁਝ ਅਜਿਹਾ 'ਸਿਖਾਉਂਦੇ' ਹਨ ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਉਹ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦੇ, ਸਾਨੂੰ ਹੁਨਰਮੰਦ ਫੈਸਿਲੀਟੇਟਰ ਬਣਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਜੋ ਡਿਜੀਟਲ ਸਰੋਤਾਂ ਰਾਹੀਂ ਸਿੱਖਣ ਦੀ ਯਾਤਰਾ 'ਤੇ ਸਰਗਰਮੀ ਨਾਲ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਡਿਜੀਟਲ ਲਰਨਿੰਗ ਦਾ ਮਤਲਬ ਉਤਸੁਕਤਾ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣਾ, ਵਿਕਾਸ ਦੀ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨਾ, ਅਤੇ ਆਲੋਚਨਾ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਣਾ ਇਹਨਾਂ ਡਿਜੀਟਲ ਸਿੱਖਣ ਦੇ ਟੀਚਿਆਂ ਨੂੰ ਸਫਲਤਾਪੂਰਵਕ ਸਾਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ, ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਵਿਅਕਤੀ ਹਾਂ। ਔਨਲਾਈਨ ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਅਤੇ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਦੀ ਪ੍ਰਸਿੱਧੀ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਸਿਖਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਲੋਕ ਔਨਲਾਈਨ ਸੰਸਾਰ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕਤਾ ਅਤੇ ਸੰਬੰਧਿਤਤਾ ਦੀ ਭਾਲ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਸਾਨੂੰ ਆਪਣੀ ਖੁਦ ਦੀ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਦਿਖਾਉਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਰਹਿਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦੇ, ਆਮ ਇਨਸਾਨਾਂ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਾਡੀ ਸੰਬੰਧਤਾ ਜੋ ਗਲਤੀਆਂ ਵੀ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਅਤੇ, ਸਭ ਤੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ, ਸਾਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵਿਸ਼ੇ ਨੂੰ ਸਿਖਾਉਣ ਲਈ ਆਪਣੇ ਜਨੂੰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਡਿਜੀਟਲ ਯੁੱਗ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਿਆ ਸਿੱਖਿਆ ਅਤੇ ਸਿੱਖਣ ਲਈ ਇੱਕ ਦਿਲਚਸਪ ਨਵੀਂ ਥਾਂ ਹੈ,ਅਤੇ ਇਹ ਹਰ ਦਿਨ ਵਧ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਔਨਲਾਈਨ ਸਿੱਖਿਅਕ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ, ਸਾਡੇ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਨਵੇਂ ਡਿਜੀਟਲ ਸਾਧਨਾਂ ਅਤੇ ਸਰੋਤਾਂ ਦੇ ਸੂਟ ਦਾ ਫਾਇਦਾ ਉਠਾਉਂਦੇ ਹੋਏ, ਸਾਨੂੰ ਇਸਦੇ ਨਾਲ ਵਧਣਾ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਇੱਕ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਸਿੱਖਿਅਕ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਸਬੰਧਾਂ ਵਿੱਚ ਬੁਨਿਆਦੀ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਨੂੰ ਸਮਝਣਾ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਸਨਮਾਨ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਨਿਮਰ, ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਸਵੈ ਨੂੰ ਸਾਂਝਾ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਅਸੀਂ ਇਹਨਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ, ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਜੀਵਨ ਭਰ ਸਿੱਖਣ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਬੁਨਿਆਦ ਰੱਖੀ ਹੈ।

ਰਸਤਾ ਲੱਭੋ

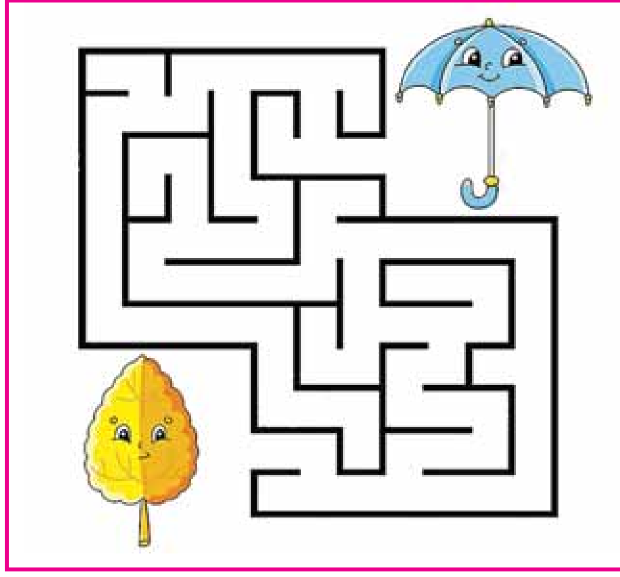

ਬਿੰਦੂ ਮਿਲਾਓ

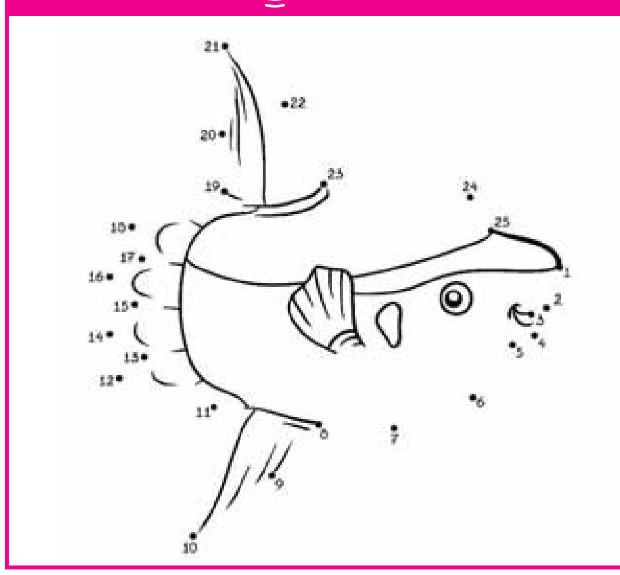

ਪਿਆਰੇ ਬੱਚਿਓ ! ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਦੋਹਾਂ ਚਿੱਤਰਾਂ 'ਚ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ 6 ਅੰਤਰ ਹਨ। ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਸਕਦੇ ਹੋ... ?

ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਜਾਣਕਾਰੀਆਂ

- ਕ੍ਰਿਸ ਔਸਟਿਨ ਹੈਡਫੀਲਡ ਕੈਨੇਡਾ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਪੁਲਾੜ ਯਾਤਰੀ ਸੀ।
- ਸਵਿਟਜ਼ਰਲੈਂਡ ਇਕ ਅਜਿਹਾ ਦੇਸ਼ਹੈ, ਜਿਸ ਨੇ ਕਦੇ ਵੀ ਕਿਸੇ ਯੁੱਧਵਿਚ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ ਲਿਆ।
- ਹਾਥੀ ਇਕ ਅਜਿਹਾ ਜਾਨਵਰ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਹਰ ਵਸਤੂ ਉਸ ਦੇ ਅਸਲ ਆਕਾਰ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦੀ ਹੈ।
- ਤੇਜ਼ ਰਫਤਾਰ ਵਾਲਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਵਾਲਾ ਪੰਛੀ ਬਾਜ ਪ੍ਰਤੀ ਘੰਟਾ 200 ਮੀਲ ਤੈਅ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।
- ਨਾਰਵੇ ਅਜਿਹਾ ਦੇਸ਼ਹੈ, ਜਿਥੇ ਛੇ ਮਹੀਨੇ ਦਿਨ ਤੇ ਛੇ ਮਹੀਨੇ ਰਾਤ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ।
- ਅਬਰਕ ਇਕ ਅਜਿਹਾ ਖਣਿਜ ਹੈ, ਜੋ ਸਿਰਫ ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਹੀ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
- ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਇਕ ਅਜਿਹਾ ਦੇਸ਼ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਹਰ ਨਾਗਰਿਕ ਫੌਜੀ ਹੈ।
- ਸੰਸਾਰ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਛੋਟੀ ਚਿੜੀ ਹਰਮਿਰਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਕਿਊਬਾ ਵਿਚ ਪਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।
- ਸਾਨਮਰੀਨੋ ਅਜਿਹਾ ਦੇਸ਼ ਹੈ, ਜਿਥੇ ਦੋ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

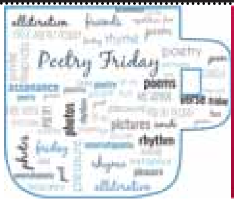

ਕਾਵਿ-ਲਹਿਰਾਂ

ਕੁੱਝ ਨਹੀਂ ਕਹਿਣਾ

ਮੈਂ ਤੈਨੂੰ ਸੱਚੀ ਕੁੱਝ ਨੀ ਕਹਿਣਾ,
ਅੱਖੀਆਂ ਵਿੱਚ ਡੁੱਬ ਨੀ ਕਹਿਣਾ।
ਆਪੇ ਹੀ ਜਵਾਬ ਪਰਖੀਂ ਜਾਵੀਂ,
ਮੈਂ ਤੈਨੂੰ ਗੱਲ ਬੁੱਝ ਨੀ ਕਹਿਣਾ।
ਮੈਂ ਤੈਨੂੰ.....
ਪਿਆਰ ਤੈਨੂੰ ਜੇ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ,
ਤੇਰੇ ਪਿੱਛੇ ਸੱਭ ਹਰ ਲਿਆ ਹੈ।
ਦੁੱਖ ਸੁੱਖ ਜੋ ਵੀ ਆਇਆ ਹਿੱਸੇ,
ਹੱਸਕੇ ਸਾਰਾ ਜਰ ਲਿਆ ਹੈ।
ਦਿਲ ਨੂੰ ਹੁੰਦੇ ਰਾਹ ਦਿਲਾਂ ਦੇ,
ਮੈਂ ਦਿਲ ਦੇ ਵਿਹੜੇ ਪੁੱਜ ਨੀ ਕਹਿਣਾ।
ਮੈਂ ਤੈਨੂੰ....
ਤਾਹਨੇ ਮਿਹਣੇ ਵਰ੍ਹਾਈ ਜਾਵੇਂ,
ਨਿੱਤ ਨਵੇਂ ਬਹਾਨੇ ਲਾਈ ਜਾਵੇਂ।
ਕੱਢ ਕੱਢ ਨੁਕਸ ਕੰਮਾਂ ਦੇ ਵਿੱਚ,
ਸਿਰ ਉੱਤੇ ਨੂੰ ਆਈ ਜਾਵੇਂ।
ਆਪਣੀ ਆਪ 'ਚ ਵਿਅਸਤ ਏਂ,
ਮੈਂ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਰੁੱਝ ਨੀ ਕਹਿਣਾ।
ਮੈਂ ਤੈਨੂੰ ਸੱਚੀ ਕੁੱਝ ਨੀ ਕਹਿਣਾ।

ਲਿਖਤ : ਮਨਜੀਤ ਕੌਰ ਧੀਮਾਨ,
ਸੰਪਰਕ : 9464633059

ਕਬਿੱਤ

ਉਡਣਾ ਹੈ ਅੰਬਰਾਂ ਤੇ, ਟੀਸੀਆਂ ਜੇ ਛੂਹਣੀਆਂ
ਮਿਹਨਤਾਂ-ਮੁਸ਼ੱਕਤਾਂ ਨੂੰ, ਕਰ ਯਾਰਾ ਦੂਣੀਆਂ
ਮੁਸ਼ਕਾ ਸੁਗੰਧ ਛੱਡੇ , ਕੇਸਰ ਕਿਆਰੀ ਜਿਉਂ
ਦੇਖਣ ਸ਼ਰੀਕ ਜਦੋਂ , ਹਿੱਕ ਮਾਰਾਂ ਕੂਣੀਆਂ
ਆਵਣ ਤਰੇਲੀਆ ਵੀ, ਮਾੜਿਆਂ ਨਸੀਬਾਂ ਨੂੰ
ਦਸਤਾਰਾਂ ਜਦ ਸਿਰ, ਸਜਾ ਲਵਾਂ ਸੋਹਣੀਆਂ
ਧੁਰੋਂ ਖ਼ਾਕ ਖੁਦਾਈ ਦੀ , ਬਣਾਂਗੇ ਤਿਲਕ ਮੱਥੇ
ਹਾਂ ਸੂਰਜ ਸਿਖ਼ਰ ਦੇ, ਨਹੀਂ ਸੋਚਾਂ ਬੌਣੀਆਂ
ਔਤ ਦਿਆਂ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ, ਕੱਢਣੇ ਸਿਆੜ ਸਿੱਖੇ
ਮੁਸ਼ਕਾ ਵਹਾ ਕੇ ਦੇਹੋਂ, ਕਰਨੀਆਂ ਰੌਣੀਆਂ
ਸਬਰ ਸੰਤੋਖ ਦਿੱਤਾ, ਗੁੜਤੀ 'ਚ ਦਾਦੀ ਮਾਂ ਨੇ
ਬਖ਼ਸ਼ਿਸ਼ ਖੁਦਾਈ ਦੀ, ਹਾੜੀਆਂ ' ਤੇ ਸੌਣੀਆਂ
ਤੋੜਾਂਗੇ ਘੁਮੰਡ ਤੇਰਾ, ਵਾਅਦਾ ਤੇਰੇ ਨਾਲ ਹੈ
ਨਜ਼ਰਾਂ ਮਿਲਾ ਕੇ ਰੱਖੀਂ, ਏ ਰੁੱਤਾਂ ਆਉਣੀਆਂ
ਕੱਕੇ ਰੇਤ ਟਿੱਬਿਆਂ ਦੇ, ਚੜ੍ਹਨੇ ਆਕਾਸ਼ ਤਾਈਂ
ਸੂਰਜ ਕਲਾਵੇ ਲੈ ਕੇ, ਕਲਮਾਂ ਚਲਾਉਣੀਆ
ਲਾਵਾਂਗੇ ਉਲਾਂਭੇ ਸਾਰੇ, ਤੋੜ ਤਾਰੇ ਅੰਬਰਾਂ ਦੇ
"ਰੇਤਗੜ੍ਹ ਬਾਲੀ" ਛੱਡੂ, ਮੱਥੇ ਲਿਆ ਤੌਣੀਆਂ

ਲਿਖਤ : ਬਾਲੀ ਰੇਤਗੜ੍ਹ,
+919465129168

ਕਵਿਤਾ

ਇਸ਼ਕ ਉਹਦੇ 'ਚ ਕੀ ਹਾਲ ਆਪਣਾ ਬਣਾ ਬੈਠੇ
ਪੁੱਛੋ ਨਾ ਯਾਰੋ ਦਿਲ ਨੂੰ ਕੈਸਾ ਰੋਗ ਲਗਾ ਬੈਠੇ

ਜਿੰਦ ਉਹਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰ, ਰਹੇ ਰੋਂਦੀ ਰਾਤਾਂ ਨੂੰ
ਜਗ ਸਾਹਮਣੇ ਅਸੀਂ ਖੁਦ ਨੂੰ ਝੂਠਾ ਹਸਾ ਬੈਠੇ

ਸਹੇ ਤਾਅਨੇ ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਹੱਸ ਇਸ ਜਿਗਰ ਤੇ
ਇੱਕ ਉਸਨੂੰ ਪਾਉਣ ਲਈ ਚੈਨ ਆਪਣਾ ਗਵਾ ਬੈਠੇ

ਚੰਨ ਤਾਰੇ ਵੀ ਹੱਸਦੇ ਨੇ ਹੁਣ ਤੱਕ ਹਾਲ ਸਾਡਾ
ਝੱਲੇ ਦਿਲ ਦੀਆਂ ਬਾਤਾਂ ਜੋ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਾ ਬੈਠੇ

ਰੋਗ ਅਵੱਲਾ ਇਹ ਲੈ ਕੇ ਛੱਡੇਗਾ ਜਾਨ ਅਸਾਡੀ
ਉਹ ਕੀ ਜਾਣਨ, ਕਿੰਨਾ ਪਿਆਰ ਉਹਨਾਂ ਨਾਲ ਪਾ ਬੈਠੇ

ਮੌਤ ਆਉਂਦੀ ਤਾਂ ਆ ਜਾਵੇ, ਨਾ ਗਮ ਕੋਈ ' ਰੇਨੂੰ'
ਕਿ ਜਿੰਦ ਆਪਣੀ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਹਾਂ ਲਾ ਬੈਠੇ

ਲਿਖਤ : ਰਜਿੰਦਰ ਰੇਨੂੰ

ਇਸ਼ਕ

ਅਹਿਸਾਸ ਜੇ ਬਿਆਨ ਹੋ ਜਾਵੇ ਸੱਜਣਾ
ਤਾਂ ਫਿਰ ਸੱਜਦਾ ਮੈਂ ਕਿਸ ਦਾ ਕਰਨਾ,
ਤੇਰਾ ਮੇਰਾ ਇਸ਼ਕ ਮੋਹਤਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ
ਕਦੇ ਨਾ ਪੈਣਾ ਫਿੱਕਾ ਤੇ ਨਾ ਕਦੇ ਮਰਨਾ

ਬੜੇ ਪੱਲ ਮੈਂ ਤੇਰੇ ਨਾਲ ਰੱਲ ਬਿਤਾਏ ਨੇ
ਕਦੇ ਬੈਠਾ ਹੋਵਾਂ ਕੱਲੇ ਤੇ ਚੇਤੇ ਆਏ ਨੇ,
ਤੇਰੇ ਇਸ਼ਕ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਕਮਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ
ਇਸ ਵਿੱਚ ਰਭ ਕੇ ਰੱਬੀ ਸੁੱਖ ਕਮਾਏ ਨੇ

ਤੇਰਾ ਇਸ਼ਕ ਇੰਨ੍ਹਾਂ ਗੂੜ੍ਹਾ ਹੈ ਸੱਚ ਵਰਗਾ
ਜੋ ਕਦੇ ਲੁਕਾਇਆ ਵੀ ਲੁੱਕ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ,
ਦੂਰ ਹੋਣ ਦਾ ਕਦੇ ਵੀ ਸੁਪਨਾ ਨਾ ਆਵੇ
ਇਸ਼ਕ ਮਿਜਾਜ਼ੀ ਹਰ ਪੱਲ ਵੱਧਦਾ ਜਾਵੇ

ਤੇਰੇ ਹੁੰਦਿਆਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਨਾ ਸੋਚੀ ਆਵੇ
ਤੇਰੇ ਖਿਆਲਾਂ ਵਿੱਚ ਰਾਤ ਲੰਘ ਜਾਵੇ,
ਤੇਰਾ ਮੇਰਾ ਇਸ਼ਕ ਤੇ ਰੂਹਾਂ ਦਾ ਹਾਣੀ
ਜਿਸ ਨੂੰ ਕਦੇ ਨਾ ਕੋਈ ਵੱਖ ਕਰ ਪਾਵੇ

ਅਰਸ਼ ਨੇ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਵਿਚ ਸੌਦੇ ਤੇ ਨਾਲ
ਕਈ ਹੁਸਨਾਂ ਦੇ ਢੰਗ ਨੇੜੇ ਹੋਕੇ ਦੇਖੇ,
ਤੇਰੇ ਨਾਲ ਲਾਵਾਂ ਲੈਕੇ ਮੈਂ ਜਿੰਦਰ ਅੱਜ
ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੀ ਕਿਰਪਾ ਦੇ ਰੰਗ ਵੇਖੇ ॥

ਲਿਖਤ : ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ
ਕਰੋਲ ਬਾਗ਼, ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ

ਕਿੱਕਰਾਂ ਦੇ ਫੁੱਲ

ਅੱਕ, ਥੋਰ ਤੇ ਕਰੀਰ,
ਜੰਡ, ਭੱਖੜੇ ਦੇ ਜਾਏ
ਸਾਡੇ ਹੱਥਾਂ ਨੂੰ ਗੁਲਾਬ
ਕਦੀ ਭੁੱਲ 'ਨ ਥਿਆਏ
ਲੈਕੇ ਕਬਰਾਂ ਦੀ ਮਿੱਟੀ
ਕੌਣ ਲਿੱਪਦਾ ਏ ਵਿਹੜੇ
ਚੁੱਕ ਕਿੱਕਰਾਂ ਦੇ ਫੁੱਲ,
ਕਿਹੜਾ ਜ਼ੁਲਫ਼ਾਂ ਸਜਾਏ
ਉੱਗੇ ਸੜਕਾਂ ਕਿਨਾਰੇ,
ਅਸੀਂ ਭੰਗ ਵਾਲੇ ਬੂਟੇ
ਕਿਸ ਕਰੀ ਸਾਡੀ ਗੋਡੀ,
ਕੌਣ ਪਾਣੀ ਸਾਨੂੰ ਲਾਏ
ਭੁੱਖਾ ਬਿਰਹੋਂ ਦਾ ਦੈਂਤ,
ਇਹਦਾ ਭਰਦਾ ਨਾ ਢਿੱਡ
ਕਰ ਜਿਗਰ ਦੇ ਟੋਟੇ,
ਭੁੰਨ ਭੁੰਨ ਕੇ ਖਵਾਏ
ਤੇਜ਼ ਹਿਜਰਾਂ ਦੀ ਧੁੱਪ,
ਸਾੜ ਸੁੱਟਿਆ ਸਰੀਰ
ਉੱਡੇ ਬੁੱਲਾਂ ਉਤੋਂ ਹਾਸੇ,
ਪਏ ਚਿਹਰੇ ਕੁਮਲਾਏ
ਗਰਜਾਂ ਦੀ ਮਾਰੀ,
ਇਸ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਵਿਚ
ਕੌਣ ਕਰੇ ਸੱਚਾ ਪਿਆਰ,
ਕੌਣ ਰਿਸ਼ਤੇ ਨਿਭਾਏ
ਇਕ ਅੱਧੇ ਦੀ ਨੀ ਗੱਲ,
ਜਿੰਨੇਂ ਮਿਲੇ ਸਾਨੂੰ " ਸੋਨੂੰ "
ਸਭ ਜਿਸਮਾਂ ਦੇ ਯਾਰ,
ਕੋਈ ਰੂਹ ਤੋਂ 'ਨਾ ਚਾਏ

ਲਿਖਤ : ਸੋਨੂੰ ਮੰਗਲੀ
ਫੋਨ 8194958011

ਖਾਸਾ ਵੱਡਾ ਹੰਕਾਰੀ

ਹੁੱਬ ਚੱਬ ਕੇ ਕਰੇ ਗੱਲ ਜਿਹੜਾ,
ਹੁੰਦਾ ਭਰਿਆ ਨਾਲ ਹੰਕਾਰ ਕਹਿੰਦੇ।
ਖਾਸਾ ਵੱਡਾ ਜੋ ਬੰਦਾ ਪਿਆ ਸਮਝੇ,
ਫਿਰੇ ਪਾਲੀ ਭਰਮ ਹਜ਼ਾਰ ਕਹਿੰਦੇ।

ਜਿਹੜਾ ਕਰੇ ਨਾ ਇੱਜ਼ਤ ਔਰਤਾਂ ਦੀ,
ਦਿਲ ਦਿਮਾਗੋਂ ਹੁੰਦਾ ਬਿਮਾਰ ਕਹਿੰਦੇ।
ਕੀਤੇ ਲੱਖ ਡਰਾਮੇ ਹੋਣ ਭਾਵੇਂ,
ਦੇਵੇ ਬੇਅਕਲੀ ਮੱਤ ਮਾਰ ਕਹਿੰਦੇ।

ਗੱਲ ਕਹਿ ਕੇ ਖਚਰੀ ਹੱਸੇ ਹਾਸੀ,
ਉਹਨੂੰ ਕੀ ਸਤਿਕਾਰ ਦੀ ਸਾਰ ਕਹਿੰਦੇ।
ਭਾਵੇਂ ਬਣਿਆਂ ਸਿਕੰਦਰ ਫਿਰੇ 'ਭਗਤਾ',
ਬਿਨ ਖਾਧੇ ਉਗਲੇ ਡਕਾਰ ਕਹਿੰਦੇ।

ਵੱਡਾ ਸਭ ਤੋਂ ਤਾਂ ਨਾਂਅ ਰੱਬ ਦਾ,
ਤੂੰ ਤਾਂ ਛਿੱਤਰਾਂ ਦੀ ਹੈਂ ਮਾਰ ਕਹਿੰਦੇ।
ਲੈਣਾ ਕਿਸੇ ਨਾ ਸਭਾ 'ਚ ਨਾਉਂ ਤੇਰਾ,
ਜਦ ਮਾਰ ਗਿਆ ਭੌਰ ਉਡਾਰ ਕਹਿੰਦੇ।

ਲੇਖਕ : ਬਰਾੜ 'ਭਗਤਾ ਭਾਈ ਕਾ'
+1-604-751-1113

ਨੁਕਤਾਚੀਨੀ

ਬੇ-ਮਤਲਬ ਦੀ ਨੁਕਤਾਚੀਨੀ ਮਾੜੀ ਹੈ
ਦਿਲ ਵਿਚ ਰੱਖਣੀ ਸੋਚ ਕਮੀਨੀ ਮਾੜੀ ਹੈ

ਹਰ ਵੇਲੇ ਹੀ ਦੌਲਤ ਪਿੱਛੇ ਦੌੜ੍ਹਨ ਦੀ
ਇਹ ਜੋ ਅੰਨ੍ਹੀਂ ਦੌੜ੍ਹ ਮਸ਼ੀਨੀ ਮਾੜੀ ਹੈ

ਅੰਦਰ ਵਾਲੀ ਸੂਰਤ 'ਤੇ ਹੈ ਧੂੜ ਚੜ੍ਹੀ
ਬਾਹਰੋਂ ਕੀਤੀ ਟੌਰ੍ਹ ਸ਼ਕੀਨੀ ਮਾੜੀ ਹੈ

ਹੱਸਦਾ ਚਿਹਰਾ ਦੁਸ਼ਮਣ ਦਾ ਵੀ ਭਾਉਂਦਾ ਏ
ਆਦਤ ਰੋਂਦੂ ਤੇ ਗ਼ਮਗੀਨੀ ਮਾੜੀ ਹੈ

ਗੁਣ ਵੀ ਨੇ ਵਡਿਆਉਣੇ ਹੁੰਦੇ ਚਾਹੀਦੇ
ਲੱਭਦੇ ਰਹਿਣਾ ਘਾਟ ਮਹੀਨੀ ਮਾੜੀ ਹੈ

ਭਾਂਡਾ ਪਾਪਾਂ ਵਾਲਾ ਟੁੱਟਦਾ ਓੜਕ ਨੂੰ
ਲੋੜੋਂ ਵੱਧਕੇ ਰੰਗ ਰੰਗੀਨੀ ਮਾੜੀ ਹੈ

' ਬੋਪਾਰਾਏ ' ਸੋਹਣ ਸਾਫ ਸੁਚੱਜੇ ਹੀ
ਸੋਚਾਂ ਵਿਚਲੀ ਫਸਲ ਨਦੀਨੀ ਮਾੜੀ ਹੈ

ਲਿਖਤ : ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬੋਪਾਰਾਏ

ਅਰਜ਼ੋਈ

ਮੈਂ ਤੈਨੂੰ ਮਿਲਣਾ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦੀ....
ਮੈਂ ਤੈਨੂੰ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹਾਂ
ਜਿਸ ਤਰਾਂ ਕੋਈ ਮਾਂ ਮਤਰੇਇਆ ਬਾਲ
ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਦੀ ਬੁੱਕਲ ਚਾਹੁੰਦਾ ...
ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੋਈ ਔੜਾਂ ਮਾਰੀ ਧਰਤ
ਕਿਸੇ ਬੱਦਲ ਨੂੰ ਚਾਹੁੰਦੀ .....
ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੋਈ ਕਿਸਾਨ
ਆਪਣੀ ਫ਼ਸਲ ਨੂੰ ਚਾਹੁੰਦਾ ...
ਜੰਗ ਦੀਆਂ ਸਫਾਂ ਵਿੱਚ
ਪਿੱਛੇ ਰਹਿ ਗਿਆ ਕੋਈ ਸੈਨਿਕ
ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆਪਣੇ
ਸਾਥੀਆਂ ਨੂੰ ਚਾਹੁੰਦਾ ....
ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੋਈ ਸਾਧ, ਯੋਗੀ
ਆਪਣੇ ਇਸ਼ਟ ਨੂੰ ਚਾਹੁੰਦਾ ...
ਹੁਣ ਜਦੋਂ ਵੀ ਮਿਲੇ ਸਾਹਿਬ
ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਿਲਣਾ
ਕਿ ਭੇਦ ਅਭੇਦ ਹੋ ਜਾਵੇ
ਨਾਦ ਅਨਹਦ ਹੋ ਜਾਵਣ,
ਵਿਰਾਗ ਰਾਗ ਹੋ ਜਾਵੇ
ਤੇ
ਮੈਂ ਤੂੰ ਹੋ ਜਾਵਾਂ
ਤੂੰ ਮੈਂ ਹੋ ਜਾਵੇ
ਤੇ ਜੋ ਅਮੂਰਤ ਹੈ ਉਹ ਮੂਰਤ ਹੋ ਜਾਵੇ
ਜੋ ਸੂਰਤ ਹੈ ਉਹ ਸੀਰਤ ਹੋ ਜਾਵੇ।

ਲਿਖਤ : ਜੋਬਨਰੂਪ ਛੀਨਾ

ਮੋੜਾਂ ਵਾਲੇ ਰਾਹ

ਮੋੜ ਘੋੜ ਸਹੂਲਤ ਮੁਤਾਬਕ ਬਣੇ ਹੁੰਦੇ ਸੀ ਰਾਹਾਂ 'ਚ,
ਹੌਲੀ ਗਤੀ ਦੇ ਹੁੰਦੇ ਸੀ ਸਾਧਨ ਯਾਤਾਯਾਤ ਦੇ।
ਜਗਿਆਸਾ ਬਣੀ ਰਹਿੰਦੀ ਸੀ ਜਾਣਨ ਦੀ,
ਮੋੜ ਦੇ ਪਰ੍ਹੇ ਕੀ ਰੰਗ ਹੋਣੇ ਕਰਾਮਾਤ ਦੇ।
ਅੱਜ ਕੱਲ ਹਰ ਵਾਹਨ ਦੀ ਸਪੀਡ ਵਧ ਗਈ ,
ਮਸ਼ੀਨਰੀਆ ਚਲਾਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਰੀਸ ਵਧ ਗਈ।
ਲੰਬੀ ਦੂਰੀ ਦੀਆਂ ਸੜਕਾਂ ਸਿਧੀਆਂ ਸਤੌਰ ਹੋਗੀਆਂ,
ਸਮੇ ਬਦਲੇ,ਗੱਲਾਂ ਕੁਝ ਹੋਰ ਦੀਆਂ ਹੋਰ ਹੋਗੀਆਂ।
ਹਾਦਸਿਆਂ ਨੂੰ ਸੱਦਾ ਦਿੰਦੀਆਂ ਅਣਗਹਿਲੀਆਂ,
ਟੱਬਰਾਂ ਦੇ ਟੱਬਰ ਖਤਮ, ਪਿੱਛੇ ਰਹਿ ਗਿਆਂ ਦੀਆਂ ਦਿਲ ਦਹਿਲੀਆਂ।
ਸਾਵਧਾਨ ਹੋ ਕੇ ਤੇ ਸਹਿਜ ਨਾਲ ਜੇ ਚੱਲਿਆ ਜਾਵੇ,
ਮੁੱਕਦੀਆਂ ਸਫ਼ਰ ਦੀਆਂ ਮੰਜ਼ਲਾਂ ਪਾਰ ਪਹਿਲੀਆਂ ।
ਲਾਲਚ ਨਾ ਕਰੋ, ਜਲਦੀ ਸਫਰ ਮੁਕਾਉਣ ਦਾ,
ਦਿਮਾਗ ਉੱਤੇ ਭੂਤ ਸਵਾਰ ਨਾ ਹੋਣ ਦਿਓ ਡਬਲ ਕਮਾਉਣ ਦਾ।
ਮਨੁੱਖਾ-ਜਨਮ ਅਨਮੋਲ ਹੈ, ਅਜਾਈਂ ਨਾ ਗੰਵਾਓ,
ਆਪ ਵੀ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰਹੋ,ਦੂਸਰਿਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਬਚਾਓ।

ਲਿਖਤ : ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਤੂਰ, ਫੋਨ ਨੰਬਰ : 9878469639

ਪ੍ਰਾਹੁਣੀਆਂ ਧੀਆਂ

ਗੋਰੇ ਹੱਥਾਂ ਉੱਤੇ ਮਹਿੰਦੀ ਬਾਹੀਂ ਸ਼ਗਨਾਂ ਦਾ ਚੂੜਾ ।
ਲੱਗੇ ਚੁੰਨੀ ਨੂੰ ਸਿਤਾਰੇ ਜੋੜਾ ਪਾਇਆ ਲਾਲ ਗੂੜ੍ਹਾ।
ਵਰ ਬਾਬਲੇ ਨੇ ਲੱਭਾ ਵੱਜ ਰਹੀਆਂ ਸ਼ਹਿਨਾਈਆਂ।
ਧੀਆਂ ਬਾਬਲ ਦੇ ਖੇੜੇ ਚ ਪ੍ਰਾਹੁਣੀਆ ਨੇ ਆਈਆਂ।
ਢੋਲੀ ਢੋਲ ਨੂੰ ਵਜਾਵੇ ਮੇਲ ਨਾਨਕਾ ਹੈ ਆਇਆ।
ਮਾਮਾ ਭਾਣਜੀ ਲਈ ਸ਼ਗਨਾਂ ਦਾ ਚੂੜਾ ਹੈ ਲਿਆਇਆ।
ਹੋਈਆਂ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਨੇ ਚਾਰੇ ਪਾਸੇ ਦੂਣ ਤੇ ਸਵਾਈਆਂ।
ਧੀਆਂ ਬਾਬਲੇ ਦੇ ਖੇੜੇ ਚ ਪ੍ਰਾਹੁਣੀਆ ਨੇ ਆਈਆਂ।
ਬੰਨ੍ਹੇ ਵੀਹਣੀ ਨਾ ਕਲੀਰੇ ਸਭ ਸਖੀਆਂ ਨੇ ਆ ਕੇ।
ਸੁੱਖਾਂ ਮੰਗਣ ਲਾਡੋ ਨੀ ਤੇਰੇ ਸ਼ਗਨ ਮਨਾ ਕੇ ।
ਗੀਤ ਗਾਉਂਦੀਆਂ ਸੁਹਾਗ ਦੇ ਤੇ ਦੇਵਣ ਵਧਾਈਆਂ।
ਧੀਆਂ ਬਾਬਲੇ ਦੇ ਖੇੜੇ ਚ ਪ੍ਰਾਹੁਣੀਆ ਨੇ ਆਈਆਂ।
ਫੁੱਲ ਕਲੀਆਂ ਲਗਾ ਕੇ ਵੀਰਾਂ ਡੋਲੀ ਨੂੰ ਸਜਾਇਆ।
ਰਾਜੇ ਬਾਬਲ ਨੇ ਹੱਥੀਂ ਧੀ ਨੂੰ ਡੋਲੀ ਵਿੱਚ ਪਾਇਆ।
"ਸੁਖਚੈਨ" ਵੇਲਾ ਆ ਗਿਆ ਪੈਣ ਲੱਗੀਆਂ ਜੁਦਾਈਆਂ।
ਧੀਆਂ ਬਾਬਲੇ ਦੇ ਖੇੜੇ ਚ ਪ੍ਰਾਹੁਣੀਆ ਨੇ ਆਈਆਂ।

ਸੁਖਚੈਨ ਸਿੰਘ ਚੰਦ ਨਵਾਂ, 9914973876

ਸੀਜ਼ਨ

ਦੋ ਪਹੀਏ ਇੱਕੋ ਸਾਈਕਲ ਦੇ,ਇੱਕ ਅੱਗੇ ਹੈ ਇੱਕ ਪਿੱਛੇ ਹੈ
ਇਹ ਦੋਨੋਂ ਹੀ 'ਕੱਠੇ ਚੱਲਦੇ ਨੇ, ਇੱਕ ਧੱਕੇ ਤੇ ਇੱਕ ਖਿੱਚੇ ਹੈ
ਜੇ ਇੱਕ ਵੀ ਪੈਂਚਰ ਹੋ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਦੂਜਾ ਵੀ ਓਦੋਂ ਖਲੋਂਦਾ ਹੈ
ਜੇ ਇੱਕ ਦੀ ਹਵਾ ਵੀ ਘੱਟ ਹੋਵੇ ਦੂਜਾ ਵੀ ਚੱਲਣੋਂ ਰੋਂਦਾ ਹੈ
ਹਵਾ ਵੀ ਪੂਰੀ ਰੱਖਿਓ ਦੋਵੇਂ, ਚੈਨ ਵੀ ਗ੍ਰੀਸ ਕਰਾਉਂਦੇ ਰਹੋ
ਚੀਂਚੀਂ ਜੇ ਕਿਧਰੇ ਹੋ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਗੀਤ ਫੇਰ ਵੀ ਗਾਉਂਦੇ ਰਹੋ
ਜੋ ਖਾਧੇ ਨੇ ਇਹ ਬੂਰ ਦੇ ਲੱਡੂ, ਖਾ ਕੇ ਹੁਣ ਪਛਤਾਇਓ ਨਾ
ਕਿਧਰੇ ਐਵੇਂ ਤੈਸ਼ 'ਚ ਆ ਕੇ ਕੋਰਟ ਕਚਹਿਰੀ ਜਾਇਓ ਨਾ
ਗੁੱਸਾ ਗਿਲਾ ਜੇ ਹੋ ਵੀ ਜਾਵੇ ਚੁੱਪ ਰਹਿ ਕੇ ਡੰਗ ਟਪਾ ਲੈਣਾ
ਕਦੇ ਕਿਸੇ ਦੀ ਸ਼ਹਿ ਵਿੱਚ ਆ ਕੇ ਪੇਕੇ ਨਾ ਡੇਰਾ ਲਾ ਲੈਣਾ
ਬੰਦਾ ਹਰਪਲ ਫਸਿਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਦੋ ਪਿੜਾਂ ਦੇ ਐਨ ਵਿਚਾਲੇ
ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਦੀ ਓਹ ਗੱਲ ਜੇ ਮੰਨੇ ਤਾਂ ਦੂਜੇ ਤੋਂ ਝਿੜਕਾਂ ਖਾਲੇ
ਜੇ ਮੂੰਹ ਹੀ ਕਦੇ ਕਰਾਰਾ ਕਰਨੈ ਤਾਂ ਝਗੜਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਜਰੂਰੀ
ਇੱਕ ਦੋ ਦਿਨ ਜਾਓ ਘੁੰਮਕੇ ਆਓ ਚਾਹੇ ਸ਼ਿਮਲਾ ਜਾਂ ਮਸੂਰੀ
ਤੰਦ ਤਾਂ ਵਿਗੜੇ ਤਾਣੀ ਨਾ ਵਿਗੜੇ ਨਹੀਂ ਫੇਰ ਕਰੋਨਾ ਆਊ
ਮੂੰਹ ਉੱਤੇ ਮਾਸਕ ਛੇ ਫੁੱਟ ਦੂਰੀ ਓਹ ਦੋਨਾਂ ਦੇ ਵਿੱਚ ਕਰਾਊ
ਔਖੇ ਸੌਖੇ ਰੇੜ ਲਓ ਗੱਡੀ ਪਰ ਕਦੇ ਫੇਲ ਨਾ ਹੋਣ ਬਰੇਕਾਂ
ਘਰ ਦੀ "ਇੰਦਰ" ਘਰੇ ਨਿਬੇੜੋ ਕੋਈ ਬਾਹਰ ਸੁਣੇ ਨਾ ਹੇਕਾਂ

ਲਿਖਤ : ਇੰਦਰ ਪਾਲ ਸਿੰਘ - ਪਟਿਆਲਾ

ਬੇਜਾਨ ਬਣ ਜਾਣਗੇ

ਜਿਹੜੇ ਆਖਦੇ ਨੇ ਤੇਰੇ ਤੋਂ ਲੁਟਾ ਜਾਨ ਦੇਵਾਂਗੇ
ਮੌਕਾ ਵੇਖ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਈ ਬੇਜਾਨ ਬਣ ਜਾਣਗੇ

ਹਿੱਕ ਠੋਕ ਨਾਲ ਖੜ੍ਹਨ ਦਾ ਜੋ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦੇ
ਮੂੰਹ ਆਪਣਾ ਘੁਮਾ ਕਈ ਅਨਜਾਣ ਬਣ ਜਾਣਗੇ
ਫੈਸਲੇ ਤਕਦੀਰਾਂ ਨੇ ਕਈ ਲਿਖੇ ਬੜੇ ਸਖ਼ਤ ਹੁੰਦੇ
ਇਹ ਝੱਲਣ ਵਾਲੇ ਹੀ ਫਿਰ ਮਹਾਨ ਬਣ ਜਾਣਗੇ

ਸਾਥ ਨਿਭਾਉਣ ਵਾਲੇ 'ਸੋਹੀ' ਅੱਜਕੱਲ੍ਹ ਘੱਟ ਮਿਲਦੇ
ਵਿਰਲੇ ਨੇ ਜੋ ਦੂਜਿਆਂ ਲਈ ਮੁਸਕਾਨ ਬਣ ਜਾਣਗੇ

ਲਿਖਤ : ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਸੋਹੀ, 92179-81404

ਨਾਰੀ ਸੰਸਾਰ

ਕਿਵੇਂ ਕਰੀਏ ਦਿਨ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ

ਲਿਖਤ
ਮਨਜੀਤ ਕੌਰ ਧੀਮਾਨ,
ਸੰ:9464633059

ਮਨੁੱਖੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਰਾਤ ਨੂੰ ਸੌਣਾ ਇੱਕ ਸੁਖ਼ਦ ਅਨੁਭਵ ਹੈ ਉੱਥੇ ਸਵੇਰੇ ਉੱਠਣਾ ਬਹੁਤਿਆਂ ਲਈ ਬਹੁਤ ਦੁਖਦ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀ ਨੱਠ-ਭੱਜ ਤੋਂ ਥੱਕ ਕੇ ਜਦੋਂ ਰਾਤ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਬਿਸਤਰ ਤੇ ਪੈਣਾ ਇੰਞ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਇਹੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀ ਰਾਹਤ ਹੈ।

ਅੱਜਕਲ੍ਹ ਮਹਿੰਗਾਈ ਅਤੇ ਬੇਫਜ਼ੂਲ ਖਰਚਿਆਂ ਕਰਕੇ ਛੋਟੇ-ਛੋਟੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪਾਲਣਾ ਵੀ ਵੱਡੀ ਚਣੌਤੀ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਾਰਾ ਦਿਨ ਟੱਕਰਾਂ ਮਾਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਖਰਚੇ ਪੂਰੇ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ। ਸਵੇਰੇ ਉੱਠਦਿਆਂ ਸਾਰ ਹੀ ਕਿੰਨੇ ਸਾਰੇ ਖਰਚੇ ਮੂੰਹ ਅੱਡੀ ਖੜ੍ਹੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ਕਿਸੇ ਸ਼ਾਇਰ ਨੇ ਬਹੁਤ ਸੋਹਣਾ ਲਿਖਿਆ ਹੈ...

"ਆਰਾਮ ਕਮਾਨੇ ਨਿਕਲਤਾਹੂੰ ਆਰਾਮ ਛੋੜ ਕਰ।"

ਉੱਠਦੇ ਸਾਰ ਹੀ ਭੱਜ-ਦੌੜ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।ਬੰਦੇ ਨੇ ਕੰਮ ਤੇ ਜਾਣਾ ਹੁੰਦਾ। ਜ਼ਨਾਨੀ ਨੇ ਵੀ ਕੰਮ ਤੇ ਜਾਣਾ ਹੁੰਦਾ। ਬੱਚਿਆਂ ਨੇ ਸਕੂਲ ਜਾਣਾ ਹੁੰਦਾ। ਹਰ ਕੋਈ ਭੱਜਦਾ ਹੈ। ਮੇਰਾ ਤੌਲੀਆ, ਮੇਰੇ ਕੱਪੜੇ, ਮੇਰੀ ਵਰਦੀ, ਮੇਰਾ ਰੋਟੀ ਵਾਲ਼ਾ ਡੱਬਾ, ਮੇਰੀ ਪਾਣੀ ਦੀ ਬੋਤਲ, ਮੇਰਾ ਬੈਗ, ਮੇਰਾ____....? ਇੰਞ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਸਵੇਰੇ-ਸਵੇਰੇ ਭੂਚਾਲ਼ ਆ ਗਿਆ ਹੋਵੇ। ਸਾਰੇ ਦੁੱਖੀ- ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਹੋ ਕੇ ਘਰੋਂ ਨਿਕਲਦੇ ਹਨ। ਅੱਗੋਂ ਕੰਮ ਤੇ ਜਾਂ ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਦੋ ਚਾਰ ਮਿੰਟ ਵੀ ਦੇਰ ਨਾਲ ਪਹੁੰਚੇ ਤਾਂ ਦਸ ਗੱਲਾਂ ਹੋਰ ਸੁਣਨੀਆਂ ਪੈਂਦੀਆਂ। ਹੁਣ ਮੂਡ ਤਾਂ ਖ਼ਰਾਬ ਹੋਵੇਗਾ ਹੀ। ਪਹਿਲਾਂ ਘਰੋਂ ਜਿਵੇਂ-ਤਿਵੇਂ ਕਰਕੇ ਨਿਕ਼ਲਦੇ ਹਨ ਫਿਰ ਅੱਗੇ ਬਾਸ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਤੇ ਪਹਾੜ ਜਿੱਡੇ ਕੰਮ।

ਜੇਕਰ ਆਪਾਂ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀ ਅਸਲੀਅਤ ਦੇਖੀਏ ਤਾਂ ਸਾਡੇ ਇਹ ਕੰਮ ਅਤੇ ਝਮੇਲੇ ਤਾਂ ਕਦੇ ਖ਼ਤਮ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੋਣੇ। ਅਸੀਂ ਪਰਮਾਤਮਾ ਦੀ ਦਿੱਤੀ ਸੁੰਦਰ ਕਾਇਆ ਨੂੰ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਰੁਝੇਵਿਆਂ ਵਿੱਚ ਫਸਾ ਕੇ ਕੋਝੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਸਵੇਰੇ ਉੱਠਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਸੀਂ ਰੱਬ ਦਾ ਸ਼ੁਕਰ ਕਰਨਾ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਸਮਝਦੇ ਕਿ ਓਹਨੇ ਸਾਨੂੰ ਇੱਕ ਨਵਾਂ ਦਿਨ ਬਖਸ਼ਿਆ ਹੈ। ਬਲਕਿ ਅਸੀਂ ਬੇਵਕੂਫਾਂ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨਾ਼ਲ ਉਲਝਦੇ ਫ਼ਿਰਦੇ ਹਾਂ।

ਇੱਕ ਵਧੀਆ ਸੁਆਣੀ ਤੇ ਨਾ਼ਲ ਓਹਦਾ ਹਾਣੀ ਮਿ਼ਲ ਕੇ ਦੋਵੇਂ ਆਪਣੀ ਸਵੇਰ ਨੂੰ ਖ਼ੂਬਸੂਰਤ ਬਣਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਰਾਤ ਨੂੰ ਹੀ ਸਲੀਕੇ ਨਾ਼ਲ ਆਪਣੇ ਸਵੇਰ ਵਾ਼ਲੇ ਕੱਪੜੇ ਤੇ ਜ਼ਰੂਰਤ ਦਾ ਸਮਾਨ ਤਿਆਰ ਕਰਕੇ ਰੱਖਦੇ ਹਨ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਹ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਸਿਖਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਸਵੇਰੇ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਸਮੇਂ ਤੇ ਉੱਠਣਾ ਤੇ ਰਾਤ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਸਮੇਂ ਤੇ ਸੌਣਾ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਸਮਾਂ-ਸਾਰਣੀ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਇਸ ਸਮਾਂ- ਸਾਰਣੀ ਵਿੱਚ ਉਹ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿੱਚ ਤਰੋਤਾਜ਼ਾ ਹੋਣ ਲਈ ਫ਼ੁਰਸਤ ਦੇ ਪਲ ਵੀ ਰੱਖਦੇ ਹਨ ਤੇ ਘੁੰਮਣ ਫ਼ਿਰਨ ਦਾ ਵਕਤ ਵੀ ਕੱਢਦੇ ਹਨ।

ਜੇਕਰ ਅਸੀਂ ਸਾਰੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਤੇ ਕੰਮਾਂ ਨੂੰ ਸੰਤੁਲਿਤ ਕਰ ਲਈਏ ਤਾਂ ਸਵੇਰ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਹੱਸਦਿਆਂ ਖੇਡਦਿਆਂ ਹੋਵੇਗੀ,ਕੰਮ ਤੋਂ ਵਿਹਲ ਵੀ ਮਿਲੇਗੀ ਤੇ ਸਾਰਾ ਦਿਨ ਫੁੱਲਾਂ ਵਾਂਗ ਖਿੜੇ ਵੀ ਰਹਾਂਗੇ। ਸਾਰੇ ਕੰਮ ਵੀ ਚੰਗੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾ਼ਲ ਹੋਣਗੇ।

ਦੋਸਤੋ! ਸਵੇਰ ਸਾਨੂੰ ਕੁਦਰਤ ਦੁਆਰਾ ਬਖਸ਼ੀ ਹੋਈ ਨਵੀਂ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸਨੂੰ ਖ਼ਰਾਬ ਕਰਨ ਦੀ ਥਾਂ ਸ਼ਿੰਗਾਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਸ਼ੁੱਕਰ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਸਮਾਂ ਤਾਂ ਸੱਭ ਦੇ ਕੋ਼ਲ ਇੱਕੋ ਜਿਹਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਬੱਸ ਉਸਨੂੰ ਵਰਤਣ ਦੇ ਢੰਗ ਵੱਖੋ-ਵੱਖਰੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।ਸਾਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ ਕਿ ਜੀਣ ਦੇ ਨਵੇਂ ਤੇ ਸੋਹਣੇ ਤਰੀਕੇ ਲੱਭੀਏ। ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨਾ਼ਲ ਖਹਿਬੜੀਏ ਨਾ, ਬਲਕਿ ਓਹਦੇ ਨਾਲ ਕਦਮ ਨਾ਼ਲ ਕਦਮ ਮਿਲਾ ਕੇ ਚੱਲੀਏ। ਫ਼ੇਰ ਦੇਖਿਓ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਬੋਝ ਨਹੀਂ ਆਸ਼ੀਰਵਾਦ ਲੱਗੇਗੀ। ਲੋੜ ਹੈ ਸੱਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਆਪਣੀ ਸਵੇਰ ਨੂੰ ਸੋਹਣਾ ਬਣਾਉਣ ਦੀ, ਉੱਠਦਿਆਂ ਹੀ ਚਿਹਰੇ ਤੇ ਮੁਸਕਰਾਹਟ ਫੈਲਾਉਣ ਦੀ। ਬਾਕੀ ਦਿਨ ਅਤੇ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਆਪੇ ਹੀ ਖ਼ੂਬਸੂਰਤ ਬਣ ਜਾਵੇਗੀ। ਸੋ ਆਓ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨੂੰ ਸੰਤੁਲਿਤ ਕਰੀਏ ਤੇ ਕੁਦਰਤ ਦੇ ਆਸ਼ੀਰਵਾਦ ਨੂੰ ਮਾਣੀਏ।

ਕਿਵੇਂ ਰੱਖੀਏ ਬੱਚਿਆਂ ਦਾ ਖਿਆਲ

ਲਿਖਤ : ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ ਸੰਧੂ

ਅੱਜ ਸਾਡੇ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਚੁਣੌਤੀ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦਾ ਖਿਆਲ ਕਿਵੇਂ ਰੱਖੀਏ। ਬਦਲਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਸਭ ਕੁਝ ਬਹੁਤ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਬਦਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਡੱਡ-ਬੱਚੇ ਬਹੁਤ ਛੇਤੀ ਵੱਡੇ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ।ਤੀਸਰੀ ਜਮਾਤ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਦਾ ਇੱਕ ਬੱਚਾ ਆਪਣੀ ਸਹਿਪਾਠੀ ਕੁੜੀ ਨੂੰ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂ ਤੈਨੂੰ ਪਿਆਰ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਅਤੇ ਤੇਰੇ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕਰਵਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ।ਜਿੱਥੇ ਕੁੜੀ ਟਿਊਸ਼ਨ ਪੜ੍ਹਦੀ ਹੈ ਉੱਥੇ ਹੀ ਟਿਊਸ਼ਨ ਪੜ੍ਹਨ ਚਲਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।ਕੁੜੀ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਹੋ ਕੇ ਮਾਂ ਬਾਪ ਨੂੰ ਦੱਸਦੀ ਹੈ।ਮਾਂ ਬਾਪ ਉਲ੍ਹਾਮਾ ਲੈ ਕੇ ਮੁੰਡੇ ਦੇ ਘਰ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।ਮੁੰਡੇ ਦੇ ਘਰ ਦੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਹੱਥ ਖੜ੍ਹੇ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਹ ਸਾਡੀ ਕੋਈ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਸੁਣਦਾ।ਜਨਾਬ ਇਹ ਕਹਾਣੀ ਨਹੀਂ ਹਕੀਕਤ ਹੈ।ਇਹ ਸਭ ਗੱਲਾਂ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਗਾਣੇ ਨਹੀਂ ਸਿਖਾ ਰਹੇ।ਇਹ ਗੱਲਾਂ ਬੱਚੇ ਕਾਰਟੂਨਾਂ ਤੋਂ ਸਿੱਖ ਰਹੇ ਹਨ।ਜਿਹੜੇ ਕਾਰਟੂਨ ਚੈਨਲ ਬੱਚੇ ਸਾਰਾ ਸਾਰਾ ਦਿਨ ਬੈਠੇ ਦੇਖਦੇ ਹਨ ਇਹ ਸਭ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿਖਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।ਹਰ ਕਾਰਟੂਨ ਕਰੈਕਟਰ ਦੀ ਇਕ ਸਹੇਲੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਹ ਪਿਆਰ ਕਰਦਾ ਹੈ।ਅਸੀਂ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਗਲੋਂ ਲਾਹ ਕਾਰਟੂਨਾਂ ਦੇ ਮਗਰ ਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ।ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਾਵਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮਾਂ ਮਿਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।ਬੱਚੇ ਕਾਰਟੂਨਾਂ ਵਿੱਚ ਰੁੱਝ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।ਪਰ ਕੀ ਕਦੀ ਅਸੀਂ ਇਸ ਗੱਲ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਆਦਮੀ ਸਾਡੇ ਬੱਚਿਆਂ ਤੇ ਕੀ ਅਸਰ ਪਾ ਰਹੇ ਹਨ।ਅਸੀਂ ਤਾਂ ਸਾਰਾ ਦੋਸ਼ ਜ਼ਮਾਨੇ ਦੇ ਸਿਰ ਮੜ੍ਹ ਕੇ ਆਪ ਸੱਚੇ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਾਂ।ਅੱਜ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕੋਲ ਬਿਠਾ ਕੇ ਗੱਲਾਂ ਕਰਨ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ।ਆਪਣੇ ਆਲੇ ਦੁਆਲੇ ਨਜ਼ਰ ਮਾਰ ਕੇ ਦੇਖੋ।ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਯਾਦ ਤਾਂ ਟੀਵੀ ਤੇ ਕਾਰਟੂਨ ਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਫੋਨ ਫੜਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਗੇਮ ਖੇਡਣ ਲਈ।ਫਿਰ ਬੜੇ ਹੁੱਬ ਕੇ ਦੱਸਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਹ ਤਾਂ ਸਾਰਾ ਦਿਨ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਦਾ ਚੈਨਲ ਦੇਖਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਫਿਰ ਮੋਬਾਈਲ ਤੇ ਗੇਮ ਖੇਡਦਾ ਹੈ।ਬੱਚੇ ਦੇ ਕੋਮਲ ਮਨ ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਗੱਲਾਂ ਦਾ ਕੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਇਸ ਤੋਂ ਅਸੀਂ ਅਣਭਿੱਜ ਹਾਂ।ਇੱਕ ਕਾਰਟੂਨ ਅਸਲ ਵਿਚ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਬਣੇ ਹਨ।ਉੱਥੋਂ ਦੀ ਸੱਭਿਅਤਾ ਅਤੇ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਹਨ।ਸਾਡੇ ਚੈਨਲ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹਿੰਦੀ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਟਰਾਂਸਲੇਟ ਕਰਕੇ ਦਿਖਾਉਂਦੇ ਹਨ।ਇਸ ਵਿੱਚ ਬੱਚਿਆਂ ਦਾ ਕੋਈ ਕਸੂਰ ਨਹੀਂ।ਉਹ ਜੋ ਦੇਖਣਗੇ ਉਹੀ ਗੱਲਾਂ ਸਮਝਣਗੇ ਤੇ ਉਹੀ ਅਪਨਾਉਣਗੇ।ਅੱਜ ਅਸੀਂ ਕਿਸੇ ਕਿਸਮ ਦਾ ਪਰਦਾ ਰੱਖਦੇ ਹੀ ਨਹੀਂ।ਰਹੀ ਸਹੀ ਕਸਰ ਟੀ ਵੀ ਤੇ ਮੋਬਾਇਲ ਪੂਰੀ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ।ਵੱਡੇ ਆਪਣੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਇਹ ਨਹੀਂ ਸੋਚਦੇ ਕਿ ਬੱਚਾ ਕੋਲ ਬੈਠਾ ਹੈ ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੀ ਗੱਲ ਸੁਣ ਰਿਹਾ ਹੈ।ਹਥਿਆਰਾਂ ਵਾਲੇ ਗਾਣਿਆਂ ਨਾਲੋਂ ਵੀ ਮਾਰੂ ਅਸਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਟੂਨਾਂ ਦਾ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ।ਇਸ ਵੱਲ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਧਿਆਨ ਦਿਓ ਕਦੇ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਦੂਰ ਰੱਖਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰੋ।ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨਾਲ ਆਪ ਸਮਾਂ ਬਿਤਾਓ।ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰੁਚੀ ਕਿਸੇ ਚੰਗੇ ਕੰਮ ਵੱਲ ਲਗਾਓ ਜਿਵੇਂ ਖੇਡਾਂ ਜਾਂ ਪੇਂਟਿੰਗ ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਕਲਾ।ਬੱਚੇ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਪੰਜ ਸਾਲ ਬੜੇ ਕੀਮਤੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।ਇਹ ਉਸ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀ ਦਿਸ਼ਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦੇ ਹਨ।ਮਨੋਵਿਗਿਆਨ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੋ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਬੱਚੇ ਨੇ ਸਿੱਖ ਲਿਆ ਉਹ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਭੁੱਲਦਾ।ਇਹ ਉਸ ਦੇ ਸਮਾਜਿਕ ਜੀਵਨ ਦੀ ਨੀਂਹ ਬਣਦੇ ਹਨ।ਅਜਿਹੇ ਵਿੱਚ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਾਰਕੁਨ ਦਿਖਾਉਣਾ ਠੀਕ ਨਹੀਂ।ਵੀਡੀਓ ਖੇਡਾਂ ਵੀ ਅਰਾਜਕਤਾ ਵੱਲ ਲਿਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਅਕਸਰ ਹਿੰਸਕ ਖੇਡਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ।ਲੋੜ ਹੈ ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਪ੍ਰਤੀ ਸੁਚੇਤ ਹੋਣ ਦੀ।

ਜੀਵਨ ਸਾਥੀ

ਲਿਖਤ : ਪਰਵੀਨ ਕੌਰ ਸਿੱਧੂ, 8146536200

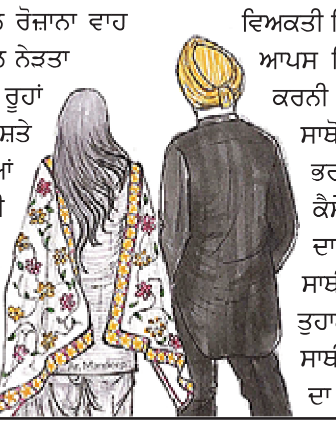

ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿੱਚ ਵਿਚਰਦਿਆਂ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਵਾਹ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਕਈ ਦੋਸਤ-ਮਿੱਤਰ ਬਣਦੇ ਹਨ। ਕਈ ਸਕੇ- ਸੰਬੰਧੀ, ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਆਦਿ ਨਾਲ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਵਾਹ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਈ ਲੋਕਾਂ ਨਾ਼ਲ ਨੇੜਤਾ ਕਾਫ਼ੀ ਵੱਧ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਕਈਆਂ ਨਾ਼ਲ ਤਾਂ ਰੂਹਾਂ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਬਣ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਰਿਸ਼ਤੇ ਅਖ਼ੀਰ ਤੱਕ ਨਿੱਭਦੇ ਹਨ। ਬਾਕੀ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਦੇ ਨਾ਼ਲ-ਨਾ਼ਲ ਜੀਵਨ ਸਾਥੀ ਦੀ ਅਹਿਮੀਅਤ ਵੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿੱਚ ਬੜੇ ਮਾਇਨੇ ਰੱਖਦੀ ਹੈ। ਚੰਗਾ ਜੀਵਨ ਸਾਥੀ ਤੁਹਾਡੀ ਤਕਦੀਰ ਵੀ ਬਦਲ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਇਹਨਾਂ ਰਿਸ਼ਤਿਆ ਦੀ ਤਹਿ ਵਿੱਚੋਂ ਹੀ ਇੱਕ ਖ਼ੂਬਸੂਰਤ ਅਹਿਸਾਸ ਵਾਲਾ ਰਿਸ਼ਤਾ ਹੈ 'ਜੀਵਨ ਸਾਥੀ' ਦਾ ਰਿਸ਼ਤਾ। ਜੇਕਰ ਜੀਵਨ ਸਾਥੀ ਵਧੀਆ ਮਿਲ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਰੱਬ ਦਾ ਸ਼ੁਕਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।ਚੰਗਾ ਜੀਵਨ ਸਾਥੀ ਤੁਹਾਡੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਬਦਲ ਦੇਂਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਸਾਨੂੰ ਜੀਵਨ ਸਾਥੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵਿੱਚ ਵਧੀਆ ਦੋਸਤ, ਹਮਦਰਦ, ਸਾਥੀ, ਸਹਿਯੋਗੀ, ਧਿਆਨ ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ ਪਿਆਰਾ ਮਿਲਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਦੀ ਰੱਜ ਕੇ ਕਦਰ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਉਹ ਤੁਹਾਡੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਦਾ ਹੈ, ਤੁਹਾਡੀ ਹਰ ਖੁਸ਼ੀ ਦਾ ਖ਼ਿਆਲ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ,ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਸੱਚਮੁੱਚ ਕਿਸਮਤ ਵਾਲੇ ਹੋ। ਅਜਿਹੇ ਜੀਵਨ ਸਾਥੀ ਦੀ ਕਦਰ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।ਉਸ ਦੀ ਦਿਲੋਂ ਇੱਜ਼ਤ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੇ ਤੁਹਾਡਾ ਹਰ ਹਾਲ ਵਿੱਚ ਸਾਥ ਦਿੱਤਾ। ਤੁਹਾਡੀਆਂ ਕਮੀਆਂ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ। ਤੁਹਾਨੂੰ ਹੱਲਾਸ਼ੇਰੀ ਦਿੱਤੀ। ਤੁਹਾਡੀਆਂ ਨਿੱਕੀਆਂ-ਨਿੱਕੀਆਂ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਦਾ ਖ਼ਿਆਲ ਰੱਖਿਆ। ਜਦ ਕਦੀ ਤੁਸੀਂ ਨਿਰਾਸ਼ ਹੋਏ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ਖੁਸ਼ੀ ਤੁਹਾਡੇ ਤੋਂ ਕੁਰਬਾਨ ਕੀਤੀ। ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਕਿ ਵੱਡੇ-ਵੱਡੇ ਤੋਹਫ਼ੇ ਹੀ ਲਿਆ ਕੇ ਦਿੱਤੇ ਹੋਣ।ਕਈ ਵਾਰ ਨਿੱਕੀਆਂ-ਨਿੱਕੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਖੁਸ਼ੀ ਦੇ ਦੇਂਦੀਆ ਹਨ। ਮੈਂ ਅਕਸਰ ਦੇਖਦੀ ਹਾਂ ਕਿ ਜੋ ਸਾਡੇ ਕੋ਼ਲ ਹੈ ,ਅਸੀਂ ਉਸ ਨੂੰ ਮਾਨਣ ਦੀ ਥਾਂ ਤੇ ਹੋਰਾਂ ਵੱਲ ਦੇਖ ਕੇ ਆਪਣੇ ਕੋ਼ਲ ਵਾਲੇ ਦਾ ਆਨੰਦ ਹੀ ਨਹੀਂ ਮਾਣਦੇ। ਹਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸਭ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ,ਪਰ ਚੰਗਾ ਜੀਵਨ ਸਾਥੀ ਮਿਲਣਾ ਬੜੀ ਵੱਡੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਚੰਗੇ ਸੁਭਾਅ ਦਾ ਮਾਲਕ ਅਤੇ ਮਿਹਨਤੀ ਵਿਅਕਤੀ ਤੁਹਾਨੂੰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਖੁਸ਼ ਰੱਖਦਾ ਹੈ।ਕਦੀ ਵੀ ਕਿਸੇ ਦੀ ਮਜਬੂਰੀ ਨੂੰ ਬਾਰ-ਬਾਰ ਨਾ ਗਿਣਾਉ। ਉਸ ਨੂੰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਹੀ ਨੀਵਾਂ ਦਿਖਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਸ਼ ਨਹੀਂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਹਰ ਵਿਅਕਤੀ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਕੁ ਗੁਣ ਤਾਂ ਹੁੰਦੇ ਹੀ ਹਨ। ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਮਿਲ ਕੇ ਰਹਿਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਸ਼ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਕੀ ਪਤਾ ਕਦ ਕੋਈ ਸਾਥੋਂ ਦੂਰ ਚਲਾ ਜਾਵੇ। ਹਰ ਪ਼ਲ ਨੂੰ ਭਰਪੂਰ ਜੀਣ ਦੀ ਸੋਚੋ। ਹਾਲਾਤ ਚਾਹੇ ਕੈਸੇ ਵੀ ਹੋਣ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਦੂਸਰੇ ਦਾ ਸਾਥ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਸਾਥੀ ਬਣਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਸ਼ ਕਰੋ ਕਿ ਅਗਲਾ ਤੁਹਾਨੂੰ ਭੁਲਾ ਹੀ ਨਾ ਸਕੇ। ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਸਾਥੀ ਨੂੰ ਨਿੱਕੀਆ -ਨਿੱਕੀਆ ਖੁਸ਼ੀਆ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਦਿਵਾਉ। ਉਸ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਕਰੋ। ਉਸ ਨੂੰ ਇੰਝ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋਵੇ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਹੀ ਉਸ ਦੇ ਸੱਚੇ ਹਮਰਾਹੀ ਹੋ। ਦੋਵਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਇੱਕ ਦੂਸਰੇ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਕ ਦੂਸਰੇ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਅਤੇ ਭੈਣ ਭਰਾਵਾਂ ਦੀ ਵੀ ਪਰਵਾਹ ਕਰੋ। ਹਰ ਮੁਸ਼ਕਲ,ਹਰ ਔਖਾ ਸਮਾਂ ਮਿਲ ਕੇ,ਸਾਥ ਨਾਲ ਲੰਘ ਜਾਦਾਂ ਹੈ। ਕਦੀ ਵੀ ਇਸ ਰਿਸ਼ਤੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ੱਕ ਦੇ ਬੀਜ ਨੂੰ ਪਨਪਣ ਨਾ ਦਿਉ। ਜੋ ਵੀ ਗੱਲ ਹੋਵੇ ਸਾਫ਼-ਸਾਫ਼ ਇੱਕ ਦੂਸਰੇ ਨਾਲ ਕਰ ਲੈਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਵੀ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਸਭ ਦੇ ਸੁਭਾਅ ਅਤੇ ਨਜ਼ਰੀਆਂ ਵੱਖਰਾ-ਵੱਖਰਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਕਈ ਵਿਅਕਤੀ ਗੱਲ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੁਣਦੇ। ਪਰ ਜਿਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸਮਤ ਨਾਲ ਇੱਕ ਦੂਸਰੇ ਦਾ ਚੰਗਾ ਸਾਥ ਮਿਲਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਜ਼ਰੂਰ ਨਿੱਕੀਆਂ-ਨਿੱਕੀਆਂ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਮਾਨਣ। ਦੁਨੀਆਂ ਵਿੱਚ ਵਿਚਰਦਿਆ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲੋਕ ਮਿਲਦੇ ਹਨ। ਜੇਕਰ ਤੁਹਾਡਾ ਜੀਵਨ ਸਾਥੀ ਹਮੇਸ਼ਾ, ਹਰ ਹਾਲ ਵਿੱਚ ,ਦੁੱਖ-ਸੁੱਖ ਸਮੇਂ ਤੁਹਾਡੇ ਨਾਲ ਡੱਟ ਕੇ ਖੜ੍ਹਾ ਹੈ, ਤੁਹਾਡਾ ਪੂਰਾ ਸਾਥ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹੈ , ਤਾਂ ਤੁਹਾਡੇ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕਿਸਮਤ ਵਾਲਾ ਕੋਈ ਹੋ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ। ਬਾਕੀ ਉੱਨੀ-ਇੱਕੀ ,ਮਾੜੀ-ਮੋਟੀ ਤਾਂ ਕਿਤੇ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਸਿਆਣਿਆ ਨੇ ਵੀ ਤਾਂ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜੇ ਉਂਗਲਾ ਬਰਾਬਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀਆ। ਸੋ ਜਿੰਨੀ ਕੁ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਹੈ, ਭਰਪੂਰ ਜੀਉ, ਖੁਸ਼ੀ ਨਾਲ ਰਹੋ, ਮਿਲ ਕੇ ਰਹੋ, ਪਿਆਰ ਨਾਲ ਰਹੋ। ਆਬਾਦ ਰਹੋ, ਹੱਸਦੇ-ਵੱਸਦੇ ਰਹੋ ਦੋਸਤੋ!!!

ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਪੰਜਾਬੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨ

Classified

ਆਪਣਾ ਵਪਾਰ ਵਧਾਉਣ ਲਈ
ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਪੰਜਾਬੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨ
'ਚ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਅਤੇ ਕਲਾਸੀਫਾਈਡ
ਦੇਣ ਲਈ ਵੱਟਸਅੱਪ ਜਾਂ ਈ-ਮੇਲ ਕਰੋ :
604-584-5577
: infopunjabitribune@gmail.com

BRIDE WANTED

Looking for PR or Citizen Girl, 34 years, Education- B.Com, LLB.Height - 5'8" Divorced Profession- Own Business and Lawyer. From - Malerkotla. PunjabIn Canada on Visitor visa. Living with real brother, Real Brother is citizen of Canada. Phone - 604 961 7672 RS 30-08

ਐਬਟਸਫੋਰਡ ਬੀ ਸੀ ਵਿਚ ਵਰਕ ਪਰਮਿਟ ਤੇ ਰਹਿ ਰਹੇ 27 ਸਾਲ ਦੇ ਖੂਬਸੂਰਤ ਜਟ ਸਿੱਖ ਗਿੱਲ ਲੜਕੇ ਵਾਸਤੇ Canadian Immigrant ਜਾਂ PR ਕੰਨਿਆ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਲੜਕਾ ਅਤੇ ਲੜਕੇ ਦਾ ਸਾਰਾ ਪਰਿਵਾਰ ਵੈਜੀਟੇਰੀਅਨ ਹੈ। ਲੜਕੇ ਪਾਸ Bechelor of Computer Art ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਹੈ। ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿਚ, ਭੈਣ ਇੰਡੀਆ ਵਿਆਹੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਵਧੇਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ। 778-201-2767 ਜਾਂ ਵਟਸਐਪ (ਇੰਡੀਆ)+91 88725 44271 RS 27-09

CHANGE OF NAME

I, Amritpal Singh son of Kuldeep Singh resident of 10-8455 115 street Delta, BC, V4C 5N7, do hereby change my name from Amritpal Singh to Amritpal Singh Randhawa with immediate effect.

BRIDE WANTED

ਜੱਟ ਸਿੱਖ ਲੜਕਾ,ਉਮਰ 29 ਸਾਲ,ਕੱਦ 6 ਫੁੱਟ, ਲੜਕਾ ਨਿਊਜ਼ੀਲੈਂਡ ਵਿੱਚ ਪੀ.ਆਰ. ਹੈ,ਲਈ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿੱਚ ਪੀ.ਆਰ. ਕੁੜੀ ਦੀ ਭਾਲ ਹੈ। ਲੜਕੇ ਦਾ ਪਰਵਾਰ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ : (778) 321-5911, 7782886015 AP 06-12

ਨਿਆਂ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿਚ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਸੁਧਾਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਲੋੜ

ਲਿਖਤ : ਸੁਮੀਤ ਸਿੰਘ

ਦੇਸ਼ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਸ਼ਾਸਨ ਤੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੇ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਗਰੰਟੀ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਇਸੇ ਮੰਤਵ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰਦਿਆਂ ਹਰ ਸਾਲ 26 ਨਵੰਬਰ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ 'ਸੰਵਿਧਾਨ ਦਿਵਸ' ਮਨਾਉਣ ਦਾ ਸਿਲਸਿਲਾ ਵੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦਾ ਕੰਮ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਾਸ਼ਨ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਕਰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਇਹ ਬੇਹੱਦ ਚਿੰਤਾਜਨਕ ਹੈ ਕਿ ਲੱਖਾਂ ਹੀ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਲੋਕ ਸਿਆਸੀ ਬਦਲਾਖੋਰੀ, ਹਕੂਮਤੀ ਜਬਰ, ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਰਾਜ ਪ੍ਰਬੰਧ, ਕਾਲੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ, ਝੂਠੇ ਸਬੂਤਾਂ, ਝੂਠੇ ਗਵਾਹਾਂ, ਗਰੀਬੀ, ਨਿਆਂ ਪ੍ਰਬੰਧ ਵਿਚਲੀ ਦੇਰੀ, ਅਦਾਲਤਾਂ 'ਚ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ 'ਚ ਘਾਟ ਤੇ ਮਹਿੰਗੀ ਨਿਆਂ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਕਾਰਨ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਤੇ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਕਈ-ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਜੇਲ੍ਹਾਂ 'ਚ ਸੜ ਰਹੇ ਹਨ। ਪਰ ਉੱਚ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਨੇ ਇਸ ਨਾਕਸ ਨਿਆਂ ਪ੍ਰਬੰਧ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਸਰਕਾਰਾਂ, ਪੁਲਿਸ ਤੇ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀਆਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਖ਼ਿਲਾਫ ਕਦੇ ਕੋਈ ਮਿਸਾਲੀ ਕਾਰਵਾਈ ਅਮਲ 'ਚ ਨਹੀਂ ਲਿਆਂਦੀ। ਪੀੜਤ ਵਿਅਕਤੀ ਲਈ ਸਮੁੱਚੀ ਨਿਆਂ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਹੀ ਇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਸਜ਼ਾ ਭੁਗਤਣ ਵਾਂਗ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਕਈ ਦਹਾਕਿਆਂ ਤੱਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਭੁਗਤਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਇਨਸਾਫ਼ ਮਿਲਣ ਦੀ ਕੋਈ ਆਸ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ। ਇਹ ਹਕੂਮਤੀ ਦਹਿਸ਼ਤਵਾਦ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਫਿਰ ਹੋਰ ਕੀ ਹੈ? ਮੌਜੂਦਾ ਨਿਆਇਕ ਢਾਂਚੇ 'ਚ ਨਾਬਰਾਬਰੀ ਦਾ ਆਲਮ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸਮਾਜ ਵਿਚਲੇ ਰਸੂਖਵਾਨ ਵਿਅਕਤੀ ਪੈਸੇ ਤੇ ਹਕੂਮਤੀ ਦਬਾਅ ਸਦਕਾ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤ 'ਚੋਂ ਬਚ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਜਦਕਿ ਆਮ ਲੋਕ ਸਾਲਾਂ ਬੱਧੀ ਇਨਸਾਫ ਦੀ ਆਸ 'ਚ ਜੇਲ੍ਹਾਂ 'ਚ ਸੜਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਨਿਆਂ ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਦੋਹਰੇ ਮਿਆਰਾਂ ਕਰਕੇ ਹੀ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਆਮ ਜਨਤਾ ਦਾ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਤੋਂ ਭਰੋਸਾ ਉਠਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਲਈ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੇ ਇਲਾਵਾ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਮੁੱਚੀ ਨਿਆਂ ਪ੍ਰਣਾਲੀ, ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ, ਪੁਲਿਸ ਤੇ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀਆਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹਨ। ਆਪਣੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਹੁਦੇ ਲੈਣ ਦੀ ਤਾਕ 'ਚ ਪਿਛਲੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਕਈ ਜੱਜ ਹਕੂਮਤਾਂ ਦੀ ਤਰਫਦਾਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਫ਼ੈਸਲੇ ਦਿੰਦੇ ਵੇਖੇ ਗਏ ਹਨ, ਜੋ ਜਮਹੂਰੀਅਤ ਤੇ ਧਰਮ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਲਈ ਬੇਹੱਦ ਘਾਤਕ ਸਾਬਤ ਹੋਏ ਹਨ । ਦੇਸ਼ ਦੇ ਕਈ ਨਾਮਵਰ ਬੁੱਧੀਜੀਵੀ, ਵਕੀਲ, ਪੱਤਰਕਾਰ ਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਕਾਰਕੁੰਨ ਪਿਛਲੇ 6 ਸਾਲ ਤੋਂ ਭੀਮਾ ਕੋਰੇਗਾਓਂ ਕਥਿਤ ਹਿੰਸਾ ਕੇਸ 'ਚ ਦੇਸ਼ ਧ੍ਰੋਹ ਦੇ ਝੂਠੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਤਹਿਤ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦੇ ਜੇਲ੍ਹਾਂ 'ਚ ਸੜ ਰਹੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਖਿਲਾਫ਼ ਅੱਜ ਤਕ ਦੇਸ਼ ਧ੍ਰੋਹ ਦੇ ਕੋਈ ਦੋਸ਼ ਵੀ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕੇ ਪਰ ਕੇਂਦਰੀ ਹਕੂਮਤ ਦੇ ਦਬਾਅ ਹੇਠ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਵਲੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਤੋਂ ਵਾਰ ਵਾਰ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਗ਼ੈਰਕਾਨੂੰਨੀ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 21 ਤਹਿਤ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਜਿਊਣ ਤੇ ਨਿੱਜੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਮਿਲੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਸਿੱਧੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ। ਇਸਦੇ ਇਲਾਵਾ ਨਾਗਰਿਕਤਾ ਸੋਧ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿਰੁੱਧ ਸ਼ਾਹੀਨ ਬਾਗ਼ ਅੰਦੋਲਨ ਦੌਰਾਨ ਫਰਵਰੀ 2020 ਵਿਚ ਦਿੱਲੀ 'ਚ ਫਿਰਕੂ ਦੰਗੇ ਭੜਕਾਉਣ ਦੇ ਦੇਸ਼ 'ਚ ਦਿੱਲੀ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸੈੱਲ ਵਲੋਂ ਝੂਠੇ ਕੇਸਾਂ 'ਚ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਆਗੂ- ਉਮਰ ਖਾਲਿਦ, ਗੁਲਫਿਸ਼ਾ ਫਾਤਿਮਾ, ਸ਼ਰਜ਼ੀਲ ਇਮਾਮ, ਅਬਦੁੱਲ ਖਾਲਿਦ ਸੈਫੀ, ਮੀਰਾਨ ਹੈਦਰ, ਤਾਹਿਰ ਹੁਸੈਨ, ਮੁਹੰਮਦ ਸਲੀਮ ਖ਼ਾਨ, ਅਜ਼ਰ ਖ਼ਾਨ, ਸਲੀਮ ਮਲਿਕ, ਸਿਫਾਉਰ ਰਹਿਮਾਨ, ਸ਼ਾਦਾਬ ਅਹਿਮਦ ਸਮੇਤ 17 ਲੋਕ ਪਿਛਲੇ 4 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦੇ ਜੇਲ੍ਹਾਂ 'ਚ ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਹਨ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀਆਂ ਨੇ ਨਾ ਤਾਂ ਕੋਈ ਦੋਸ਼ ਸਾਬਤ ਕੀਤੇ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਯੂ.ਏ.ਪੀ.ਏ. ਤਹਿਤ 13 ਸਤੰਬਰ 2020 ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤੇ ਜੇ.ਐਨ.ਯੂ. ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਆਗੂ ਉਮਰ ਖਾਲਿਦ ਦੀ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ 3 ਵਾਰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਇਲਾਵਾ 14 ਵਾਰ ਸੁਣਵਾਈ ਮੁਲਤਵੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਉਸ ਦੇ ਕੇਸ 'ਚ 460 ਗਵਾਹ ਹਨ ਤੇ 4 ਸਪਲੀਮੈਂਟਰੀ ਦੋਸ਼ ਪੱਤਰਾਂ ਸਮੇਤ 30 ਹਜ਼ਾਰ ਪੰਨਿਆਂ ਦੀ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਕੇਸ ਵੀ ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਤੱਕ ਚੱਲਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਜੇਲ੍ਹ 'ਚ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਨਿਊਯਾਰਕ ਟਾਈਮਜ਼ 'ਚ ਪੱਤਰਕਾਰ ਸੁਹਾਸਿਨੀ ਰਾਜ ਨੇ ਇੱਕ ਲੇਖ 'ਚ ਉਮਰ ਖਾਲਿਦ ਦੀ 4 ਸਾਲ ਦੀ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਲਈ ਭਾਰਤੀ ਲੋਕਤੰਤਰ, ਮੀਡੀਏ, ਫਿਰਕੂ ਰਾਜਨੀਤੀ ਤੇ ਭਾਰਤੀ ਨਿਆਂ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਨੂੰ ਕਟਹਿਰੇ 'ਚ ਖੜ੍ਹਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਜ਼ਾਫਰਾਬਾਦ ਦੰਗਿਆਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ 'ਚ ਯੂ.ਏ.ਪੀ.ਏ. ਤਹਿਤ ਸਮਾਜਿਕ ਕਾਰਕੁੰਨ ਗੁਲਫਿਸ਼ਾਂ ਫਾਤਿਮਾ ਨੂੰ ਵੀ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ 'ਚ ਉਸ ਦੀ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ 65 ਵਾਰ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਹਾਂ ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਵੇਲੇ ਹਰ ਵਾਰ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਬਹਾਨੇ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਦਾ ਫ਼ੈਸਲਾ ਟਾਲ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕਦੇ ਜੱਜ ਨਹੀਂ, ਕਦੇ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਨਹੀਂ, ਕਦੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਪੂਰੇ ਨਹੀਂ, ਕਦੇ ਸਪਲੀਮੈਂਟਰੀ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ, ਕਦੇ ਜੱਜਾਂ ਦਾ ਨਵਾਂ ਬੈਂਚ ਅਤੇ ਕਦੇ ਸੁਣਵਾਈ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜੱਜ ਵੱਲੋਂ ਫੈਸਲਾ ਰਾਖਵਾਂ ਰੱਖਣ ਤੇ ਫਿਰ ਉਸੇ ਜੱਜ ਦਾ ਤਬਾਦਲਾ ਤੇ ਮੁੜ ਨਵੇਂ ਬੈਂਚ ਵਲੋਂ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਆਦਿ ਰਾਹੀਂ ਅਦਾਲਤੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਲਮਕਾ ਕੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਹਾਂ ਸਮੇਤ ਹੋਰਾਂ ਨੂੰ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਜੇਲ੍ਹ 'ਚ ਰੱਖਣ ਦੀ ਹਰ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਸਰੀਰਕ ਤੌਰ 'ਤੇ 90 ਫ਼ੀਸਦੀ ਅਪਾਹਜ ਤੇ ਕਈ ਗੰਭੀਰ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਦਿੱਲੀ ਯੂਨੀਵਰਸਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰੋ: ਜੀ. ਐਨ. ਸਾਈਬਾਬਾ ਨੂੰ ਮਾਓਵਾਦੀਆਂ ਨਾਲ ਕਥਿਤ ਸੰਬੰਧ ਰੱਖਣ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਹੇਠ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇ 10 ਸਾਲ ਨਾਗਪੁਰ ਦੀ ਕੇਂਦਰੀ ਜੇਲ੍ਹ ਦੇ ਅੰਡਾ ਸੈੱਲ 'ਚ ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਜੇਲ੍ਹ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੇ ਉਸ ਦਾ ਕੋਈ ਡਾਕਟਰੀ ਇਲਾਜ ਨਹੀਂ ਕਰਵਾਇਆ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਮੈਡੀਕਲ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਦੇ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦਿੱਤੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਸ ਸਾਲ 8 ਮਾਰਚ ਨੂੰ ਸਾਈਬਾਬਾ ਸਮੇਤ 5 ਸਮਾਜਿਕ ਕਾਰਕੁਨਾਂ ਨੂੰ ਸਭ ਦੋਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਬਾਇੱਜ਼ਤ ਬਰੀ ਕਰਕੇ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ਰਤ ਰਿਹਾਅ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਪਰ ਜੇਲ੍ਹ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਅਣਮਨੁੱਖੀ ਵਿਵਹਾਰ ਤੇ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਦੇ ਚਲਦਿਆਂ ਪਿੱਤੇ ਦੇ ਇਕ ਸਾਧਾਰਨ ਓਪਰੇਸ਼ਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 12 ਅਕਤੂਬਰ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ। ਇਸਦੇ ਇਲਾਵਾ ਪਾਦਰੀ ਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਕਾਰਕੁੰਨ ਸਟੇਨ ਸਵਾਮੀ (84) ਆਪਣੀ ਗੰਭੀਰ ਬਿਮਾਰੀ, ਬਜ਼ੁਰਗ ਅਵਸਥਾ ਤੇ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਜ਼ਮਾਨਤ ਲਈ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਅੱਗੇ ਗੁਹਾਰ ਲਗਾਉਂਦਾ ਰਿਹਾ, ਪਰ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਨੇ ਉਸ ਦੀ ਇਕ ਨਾ ਸੁਣੀ ਤੇ 5 ਜੁਲਾਈ 2021 ਨੂੰ ਉਹ ਨਿਆਂਇਕ ਹਿਰਾਸਤ 'ਚ ਹੀ ਦਮ ਤੋੜ ਗਿਆ। ਇਸੇ ਤਰਾਂ ਸਮਾਜਿਕ ਕਾਰਕੁੰਨ ਪਾਂਡੂ ਨਰੋਟੇ ਦੀ ਵੀ ਬਿਮਾਰੀ ਕਾਰਨ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ।ਜੇਕਰ ਉਪਰੋਕਤ ਸਮਾਜਿਕ ਕਾਰਕੁੰਨਾਂ ਨੂੰ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜਾਨ ਬਚਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ। ਇਸਦੇ ਇਲਾਵਾ ਅਸਹਿਮਤੀ ਦੀਆਂ ਆਵਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਦਬਾਉਣ ਲਈ ਆਲਟ ਨਿਊਜ਼ ਦੇ ਸੰਸਥਾਪਕ ਮੁਹੰਮਦ ਜ਼ੁਬੈਰ, ਕੇਰਲਾ ਦੇ ਪੱਤਰਕਾਰ ਸਿਦੀਕੀ ਕੱਪਨ, ਨਿਊਜ਼ਕਲਿੱਕ ਦੇ ਸੰਪਾਦਕ ਪ੍ਰਬੀਰ ਪੁਰਕਾਇਸਥ, ਐਡਵੋਕੇਟ ਤੀਸਤਾ ਸੀਤਲਵਾੜ ਆਦਿ ਨੂੰ ਕਈ ਕਈ ਮਹੀਨੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦੇ ਜੇਲ੍ਹ 'ਚ ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਦੇ ਬਿਲਕੁਲ ਉਲਟ ਸੰਘ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਬੰਬ ਧਮਾਕਿਆਂ ਦੀਆਂ ਅੱਤਵਾਦੀ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਭਾਜਪਾ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਸਾਧਵੀ ਪ੍ਰਗਿਆ ਠਾਕੁਰ, ਕਰਨਲ ਪ੍ਰੋਹਿਤ, ਸਵਾਮੀ ਆਸੀਮਾਨੰਦ ਦੋਸ਼ ਸਾਬਤ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਬਾਹਰ ਹਨ। ਇਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਭਾਜਪਾ ਤੇ ਸੰਘ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਗੁਜਰਾਤ ਕਤਲੇਆਮ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇਤਾ ਸਖਤ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਉਹ ਕਾਨੂੰਨੀ ਚੋਰ ਮੋਰੀਆਂ ਦਾ ਫਾਇਦਾ ਉਠਾ ਕੇ ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਹਨ। ਕਤਲ ਤੇ ਬਲਾਤਕਾਰ ਦੇ ਗੰਭੀਰ ਦੋਸ਼ਾਂ ਹੇਠ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀਆਂ ਦੋ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਭੁਗਤ ਰਿਹਾ ਡੇਰਾ ਮੁਖੀ ਗੁਰਮੀਤ ਰਾਮ ਰਹੀਮ ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਕੇਂਦਰੀ ਹਕੂਮਤ ਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸਰਪ੍ਰਸਤੀ ਹੇਠ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਠੋਸ ਵਜ੍ਹਾ ਦੇ ਪਿਛਲੇ 7 ਸਾਲਾਂ ਦੌਰਾਨ 13 ਵਾਰ ਪੈਰੋਲ/ਫਰਲੋ 'ਤੇ ਕਈ ਕਈ ਹਫ਼ਤੇ ਲਈ ਬਾਹਰ ਆ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਸਵਾਲ ਹੈ ਕਿ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਤੇ ਹਕੂਮਤ ਵਲੋਂ ਆਖਿਰ ਨਿਆਂ ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਦੋਹਰੇ ਮਿਆਰ ਕਿਉਂ ਅਪਣਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ? ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਆਪਣੇ ਹੁਕਮਾਂ 'ਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਤੇ ਹੇਠਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਜੱਜਾਂ ਨੂੰ ਕਈ ਵਾਰ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਸੁਣਵਾਈ ਤੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਰੋਕਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਜ਼ਮਾਨਤ ਇਕ ਨਿਯਮ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਲ੍ਹ ਇਕ ਅਪਵਾਦ ਹੈ, ਇਹੀ ਨਿਯਮ ਯੂ.ਏ.ਪੀ.ਏ. ਅਤੇ ਹਵਾਲਾ (ਪੀ.ਐਮ.ਐਲ.ਏ.) ਦੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਹੇਠ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ 'ਤੇ ਵੀ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਰਿਟਾ: ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਡੀ. ਵਾਈ. ਚੰਦਰਚੂੜ ਨੇ ਨਵੰਬਰ 2021 'ਚ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਸੰਬੰਧੀ ਗੰਭੀਰ ਟਿੱਪਣੀ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਜੇ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇ ਆਰਡਰ ਤੱਕ ਜੇਲ੍ਹ 'ਚ ਦੇਰੀ ਨਾਲ ਪਹੁੰਚਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਵੀ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੇ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਸਵਾਲ ਹੈ ਕਿ ਉਮਰ ਖਾਲਿਦ ਤੇ ਗੁਲਫਿਸ਼ਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਚ ਹੇਠਲੀਆਂ ਤੇ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਲੋਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਸੰਬੰਧੀ ਅਜਿਹੇ ਹੁਕਮ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ? ਕਿਸੇ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕਈ ਸਾਲ ਜੇਲ੍ਹ 'ਚ ਨਜਾਇਜ਼ ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਰੱਖਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵਲੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਬਾਇੱਜ਼ਤ ਬਰੀ ਕਰ ਦੇਣਾ ਇਨਸਾਫ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਬੇਗੁਨਾਹ ਵਿਅਕਤੀ ਵਲੋਂ ਜੇਲ੍ਹ 'ਚ ਗੁਜ਼ਾਰੇ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਕੀਮਤੀ ਸਾਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਾਪਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਨਿਆਇਕ ਹਿਰਾਸਤ ਦੌਰਾਨ ਮੌਤ ਹੋਣ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਮੁਲਜ਼ਮ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਾਪਸ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਵਲੋਂ ਇਨਸਾਫ ਦਾ ਤਕਾਜ਼ਾ ਤਾਂ ਇਹ ਬਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਝੂਠੇ ਸਬੂਤਾਂ ਤੇ ਝੂਠੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਝੂਠੇ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ, ਗਵਾਹਾਂ, ਵਕੀਲਾਂ, ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀਆਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਿਆਸੀ ਆਕਾਵਾਂ ਦੇ ਖ਼ਿਲਾਫ ਸਖ਼ਤ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਿਸਾਲੀ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਦੇ ਕੇ ਪੀੜਤਾਂ ਨੂੰ ਯੋਗ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਤੇ ਸਹੀ ਇਨਸਾਫ ਦਿਵਾਇਆ ਜਾਵੇ। ਉਪਰੋਕਤ ਸਭ ਕੁਝ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਆਮ ਜਨਤਾ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ, ਜਮਹੂਰੀਅਤ, ਜਮਹੂਰੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਤੇ ਨਿਆਂ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਦੀ ਆਸ ਸਿਰਫ਼ ਉੱਚ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਤੋਂ ਹੀ ਬਚੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਉੱਚ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਨੂੰ ਹਕੂਮਤੀ ਦਬਾਅ, ਡਰ ਤੇ ਲਾਲਚ ਤੋਂ ਪੂਰੀ ਤਰਾਂ ਮੁਕਤ ਹੋ ਕੇ ਜਿਥੇ ਆਮ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੇ ਜਮਹੂਰੀ ਹੱਕਾਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਉਥੇ ਹੀ ਲੱਖਾਂ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ਰਤ ਜੇਲ੍ਹਾਂ 'ਚੋਂ ਰਿਹਾਅ ਕਰਨ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਯਤਨ ਵੀ ਕਰਨੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਲੋਕ ਅਦਾਲਤਾਂ, ਪਰਿਵਾਰਕ ਅਦਾਲਤਾਂ ਤੇ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਧਾਉਣ ਸਮੇਤ ਮੌਜੂਦਾ ਨਿਆਂ ਪ੍ਰਣਾਲੀ 'ਚ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਸੁਧਾਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਵੀ ਲੋੜ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਵਿਅਕਤੀ ਨਜਾਇਜ਼ ਹੀ ਜੇਲ੍ਹ 'ਚ ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਨਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ ਤੇ ਹਰੇਕ ਨੂੰ ਬਰਾਬਰੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸਹੀ, ਜਲਦੀ ਤੇ ਸਸਤਾ ਨਿਆਂ ਮਿਲ ਸਕੇ.

ਕੈਨੇਡਾ 'ਚ ਕਤਲ ਹੋਏ 20 ਸਾਲਾ ਹਰਸ਼ਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਗੁਹਾਰ, 'ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਵਿਦੇਸ਼ ਨਾ ਭੇਜੋ'

ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਐਡਮਿੰਟਨ ਵਿੱਚ ਗੋਲੀ ਮਾਰ ਕੇ ਕਤਲ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ 20 ਸਾਲਾ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਹਰਸ਼ਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਦੇ ਮਾਪੇ ਸਦਮੇ ਵਿੱਚ ਹਨ। ਹਰਸ਼ਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਅੰਬਾਲਾ ਨੇੜਲੇ ਪਿੰਡ ਮਥੇਰੀ ਜੱਟਾਂ ਦਾ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ਸੀ। ਹਰਸ਼ਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਦਾ ਕਤਲ 6 ਦਸੰਬਰ ਨੂੰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਅਜੇ ਤੱਕ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿੱਚ ਪਿਤਾ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਇਸ ਬਾਰੇ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਿਤਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਦੌਰ ਵਿਚੋਂ ਨਿਕਲ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਹ ਨਾ ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਗੱਲ ਸਾਂਝੀ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕੁਝ ਖਾ-ਪੀ ਰਹੇ ਹਨ।

ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਦਿਆਂ ਹਰਸ਼ਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਦੇ ਮਾਮਾ ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਫੁੱਟ-ਫੁੱਟ ਕੇ ਰੋ ਪਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਰੋਂਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਕਿਹਾ, "ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਵਿਦੇਸ਼ ਨਾ ਭੇਜੋ, ਮੈਂ ਕਿਸਾਨੀ ਦੀ ਲੜ੍ਹਾਈ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਲਈ ਹੀ ਲੜ੍ਹ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਹੁਣ ਉਹ ਹੀ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ ਤਾਂ ਇਹ ਲੜ੍ਹਾਈ ਕਿਸ ਕੰਮ ਦੀ।" ਉਹਨਾਂ ਕਿਹਾ, "ਹਰਸ਼ਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕਤਲ ਦੀ ਜੋ ਸੀਸੀਟੀਵੀ ਫੁਟੇਜ ਵੀ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈ ਉਹ ਦੇਖ ਕੇ ਦਿਲ ਦਹਿਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ । ਵੀਡੀਓ ਵਿੱਚ ਅਸੀਂ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਬੰਦੂਕ ਨਾਲ ਹਰਸ਼ਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਉੱਤੇ ਗੋਲੀ ਚਲਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਔਰਤ ਉਸਦਾ ਬੈਗ ਫੜ੍ਹ ਰਹੀ ਹੈ। ਹਰਸ਼ਨਦੀਪ ਪੌੜੀਆਂ ਤੋਂ ਥੱਲੇ ਡਿੱਗਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹ ਮੁੜ ਖੜਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ।" ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਅੱਗੇ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਹ ਵੀਡੀਓ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਉੱਤੇ ਹੈ ਪਰ ਅਸੀਂ ਦੇਖ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ।

ਹਰਸ਼ਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਦੇ ਮਾਤਾ ਨੂੰ ਬਸ ਇਹ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਪੁੱਤ ਦੇ ਸੱਟਾਂ ਲੱਗੀਆਂ ਹਨ ਤੇ ਉਹ ਗੰਭੀਰ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਜ਼ਖਮੀ ਹੈ। ਹਰਸ਼ਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਬਾਹਰਵੀਂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 2023 ਵਿੱਚ ਕੈਨੇਡਾ ਪੜ੍ਹਨ ਲਈ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਦੇ ਪਿਤਾ ਡਰਾਈਵਰ ਹਨ। ਪੂਰਾ ਪਰਿਵਾਰ ਕਿਸਾਨੀ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਪਰਿਵਾਰ ਵਿੱਚ ਹਰਸ਼ਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਦੀ ਇੱਕ ਭੈਣ, ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਅਤੇ ਦਾਦਾ-ਦਾਦੀ ਹਨ।

ਹਰਸ਼ਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਦੇ ਮਾਮਾ ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਭਾਰਤੀ ਕਿਸਾਨ ਯੂਨੀਅਨ ਸ਼ਹੀਦ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਸਰਗਰਮ ਆਗੂ ਹਨ। ਉਹ 6 ਦਸੰਬਰ ਨੂੰ ਸ਼ੰਭੂ ਬਾਰਡਰ ਤੋਂ ਦਿੱਲੀ ਵੱਲ ਕੂਚ ਕਰ ਰਹੇ 101 ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਜੱਥੇ ਵਿੱਚ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ। ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੱਸਿਆ, "6 ਦਸੰਬਰ ਨੂੰ ਮੇਰੇ ਬੇਟੇ ਦਾ ਫੋਨ ਆਇਆ ਸੀ ਪਰ ਮੈਂ ਆਪਣਾ ਫੋਨ ਸ਼ੰਭੂ ਬਾਰਡਰ ਉੱਤੇ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਲੈ ਕੇ ਗਿਆ ਸੀ। ਮੇਰੇ ਬੇਟੇ ਨੇ ਹਰਸ਼ਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਦੇ ਪਿਤਾ ਨੂੰ ਫੋਨ ਉੱਤੇ ਰੋਂਦਿਆਂ-ਰੋਂਦਿਆਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਹਰਸ਼ਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਦੇ ਸੱਟਾਂ ਲੱਗੀਆਂ ਹਨ।" "ਇਹ ਗੱਲ ਹਰਸ਼ਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਦੇ ਮਾਤਾ ਨੇ ਵੀ ਸੁਣ ਲਈ ਸੀ ਪਰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਉਸਨੇ ਹਰਸ਼ਨਦੀਪ ਦੇ ਪਿਤਾ ਨੂੰ ਵੱਖਰਾ ਹੋ ਕੇ ਗੱਲ ਸੁਣਨ ਲਈ ਕਿਹਾ। ਉਦੋਂ ਉਸਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਹਰਸ਼ਨਦੀਪ ਹੁਣ ਇਸ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ।"

ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਗੁਹਾਰ

ਕਰਮ ਸਿੰਘ ਹਰਸ਼ਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਦੇ ਤਾਇਆ ਹਨ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਹਰਸ਼ਨਦੀਪ ਦਾ ਪੂਰਾ ਪਰਿਵਾਰ ਗੁਰਸਿੱਖ ਪਰਿਵਾਰ ਹੈ। ਉਹ ਖੁਦ ਵੀ ਬਹੁਤ ਮਿਹਨਤੀ ਅਤੇ ਸਾਊ ਸੀ। ਉਹ ਗਿਫਟ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਦੋ ਦਿਨ ਪੜ੍ਹਾਈ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਸੁਰੱਖਿਆ ਕਰਮੀ ਦੀ ਨੌਕਰੀ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਵਾਰਦਾਤ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਦੋਂ ਉਸ ਦੀ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਨਾਲ ਗੱਲ ਹੋਈ ਤਾਂ ਉਸਦੇ ਪਿਤਾ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸਮਝਾਇਆ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਪੜ੍ਹਾਈ ਵੱਲ ਹੀ ਧਿਆਨ ਦੇਵੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਕਰਮੀ ਦੀ ਨੌਕਰੀ ਨਾ ਕਰੇ। ਇਸਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਹਰਸ਼ਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ

ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ "ਡੈਡੀ ਘਰੇ ਵੀ ਕੀ ਕਰਨਾ ਹੁੰਦਾ, ਇੱਕ ਦੋ ਦਿਨ ਕੰਮ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।"

ਕਰਮ ਸਿੰਘ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ,"ਸੀਸੀਟੀਵੀ ਫੁਟੇਜ ਵਿੱਚ ਸੁਣਾਈ ਦੇ ਰਿਹਾ ਕਿ ਹਰਸ਼ਨਦੀਪ ਕਹਿ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਮੈਂ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹਾਂ, ਫੇਰ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿਉਂ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਗੋਲੀ ਮਾਰ ਦਿੱਤੀ।" ਕਰਮ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕੈਨੇਡਾ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਸਖ਼ਤ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਵੀ ਹੋਰਨਾਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਮਾਪਿਆਂ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕੋਲ ਹੀ ਰੱਖੋ, ਵਿਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਸਾਡੇ ਬੱਚੇ ਰੁਲ ਰਹੇ ਹਨ, ਸਰਕਾਰਾਂ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਇੱਥੇ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਹੀ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੇਣ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਨਾ ਜਾਣਾ ਪਵੇ।"

ਕੈਨੇਡਾ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤੇ ਦੋ ਵਿਅਕਤੀ

ਐਡਮਿੰਟਨ ਪੁਲਿਸ ਸਰਵਿਸ ਵੱਲੋਂ ਸਾਂਝੀ ਕੀਤੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮੁਤਾਬਕ ਨੇ ਹਰਸ਼ਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕਤਲ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਐਡਮਿੰਟਨ ਪੁਲਿਸ ਨੇ 6 ਦਸੰਬਰ ਨੂੰ 30 ਸਾਲਾ ਈਵਾਨ ਰੇਨ ਅਤੇ 30 ਸਾਲਾ ਜੂਡਿਥ ਸੌਲਟੌਕਸ ਨੂੰ ਫਰਸਟ ਡਿਗਰੀ ਕਤਲ ਦੇ ਇਲਜ਼ਾਮਾਂ ਵਿੱਚ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ। ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੌਰਾਨ ਇੱਕ ਹਥਿਆਰ ਵੀ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਦੋਵੇਂ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ 11 ਦਸੰਬਰ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਪੁਲਿਸ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਹਰਸ਼ਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕਤਲ ਦੀ ਸੀਸੀਟੀਵੀ ਫੁਟੇਜ ਉੱਤੇ ਕੋਈ ਟਿੱਪਣੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਕਿਉਂਕਿ ਮਾਮਲਾ ਅੱਜੇ ਜਾਂਚ ਅਧੀਨ ਹੈ। ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਵੀਡੀਓ ਵਿੱਚ ਬੇਸ਼ੱਕ ਤਿੰਨ ਵਿਅਕਤੀ ਦਿਖਾਈ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ, ਪਰ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਯਕੀਨ ਹੈ ਕਿ ਕਤਲ ਵਿੱਚ ਦੋ ਵਿਅਕਤੀ ਹੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਐਡਮਿੰਟਨ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਆਨਲਾਈਨ ਜਿਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਤਸਵੀਰ ਵਾਇਰਲ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ ਉਹ ਮੁਲਜ਼ਮ ਦੀ ਤਸਵੀਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਅਜੇ ਤੱਕ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੁਲਜ਼ਮ ਦੀ ਤਸਵੀਰ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਐਡਮਿੰਟਨ ਪੁਲਿਸ ਸਟਾਫ਼ ਸਰਜੈਂਟ ਰਾਬ ਬਿਲਾਵੇ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਇਸ ਘਟਨਾ ਨਾਲ ਐਡਮਿੰਟਨ ਵਾਸੀ ਦੁਖੀ ਅਤੇ ਨਿਰਾਸ਼ ਹਨ। ਜਾਂਚ ਚਲ ਰਹੀ ਹੈ, ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗਲਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸਾਂਝੀ ਕਰਨਾ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਰੁਕਾਵਟ ਬਣ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਦੋਸਤਾਂ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਪ੍ਰਤੀ ਡੂੰਘੀ ਸੰਵੇਦਨਾ ਰੱਖਦੇ ਹਾਂ।"

ਐਡਮਿੰਟਨ ਪੁਲਿਸ ਮੁਤਾਬਕ 6 ਦਸੰਬਰ 2024 ਦਿਨ ਸ਼ੁੱਕਰਵਾਰ ਨੂੰ ਲਗਭਗ 12:30 ਵਜੇ ਡਾਊਨਟਾਊਨ ਸ਼ਾਖਾ ਦੇ ਗਸ਼ਤ ਕਰਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ 106 ਸਟਰੀਟ ਅਤੇ 107 ਐਵੇਨਿਊ ਏਰੀਏ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਪਾਰਟਮੈਂਟ ਬਿਲਡਿੰਗ ਅੰਦਰ ਗੋਲੀ ਚੱਲਣ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਮਿਲੀ ਸੀ। ਵਾਰਦਾਤ ਸਥਾਨ ਉੱਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਮਗਰੋਂ, ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਪੌੜੀਆਂ ਉੱਤੇ 20 ਸਾਲਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਕਰਮੀ ਹਰਸ਼ਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਡਿੱਗਿਆ ਮਿਲਿਆ ਸੀ। ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਤੁਰੰਤ ਹਰਸ਼ਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਹਸਪਤਾਲ ਪਹੁੰਚਾਇਆ ਜਿੱਥੇ ਉਸ ਨੂੰ ਮ੍ਰਿਤਕ ਐਲਾਨ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਪੋਸਟਮਾਰਟਮ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਕੀ ਆਇਆ?

ਹਰਸ਼ਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਦੇ ਪੋਸਟਮਾਰਟਮ ਬਾਰੇ ਐਡਮਿੰਟਨ ਪੁਲਿਸ ਵੱਲੋਂ ਐਕਸ ਉੱਤੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸਾਂਝੀ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਦੇ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ,"ਹਰਸ਼ਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਦੀ ਪੋਸਟਮਾਰਟਮ ਜਾਂਚ 9 ਦਸੰਬਰ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਹੋ ਗਈ ਸੀ ਜਿਸਦੇ ਵਿੱਚ ਕਤਲ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਹੋਈ ਹੈ।

ਕੈਨੇਡਾ ਦੀ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਵਿੱਚ ਵੀ ਉੱਠਿਆ ਹਰਸ਼ਨਦੀਪ ਦੀ ਮੌਤ ਦਾ ਮੁੱਦਾ

ਹਰਸ਼ਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਦੀ ਮੌਤ ਉੱਤੇ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਐਡਮਿੰਟਨ ਵਿਲ ਵੁੱਡਸ ਤੋਂ ਐੱਮਪੀ ਟਿੱਮਐੱਸ ਉੱਪਲ ਨੇ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਵਿੱਚ ਟਰੂਡੋ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਘੇਰਿਆ।

ਉਹਨਾਂ ਟਰੂਡੋ ਸਰਕਾਰ ਉੱਤੇ ਸਵਾਲ ਖੜ੍ਹੇ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ, "ਜਦੋਂ ਤੋਂ ਇਹ ਸੱਤਾ ਵਿੱਚ ਆਏ ਹਨ ਹਿੰਸਾ 'ਚ ਕਈ ਫੀਸਦੀ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ ਹੈ । ਇੱਕ ਸਾਲ ਵਿੱਚ 256 ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਕਤਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਰਸ਼ਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਦਾ ਕਤਲ ਬਸ ਮੰਦਭਾਗੀ ਘਟਨਾ ਕਹਿ ਕੇ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।" "ਇਹ ਸਾਡੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਨਾਕਾਮੀ ਹੈ ਜੋ ਹਿੰਸਕ ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਨੂੰ ਖੁੱਲ੍ਹੇਆਮ ਘੁੰਮਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦੇ ਰਹੀ ਹੈ।" ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਜਸਟਿਸ ਅਤੇ ਅਟਾਰਨੀ ਜਨਰਲ ਮੰਤਰੀ ਆਰਿਫ਼ ਵੀਰਾਨੀ ਨੇ ਸੰਸਦ ਵਿੱਚ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ। ਉਹਨਾਂ ਕਿਹਾ,"ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਸਾਡੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੈ। ਪੁਲਿਸ ਅਫਸਰਾਂ ਦੀਆਂ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਜ਼ਮਾਨਤ ਕੇਸਾਂ ਉੱਤੇ ਬਹਿਸ ਕਰਨ ਲਈ ਮਾਹਰਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।" "ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਬਹਾਲੀ ਲਈ ਨਿਆਇਕ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਟਰੇਨਿੰਗ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਅਪਰਾਧਿਕ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਅਸੀਂ ਲਗਾਤਾਰ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਤੋਂ ਸਹਿਯੋਗ ਦੀ ਉਮੀਦ ਕਰਦੇ ਹਾਂ।" ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਭਾਜਪਾ ਆਗੂ ਮਨਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸਿਰਸਾ ਨੇ ਵੀ ਐਕਸ ਉੱਤੇ ਲਿਖਿਆ, "ਇਹ ਚਿੰਤਾ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀਆਂ ਹਿੰਸਕ ਘਟਨਾਵਾਂ ਕਿਵੇਂ ਵਾਪਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਜਦਕਿ ਸਿੱਖ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਕਰਨ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਲੀਡਰ ਚੁੱਪ ਬੈਠੇ ਹਨ।" ਪਰਿਵਾਰ ਨੇ ਹਰਸ਼ਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਦੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇਹ ਭਾਰਤ ਲੈ ਕੇ ਆਉਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਕਿ ਪਰ ਇਸ ਵਿੱਚ ਹਫ਼ਤੇ ਤੱਕ ਦਾ ਸਮਾਂ ਲੱਗ ਸਕਦਾ ਹੈ।"

- ਧੰਨਵਾਦ ਸਹਿਤ ਬੀਬੀਸੀ ਪੰਜਾਬੀ

ਪੱਤਰਕਾਰ ਵੀਰਪਾਲ ਭਗਤਾ ਅਤੇ ਸੁਖਪਾਲ ਸੋਨੀ ਨੂੰ ਸਦਮਾ - ਮਾਤਾ ਦਾ ਦੇਹਾਂਤ

ਵੈਨਕੂਵਰ :-(ਆਈ ਪੀ ਟੀ) ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਕੈਨੇਡਾ ਲਈ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਪੰਜਾਬੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨ ਅਖ਼ਬਾਰ ਦੇ ਸਾਡੇ ਪੱਤਰਕਾਰ, ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਜਰਨਲਿਸਟ ਯੂਨੀਅਨ ਦੇ ਸੂਬਾ ਕਮੇਟੀ ਮੈਂਬਰ ਵੀਰਪਾਲ ਭਗਤਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰੈਸ ਕਲੱਬ ਭਗਤਾ ਭਾਈ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੁਖਪਾਲ ਸਿੰਘ ਸੋਨੀ ਨੂੰ ਉਸ ਵੇਲੇ ਗਹਿਰਾ ਸਦਮਾ ਲੱਗਾ, ਜਦੋਂ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸਤਿਕਾਰਯੋਗ ਮਾਤਾ ਸੁਖਦੇਵ ਕੌਰ 72 ਸਾਲ ਪਤਨੀ ਮਲਕੀਤ ਸਿੰਘ ਦਾ ਸੰਖੇਪ ਬਿਮਾਰੀ ਕਾਰਨ ਦੇਹਾਂਤ ਹੋ ਗਿਆ। ਮਾਤਾ ਸੁਖਦੇਵ ਕੌਰ ਆਪਣੇ ਪਿੱਛੇ ਤਿੰਨ ਪੁੱਤਰ ਅਤੇ ਦੋ ਧੀਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਰੰਗਲੀ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿੱਚ ਛੱਡ ਕੇ ਇਸ ਫਾਨੀ ਸੰਸਾਰ ਨੂੰ ਅਲਵਿਦਾ ਕਹਿ ਗਏ ਹਨ।ਮਾਤਾ ਸੁਖਦੇਵ ਕੌਰ ਦਾ ਭਗਤਾ ਭਾਈ ਦੇ ਰਾਮ ਬਾਗ ਖਾਨਾਪੱਤੀ ਵਿਖੇ ਅੰਤਿਮ ਸੰਸਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਪੱਤਰਕਾਰ ਵੱਖ ਵੱਖ ਧਾਰਮਿਕ, ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਆਗੂਆਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਵੱਡੀ ਪੱਧਰ ਤੇ ਪੱਤਰਕਾਰ ਭਾਈਚਾਰੇ ਵੱਲੋਂ ਵੀ ਡੂੰਘੇ ਦੁੱਖ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਪਰਿਵਾਰ ਤੇ ਦੁੱਖ ਦੇ ਪਹਾੜ ਨੂੰ ਘੱਟ ਕਰਨ ਲਈ ਸਾਬਕਾ ਮੰਤਰੀ ਸਿਕੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮਲੂਕਾ, ਸਾਬਕਾ ਮੰਤਰੀ ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਕਾਂਗੜ, ਹਲਕਾ ਵਿਧਾਇਕ ਬਲਕਾਰ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ, ਜਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਭੱਲਾ ਚੇਅਰਮੈਨ, ਇੰਦਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਚੇਅਰਮੈਨ, ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਮਲੂਕਾ ਭਾਜਪਾ ਆਗੂ, ਗਗਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਚੇਅਰਮੈਨ, ਹਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਹਿੰਦਾ ਹਲਕਾ ਇੰਚਾਰਜ, ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਮਲੂਕਾ ਚੇਅਰਮੈਨ, ਸੁਖਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਖੋਸਾ ਏ ਐਸ ਆਈ , ਰਕੇਸ਼ ਗੋਇਲ ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਭਗਤਾ, ਗਗਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ ਸਾਬਕਾ ਚੇਅਰਮੈਨ, ਜਥੇਦਾਰ ਫੰਮਣ ਸਿੰਘ ਐਸਜੀਪੀਸੀ ਮੈਂਬਰ, ਬੂਟਾ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ ਪ੍ਰਧਾਨ, ਜਗਮੋਹਨ ਲਾਲ ਗਰਗ ਐਮਸੀ, ਸੁਖਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਖਾਨਦਾਨ ਐਮਸੀ, ਕੇਸ਼ਵ ਕੁਮਾਰ ਚੇਅਰਮੈਨ, ਸਰਪੰਚ ਅਜਾਇਬ ਸਿੰਘ ਹਮੀਰਗੜ੍ਹ, ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਧੁੰਨਾ, ਯਾਦਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਪੱਪੂ, ਗੁਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਢਿਲਵਾਂ ਪ੍ਰਧਾਨ, ਗੋਗੀ ਬਰਾੜ, ਕੁਲਦੀਪ ਕੌਰ ਬਰਾੜ, ਗੁਰਵਿੰਦਰ ਕੌਰ ਭਗਤਾ, ਗੁਲਾਬ ਚੰਦ ਸਿੰਗਲਾ, ਡਾ. ਬਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦਿਉਲ ਨੇ ਇਸ ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲ ਡੂੰਘੇ ਦੁੱਖ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਕੀਤਾ। ਮਾਤਾ ਜੀ ਦੇ ਸਸਕਾਰ ਦੀ ਅੰਤਿਮ ਵਿਦਾਈ ਸਮੇਂ ਪੱਤਰਕਾਰ ਗੁਰਤੇਜ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ ਜਿਲ੍ਹਾ ਇੰਚਾਰਜ ਬਠਿੰਡਾ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਪਾਲ ਵਲਾਣ ਜਿਲਾ ਇੰਚਾਰਜ , ਯਾਦਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਭੁੱਲਰ ਜਿਲਾ ਇੰਚਾਰਜ ਬਰਨਾਲਾ, ਸੁਖਨੈਬ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ, ਜਿਲਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਪਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੋੜਾ , ਸੋਹਣ ਸਿੰਘ ਬਠਿੰਡਾ, ਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਮੱਕੜ, ਗੋਰਾ ਸੰਧੂ, ਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮਰਾਹੜ, ਪਰਵੀਨ ਕੁਮਾਰ ਗਰਗ, ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਰਮਨ ਕੁਮਾਰ ਗੁਰੂਕਾਸ਼ੀ, ਪਰਮਪਾਲ ਸਿੰਘ ਸ਼ੈਰੀ ਆਕਸਫੋਰਡ, ਗਗਨ ਬਰਾੜ ਆਕਸਫੋਰਡ , ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਗੁਰਿੰਦਰ ਕੌਰ , ਜਸਪਾਲ ਸਿੰਘ ਵੜਿੰਗ, ਹਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਛਿੰਦਾ ਕਿੰਗਰਾ, ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਭੋਡੀਪੁਰਾ, ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋ, ਬਿੰਦਰ ਜਲਾਲ, ਡਾ. ਸਵਰਨ ਭਗਤਾ, ਸਿਕੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੰਡੂ, ਹਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ, ਸਿਕੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਰਾੜ, ਸੁਖਮੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ, ਸੁਖਚੈਨ ਕਲਿਆਣ, ਸੁਖਪਾਲ ਮਹਿਰਾਜ, ਵਰਿੰਦਰ ਲੱਕੀ ਭਾਈ ਰੂਪਾ ਅਤੇ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਲੋਕ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ।

ਡੋਨਾਲਡ ਟਰੰਪ ਵੱਲੋਂ 2020 ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨੂੰ ਬਦਲਣ ਸਬੰਧੀ ਚਲ ਰਹੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਬੇਨਤੀ

ਸੈਕਰਾਮੈਂਟੋ,ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ (ਹੁਸਨ ਲੜੋਆ ਬੰਗਾ)-ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਚੁਣੇ ਗਏ ਡੋਨਾਲਡ ਟਰੰਪ ਵੱਲੋਂ ਜਾਰਜੀਆ ਕੋਰਟ ਆਫ ਅਪੀਲਜ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਵਿਰੁੱਧ 2020 ਦੀਆਂ ਚਣਾਂ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨੂੰ ਬਦਲਣ ਸਬੰਧੀ ਚਲ ਰਿਹਾ ਮਾਮਲਾ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ। ਇਕ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ 5 ਸਫ਼ਿਆਂ ਦੀ ਲਿਖਤੀ ਬੇਨਤੀ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਟਰੰਪ ਵਿਰੁੱਧ ਲਾਏ ਦੋਸ਼ ਗੈਰਸਵਿਧਾਨਕ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਵਜੋਂ ਸਹੁੰ ਚੁੱਕਣ ਵਾਲੇ ਹਨ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਟਰੰਪ ਸਮੇਤ 18 ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ 2020 ਦੀਆਂ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨੂੰ ਉਲਟਾਉਣ ਲਈ ਰਚੀ ਗਈ ਕਥਿੱਤ ਅਪਰਾਧਕ ਸਾਜਿਸ਼ ਵਿਚ ਨਿਭਾਈ ਵੱਖ ਵੱਖ ਭੂਮਿਕਾ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਦੋਸ਼ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਟਰੰਪ ਦੇ ਵਕੀਲ ਸਟੀਵਨ ਸੈਡੋਅ ਨੇ ਜਾਰੀ ਇਕ ਬਿਆਨ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ " ਟਰੰਪ ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਅਪੀਲ ਵਿਚ ਜਾਰਜੀਆ ਕੋਰਟ ਆਫ ਅਪੀਲਜ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਸੁਣਵਾਈ ਜਾਰੀ ਰਖਣ ਸਬੰਧੀ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰ ਲਵੇ ਕਿਉਂਕਿ ਹੁਣ ਉਹ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਚੁਣੇ ਗਏ ਹਨ ਤੇ ਉਹ ਛੇਤੀ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ 47 ਵੇਂ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਬਣ ਜਾਣਗੇ ਤਾਂ ਉਹ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ

ਤੁਰੰਤ ਮਾਮਲਾ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਦੇਣਗੇ।" ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਅਮਰੀਕੀ ਸਵਿਧਾਨ ਤਹਿਤ ਮੌਜੂਦਾ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਵੀ ਅਪਾਰਧਕ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਚਲਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਥੇ ਜਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਸੰਘੀ ਜੱਜਾਂ ਵੱਲੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਟਰੰਪ ਵਿਰੁੱਧ ਚੱਲ ਰਹੇ 2 ਅਪਰਾਧਕ ਮਾਮਲੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ।

ਦੇਗ ਤੇਗ ਫਤਹਿ। ਪੰਥ ਕੀ ਜੀਤ।।

ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਿੰਘ ਸਭਾ

www.singhsabhasurrey.com

8115, 132 ਸਟਰੀਟ, ਸਰੀ, ਬੀ.ਸੀ. V3W 4N5

ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਦੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ

ਸਵੇਰੇ

ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਖੁੱਲ੍ਹਣ ਦਾ ਸਮਾਂ ਅਤੇ

ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ	: 4.00 ਵਜੇ
ਸਹਿਜ ਪਾਠ	: 4:30 – 6.00 ਵਜੇ
ਆਸਾ ਕੀ ਵਾਰ	: 6.00 –7.45 ਵਜੇ
ਅਰਦਾਸ / ਹੁਕਮਨਾਮਾ	: 7.45 – 8.00 ਵਜੇ
ਕਥਾ / ਹੁਕਮਨਾਮਾ	: 8.00 – 8.30 ਵਜੇ
ਕੀਰਤਨ	: 8.30 – 9.40 ਵਜੇ
ਕਥਾ	: 9.40 – 10.30 ਵਜੇ
ਢਾਡੀ	: 10.30 – 11.30
ਸਮਾਪਤੀ	: 8:00 ਵਜੇ

ਸ਼ਾਮ ਦੇ ਦੀਵਾਨ

ਚੌਂਕੀ ਸੋਦਰ	: 4:30–5:00 ਵਜੇ
ਪਾਠ ਸੋਦਰ	: 5.00 ਤੋਂ 5.30 ਵਜੇ
ਗੁਰਬਾਣੀ ਕੀਰਤਨ	: 5:30–6:40 ਵਜੇ
ਕਥਾ	: 6:40–7:15 ਵਜੇ
ਢਾਡੀ	: 7:15 –8:00 ਵਜੇ
ਸਮਾਪਤੀ	: 8:00 ਵਜੇ

ਸੁਖਮਨੀ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਪਾਠ ਅਤੇ ਸਿਮਰਨ

ਬੀਬੀਆਂ ਵਲੋਂ
ਸੁਖਮਨੀ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਪਾਠ
ਹਰ ਮੰਗਲਵਾਰ 11:30 ਤੋਂ 1:30 ਵਜੇ ਤੱਕ
ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

- ਇਸ ਹਫ਼ਤੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਦੋ ਅਖੰਡਪਾਠ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਸੇਵਾ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ:
  1. ਇਲਾਕਾ ਮਲੇਰਕੋਟਲਾ ਦੇ ਸਮੂਹ ਇਲਾਕਾ ਨਿਵਾਸੀਆਂ ਵਲੋਂ
  2. ਭਾਈ ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਬੀਬੀਗੁਰਦੇਵ ਕੌਰ ਅਟਵਾਲ ਪਰਿਵਾਰ ਵਲੋਂ
- ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਰੰਭਤਾ ਦਿਨ ਸ਼ੁੱਕਰਵਾਰ ਦਸੰਬਰ 13 ਨੂੰ 9:30 ਵਜੇ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਭੋਗ ਦਿਨ ਐਤਵਾਰ ਦਸੰਬਰ 15 ਨੂੰ 9:30 ਵਜੇ ਪਾਏ ਜਾਣਗੇ। ਉਪਰੰਤ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਦੀਵਾਨ ਸਜਣਗੇ। ਗੁਰੂ ਕਾ ਲੰਗਰ ਅਤੁੱਟ ਵਰਤੇਗਾ।
- ਸ਼ਨਿੱਚਰਵਾਰ 14 ਦਸੰਬਰ ਨੂੰ 9:30 ਵਜੇ ਕੀਰਤਨ ਅਤੇ ਲੰਗਰਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਭਾਈ ਜੁਝਾਰ ਸਿੰਘ ਪਰਿਵਾਰ ਵਲੋਂ ਹੋਵੇਗੀ।
- ਸ਼ਾਮ ਦੇ ਕੀਰਤਨ ਅਤੇ ਲੰਗਰਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਬੀਬੀ ਪਰਨੀਤ ਕੌਰ ਢਿੱਲੋਂ ਪਰਿਵਾਰ ਵਲੋਂ ਹੋਵੇਗੀ।
- ਐਤਵਾਰ ਦਸੰਬਰ 15 ਸ਼ਾਮ ਦੇ ਕੀਰਤਨ ਅਤੇ ਲੰਗਰਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਦੋ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਵਲੋਂ ਹੋਵੇਗੀ।
  1. ਭਾਈ ਚਮਕੌਰ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ ਮਾਣੂੰਕੇ ਪਰਿਵਾਰ ਵਲੋਂ
  2. ਗੁਲਜ਼ਾਰ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਵਲੋਂ
- ਵੀਰਵਾਰ ਦਸੰਬਰ 12 ਨੂੰ ਅੰਤਮ ਸੰਸਕਾਰ ਸਵ: ਬੀਬੀ ਪਰਮਜੀਤ ਕੌਰ ਸੰਘਾ ਦਾ ਰਿਵਰ ਸਾਈਡ ਡੈਲਟਾ ਵਿਖੇ ਹੋਵੇਗਾ 1:00 ਵਜੇ ਹੋਵੇਗਾ ਉਪਰੰਤ ਭੋਗ 2:00 ਵਜੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਿੰਘ ਸਭਾ ਵਿਖੇ ਪਾਏ ਜਾਣਗੇ।

ਰਾਗੀ ਜੱਥਾ : ਰਾਗੀ ਜਥੇ ਭਾਈ ਅਸ਼ੋਕ ਸਿੰਘ ਦਿੱਲੀ ਵਾਲੇ
ਭਾਈ ਯਾਦਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ

ਕਥਾਵਾਚਕ : ਭਾਈ ਗੁਰਸ਼ਰਨ ਸਿੰਘ

ਢਾਡੀ ਜਥਾ : ਭਾਈ ਜਗਜੀਵਨ ਸਿੰਘ ਅਰਜਨਵਾਲ ਵਾਲੇ

ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਨੋਟ : ਸੋਮਵਾਰ ਤੋਂ ਵੀਰਵਾਰ ਸੰਥਿਆ ਕਲਾਸ ਅਤੇ ਵਿਆਕਰਣ ਕਲਾਸ ਸ਼ਾਮ 7-8 ਵਜੇ ਤੱਕ ਲੱਗਦੀਆਂ ਹਨ।

ਕਿਸੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੇ ਕੋਈ ਵੀ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਬੁੱਕ ਕਰਵਾਉਣਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ ਜੀ

ਫੋਨ : 604-590-3232, 604-590-3224

ਕੈਨੇਡਾ ਵਿੱਚ ਤਰਨਤਾਰਨ ਦੇ ਨੌਜਵਾਨ ਦਾ ਕਤਲ ਦੀ ਅਸਲ ਕਹਾਣੀ ਆਈ ਸਾਹਮਣੇ

"ਮੈਂ ਗੁਆਂਢੀਆਂ ਦੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਖੜਕਾਏ, ਇਲਾਕੇ ਵਿੱਚ ਮੈਂ ਚੀਕ ਰਿਹਾ ਸੀ ਪਰ ਮੇਰੀ ਮਦਦ ਲਈ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਆਇਆ। ਮੈਂ ਉਸ ਵੇਲੇ ਇਕੱਲਾ ਹੀ ਉੱਥੇ ਸੀ ਅਤੇ ਮਜਬੂਰ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਮੈਨੂੰ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਆ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਮੈਂ ਕਿਵੇਂ ਆਪਣੇ ਭਰਾ ਨੂੰ ਬਚਾਵਾਂ।"

ਇਹ ਸ਼ਬਦ 30 ਸਾਲਾ ਖੁਸ਼ਵੰਤਪਾਲ ਸਿੰਘ ਦੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਭਰਾ ਦਾ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿੱਚ ਗੋਲੀ ਮਾਰ ਕੇ ਕਤਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਤਰਨਤਾਰਨ ਦੇ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ 27 ਸਾਲਾ ਨੌਜਵਾਨ ਪ੍ਰਿਤਪਾਲ ਸਿੰਘ ਦਾ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿੱਚ ਗੋਲੀਆਂ ਮਾਰ ਕੇ ਕਤਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਪਰਿਵਾਰ ਮੁਤਾਬਕ ਇਹ ਵਾਰਦਾਤ 5 ਦਸੰਬਰ ਨੂੰ ਹੋਈ ਸੀ। ਪਿੰਡ ਨੰਦਪੁਰ ਦੇ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਦੋ ਭਰਾਵਾਂ 'ਤੇ ਗੋਲੀਆਂ ਚਲਾਈਆਂ ਗਈਆਂ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਛੇ ਮਹੀਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਕੈਨੇਡਾ ਗਏ ਛੋਟੇ ਭਰਾ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਅਤੇ ਵੱਡੇ ਭਰਾ ਨੂੰ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਦਾਖ਼ਲ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ।

ਸੀਬੀਸੀ ਨਿਊਜ਼ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਮੁਤਾਬਕ ਪੁਲਿਸ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਟਾਰਗੇਟ ਕਿਲਿੰਗ (ਤੈਅ ਕਰਕੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਤਲ) ਸੀ ਪਰ ਖੁਸ਼ਵੰਤਪਾਲ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਭਰਾ ਟਾਰਗੇਟ ਨਹੀਂ ਸਨ।

ਸੀਬੀਸੀ ਮੁਤਾਬਕ ਪੀਲ ਰੀਜਨਲ ਪੁਲਿਸ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਮੰਨਦੇ ਹਨ ਕਿ ਗੋਲੀਬਾਰੀ ਗ਼ਲਤ ਪਛਾਣ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਸੀ ਪਰ ਪਹਿਲਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਬਰੈਂਪਟਨ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦੇ ਦੋਵੇਂ ਭਰਾ ਖੁਸ਼ਵੰਤਪਾਲ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਪ੍ਰਿਤਪਾਲ ਸਿੰਘ ਕੰਮ 'ਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਸਨ, ਜਿਸ ਵੇਲੇ ਅਚਨਚੇਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਉੱਤੇ ਹਮਲਾ ਹੋ ਗਿਆ।

ਖੁਸ਼ਵੰਤਪਾਲ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਹ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਭਰਾ ਘਰੋਂ ਬਾਹਰ ਆਪਣੀ ਕਾਰ ਤੋਂ ਬਰਫ਼ ਹਟਾ ਰਹੇ ਸਨ, ਜਿਸ ਵੇਲੇ ਇਹ ਘਟਨਾ ਵਾਪਰੀ।

ਸੁਰੱਖਿਆ ਕੈਮਰੇ ਦੀ ਵੀਡੀਓ ਮੁਤਾਬਕ, ਦੋ ਲੋਕ ਗੱਡੀ ਵਿੱਚ ਆਏ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਗੋਲੀਆਂ ਚਲਾਉਣੀਆਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ।

ਇਸ ਵਾਰਦਾਤ ਵਿੱਚ ਖੁਸ਼ਵੰਤਪਾਲ ਦੀ ਬਾਂਹ ਵਿੱਚ ਗੋਲੀ ਵੱਜੀ ਜਦਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਭਰਾ 'ਤੇ ਨੇੜਿਓਂ ਕਈ ਗੋਲੀਆਂ ਚਲਾਈਆਂ ਗਈਆਂ।

ਭਰਾ ਨੇ ਸੁਣਾਇਆ ਵਾਰਦਾਤ ਵੇਲੇ ਦਾ ਹਾਲ

ਖੁਸ਼ਵੰਤ ਸਿੰਘ ਦੱਸਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਹੀ ਗੋਲੀ ਚੱਲੀ ਉਹ ਘਰ ਵੱਲ ਭੱਜੇ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲੱਗਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਭਰਾ ਵੀ ਭੱਜ ਕੇ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ, "ਮੈਂ ਉੱਥੋਂ ਭੱਜਿਆ, ਮੈਨੂੰ ਲੱਗਾ ਮੇਰਾ ਭਰਾ ਵੀ ਉੱਥੋਂ ਭੱਜ ਗਿਆ ਹੈ। ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਪਿੱਛੇ ਗੋਲੀਆਂ ਦੀਆਂ ਚਿੰਗਾੜੀਆਂ ਦੇਖੀਆਂ ਅਤੇ ਮੈਂ ਘਰ ਵੱਲ ਭੱਜਦਾ ਰਿਹਾ। ਮੈਂ ਤਾਂ ਬੰਦੂਕ ਤੱਕ ਵੀ ਨਹੀਂ ਦੇਖੀ।"

ਖੁਸ਼ਵੰਤਪਾਲ ਦੱਸਦੇ ਹਨ ਕਿ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਉਹ ਕਾਰ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਲੁਕਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਸੁਰੱਖਿਆ ਕੈਮਰੇ ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਡਿੱਗੇ ਪ੍ਰਿਤਪਾਲ ਕੋਲ ਆ ਕੇ ਬੰਦੂਕਧਾਰੀਆਂ ਨੇ ਕਈ ਗੋਲੀਆਂ ਚਲਾਈਆਂ।

ਖੁਸ਼ਵੰਤਪਾਲ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦੋ ਵਾਰ 911 'ਤੇ ਕਾਲ ਕੀਤਾ ਪਰ ਉਹ ਬਿਜ਼ੀ ਆ ਰਿਹਾ ਸੀ।

ਉਹ ਦੱਸਦੇ ਹਨ, "ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਭਰਾ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਪਿਆ ਦੇਖਿਆ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਥੋੜ੍ਹੇ-ਬਹੁਤ ਸਾਹ ਅਜੇ ਚੱਲ ਰਹੇ ਸਨ।" ਉਹ ਆਪਣੇ ਭਰਾ ਨੂੰ ਖੁਦ ਹਸਪਤਾਲ ਲੈ ਕੇ ਗਏ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਭਰਾ ਦੀ ਜਾਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਬਾਂਹਾਂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਨਿਕਲ ਗਈ ਸੀ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇੱਕ ਗੋਲੀ ਉਸ ਦੀ ਬਾਂਹ 'ਤੇ ਵੱਜੀ ਦੂਜੇ ਪਾਸਿਓਂ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲ ਗਈ ਸੀ।

ਉਹ ਦੱਸਦੇ ਹਨ, "ਮੈਂ ਬਸ ਉਸ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਮੈਂ ਹਰ ਉਹ ਹੀਲਾ ਲੱਭ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਬਚਾ ਸਕਾਂ। ਮੈਂ ਉਸ ਨੂੰ ਚੁੱਕਿਆ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਕਾਰ ਵਿੱਚ ਪਾ ਕੇ ਹਸਪਤਾਲ ਲੈ ਆਇਆ। ਮੇਰੀਆਂ ਬਾਂਹਾਂ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੂੰ ਚੁੱਕਣ ਦੀ ਹਿੰਮਤ ਨਹੀਂ ਬਚੀ ਸੀ।"

ਉਹ ਅੱਗੇ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, "ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੈਂ ਗੁਆਂਢੀਆਂ ਦੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਖੜਕਾਏ, ਇਲਾਕੇ ਵਿੱਚ ਮੈਂ ਚੀਕਦਾ ਰਿਹਾ ਪਰ ਮੇਰੀ ਮਦਦ ਲਈ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਆਇਆ। ਮੈਂ ਇਸ ਵੇਲੇ ਇਕੱਲਾ ਹੀ ਉੱਥੇ ਸੀ ਅਤੇ ਮਜਬੂਰ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਮੈਨੂੰ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਆ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਮੈਂ ਕਿਵੇਂ ਆਪਣੇ ਭਰਾ ਨੂੰ ਬਚਾਵਾਂ।"

ਛੇ ਕੁ ਮਹੀਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਕੈਨੇਡਾ ਗਏ ਪ੍ਰਿਤਪਾਲ ਸਿੰਘ ਨੇ ਹਮਰ ਕਾਲਜ ਵਿੱਚ ਪਲੰਬਿੰਗ ਦਾ ਕੋਰਸ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਸੀ।

ਖੁਸ਼ਵੰਤਪਾਲ ਨੇ ਗੱਲ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ, "ਅਸੀਂ ਕੁਝ ਵੀ ਗ਼ਲਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਮੈਂ ਵੀ ਬੇਕਸੂਰ ਹਾਂ ਅਤੇ ਮੇਰਾ ਭਰਾ ਵੀ ਬੇਕਸੂਰ ਸੀ।"

ਇਧਰ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਜਿਵੇਂ ਹੀ ਇਸ ਖ਼ਬਰ ਬਾਰੇ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਤਾਂ ਘਰ ਵਿੱਚ ਮਾਤਮ ਛਾ ਗਿਆ।

ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੌਜਵਾਨ ਦੀ ਮਾਂ ਦਾ ਰੋ-ਰੋ ਬੁਰਾ ਹਾਲ ਹੈ ਅਤੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਸਕੇ-ਸਬੰਧੀਆਂ ਦਾ ਆਉਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ।

ਮਾਂ ਗੁਰਵਿੰਦਰ ਕੌਰ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵੱਡਾ ਬੇਟਾ ਖੁਸ਼ਵੰਤਪਾਲ ਸਿੰਘ ਉੱਥੇ ਪੀਆਰ ਸੀ ਅਤੇ ਛੋਟਾ ਬੇਟਾ ਸਟੱਡੀ ਵੀਜ਼ਾ 'ਤੇ ਗਿਆ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਰੋ-ਰੋ ਕੇ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਨਸਾਫ ਮਿਲੇ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਮਿਲੇ। ਹੁਣ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿੱਚ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਅਤੇ ਇੱਕ ਭਰਾ ਹੀ ਰਹਿ ਗਿਆ ਹੈ।

ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬੇਟੇ ਦੀ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇਹ ਪੰਜਾਬ ਲਿਆਂਦੀ ਜਾਵੇ।

ਕਰਜ਼ਾ ਚੁੱਕ ਕੇ ਭੇਜਿਆ ਕੈਨੇਡਾ

ਪਿਤਾ ਸਰਬਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੱਸਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵੱਡਾ ਬੇਟਾ 7 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਕੈਨੇਡਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਛੋਟਾ ਬੇਟਾ ਹੁਣੇ ਕੁਝ ਮਹੀਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਹ ਸਟੱਡੀ ਦੇ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਕੰਮ 'ਤੇ ਹੀ ਚੱਲੇ ਸਨ। ਇਸੇ ਦੌਰਾਨ ਹੀ ਕਿਸੇ ਨੇ ਗੋਲੀਆਂ ਮਾਰ ਦਿੱਤੀਆਂ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ, "ਸਾਨੂੰ ਨਹੀਂ ਪਤਾ ਕਿ ਕੀ ਹੋਇਆ ਕੀ ਨਹੀਂ। ਸਾਡੇ ਵੱਡੇ ਬੇਟੇ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਦੱਸਿਆ ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਘਰ ਮਾਤਮ ਪਸਰ ਗਿਆ।" "ਸਾਡੀ ਹੁਣ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ, ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਕੈਨੇਡਾ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਹੀ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡੇ ਬੇਟੇ ਦੀ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇਹ ਪੰਜਾਬ ਭੇਜੀ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਖ਼ਤ ਤੋਂ ਸਖ਼ਤ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ।"

"ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਬੇਟੇ ਪ੍ਰਿਤਪਾਲ ਨੂੰ ਪੈਸੇ ਇਧਰੋਂ-ਉਧਰੋਂ ਫੜ ਕੇ, ਕਰਜ਼ਾ ਲੈ ਕੇ ਅਤੇ ਪੈਲੀ ਵੇਚ ਕੇ ਭੇਜਿਆ ਸੀ।"

ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਘਰ ਬੈਠੇ ਨਿਰਮਲ ਸਿੰਘ ਦੱਸਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਗੁਆਂਢ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਭਤੀਜਾ ਲੱਗਦਾ ਸੀ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਘਰੋਂ ਅਚਾਨਕ ਰੋਣ-ਕੁਰਲਾਉਣ ਦੀਆਂ ਆਵਾਜ਼ਾਂ ਆਉਣ ਲੱਗੀਆਂ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਫਟਾਫਟ ਭੱਜੇ ਆਏ।

ਇੱਥੇ ਆ ਕੇ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਇਹ ਭਾਣਾ ਵਰਤ ਗਿਆ ਹੈ। ਕੁਦਰਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹਾਲਾਤ ਤਾਂ ਗ਼ਮਗੀਨ ਹੋ ਹੀ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਉਹ ਆਖਦੇ ਹਨ, "ਪਰਿਵਾਰ ਬਹੁਤ ਭਲਾ-ਮਾਨਸ ਅਤੇ ਮਿਹਨਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਹੈ। ਪਰਿਵਾਰ ਵਿੱਚ ਚਾਰ ਜੀਅ ਸਨ, ਦੋ ਬੇਟੇ ਅਤੇ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਅਤੇ ਦੋਵੇਂ ਬੇਟੇ ਕੈਨੇਡਾ ਚਲੇ ਗਏ ਸਨ।"

"ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਮਿਹਨਤ ਕਰ ਕੇ ਪੈਸੇ ਇਕੱਠੇ ਕਰ ਕੇ ਵੱਡੇ ਬੇਟੇ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਬਾਹਰ ਭੇਜਿਆ ਅਤੇ ਹੁਣ ਜਿਸ ਦੀ ਬੇਟੇ ਮੌਤ ਹੋਈ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਛੇ ਕੁ ਮਹੀਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕੈਨੇਡਾ ਭੇਜਿਆ ਸੀ।"

ਉਹ ਅੱਗੇ ਆਖਦੇ ਹਨ, "ਇੱਥੋਂ ਬੱਚੇ ਪੜ੍ਹਾਈ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਮਿਹਨਤ ਕਰ ਕੇ ਆਪਣੇ ਭਵਿੱਖ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਪਰ ਜਦੋਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਅਣਹੋਣੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਵਾਪਰਦੀਆਂ ਹਨ ਤਾਂ ਮਾਪਿਆਂ 'ਤੇ ਦੁੱਖਾਂ ਦਾ ਪਹਾੜ ਟੁੱਟ ਕੇ ਪੈ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।"

- ਧੰਨਵਾਦ ਸਹਿਤ ਬੀਬੀਸੀ ਪੰਜਾਬੀ

ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਦੇ ਜੱਥੇਦਾਰ ਗਿਆਨੀ ਰਘਬੀਰ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਉੱਘੇ ਸਮਾਜ ਸੇਵਕ ਜਤਿੰਦਰ ਜੇ ਮਿਨਹਾਸ ਨਾਲ ਮੁਲਾਕਾਤ

ਜੇ ਮਿਨਹਾਸ ਵੱਲੋਂ ਸਮਾਜ ਸੇਵਾ ਲਈ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਕੰਮਾਂ ਦੀ ਭਰਪੂਰ ਸ਼ਲਾਘਾ

ਸਰੀ, ਬੀਤੇ ਦਿਨ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਜੱਥੇਦਾਰ ਅਤੇ ਸੱਚਖੰਡ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਹੈੱਡ ਗ੍ਰੰਥੀ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬ ਗਿਆਨੀ ਰਘਬੀਰ ਸਿੰਘ ਉੱਘੇ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਸੇਵਕ ਪ੍ਰਵਾਸੀ ਭਾਰਤੀ ਜਤਿੰਦਰ ਜੇ ਮਿਨਹਾਸ ਦੇ ਗ੍ਰਹਿ ਵਿਖੇ ਪਹੁੰਚੇ। ਜਤਿੰਦਰ ਜੇ ਮਿਨਹਾਸ ਵੱਲੋਂ ਕੈਨੇਡਾ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਸਮਾਜ ਸੇਵਾ ਦੇ ਵੱਡੇ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਾਂ ਦੀ ਸ਼ਲਾਘਾ ਕਰਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇ ਮਿਨਹਾਸ ਵੱਲੋਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੋਵਿਡ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਜਦੋਂ ਕੈਨੇਡਾ ਅੰਦਰ ਪੜ੍ਹਨ ਗਏ ਭਾਰਤੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਕੋਈ ਬਾਂਹ ਫੜਨ ਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਉਦੋਂ ਭਾਰਤੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਹੋਰਨਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਵੀ ਬਾਂਹ ਫੜੀ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਫੂਡ ਬੈਂਕ ਰਾਹੀਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਕੇ ਸ਼ਲਾਘਾਯੋਗ ਕੰਮ ਕੀਤਾ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਦੇ 'ਵੰਡ ਛਕਣ' ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਅਪਣਾਇਆ ਜੋ ਅੱਜ ਵੀ ਲਗਾਤਾਰ ਜਾਰੀ ਹੈ।

ਜਤਿੰਦਰ ਜੇ ਮਿਨਹਾਸ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੇ ਜੱਦੀ ਪਿੰਡ ਡਮੁੰਡਾ ਵਿਖੇ ਸਾਰਾਗੜ੍ਹੀ ਦੇ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿੱਚ ਉਸਾਰੇ ਜਾ ਰਹੇ ਸਾਰਾਗੜ੍ਹੀ ਯਾਦਗਾਰੀ ਸਟੇਡੀਅਮ ਸੰਬੰਧੀ ਵੀ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਚਰਚਾ ਕਰਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ

ਕਿ ਸ਼ਹੀਦ ਕੌਮ ਦਾ ਸਰਮਾਇਆ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਪੀੜ੍ਹੀ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਲਾਸਾਨੀ ਸ਼ਹਾਦਤ ਨਾਲ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਜੇ ਮਿਨਹਾਸ ਵੱਲੋਂ ਸਾਰਾਗੜ੍ਹੀ ਸਮਾਰਕ ਅਤੇ ਸਟੇਡੀਅਮ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਕਰਵਾਉਣਾ ਇੱਕ ਸ਼ਲਾਘਾਯੋਗ ਕਦਮ ਹੈ। ਕਰੀਬ ਸਵਾ ਸੌ ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਨੂੰ ਨਮਨ ਕਰਦਿਆਂ ਅਜਿਹੇ ਦਰਸ਼ਨੀ ਸਮਾਰਕ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਇਕ ਸੱਚਾ ਸਿੱਖ ਹੀ ਸਮਰਪਿਤ ਭਾਵਨਾ ਨਾਲ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਸੰਤ ਵਤਨ ਸਿੰਘ ਲੰਬੜਦਾਰ ਭਗਵੰਤ ਸਿੰਘ ਮਿਨਹਾਸ ਚੈਰੀਟੇਬਲ ਟਰੱਸਟ' ਵੱਲੋਂ ਸਮਾਜ ਭਲਾਈ ਦੇ ਕੰਮਾਂ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਾਇਨਜ਼ ਆਈ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿਖੇ ਅੱਖਾਂ ਦੀ ਮੁਫ਼ਤ ਸੇਵਾ, ਖੇਡਾਂ ਅਤੇ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਕਾਰਜਾਂ ਦੀ ਵੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕੀਤੀ। ਜੇ ਮਿਨਹਾਸ ਨੇ ਸੰਤ ਬਾਬਾ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵਿਖੇ ਵੱਡੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ, ਸਮਾਜਿਕ ਕਾਰਜਾਂ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਸਾਨੀ ਸੰਘਰਸ਼ ਦੌਰਾਨ ਕੋਵਿਡ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਵਾਪਿਸ ਆ ਕੇ ਮੋਰਚੇ 'ਤੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਕੰਮਾਂ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਦੀ ਅਸੀਸ ਦੱਸਦਿਆਂ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਪਰਿਵਾਰਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗੁੜਤੀ ਵਿੱਚ ਮਿਲਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਉੱਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਿਤਾ ਲੰਬੜਦਾਰ ਭਗਵੰਤ ਸਿੰਘ ਮਿਨਹਾਸ ਹੁਰਾਂ ਦਾ ਆਸ਼ੀਰਵਾਦ ਹੀ ਹੈ। ਉਨਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਤਿੰਦਰ ਜੇ ਮਿਨਹਾਸ ਜਿਹੀਆਂ ਸ਼ਖ਼ਸੀਅਤਾਂ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਦੇ ਸਰੋਤ ਹਨ ਅਤੇ ਸਮੇਂ ਦੀ ਲੋੜ ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਤਾਂ ਜੋ ਹੋਰ ਲੋਕ ਵੀ ਇਸ ਤਰਾਂ ਦੇ ਉਪਰਾਲੇ ਕਰਨ ਅਤੇ ਲੋੜਵੰਦਾਂ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਵਿੱਚ ਬਣਦਾ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਉਣ।

ਇਸ ਮੌਕੇ ਹੋਰਨਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਪੰਥਕ ਬੁਲਾਰੇ ਤੇ ਸਿੱਖ ਚਿੰਤਕ ਭਗਵਾਨ ਸਿੰਘ ਜੌਹਲ, ਗੁਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਭੋਗਪੁਰ, ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਮਿਨਹਾਸ ਕੈਨੇਡਾ, ਗੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਡਾਕਟਰ ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਪਰਮਾਰ, ਗੁਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਕਾਲਰਾ, ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਾਂਕਾ ਸਪੇਨ,ਅਕਸ਼ੇਦੀਪ ਸ਼ਰਮਾ (ਮੈਨੇਜਰ ਸੰਤ ਵਤਨ ਸਿੰਘ ਲੰਬੜਦਾਰ ਭਗਵੰਤ ਸਿੰਘ ਮਿਨਹਾਸ ਚੈਰੀਟੇਬਲ ਟਰੱਸਟ) ਵੀ ਮੌਜੂਦ ਸਨ।

ਗ਼ਜ਼ਲ ਮੰਚ ਸਰੀ ਵੱਲੋਂ ਕਰਵਾਏ 'ਕਾਵਿਸ਼ਾਰ' ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵਿਚ 30 ਕਵੀਆਂ ਨੇ ਖ਼ੂਬਸੂਰਤ ਕਾਵਿਕ ਮਾਹੌਲ ਸਿਰਜਿਆ

ਸਰੀ, (ਹਰਦਮ ਮਾਨ): ਗ਼ਜ਼ਲ ਮੰਚ ਸਰੀ ਵੱਲੋਂ ਵੈਨਕੂਵਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਕਵੀਆਂ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਰ ਕੇ ਉੱਭਰ ਰਹੇ ਕਵੀਆਂ ਨੂੰ ਇਕ ਮੰਚ 'ਤੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ 'ਕਾਵਿਸ਼ਾਰ' ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ। ਫਲੀਟਵੁੱਡ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਹਾਲ, ਸਰੀ ਵਿਚ ਕਰਵਾਏ ਇਸ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵਿਚ 30 ਨਵੇਂ, ਪੁਰਾਣੇ ਕਵੀਆਂ ਨੇ ਕਵਿਤਾ ਦੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਰੰਗਾਂ ਨਾਲ ਬਹੁਤ ਹੀ ਦਿਲਕਸ਼ ਕਾਵਿਕ ਮਾਹੌਲ ਸਿਰਜਿਆ।

ਕਾਵਿਸ਼ਾਰ ਵਿਚ ਜਿੱਥੇ ਮੋਹਨ ਗਿੱਲ, ਪ੍ਰੋ. ਹਰਿੰਦਰ ਕੌਰ ਸੋਹੀ, ਮਹਿੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਪਾਲ, ਇੰਦਰਜੀਤ ਧਾਮੀ, ਦਰਸ਼ਨ ਦੋਸਾਂਝ, ਡਾ. ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਵਿਰਕ, ਮੀਨੂੰ ਬਾਵਾ, ਡਾ. ਸੁਖਬੀਰ ਬੀਹਲਾ, ਪ੍ਰੀਤਪਾਲ ਅਟਵਾਲ ਪੂਨੀ, ਵੀਤ ਬਾਦਸ਼ਾਹਪੁਰੀ, ਸੁਖ ਧਾਲੀਵਾਲ, ਮੰਗਤ ਕੁਲਜਿੰਦ, ਜਸਬੀਰ ਮਾਨ, ਸੁੱਖੀ ਢਿੱਲੋਂ, ਅਕਾਸ਼ਦੀਪ ਛੀਨਾ, ਡਾ. ਦਵਿੰਦਰ ਕੌਰ, ਮਨਰਾਜ ਹਸਨ ਅਤੇ ਸ਼ਾਨ ਗਿੱਲ ਵਰਗੇ ਸ਼ਾਇਰ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਉੱਥੇ ਹੀ ਅਰਨਵ ਗੌਤਮ, ਮਹਿਕਪ੍ਰੀਤ ਧਾਲੀਵਾਲ, ਨੂਰ ਬੱਲ, ਕੁਲਵਿੰਦਰ ਕੌਰ, ਮਨਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਫਤਹਿ ਘੁੰਮਣ, ਪ੍ਰੇਮ ਦੀਪ, ਰੂਬੀ ਔਲਖ, ਸਕਸ਼ੈ ਕਪੂਰ, ਨਵਦੀਪ ਬਰਾੜ, ਸੁਖਪ੍ਰੀਤ ਬੱਧਨ, ਅਯੂਸ਼ ਅਰੋੜਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰੀਤ ਬੈਂਸ ਜਿਹੇ ਨਵੇਂ ਸ਼ਾਇਰਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਕਵਿਤਾਵਾਂ, ਗੀਤਾਂ, ਸ਼ਿਅਰਾਂ ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਕਾਵਿਕ ਪ੍ਰਤਿਭਾ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਕੀਤਾ। ਸਰੋਤਿਆਂ ਵੱਲੋਂ ਸਾਰੇ ਕਵੀਆਂ ਨੂੰ ਮਾਣਦਿਆਂ ਭਰਵੀਆਂ ਤਾੜੀਆਂ ਨਾਲ ਦਾਦ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੇ ਆਗਾਜ਼ ਵਿਚ ਮੰਚ ਆਗੂ ਰਾਜਵੰਤ ਰਾਜ ਨੇ ਸਭ ਨੂੰ ਜੀ ਆਇਆਂ ਕਿਹਾ। ਕਾਵਿਸ਼ਾਰ ਬਾਰੇ ਦਸਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਾਡੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਸਹਿਯੋਗੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਮਲਾਲ ਜ਼ਾਹਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਕਿ ਗ਼ਜ਼ਲ ਮੰਚ ਸਿਰਫ ਗ਼ਜ਼ਲਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਆਪਣੇ ਸਾਲਾਨਾ ਮੁਸ਼ਾਇਰੇ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹੋਰ ਰੂਪਾਂ ਵਿਚ ਲਿਖਣ ਵਾਲੇ ਕਵੀਆਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੰਚ ਦਾ ਅਜਿਹਾ ਮਕਸਦ ਉੱਕਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਮੰਚ ਵਿਚ ਕਵਿਤਾ ਦੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਰੂਪਾਂ ਵਿਚ ਰਚਨਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਵੀਆਂ ਦਾ ਵੀ ਓਨਾ ਹੀ ਸਤਿਕਾਰ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਕਾਵਿਸ਼ਾਰ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਸਾਰੇ ਕਵੀਆਂ ਨੂੰ ਇਕ ਪਲੇਟਫਾਰਮ 'ਤੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਰ ਕੇ ਉੱਭਰ ਰਹੇ ਕਵੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਕਾਵਿ-ਕਲਾ ਦਾ ਇਜ਼ਹਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਮੰਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਹੈ।

ਮੰਚ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਜਸਵਿੰਦਰ ਨੇ ਆਪਣੇ ਧੰਨਵਾਦੀ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਾਵਿਸ਼ਾਰ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਸਾਰੇ ਕਵੀਆਂ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਖ਼ੂਬਸੂਰਤ ਰਚਨਾਵਾਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ। ਸਾਡਾ ਮਨੋਰਥ ਸੀ ਕਿ ਗ਼ਜ਼ਲ ਮੰਚ ਸਿਰਫ ਗ਼ਜ਼ਲ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਨਾ ਰਹੇ ਕਿਉਂਕਿ ਵੈਨਕੂਵਰ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਗ਼ਜ਼ਲ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰਨਾਂ ਰੂਪਾਂ ਵਿਚ ਕਵਿਤਾ ਰਚਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਕੋਈ ਘਾਟ ਨਹੀਂ। ਤੇ ਅੱਜ ਕਾਵਿਸ਼ਾਰ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ ਕਵੀਆਂ ਨੇ ਸਾਡੇ ਪਹਿਲੇ ਯਤਨ ਨੂੰ ਜਿਸ ਸੰਜੀਦਗੀ ਨਾਲ ਹੁੰਗਾਰਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਸਾਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਯਤਨ ਵਿਚ ਸਫਲ ਹੋਏ ਹਾਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੰਚ ਵੱਲੋਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਰਹੇਗੀ ਕਿ ਭਵਿੱਖ ਵਿਚ ਕਾਵਿਸ਼ਾਰ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਹਰ ਸਾਲ ਨਾਭਾ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਹੁੰਦੇ 'ਕਵਿਤਾ ਉਤਸਵ' ਵਾਂਗ ਪ੍ਰਫੁੱਲਤ ਅਤੇ ਹਰਮਨ ਪਿਆਰਾ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇ।

ਕਾਵਿਸ਼ਾਰ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦਾ ਮੰਚ ਸੰਚਾਲਨ ਰਾਜਵੰਤ ਰਾਜ, ਦਵਿੰਦਰ ਗੌਤਮ ਅਤੇ ਦਸ਼ਮੇਸ਼ ਗਿੱਲ ਫ਼ਿਰੋਜ਼ ਨੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਖ਼ੂਬਸੂਰਤ ਅੰਦਾਜ਼ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਮੰਚ ਵੱਲੋਂ ਸਾਰੇ ਕਵੀਆਂ ਨੂੰ ਯਾਦਗਾਰੀ ਮੋਮੈਂਟੋ ਦੇ ਕੇ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਸਰੋਤਿਆਂ ਵਿਚ ਹਾਜਰ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਨਾਵਲਕਾਰ ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਸੇਖਾ, ਡਾ. ਪ੍ਰਿਥੀਪਾਲ ਸੋਹੀ, ਡਾ. ਅਮਰਜੀਤ ਭੁੱਲਰ, ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਭਨੋਟ, ਨਰਿੰਦਰ ਭਾਗੀ, ਸੁਖਜੀਤ ਕੌਰ, ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੱਧੂ, ਪ੍ਰੀਤ ਮਨਪ੍ਰੀਤ, ਜਸਦੀਪ ਮਾਨ, ਪਰਤਾਪ (ਰੀਜਾਇਨਾ), ਨਵਜੋਤ ਢਿੱਲੋਂ, ਬਿੱਕਰ ਸਿੰਘ ਖੋਸਾ ਅਤੇ ਦਰਸ਼ਨ ਸੰਘਾ ਨੇ ਵੀ ਸਮੁੱਚੇ ਕਾਵਿਕ ਮਾਹੌਲ ਨੂੰ ਮਾਣਿਆਂ।

ਐਲਨ ਮਸਕ ਵੱਲੋਂ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਜਸਟਿਨ ਟਰੂਡੋ 'ਤੇ ਤਿੱਖੀ ਟਿੱਪਣੀ

ਵੈਨਕੂਵਰ, (ਏਕਜੋਤ ਸਿੰਘ): ਟੈਸਲਾ ਦੇ ਸੀਈਓ ਅਤੇ ਸਪੇਸਐਕਸ ਦੇ ਸੰਸਥਾਪਕ ਐਲਨ ਮਸਕ ਨੇ ਇੱਕ ਨਵੇਂ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਪੋਸਟ ਵਿੱਚ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਜਸਟਿਨ ਟਰੂਡੋ ਨੂੰ "ਅਸਹਿਨਸ਼ੀਲ ਔਜ਼ਾਰ" ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਬੁੱਧਵਾਰ ਨੂੰ "ਐਕਸ" ਪਲੇਟਫਾਰਮ 'ਤੇ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪੋਸਟ ਵਿੱਚ ਮਸਕ ਨੇ ਟਰੂਡੋ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਕਿ "ਉਹ ਹੋਰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸਮੇਂ ਲਈ ਸੱਤਾ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਰਹਿਣਗੇ।"

ਮਸਕ ਨੇ ਇਹ ਟਿੱਪਣੀ ਟਰੂਡੋ ਦੀ ਇੱਕ ਵੀਡੀਓ 'ਤੇ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਵਾਈਸ ਪ੍ਰੇਜ਼ੀਡੈਂਟ ਕਮਲਾ ਹੈਰਿਸ ਦੀ ਚੋਣ ਹਾਰ ਨੂੰ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਤਰੱਕੀ ਲਈ ਨੁਕਸਾਨਦਾਇਕ ਦੱਸਿਆ ਸੀ। ਟਰੂਡੋ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਅਸੀਂ ਤਰੱਕੀ ਵੱਲ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕਰ ਰਹੇ ਸੀ। ਫਿਰ ਵੀ, ਕੁਝ ਹਫਤੇ ਪਹਿਲਾਂ, ਅਮਰੀਕੀ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਦੂਜੀ ਵਾਰ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ

ਪਹਿਲੀ ਇੱਕ ਔਰਤ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਚੁਣਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।"

ਟਰੂਡੋ ਨੇ ਇੱਥੇ ਤਰੱਕੀ ਅਤੇ ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਦਬਾਉਣ ਵਾਲੇ ਹਾਲਾਤਾਂ 'ਤੇ ਗਹਿਰਾ ਦੁੱਖ ਪ੍ਰਗਟਾਇਆ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ "ਨਾਰੀਵਾਦੀ" ਕਿਹਾ।

ਨਵੰਬਰ ਵਿੱਚ ਡੋਨਾਲਡ ਟਰੰਪ ਦੀ ਦੁਬਾਰਾ ਚੋਣ ਜਿੱਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮਸਕ ਟਰੂਡੋ 'ਤੇ ਤਿੱਖੇ ਹਮਲੇ ਕਰਦਾ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਨਵੰਬਰ 7 ਨੂੰ ਮਸਕ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ "ਉਹ ਅਗਲੀ ਚੋਣ ਵਿੱਚ ਸੱਤਾ ਤੋਂ ਹਟਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।"

ਇਹ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਉਸ ਵੇਲੇ ਆ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਜਦੋਂ ਕੈਨੇਡਾ ਅਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਤਣਾਅ ਭਰੇ ਹਨ। ਡੋਨਾਲਡ ਟਰੰਪ ਨੇ ਕੈਨੇਡਾ ਤੋਂ ਆਯਾਤਾਂ 'ਤੇ 25 ਫੀਸਦੀ ਟੈਰੀਫ਼ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਧਮਕੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। This report was written by Ekjot Singh as part of the Local Journalism Initiative.

ਡਾ. ਭੱਲਾ ਦੀ ਨਵੀਂ ਪੁਸਤਕ ਯੂਜੀਸੀ ਦੇ ਜੁਆਇੰਟ ਸਕੱਤਰ ਵਲੋਂ ਲੋਕ ਅਰਪਿਤ

ਸਰੀ, ਡਾ. ਗੰਭੀਰ ਸਿੰਘ ਚੌਹਾਨ, ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਗ੍ਰਾਂਟਸ ਕਮਿਸ਼ਨ, ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਜੁਆਇੰਟ ਸਕੱਤਰ ਵਲੋਂ ਅੱਜ ਗੁਜਰਾਂਵਾਲਾ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਖਾਲਸਾ ਕਾਲਜ, ਲੁਧਿਆਣਾ ਦੇ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਡਾ. ਅਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਭੱਲਾ ਦੁਆਰਾ ਲਿਖੀ ਗਈ ਪੁਸਤਕ 'ਮਾਈਂਡਸਕੈਪ ਏ ਕਲੈਕਸ਼ਨ ਆਫ਼ ਮਾਈ ਇਨਸਾਈਟਸ' ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਭਵਨ ਵਿਖੇ ਲੋਕ ਅਰਪਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਡਾ. ਗੰਭੀਰ ਸਿੰਘ ਚੌਹਾਨ ਨੇ ਇਸ ਮੌਕੇ ਉੱਪਰ ਇਸ ਪੁਸਤਕ ਬਾਰੇ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਸਾਂਝੇ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਿੱਖ ਧਰਮ, ਪੰਜਾਬ, ਉਚੇਰੀ ਸਿੱਖਿਆ ਅਤੇ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪਹਿਲੂਆਂ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਲੇਖਾਂ ਉੱਪਰ ਅਧਾਰਿਤ ਇਹ ਪੁਸਤਕ ਡਾ. ਅਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਭੱਲਾ ਦੇ ਵੰਨਸੁਵੰਨੇ ਸਰੋਕਾਰਾਂ, ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਸੋਚ, ਵਿਦਵਤਾ, ਸੁਹਿਰਦਤਾ, ਡੂੰਘੇ ਅਧਿਐਨ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਾਲ ਅਨੁਭਵ ਨੂੰ ਭਲੀਭਾਂਤ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੀ ਹੈ।

ਉਹਨਾਂ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਡਾ. ਅਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਭੱਲਾ ਨੂੰ ਇਸ ਪੁਸਤਕ ਲਈ ਮੁਬਾਰਕਬਾਦ ਦਿੰਦਿਆ ਕਿਹਾ ਕਿ ਲੇਖਕ ਨੇ ਇਸ ਪੁਸਤਕ ਰਾਹੀਂ ਬੇਹੱਦ ਅਹਿਮ ਮੁੱਦਿਆਂ ਅਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਬਾਰੇ ਪਾਠਕ ਵਰਗ ਨੂੰ ਇਕ ਵੱਖਰੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਤੋਂ ਸੋਚਣ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰਨ ਲਈ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਤੌਰ ਉੱਪਰ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਡਾ. ਗੰਭੀਰ ਸਿੰਘ ਚੌਹਾਨ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਵੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ ਉੱਪਰ ਉਲੇਖ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਹ ਪੁਸਤਕ ਸਿੱਖ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ਵ ਵਿਆਪੀ ਸਿਖਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ, ਪੰਜਾਬੀ ਤੇ ਪੰਜਾਬੀਅਤ, ਅਜੋਕੀ ਜੀਵਨ ਜਾਚ ਅਤੇ ਨੌਜਵਾਨ ਪੀੜ੍ਹੀ ਨੂੰ ਦਰਪੇਸ਼ ਸਮਸਿਆਵਾਂ ਤੇ ਚਣੌਤੀਆਂ ਬਾਰੇ ਨਿਵੇਕਲੇ ਪੱਖੋਂ ਸਮਝਣ ਵਿਚ ਸਹਾਈ ਹੋਵੇਗੀ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਡਾ. ਅਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਭੱਲਾ ਦੇ ਯਤਨਾਂ ਦੀ ਸ਼ਲਾਘਾ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਡਾ. ਅਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਭੱਲਾ ਦੀ ਲੇਖਨ ਸ਼ੈਲੀ ਬੇਹੱਦ ਦਿਲਚਸਪ ਤੇ ਰਚਨਾਤਮਕ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਪਾਠਕਾਂ ਨੂੰ ਬੇਹੱਦ ਅਹਿਮ ਮੁਦਿਆਂ ਬਾਰੇ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਸਥਾਪਤ ਧਾਰਨਾਵਾਂ ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਕਰਨ ਅਤੇ ਨਵੀਆਂ ਧਾਰਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸਿਰਜਣ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹੈ।

ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਡਾ. ਅਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਭੱਲਾ ਨੇ ਆਪਣੀ ਇਸ ਪੁਸਤਕ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸਾਂਝੇ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਪੁਸਤਕ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਵੀਹ ਲੇਖਾਂ ਦਾ ਬੁਨਿਆਦੀ ਮਕਸਦ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਲੇਖਾਂ ਰਾਹੀਂ ਪਾਠਕਾਂ ਨੂੰ ਸਿੱਖ ਗੁਰੂਆਂ ਦੇ ਇਲਾਹੀ ਫਲਸਫ਼ੇ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਉਣ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ, ਸਿੱਖ ਪੰਥ ਅਤੇ ਉਚੇਰੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਖੇਤਰ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਮਸਲਿਆਂ ਬਾਰੇ ਜਾਗਰੂਕ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਉਹਨਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਬਾਰੇ ਕੇਵਲ ਸਤਹੀ ਪੱਧਰ ਉੱਪਰ ਕੋਈ ਰਾਇ ਕਾਇਮ ਕਰਨ ਦੀ ਬਜਾਏ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮੁੱਦਿਆਂ ਬਾਰੇ ਪੂਰੀ ਸੰਜੀਦਗੀ ਨਾਲ ਸੋਚਣ ਸਮਝਣ ਦੀ ਬੇਹੱਦ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਇਥੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ ਉੱਪਰ ਜਕਿਰ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਸ ਪੁਸਤਕ ਦਾ ਮੁੱਖਬੰਧ ਭਾਰਤ ਦੇ ਵਧੀਕ ਸਾਲਿਸਟਰ ਜਨਰਲ ਅਤੇ ਸਾਬਕਾ ਮੈਂਬਰ ਲੋਕ ਸਭਾ ਸ੍ਰੀ ਸੱਤਿਆ ਪਾਲ ਜੈਨ ਨੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ ਉੱਪਰ ਲਿਖਿਆ ਹੈ। ਡਾ. ਅਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਭੱਲਾ ਨੇ ਇਸ ਪੁਸਤਕ ਨੂੰ ਲਿਖਨ ਵਿਚ ਸਹਿਯੋਗ ਅਤੇ ਮਾਰਗ ਦਰਸ਼ਨ ਦੇਣ ਲਈ ਡਾ. ਸ. ਪ. ਸਿੰਘ, ਸਾਬਕਾ ਉੱਪ ਕੁਲਪਤੀ, ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ ਉੱਪਰ ਧੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ।

ਇਥੇ ਇਹ ਗੱਲ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ ਉੱਪਰ ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਡਾ. ਅਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਭੱਲਾ ਆਪਣੀਆਂ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਨਿਭਾਉਣ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਖੋਜ ਕਾਰਜਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਰਪਿਤ ਹਨ। ਹੁਣ ਤੱਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਊਨੀ ਕਿਤਾਬਾਂ ਅਤੇ ਅੱਸੀ ਤੋਂ ਵੱਧ ਖੋਜ ਪਰਚੇ ਲਿਖੇ ਜਾਣ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਦੋ ਖੋਜ ਪ੍ਰਜੈਕਟ ਸਫਲਤਾਪੂਰਵਕ ਮੁਕੰਮਲ ਕੀਤੇ ਜਾ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਧਰਮ ਪਤਨੀ ਪ੍ਰੋ: ਨਵਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ ਭੱਲਾ ਵੀ ਮੌਜੂਦ ਸਨ।

fruiticana hee jaana!

Your one and only Punjabi neighbourhood store Since 1994

੧੯੯੪ ਤੋਂ ਤੁਹਾਡਾ ਅਪਣਾ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਪੰਜਾਬੀ ਨੇਬਰਹੁੱਡ ਸਟੋਰ

LOWEST PRICES IN TOWN
BIGGEST SALE IN CANADA

UNBEATABLE EXTRA SUPER SPECIAL
Yellow Onions 50 lbs
ਪੀਲੇ ਗੰਢੇ
$11.98 bag

EXTRA SUPER SUPER SPECIAL
Raw Almonds
ਕੱਚੇ ਬਦਾਮ
$4.99 lb

Indian Eggplants
ਦੇਸੀ ਬਤਾਊਂ
$1.69 lb

Green Cabbage BC
ਹਰੀ ਬੰਦ ਗੋਭੀ ਬੀਸੀ
69¢ lb

Indican Punjabi Biscuits 1.5 lbs
ਇੰਡੀਕਨ ਪੰਜਾਬੀ ਕੁਕੀਜ਼
$5.98 pkg.

Seedless Oranges (Small)
ਛੋਟਾ ਸੰਤਰੇ (ਬਿਨਾ ਬੀਜ ਤੋਂ)
99¢ lb

Reg. Large Eggplant
ਵੱਡੇ ਬਤਾਊਂ
99¢ ea.

88¢ SALE
BC Red Delicious Apples
ਬੀਸੀ ਲਾਲ ਸਵਾਦ ਸੇਬ
88¢ lb

Ambrosia Apples
ਅਮਬਰੋਜ਼ੀਆ ਸੇਬ
88¢ lb

BC Gala Apples
ਗਾਲਾ ਸੇਬ ਬੀਸੀ
88¢ lb

English Cucumber
ਇੰਗਲਿਸ਼ ਖੀਰੇ
88¢ ea.

Zucchini Squash
ਜ਼ੁਕੀਨੀ ਸਕੁਐਸ਼
88¢ lb

Chickpeas
ਚਿੱਟੇ ਛੋਲੇ
88¢ lb

Red Lentil Split or Whole
ਧੋਤੀ ਮਸਰਾਂ ਦੀ ਦਾਲ
ਮਸਰਾ ਦੀ ਸਾਬਤ ਦਾਲ
88¢ lb

EXTRA SUPER SPECIAL
Indican Tea 216's
ਇੰਡੀਕਨ ਚਾਹ
$4.98 box

SUPER SPECIAL
Cilantro
ਧਣੀਆ
2 bunches for $1.29

SUPER SPECIAL
Desi Karela
ਦੇਸੀ ਕਰੇਲਾ
$1.99 lb

SUPER SPECIAL
Almond Oil 1 L (Indican)
ਇੰਡੀਕੈਨ ਬਦਾਮ ਦਾ ਤੇਲ
$11.98 bottle

SUPER SPECIAL
Rapini (Sarson da Saag)
ਸਰਸੋਂ ਦਾ ਸਾਗ
$2.99 bunch

Red Onions 25 lbs
ਲਾਲ ਗੰਢੇ
$17.98 bag

Russet Potatoes Snoboy 10 lbs
ਆਲੂ ਰਸਟ ਸਨੋਬੁਆਏ
$3.88 bag

Black Chana
ਕਾਲੇ ਛੋਲੇ
98¢ lb

Fine Cane Sugar (Indican) 8 lbs
ਗੰਨੇ ਦੀ ਖੰਡ 8lbs
$5.99 bag

Red Lentil Whole, Red Lentil Split Black Chana & Chick Peas 4 lbs (Indican)
ਧੋਤੀ ਮਸਰਾਂ ਦੀ ਦਾਲ ਮਸਰਾ ਦੀ ਸਾਬਤ ਦਾਲ, ਕਾਲੇ ਛੋਲੇ ਚਿੱਟੇ ਛੋਲੇ (ਇੰਡੀਕੈਨ)
$3.98 bag

Desi Ghee 3 kg Heer
ਦੇਸੀ ਘਿਓ 3 ਕਿਲੋ ਹੀਰ
$42.99 ea.

Fri Dec 13, 2024 - Wed Dec 18, 2024

We reserve the right to limit the quantities while they last

Specials valid for Lower Mainland only

Product images may differ from the actual product.
Disclaimer: We reserve the right to add restrictions on products with a minimum purchase

23 LOCATIONS TO SERVE YOU IN BC & ALBERTA
Head Office: 7676 Anvil Way, Surrey
604-502-0005

fruiticana SINCE 1994

BUSINESS HOURS 9 AM - 8 PM 7 DAYS A WEEK

THE SOUTH SURREY/WHITE ROCK FRUITICANA NOW OPEN AT 1812, 152ND ST.

Newton	13783 72nd Ave. Surrey	604-590-2080	Fleetwood	15230 84 Ave.	236-317-6272	New Westminster	101-331 6th St.	604-395-3595
Newton	13174 64th Ave. Surrey	604-598-9220	Surrey	12990 72nd Ave.	604-503-5510	Abbotsford	2785 Bourquin Crescent W.	604-744-0328
Scott Road	12047 80th Ave. Surrey	604-591-5032	Surrey	12788 76A Ave. Surrey	604-597-1676	Abbotsford	31205 Maclure Rd.	604-504-5877
Scott Road	104-7028 120th St.	604-590-8864	Surrey	16788 64 Ave.	604-372-2023	Port Coquitlam	2807 Shaughnessy St.	604-464-0822
Cedar Hills	12867 96th Ave. Surrey	604-588-6620	Surrey	101-7228 192St.	604-575-3750	Vancouver	6257 Fraser St.	604-321-9931
Fleetwood	101-15933 Fraser Hwy	604-593-5163	Surrey	101-1812 152St.	604-539-5736	Richmond	4101 No.5 Rd.	604-244-9520